Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s): red. af Carl Borgaard.
Titel | Title: Freia : nordisk Album for Poesi og Kunst
Udgivet år og sted | Publication time and place: Kjøbenhavn : forlagt af F. H. Eibe, 1845
Fysiske størrelse | Physical extent: 1 bd., tav. :

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

60.-77.-4°

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130022039572

113

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Freia.

Nordisk Album for Poesi og Kunst.

Redigeret

af

Carl Borgaard.

Med 12 Lithographier.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Bog- og Papirhandler F. H. Eibe.

Trykt hos Louis Klein.

BIBLIOTHECA REGIA · SIGNATENSIS · HAFNIAE

Freia.

Nordisk Album for Poesi og Kunst.

Redigeret

af

Carl Borgaard.

1845.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Freia.

Nordisk Album for Poesi og Kunst.

Redigeret

af

Carl Borgaard.

---

1. Bind. Nr. 1.

Søndagen den 5te October 1845.

Theater, Kunst og Literatur.

Det kongelige Theater.

(Den 22—28 Septbr.)

Den sidstforløbne Uge har ligesaalidt som dens Forgængere i Saisonnen bragt os nogen dramatisk Nyhed. — Dersom man vilde tage det mærkelige Phænomen, at der i hele den første Maaned af Saisonnen ikke er bragt et eneste nyt Stykke paa Scenen, fra den poetiske Side, saa kunde man jo overmaade smukt sige, at Melpomene og Thalia ere traadte beskedent tilbage for at lade Sangens Musa ved sin Ypperstepræstinde, Jenny Lind, vise sig i sin fulde, usvækkede Glands. Men det er ikke vort Theaters Sædvane at lade sig lede af poetiske Ideer, og vi troe derfor, snarere at maatte søge Grunden til Repertoirets Magerhed i den sædvanlige Langsomhed, hvormed Alt hvad der angaaer sceniske Nyheder, drives, og i den, hvad det Materielle angaaer, fuldkommen velgjorte Beregning, at de mange Fremmede, som opholde sig her i September Maaned, nok ville fylde Huset, i hvad man saa giver dem. Et saadant Hensyn kunde nu nok nogenlunde lade sig undskylde, saalænge de virkelig gode Ting, der spilles mellem Massen af Ubetydeligheder, som f. Ex. „Kong René's Datter" og „Pak!" endnu udføres med Lyst og Kraft af Scenens Kunstnere, og saalænge de endnu have Nyhedens Interesse for en stor Deel af vort eget Publikum; men det turde nok hænde sig, at hvis disse Stykker blive hvad man kalder udspilte, — og dette kan ske med de største Mesterstykker, naar man ikke oekonomiserer med dem, — inden vi faae nogle gode Nyheder til deres Afløsning, da vilde en stor Deel af vort Publikum afvænnes fra Theatret, og skeer dette først, da er det saare vanskeligt at drage det tilbage igjen.

I denne vor Theaternød var det os en dobbelt Velgjerning, at Nordens beundrede Sangerinde, hvis Priis uafbrudt under hele hendes Kunstvandring har lydt hjem til os, atter betraadte vor Scene og i sin Norma skjænkede os en af de høieste Nydelser, Kunsten nogensinde har ydet os. — Hvad Andet og Bedre skulde vi kunne sige om Jenny Linds Stemme, om hendes Sang, hendes Foredrag, hendes Plastik, end hvad der i disse Dage udtaler sig af tusinde Munde? Det er en af de almægtige Virkninger af det fuldendte Skjønne, at det ikke lader sig beskrive ved Sproget; hvor Følelsen er grebet i sin hele Fylde, der bliver Intet tilovers for Tanken. Hvor man mangler det absolute Udtryk for Skjønheden og Fuldendtheden i en Kunstpræstation, pleier man sædvanligt at tye hen til Sammenligninger; men bragte det os vel et eneste Skridt videre frem til en klar Anskuelse af Jenny Linds Kunstnerværd, om vi sammenlignede hendes Stemme med Jenny Lutzers, hendes Foredrag med Grisis, hendes Plastik med Rachels eller Schröder-Devrients? — I eet Punkt er det imidlertid ikke uinteressant at gaae ad Sammenligningens Vei, og det just fordi hun i dette Punkt skiller sig ligesaa meget fra de fleste andre Fremstillerinder af Norma, som hun i de øvrige falder sammen med dem. — Og dette er hendes Opfatning af Rollen. — Her træder paa en høist charakteristisk Maade det Eiendommelige i de forskjellige Nationaliteter frem for os. Hos de fleste af Sydens Sangerinder see vi den heftige Lidenskabelighed, den vilde Skinsyge, den grumme Fanatisme yttre sig som Charakterens Hovedmomenter, der kun i enkelte Øieblikke lade sig mildne til Qvindelighed og blidere Følelser; hos den nordiske Fremstillerinde er Qvindeligheden og dens blide Sværmeri Grundcharakteren, der kun i enkelte Momenter kan lade sig henrive til at optage de heftige, grumme Elementer i sig. Medens Hovedindtrykket af den sydlige Norma er Rystelse og Forfærdelse, røres og bevæges vi derimod af den nordiske. Det er en ny Maade, Jenny Lind har opfattet Rollen paa, men hendes glimrende Gjennemførelse deraf giver den den fuldkomneste Berettigelse.

Hvad den øvrige Udførelse af Operaen angaaer, da har det vist glædet Enhver, der var tilstede ved den første Forestilling, at være Vidne til det Held, hvormed vor fortrinlige Sangerinde Mad. Simonsen løste den svære Opgave, at træde tilfredsstillende op ved Siden af en saa glimrende Notabilitet i Kunsten, som vor Gjæst. Hendes Udførelse af Adalgisas Parti var heelt igjennem smuk, correct og kraftig og der var et Liv i hendes Foredrag og Spil, som sikkert overgik Alt, hvad hun nogensinde har præsteret paa Scenen. Hr. Sahlertz spillede Severus med Liv og Følelse, men hans Stemme vilde i det store Syngeparti ikke staae ham bi. Hr. Ferslew (Orovist) sang, tilligemed Choret, Introductionen saa svagt, at den var ganske uden Virkning. Arien i 3die Act lykkedes ham langt bedre, og hans Spil i Slutningsscenen var fortjenstfuldt. Chorene vare ikke aldeles sikkre, og vort ellers saa udmærkede Orchester var ikke frit for at gjøre sig skyldigt i adskillige Feil. Men ethvert Menneske maa jo glemme sig selv naar han hører Jenny Lind, og hvorfor da ikke ogsaa en Musiker, selv om han ellers spiller nok saa stærkt paa Instrumenter?

Fremmede Theatre.

(Stockholm). Operaen „Kronjuvelerne" er bleven opført paa det kongelige Theater og har vundet meget Bifald. „Den sorte Domino" og „Sirenerne" ville ogsaa om kort Tid komme til Opførelse. Den nye Balletmester, Alessandre, har

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

J. Holm del.

Em. Bærentzen & Cº lith. Inst.

Niels Simonsen

Freia 1845.

Min Søn, saa tael kun frit!“

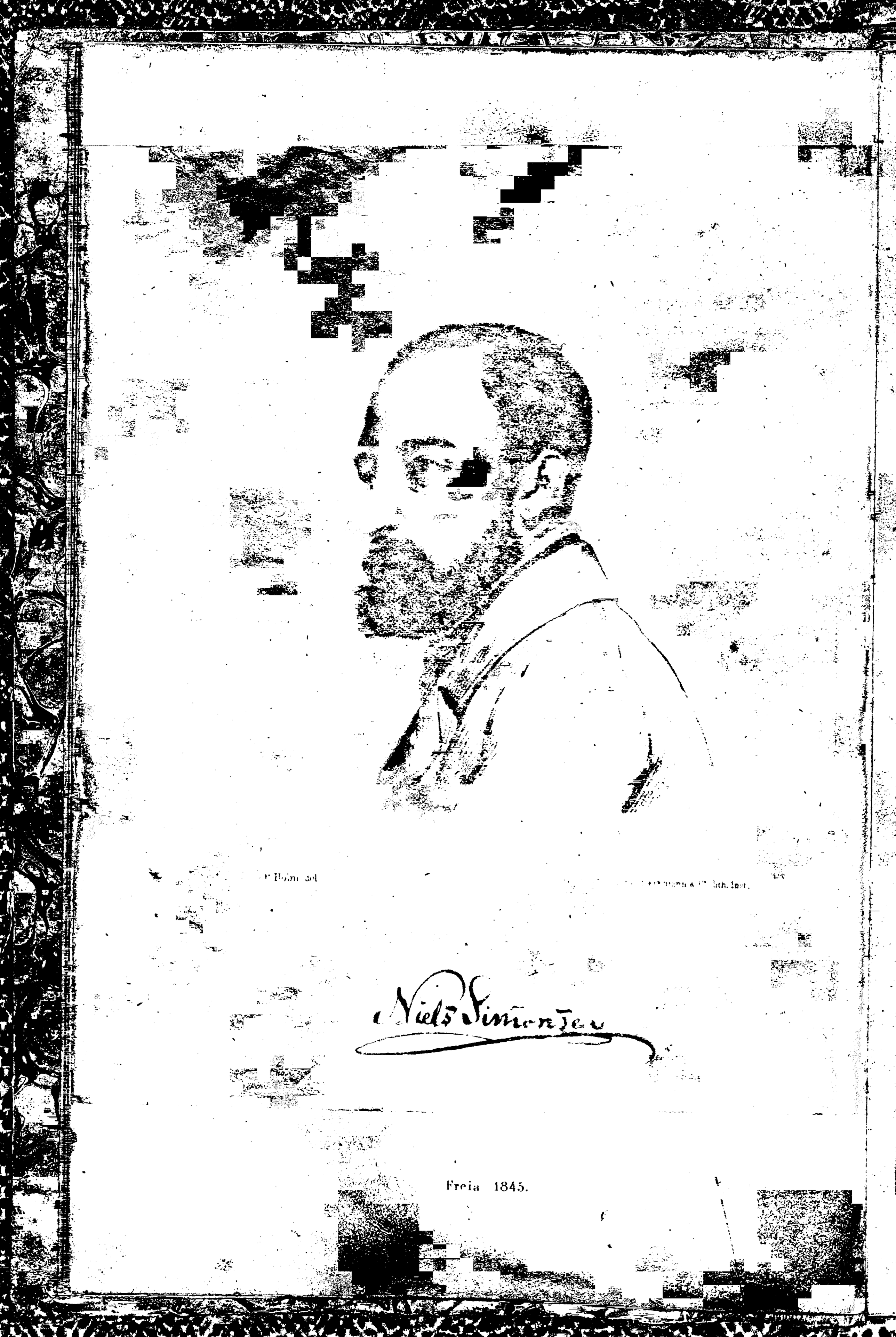

Niels Simonsen

Freia 1845.

To Romancer.

I.

O, lad ei svinde
Timen unyttet bort!
Nornerne spinde,
Tvundet af Rødt og Sort,
Livstraaden altfor kort —
Lad den ei svinde!

Elskede, Kjære!
Kom til mit stille Bryst!
Jeg vil jo bære
Dig og Din Sorg og Lyst;
Hvil i min Arm saa tyst —
Elskede, Kjære!

Smykker den blanke,
Levende Ædelsteen,
Taaren, min ranke,
Duftende Rosengreen?
Ak, hver Din Taare reen
Blier mig en Tanke.

Yndigste Lilie!
Fyldig og blød og øm!
Er det Din Villie,
Seile vi Livets Strøm,
Drømme den samme Drøm, —
Yndigste Lilie!

Lad da ei svinde
Timen uændset bort;
Nornerne spinde,
Tvundet af Rødt og Sort,
Livstraaden altfor kort, —
Hulde Veninde!

II.

Jeg gad saa gjerne være
Lig Sommerfuglen hist,
Hvis fine Vinger bære
Den hid til Rosens Kvist.

Der sidder den og gynger
Saa lykkelig og let;
Men, at den aldrig synger,
Forstaaer jeg ikke ret.

Thi havde jeg dens Vinge
Og var jeg let som den,
Hvor skulde jeg da svinge
Mig til min Rose hen!

Hvor skulde jeg da qvæde
Berusет af dens Pragt;
Nu maa jeg eensom græde
Af Længsel ødelagt!

Christian Winther.

Ønskerne.

„Du grunder taus som om en Gaade
Betyngede dit Bryst.
Du seer til Stjernerne, som om du
Af dem forlangte Trøst.

Du gaaer i Skoven seent paa Natten,
Naar Maanen skinner klar,
Og stirrer op til den fordybet,
Som vented' du et Svar.

Hvis du har Sorg, hvis der er Noget,
Du ønsker høit var dit,
Og er det underlagt mit Scepter,
Min Søn, saa tael kun frit!"

O Fader, ned fra Himlen blinker
Hver Aften paa min Vei
To lyse Stjerner — hvis du kan det,
Saa afslaae mig dem ei.

„Ak, elskte Søn, til Himlens Stjerner
Mit Scepter ikke naaer.
Alt Andet skal jeg hente til dig,
Saavidt jeg det formaaer.“

O Fader, i de sidste Nætter
Jeg saae i herlig Glands
Den fjerne Maane smile til mig
Igjennem Skyers Krands.

Og Skyerne som gyldne Lokker
Om Maanens Aasyn laae.
Ak, Fader, jeg maa gaae tilgrunde.
Hvis jeg den ei kan naae.

„Min Søn, du veed det, af mit Rige
Er Maanen ingen Part.
Forlang hvad jeg har Magt at give.
Jeg henter dig det snart.“

O, Fader, hør da hvad mig fattes,
Og ynkes med min Nød!
Hver Aften har jeg mødt i Skoven
En Jomfru, ung og sød.

Som Stjerner hendes Øine lyste,
Da hun forbi mig reed.
Og hendes Aasyn — o, med Maanens
I Glands og Klarhed stred.

Og gyldne Lokker laae omkring det,
Som Skyen let og fiin.
O, Fader, jeg maa gaae tilgrunde,
Hvis hun ei bliver min.

Og hende har du Magt at give,
Hun hører til dit Land;
Thi hun er Datter af din Gartner.
Hold nu dit Ord som Mand.

— Den gamle Konge stod og lytted'
Til en saa selsom Bøn.
Han mæled' Intet, men begav sig
I Stilhed fra sin Søn.

I trende Døgn han ikke talte.
Saa tankefuld han gik.
Hans unge Søn med Angst i Hjertet
Hang ved hans tause Blik.

Men nu iaften er der Jubel
Og Dands i Kongens Gaard.
Den Gartner gifter bort sin Datter,
Og Kongens Søn hun faaer.

Henrik Hertz.

En Historie.

Ich hab' eine alte Muhme,
Die ein altes Büchlein hat,
Es liegt in dem alten Buche
Ein altes, dürres Blatt.
So dürr sind wohl auch die Hände,
Die einst im Lenz ihr's gepflückt.
Was mag doch die Alte haben?
Sie weint, so oft sie's erblickt!

Anastasius Grün.

Bedstemoder er saa gammel, hun har saa mange Rynker og et ganske hvidt Haar, men hendes Øine de skinne ligesom to Stjerner, ja de ere meget smukkere, de ere saa milde, saa velsignede at see ind i; og saa kan hun de deiligste Historier og hun har en Kjole med store Blomster, det er saadant noget tykt Silketøi, det rasler. Bedstemoder veed saa

meget, for hun har levet længe forend Fader og Moder; det er ganske vist! Bedstemoder har en Psalmebog med tykke Spænder af Sølv og i den Bog læser hun tidt; midt i den ligger en Rose, den er ganske flad og tør, den er ikke saa smuk, som Roserne, hun har i Glasset og dog smiler hun allervenligst til den, ja der komme Taarer i hendes Øine! hvorfor mon Bedstemoder saaledes seer paa den visne Blomst i den gamle Bog?

Veed Du det? — Hver Gang Bedstemoders Taarer falde paa Blomsten, da blive Farverne mere friske, da svulmer Rosen og hele Stuen fyldes med Duft, Væggene synke, som vare de kun Taager, og rundt om er det den grønne, den deilige Skov, hvor Solen skinner mellem Bladene, og Bedstemoder — ja, hun er ganske ung, hun er en deilig Pige med gule Haar, med runde, røde Kinder, smuk og yndig, ingen Rose er mere frisk; dog Øinene, de milde, velsignede Øine — jo, de ere endnu Bedstemoders! — Ved hendes Side sidder en Mand, ung og kraftig, han rækker hende Rosen og hun smiler — saaledes smiler dog ikke Bedstemoder! — jo, Smilet kommer, — han er borte, der gaae mange Tanker, mange Skikkelser forbi! — Den smukke Mand er borte, Rosen ligger i Psalmebogen og Bedstemoder, — ja, hun sidder igjen som en gammel Kone og seer paa den visne Rose, der ligger i Bogen.

— Nu er Bedstemoder død!

Hun sad i Lænestolen og fortalte en deilig Historie, hun sagde at nu var den ude, at nu var hun træt, og hun lagde sit Hoved tilbage for at sove; hun trak Veiret, hun sov, men det blev mere og mere stille og hendes Ansigt var saa fuldt af Fred og Lykke,

det var ligesom der gik Solskin over det; hun smilede, og saa sagde de at hun var død.

Hun blev lagt i den sorte Kiste, hun blev lagt i det hvide Linned, hun var saa smuk, og dog vare Øinene lukkede, men alle Rynker vare borte, hun laa med Smiil om Munden; hendes Haar var saa sølvhvidt, saa ærværdigt, man blev slet ikke bange ved at see paa den Døde, det var jo den søde, eiegode Bedstemoder. Og Psalmebogen blev lagt i Kisten under hendes Hoved, det havde hun selv forlangt, og Rosen laa i den gamle Bog, og saa begravede de Bedstemoder.

Paa Graven, tæt under Kirkemuren, plantede de et Rosentræ, og det stod fuldt af Roser og de nikkede i Vinden og sagde til hverandre: „hvor det er deiligt at blomstre i det varme Solskin! hvor det er deiligt at bade sig i Dug og Maaneskin! og naar man saa er allersmukkest, kommer en kjærlig Haand og plukker os til den deiligste Pige. Hvor vi ville rødme, hvor vi ville dufte!"

Og Nattergalen hørte hvad Roserne sagde, og Nattergalen sang om Rosen, som den unge Pige lagde i sin Psalmebog, om Rosen som gjemtes der til de friske Kinder vare runkne, til den unge Pige var en gammel Kone. Det er deiligt at leve i Erindringen!

Og medens Nattergalen sang over Roserne og over Graven, spillede Orgelet i Kirken de smukke Psalmer, der stode i Bogen under den Dødes Hoved; og Maanen skinnede saa stor og saa rund, men de Døde vare her ikke; 'ethvert Barn kunde ved Nattetid roligt gaae hen og plukke en Rose der ved Kirkegaardsmuren. Een Død veed mere end alle vi Levende vide. De Døde kjende den Angest vi vilde føle ved det Sælsomme, om

de stode frem imellem os; De Døde ere gode og kjærlige, de ville ikke skrække os, de komme ikke. Der er Jord over Kisten, der er Jord inden i den, Psalmebogens Blade ere Støv, Rosen med alle sine Erindringer falder i Støv, men ovenover blomstre nye Roser, ovenover synger Nattergalen og Orgelet spiller; man tænker paa den kjære gamle Bedstemoder med de milde, evig unge Øine. — Øine kunne aldrig døe, — vore skulle engang see hende ung og smuk, som da hun første Gang kyssede den friske røde Rose, der nu er Støv i Graven.

H. C. Andersen.

Maleren Niels Simonsen.

Vi ere overbeviste om, at det vil være „Freias" Læsere kjærkomment, med det første Nummer at modtage Billedet af en Landsmand, hvis Navn ofte fra Udlandet har lydt os hæderligt imøde, og som nu er vendt tilbage til Fædrelandet for at hellige det sine Kræfter.

Maleren Simonsen er født i Kjøbenhavn i Aaret 1807. Den allerede hos Drengen vaagnede Lyst til at opoffre sig til Kunsten, kunde paa Grund af uheldige Forhold ikke blive tilfredsstillet, og han maatte, for dog idetmindste at komme til at føre Penselen, lade sig anbringe ved Malerhaandværket. Men at stryge Vægge og Paneler eller i det høieste dekorere Lofter og Kakkelovnspladse, blev snart en utaalelig Virksomhed for en Yngling, der følte bedre Kræfter i sit Indre, og hvis Trang til at udvikle disse voxede med Aarene. Flere Tegninger af ham, deels

udførte i Academiets ringere Classer, deels Resultater af hans friere Øvelser, hvortil han anvendte enhver af sine ledige Timer, vakte Opmærksomhed for ham, og den hæderlige Veteran, Professor Lund, aabnede ham beredvilligt sin Veiledning i Kunsten. Fra dette Øieblik af virkede han utrætteligt for sin Uddannelse, medens han tillige for at vinde Livets Ophold maatte arbeide i det lithographiske Fag. I den for det fleersidige Talent saa naturlige ungdommelige Vaklen mellem de forskjellige Hovedfag, bestemte han sig først for Billedhuggerkunsten, og vandt sig for Tegning og Modellering Academiets to Sølvmedailler og den mindre Guldmedaille. Men snart blev hans egentlige Kald klart for hans Bevidsthed, han ombyttede Meislen med Penslen, og hans fremtidige Virken beviste, at det var i Malerkunsten, hans Musa især havde givet ham Indvielsen. Efterat han havde concurreret til Pengepræmien, men uden noget heldigt Resultat, vakte et Genrebillede af ham, „Gnieren", den varmeste Anerkjendelse af hans Talent, og ved dettes Salg i Forbindelse med en Pengehjelp, han ved Justitsraad Thieles velvillige Bestræbelser var saa lykkelig at erholde af en kunstelskende Privatmand, saae han sig istand til at realisere sit ivrigste Ønske, at foretage en Reise i Udlandet. I Aaret 1834 tiltraadte han sin Kunstreise.

Ved sin Ankomst til München fandt Simonsen i dette den nyere Kunsts Hovedsæde saa meget Fortræffeligt at see og saa megen Anledning til at lære, at han bestemte sig til, for det Første at forblive der. Nogle Smaamalerier gjorde ham snart hæderligt bekjendt og skaffede ham Midler til at leve sorgfrit

og til at gjøre en Reise til Venedig, hvorhen den fødte Øboers naturlige Kjærlighed til Havet drev ham med uimodstaaelig Magt. Her ved det skjønne Adrias Bredder vaagnede atter hans gamle Lyst til Marinemaleriet, og Synet af de mangfoldige Fremmede i Grækenlands, Østerlandets og Afrikas maleriske Dragter, der færdes i den gamle Sydstads Havn, gav ham den særegne Retning i hans Kunst, der fra den Tid blev ham eiendommelig i Fremstillinger af Scener ombord i Skibe, især tagne ud af Piratlivet, og i hvilke Figurerne ere behandlede som Hovedsagen. Beriget med Skizzer og Studier vendte Kunstneren tilbage til München, og han begrundede nu med sit store Maleri: „Corsarer, der paa Dækket udhvile sig efter en Kamp", det glimrende Rygte blandt Münchens Kunstnere, han ved en betydelig Række af senere Arbeider har vidst at hævde sig og forhøie. Talrige Bestillinger paa Arbeider sikkrede ham nu en uafhængig Stilling og han tilvandt sig, ved at hjemføre sin i Hjemmet tilbageblevne Brud, ogsaa en huuslig Lykke. — I Aaret 1839 foretog han paa egen Bekostning en ny Kunstreise, for hvilken Afrika var Maalet, og da han atter med det rigeste Udbytte var vendt tilbage fra Algier, vandt hans Frembringelser en ny Interesse ved Fremstillingen af de pittoreske Beduiners og andre arabiske Folkeslags Kampliv. Til denne Periode hører hans: „Fangne Sørøvere", der eies af Kongen af Würtemberg, og „en afrikansk Høvdings Død".

Det var ikke ved sine Kunstværker alene, at Simonsen vandt sig et ærefuldt Navn i Kunststaden. Hans opoffrende Beredvillighed til, med sine Erfaringer at være sine Kunstbrødre til Tjeneste, at belære og opmuntre de yngre Talenter, i Forbindelse med hans Stræben efter at give Kunstnernes Samliv en ædlere og værdigere Charakteer, vakte ham Alles Agtelse og Kjærlighed, og han var et uundværligt Led i Kunstnernes Kjæde, saavel ved deres artistiske Forsamlinger, som ved deres selskabelige Sammenkomster. Men saa lykkelig han end befandt sig i München ved sin Virken og sine Omgivelser, saa drog dog Fædrelandskjærligheden og Ønsket at arbeide i og for Hjemmets Kunst, ham mægtigt tilbage til Danmark. Han fulgte denne indre Stemme og forlod i denne Sommer med sin Familie München, for at bosætte sig i sit Hjem og hellige det sin fremtidige Virksomhed.

Et talende Vidnesbyrd for den Anerkjendelse og Kjærlighed, Simonsen havde erhvervet sig i München, var den Afskedsfest, som et betydeligt Antal af Kunstnere og Kunstyndere arrangerede for ham faa Dage før hans Afreise derfra. Baggrunden af den store Sal i Prateren var prægtfuldt decoreret som et afrikansk Telt, og under Festmaaltidet blev følgende Toast udbragt for den hjemdragende Broder:

„Man har paalagt mig at udtale det Ord for Dem, med hvilket vi pleie at tage Afsked med vore bortdragende Venner. Men vent Dem intet rhetorisk Mesterstykke af mig; Kunstnere ere sjeldent Talere og skulle maaskee ikke være Talere. Men jeg glæder mig ved at kunne udtale Dem Kjernen af de Følelser, der idag bevæge os Alle, jeg glæder mig ved at kunne sige Dem hvad Øieblikket, hvad mit Hjerte indgiver mig. Modtag De, kjære Simonsen, paa Veien til Deres fjerne

Fædreland, hvor man vist vil modtage Dem med Glæde, medtag didhen den Overbeviisning, at De her har udsaaet en Sæd, hvis Frugt ikke saa snart vil udtørres. De har i den lange Række af Aar, De tilbragte blandt os, stedse, i Vel som i Vee, viist en saa ædel og daadkraftig Sympathie for alle Münchens Kunstnere, at den Overbeviisning har fast begrundet sig i os, at Deres Hjerte og Sindelag er ligesaa dygtigt som Deres kunstnerske Begavelser, som Deres Kunstnerhaand er det. De har overalt, hvor De kunde, raadet, hjulpet, deeltaget, understøttet, og det paa en smuk, hyppigt paa en opofrende Maade. Modtag nu vor inderligste Tak, og et hjerteligt: Gud lønne Dem! og bevar i det Fjerne en saa tro og varm Erindring om os, som den, vi ville, vi maae bevare om Dem!

For vor kjære, bortdragende Ven Simonsen det hjerteligste Farvel, men overtonet af et trefoldigt Levvel!"

Som Slutningspunkt for Festen havde Kunstnerne truffet et meget smukt og jovialt Arrangement. Paa den modsatte Isarbred skulde Algier vise sig i Illumination; et dertil bygget Skib, prydet med Flag og Blomster, skulde under Fyrværkeribelysning føre en Skare af Kunstnere i tyrkiske, arabiske og andre Dragter, der vare gjengivne i Simonsens Billeder, over til Festhallen, for i høitideligt Optog at overbringe ham et Diplom som Hofmaler hos Abdel Kader. En stærk Regn hindrede for en Deel Udførelsen af dette Divertissement, og man maatte nøies med at tilføre ham Diplomet ad Landveien.

Kort efter Simonsens Ankomst til Kjøbenhavn foranstaltede en stor Mængde af

hans Kunstbrødre og Venner en Modtagelsesfest for ham paa den kongelige Skydebane. Ved Bordet, hvor der, foruden hjertelige Velkomstskaaler for den Hjemkomne og hans Familie, blev udbragt Toaster for hans gamle Lærere, for Kunsten, for Fædrelandet og for det danske Hjerte, der stedse drager den fjernede Danskes Hu mod Hjemmets Kyster, bleve følgende Sange afsungne:

I.

Velkommen atter under Nordens Himmel,
Her, hvor Din raske Ungdomstid svandt hen,
Fra Sydeuropas muntre Folkevrimmel
Velkommen til Dit simple Hjem igjen!
Vi vide vel, vi har kun Lidt at byde,
Kun Lidt mod det, som fængsled hist Din Sands;
Dog Alt, hvad Hjertets Rigdom kan Dig yde,
Det skal Du finde her som udenlands.

Har man maaskee Dig sagt, at vi herhjemme
Er' blevne lunkne, o, da troe det ei!
Alt længe skatted vi Dit rige Nemme,
Med Stolthed har vi fulgt Dig paa Din Vei;
Og see, vi møde Dig med aabne Arme,
Hav Tak, o Broder, Tak, fordi Du kom,
Fordi Du kom med uforandret Varme,
Trods Kræmmerne i Kunstens Helligdom.

Det er jo som med Dig en Luftning kommer,
En Luftning frisk, af Duft og Styrke fuld,
Fra Kunstnerlivets Hjem, fra Sydens Sommer
Herop til os i Nordens Vinterkuld.
Saa mangen Spire slumrer under Dække;
Hvad end Du bringer os af Skjønt og Nyt,
Saa hjælp os, Broder, hjælp os her at vække
Et Liv, som det der boer i dit Gemyt!

H. Kaalund.

II.

Velkommen fra derude
Hid til vort Nord igjen!
Med Sang vi det bebude
For hver en Konstens Ven.
Har Sydboe allevegne
Som Mester Dig erkjendt:
Saavist af dine Egne
Den samme Hylding vent!

Et Aarti vi Dig savned;
Blandt Fremmede Du sad.
Nu har Dig atter favnet
Den gamle Axelstad.
Saa let Du ei skal slippe
Fra Hjemmet Andengang!
Det Haab kan os ei glippe —
Hil Dig paa Danevang!

Mal her! Bliv ved at male
Hvad Dannekjalde sang!
Lad her Din Pensel tale
Heel frit foruden Tvang!
Det Gode og det Sande
Urokkeligt bestaaer:
Glæd dine Fædres Lande,
For seent Du fra dem gaaer!

S. S. Blicher.

III.

„Konstens hem" man kallar södra jorden,
Landet, med sin himmel evigt blå,
Men, fast det är kallt här upp i norden,
Trifvas Konstens blommar här också;
Och, om ock ej någon drufva glöder,
Slår dock hjertat varmt i norden här,
Ty, att trofast älska sina bröder,
Uti Skandinavien man lär.

Så Du tänkte — då från södra landen,
Broder! till ditt hem Du drog igen.
Var välkommen! Vi Dig räcka handen, —
Tag vår varme helsning mot, o vän!
Men ej blott ditt hem, — nej hela norden
Helsar Dig välkommen uti dag;
Nu hvar Skandinav är broder vorden,
Derför allas, allas helsning tag.

Ädle Konstnär! Må hos oss Du blifva,
Alltid stadna uti norden här!
Norden kan, till tack derför, Dig gifva
Blott sin kärlek — det doch *något* är;
Ty, då ryktets stjernor en gång blänka
Kring ditt namn uti odödlig glans,
Kärleken det bästa dock skall skänka, —
Skänka åt ditt minne mången krans.

A. S—m.

IV.

Tillæg til Kjobenhavns Veiviser.

„Besser bei uns, wenn schlecht, als bei Euch, wenn es gut ist, das Bier ist!"
Ludvig I.

Imens Du vandred ved Isarbred,
Hvor Kunst og Bryggeri man driver,
Hvor værste Teutscher selv gruer ved
De Vers, som teutsche Ludvig skriver,
Imens Du vandt Dig der et herligt Navn,
Har man vendt op og ned paa Kjobenhavn.
Lyt nu kun til,
Her vi Dig vil
I Hjemmet lidt orientere.

To nye Folkeslag blandt os gaaer,
Det ene Skandinaver hedder,
Det her har feiret sin Daab iaar,
Saa det gav Gny paa fjerne Bredder.

Det andet Schleswigholstein kalder man,
Men Ingen kjender ret dets Fædreland;
Alt hvad Beskeed
Om det man veed,
Er at det fabrikerer Faner.

Og vi har faaet os et Tivoli,
Hvor Lumbye herligt for os strauβer.
Hos Kehlet har man Entreen fri
Og gynger i Theatrets Pauser.
Paa Klampenborg man bruger Wasserkuur,
Og Toldbetjentene har faaet Mondur.
En Jomfru har
Vi nu bag Glar
I Vimmelskaft, som rundt kan dreies.

Her snakkes tappert om Politik,
Og Hvermand siger hvad han tænker.
Her er Foreninger imod Drik,
Mens Mini bayersk Øl os skjænker.
Og vi har faaet en evig Commitee
Til gamle Kjøbenhavns Forskjønnelse;
Om hundred Aar
Sagtens man faaer
Beretningen om dens Bedrifter.

Men hvad der findes hos os som før,
Det er det gamle danske Hjerte,
Ved det Du roligt Dig hvile tør
I Livets Sorger og dets Smerte.
Det blusser varmt for Alt hvad der er Skjønt,
Det gjemmer Mindet evig ungt og grønt
Om Alt hvad Stort
Norden har gjort, —
See det er Danskernes Valhalla!

Balthazar Puck.

Vi forene vor Hilsen til den hjemkomne Kunstner med de mange, der ved hiin hjertelige og muntre Velkomstfest bleve udtalte for ham, og vi ønske ham Held og Lykke til hans kunstneriske Stræben i Fædrelandet.

Seydelmann som Kunstner.

En dramaturgisk Afhandling.

(Af H. T. Rötschers: Seydelmanns Leben und Wirken.)

(Den geniale og dybttænkende Dramaturg Rötscher har i den sidste Tid atter beriget Literaturen med et Værk, der er af stor Betydning for den nyere Dramaturgies Studium. Det er den for et Par Aar siden afdøde, store Skuespiller Seydelmanns Liv og Virken, og hans Forhold til og Indflydelse paa den sceniske Kunst i Tydskland, han har gjort sig det til Opgave at fremstille, og han har, foruden det Fortræffelige, han selv har leveret over denne sin Gjenstand, endnu givet sit Værk en overordentlig Interesse ved at indflette deri en Mængde Breve og skriftlige Optegnelser af den geniale og i høi Grad dannede Kunstner selv. Skjøndt vel kun faa af vore Læsere selv have seet Seydelmann virke i sin Kunst, er dog hans Navn og hans store Betydning som Skuespiller paa en Tid, da overalt i Tydskland, med Undtagelse af Wien, Skuespilkunsten er sunket ned til et jammerligt Gjøgleri eller mildest talt til Organet for en tom, aandløs Sandseforlystelse, enhver Ynder af den sceniske Kunst i dens høiere og ædlere Skikkelse bekjendt. Og da Forfatteren derhos deels udtaler sig saa klart og bestemt individualiserende over Seydelmanns Kunstvirken, at vi uden at have seet Kunstneren kunne gjøre os et tilstrækkeligt Billede af Personligheden i denne Virken, og deels fremstiller os saa meget Almindeligt over den dramatiske Kunst, der finder passende Anvendelse paa vort og ethvert Theaters og dets Kunsts Forhold, Udvikling og Betydning, saa tør vi haabe, at det vil være "Freias" Læsere kjært, at blive bekjendte med den her følgende Afhandling, der udgjør en Afdeling af Rötschers Værk.)

Intet Menneske af Betydning kan blive forstaaet uden sin Tid. Den Enkeltes Sammenhæng med sin Tids og sit Folks Aand er saa inderlig og saa uopløselig, at den trænger sig frem selv der, hvor man maaskee mindst mener at finde den. Der gives ingen Region af Livet, af hvilken der ikke, naar vi kun forske, dufter os en bestemt Tids Aand imøde. Hos Statsmanden, Philosophen og Digteren er denne Sammenhæng mellem den Enkeltes Frembringelser og Virken og hans Tids almene Aand synligst, Traadene ligge her aabne for vore Øine. Det bliver os derfor ogsaa hos dem lettere at finde den fælleds Rod til det Enkelte og Heelheden. Thi medens hos den store Statsmand en Tids og et Folks praktiske Aand viser sig udpræget og paa en vis Maade concentreret, saa sammentrænger sig hos Tænkeren og Digteren de i den almene Aands Dyb gjærende Tanker, og vinde derved en bestemt Skikkelse. Derved blive Tænkeren, ligesom Digteren, de egentligste Repræsentanter for en Tids Aand, der afspeiler sig renest i dem. I dem vender Aanden sig umiddelbart til Aanden, thi vi have hos Digteren og Tænkeren ikke først et Hylster at aabne, for derved at trænge frem til Aandens Hjem Digtere og Philosopher ere derfor ligesaavel de egentlige Fortolkere og Forkyndere af deres Tid og deres Folk, som de give os den sikkreste Maalestok for de Høidepunkter, til hvilke en Tids Aand har opsvunget sig. Tidens Aand rækker derfor aldrig videre, end den fremstiller sig i sine Tænkere og Digtere. Der gives udenfor denne ikke nogensomhelst Region af hemmelige Tanker, hvilke ikke hos en eller

anden Digter og Tænker skulde have vundet Skikkelse.

Men den almene Aand, skjøndt den hos Digterne og Tænkerne vinder den fuldkomneste Form, viser sig dog ogsaa i Skikkelsen af alle andre Videnskaber og Kunster. Naar man ret vil forstaae Architekten, Maleren og Billedhuggeren, naar man vil udfinde det hemmelighedsfulde Baand mellem hans Anskuelser og hans Frembringelser, saa vil man kun kunne begribe ham gjennem Indsigten i hans Tids og hans Folks hele aandelige Baggrund. Vanskeligheden ved en Historie af de dannende Kunster beroer derfor paa den sjeldne Begavelse, at hæve til Bevidsthed den ofte meget skjult liggende Sammenhæng mellem den enkelte Kunstners Composition og den samlede Verden, til hvilken han hører og af hvilken han bæres, og ligesom af Buernes og Pillernes Skikkelse, af Coloritens Friskhed eller Saftløshed, som og af Stoffets Conception endnu at udføle sig den almene Aands Hjerteslag.

Den dramatiske Fremstiller synes vel, fordi hans Værk er det Forgængeligste og forsvinder med hans Person, meest at unddrage sig Udpegningen af en saadan Sammenhæng med en Tids og et Folks almene Aand. Alligevel vil ogsaa hos enkelte store Skuespillere et saadant Baand lade sig iagttage, kun at de Samtidige sjeldent eller aldrig have opdaget og paaviist det, og at vi blot af det vistnok meget ufuldkomne Billede af store Skuespilleres Fremstillinger, der er os overleveret, kunne fælde en Dom. Thi ogsaa det meest glimrende Billede, hvilket en nok saa fiin Kjender og phantasierig Mand udkaster af den store Fremstillers Værker,

vil, holdt imod Virkeligheden af de for os forsvundne Fremstillinger, altid kun vise sig som et skarpt Omrids imod den kraftige og marvfulde Udførelse af samme ved Lys og Farve. Men dog trænger i enkelte mægtige Gestalter en saadan Vexelvirkning mellem deres Fremstilling og Tidens Aand sig umiskjendeligt frem. Man vil nemlig ikke let miskjende, at af Summen af de Skildringer over Flecks Spil, der ere gaaede over til os, fremlyser denne genifulde Skuespillers Slægtskab med de revolutionære Elementer, der gjennemtrængte hele Datidens Poesi og hænge sammen med hiin, de gamle Former knusende Aand, som ogsaa hidførte Omsvinget i den tydske Literatur. Naar ogsaa Flecks Genius viste sig saa stor i hine Shakespearske Figurer, i hvilke det heroiske Princip og overhovedet en omvæltende Daadkraft forkyndte sig, saa afspeiler sig deri kun det almindelige Omsving af en Tid, som brød med sin Fortid og fremmanede en ganske ny Aand. Saaledes sammenfatter sig aabenbart i Eckhofs Fremstillinger den sig fra Bombast, Unatur og huul Abstraktion atter til Natursandhed tilbagekaldende Aand. Derfor danner han et saa væsentligt Vendepunkt for den dramatiske Fremstilling, idet han, en med Lessing valgbeslægtet Kunstner, ligesom denne ved Kritikens Magt, ved sin Fremstillingsmaade hjalp til at berede den franske Smags-Herredømme dets Undergang. Denne Tilbagevenden til Natursandheden, denne seirrige Bekæmpelse af en huul, abstrakt Pathos, fuldender sig derpaa i Schröder, i hvem tillige den ved Shakespeare nybefrugtede tydske Aand aabenbarer sig. Det Ferment, der er bleven den tydske Literatur til Deel, idet Shakespeare aabnede sig for den, optager

Schröders rige Aand i sine Fremstillinger. Derfor bliver han paa engang Fremstiller af simpel, ædel Naturlighed og den svingfuldeste Poesi; han forener paa en Maade Flecks og Eckhofs Styrke i sig, og fremtræder som den universelleste Genius paa dette Gebeet. I Iffland endelig, som fæster Rod paa den samme Grund, udbreder Natursandheden, ligesom i dens Afløsning fra Idealiteten og en begeistret Pathos, sig til en Rigdom af aandfuldt Genremaleri, idet den af denne Kunstner med klar Bevidsthed og den fineste Jagttagelsesgave bliver udarbeidet til den nuancerigeste Fylde af de meest træffende Livsbilleder.

Ligeoverfor dette af een Rod fremgangne, vidtforgrenede Træ, hæver sig nu det andet Moment, Idealiteten, og kommer til Aabenbaring i den under Göthes og Schillers Indflydelse opdragne Weimarske Skole. Men da ingen Side kan undvære den Anden, saa søger enhver af disse Retninger at berige sig ved den Anden, og mere og mere opstaaer den bydende Fordring til en uafladelig Gjennemtrængen af Idealiteten og Natursandheden for enhver Fremstilling. Ligesom i Poesien Romantikken gjør et nyt Gjennembrud for atter at bringe Kraften i den poetiske Anskuelses Umiddelbarhed til dens Herredømme, saaledes sammenfatter sig ligeoverfor denne Retning af den Eckhofske og Weimarske Skole, Umiddelbarheden af en genifuld Anskuelse i Ludvig Devrient. Han repræsenterer i den tydske Skuespilkunst ligesom det romantiske Element med alle dets Fortrin og Mangler. Ligesom i Romantikken Subjectiviteten driver sig til sin Spidse, og derved endog ødelægger sig selv, fordi denne Sub-

jectivitet ikke er den i Aanden virkelig gjenfødte, saaledes proklamerer Devrients Genius ved sit Exempel atter den uluttrede, uunderkastede Individualitets Herredømme, hvilket i sin Blottelse maa vise sig saa meget grellere, jo mere den fremskredne Aand fordrer og fuldbringer dets Opløsning og Luttringen i i alle andre Gebeter. Medens Devrients Genius, støttet paa sin oprindelige Kraft og Intention, paa en vis Maade synes at forkynde den poetiske Anskuelses Umiddelbarheds Seir over Studium og Reflection, saa fremtræder derimod hos alle dem, der, uden hans af Dybden skabende Magt, overlade sig til den naturlige Begeistring, det Afmægtige i et Standpunkt, som troer at kunne forme Livet umiddelbart uden Studium og uden Reflection. Ligesom Göthes Werther engang fremkaldte hine tomme og kraftløse Elskovsromaner, der mod deres Villie stillede den marvløse Sentimentalitet ret grel for Lyset, saaledes afdækkede de talrige Skuespillere, der, idet de beraabte sig paa Ludvig Devrients Exempel, uden hans store Gaver hengave sig til en saakaldet Inspiration, d. v. s. til en blot Naturalisme, kun den Afgrund, der aabnede sig foran dette Standpunkt, naar det skulde hæves til det almindelige. I Devrient fattede saa at sige Geniets oprindelige uunderkastede Naturkraft sig endnu engang sammen i sin hele Styrke, for med denne betydelige Individualitet at aftræde fra en Skueplads, paa hvilken Aanden, ikke mindre end i de øvrige Kunster, med Magtsprog gjør Fordringen til Bekæmpelse og Luttring af den oprindelige Naturkraft gjældende. Ludvig Devrients Storhed, som hans Begrændsning, ligger udtalt i det Sagte. Medens Devrients Genius umodstaaeligt henrev Masserne, saasnart han udfoldede for os den sig i Humoren frit bevægende eller sig i dæmonisk Forstyrrelse nydende Subjectivitet, saa var han ved en uudfyldelig Kløft adskilt fra Fremstillingen af det reent Menneskelige i den hele Rigdom af dets Gradationer, fra den dannede Mand i det høiere Selskab af indtil Repræsentationen af menneskelig Høihed og moralsk Værdighed. Herhen vendte sig Skranken for en saa oprindelig, men ved Studium og Reflectionens Arbeide ikke luttret Skaberkraft. I Devrients Fremstillinger fortsatte sig derfor de subjective Stemninger og Sympathier, det var de valgbeslægtede Kræfter, ved hvilke han følte sig hendraget til de digteriske Skikkelser, han gav Legeme, og i hvilke hans Genies hele Energie udgjød sig.

Men da disse dramatiske Skikkelser mindre vare frit udgivne Individualiteter end Aabenbaringer af store, oprindelige, med de digteriske Skikkelser beslægtede Kræfter, saa blev ogsaa Devrient tilbage, selv for maadeholdne Fordringer, saasnart han skulde fremstille Charakterer, med hvilke hans Natur slet ikke følte sig valgbeslægtet.

Imod denne mægtige, af den digteriske Anskuelses Umiddelbarhed alene skabende Individualitet, ligesom den høieste Potens af Naturalismen, reagerede nu Aanden paa dette Gebeet af den dramatiske Fremstilling ved Seydelmanns betydningsfulde Optræden. I ham vinder den i alle Livets Former sig fremstillende Kamp af den selvbevidste, for fuldkommen Frihed og Klarhed stridende Aand, mod den endnu i instinktmæssig Indesluttelse hildede, endnu til Naturmagterne bundne Aand, sit meest udtøm-

mende Udtryk paa den dramatiske Fremstillings Gebeet. I Seydelmanns Person dannede saa at sige Aanden sig det Organ, igjennem hvilket den i den dramatiske Fremstilling fremførte Vendepunktet for en al Naturalisme bekæmpende og Selvbevidsthedens, Kritikkens og Studiets Seir feirende Modsætning. Dette Vendepunct viser sig naturligviis i de forskjellige Sphærer ogsaa forskjelligt. I Skuespilkunsten fremtræder samme som den Krig, hvilken den frie, over Naturalismen hævede, sin Virksomhed og sin Bevægelse bevidste Aand, forkynder den paa den blotte Begeistrings Standpunkt dvælende, eller endog til Routine nedsynkende Aand. Idet Aanden overalt i Nutiden kæmper efter, i sin yderste Rod at blive sig sit Væsen bevidst, og at faae sig selv ganske i sin Magt, saa fremdriver den ogsaa af den samme Jordbund i den dramatiske Fremstilling den Retning, at forholde sig selvbevidst i sin Skaben, og ved fuldstændig Underkastelse af det blotte Naturel at omskabe dette til det passende Udtryk for en universel Menneskefremstilling. Dette Standpunkt repræsenterer Seydelmann. I det ligger den eneste Løsning af alle Spørgsmaal, Grunden til alle Modsætninger og Kampe, hvilke Kritikken over ham har fremkaldt, og Erindringen om ham endnu fremkalder. Idet vi fuldstændigt bringe os Gehalten af den Seydelmannske Personlighed til Bevidsthed, ville vi, uden Had og Forkjærlighed fremstille de Opfatninger, den sjeldne Mand har været underkastet, som naturlige, ved hans hele Standpunkt betingede Phænomener, og føre dem tilbage til deres sande Værd.

Da Seydelmann væsentligt danner Vendepunktet fra den kun instinktmæssige Genialitet til den sig selv og alle hine Forbindelser bevidste dramatiske Fremstilling, saa viser ogsaa hans hele Sind sig uafladeligt henvendt til denne Modsætning. Seydelmanns Kamp og Vrede mod den blotte Umiddelbarhed, den saakaldte geniale, sig kun til Øieblikket overladende Inspiration, danner et af Grundtrækkene i hans hele Væsen; det er et Thema, som uafladeligt beskjæftiger ham i Brevene til hans Venner, som i bestandigt nye Vendinger trænger sig frem af hans Sjels Dyb, og bliver behandlet af ham snart med ophøiet Vrede, snart med tilintetgjørende Haan. Dette Moment hænger paa det inderligste sammen med Seydelmanns Personlighed og hans Forhold til Kunsten. Seydelmann var paa det høieste gjennemtrængt af sin Kunsts Betydning, ved den dramatiske Fremstilling at udfolde den menneskelige Personligheds Dybde i alle dens Gradationer og i dens hele Rigdom. At aabne Mennesket det menneskelige Bryst, at oplukke det de menneskelige Lidenskabers hemmelighedsfulde Afgrund, at fremlægge de Traade, der før Individets synlige Handlinger ere blevne spundne, af hvilke Charakteren fremhæver sig for os med tvingende Nødvendighed, kort at være Udtyder af de høieste Skikkelser, hvilke den menneskelige Aand har skabt paa engang med fri Begeistring og med Besindighed, dette stod for ham som Kaldet af hans Kunst, hvilken han „i Lyst og Smerte" fra sin Ynglingsalder var hengiven, som midt i den mørkeste Forstemning stod trøsterig, som en mild Gud ved hans Side, ved hvilken Mismodet og Vindets Bitterhed forklarede sig til en ædel Smerte, og hvilken han som en kjær Ven trykkede til sit Hjerte og pleiede. (Forts.)

bragt en af ham componeret Ballet: „*Trollsjön*" paa Scenen, hvortil Stoffet er taget af Scribes og Aubers Opera „*Le lac des fees*". — Balletten omtales med megen Roes. Paa Djurgårds-Theatret vedbliver Overskous „Pak!" at spilles med stigende Bifald.

(Hamborg.) Dandserinden Fanny Cerrito og Dandseren St. Leon give i denne Tid Gjæstefore-stillinger paa Stadttheatret. Flotows Opera „Stradella" er igjen optaget i Repertoiret og trækker godt Huus. Den engelske Componist Balfes paa flere tydske Theatre med meget Bifald opførte Opera: „Die vier Heymondskinder", er nu ogsaa optaget paa Scenen i Hamborg og gjør nogen Lykke.

Kunst og Literatur.

Vor udmærkede Maler Marstrand har i disse Dage tiltraadt en Kunstreise over Amsterdam til Paris, hvorfra han agter at begive sig til Rom. Kort før sin Afreise havde Marstrand fuldendt et nyt større Billede, et Genremaleri, hvortil Motiverne ere tagne af Holbergs Barselstue. Vi ville snart meddele noget Vidtloftigere om dette Arbeide, der efter Kjenderes Dom skal være et værdigt Sidestykke til, ja endog i flere Henseender overtræffe Kunstnerens fortræffelige Scene af Erasmus Montanus.

Blancks store Maleri: „De fire Livsaldre" der er udført efter Hans Majestæt Kongens Bestilling, er i denne Tid udstillet i Berlin, hvor det gjør megen Opsigt. Det er en ny, med betydelige Forandringer gjennemført Bearbeidelse af det samme Stof, der var behandlet i det ældre Billede af Kunstneren, der var udstillet paa Charlottenborg i dette Foraar. — Billedet vil kunne ventes hertil i Løbet af Efteraaret.

De for Guldpræmierne udførte Kunstarbeider ere ved en Forsamling i Kunstacademiet den 29de Septbr. blevne bedømte. I Malerkunsten er den mindre Guldmedaille tilkjendt Eleven Wegener, for et Maleri efter Opgaven: „Tobias drager paa Reisen med Englene". I Billedhuggerkunsten har Artist Conradsen vundet den store, og Elev C. Freund den mindre Guldmedaille, begge for Opgaven: „Hectors Afsked med Andromache". — Artisten Winstrup tilkjendtes den store Guldmedaille for det Architecterne opgivne Thema: „Project til et Theater.

Efter Opførelsen af Lystspillet „Ude og Hjemme" vil H. P. Holsts lyriske Drama „Kun tyve Aar" efter Forlydende blive den første Nyhed, der bringes paa Scenen.

Forfatteren af „Min Broders Levnet", fra hvis Haand vi i meget lang Tid ikke havde modtaget noget Nyt, har i disse Dage under Titlen „Dieblikkets Born" leveret en interessant Samling af Poesie og Prosa, som foruden et Udvalg af lyriske Digte indeholder et Skuespil i to Acter, „Cromwells Søn", der er bearbeidet efter Scribes Femacts-Skuespil. Dette Stykke er antaget til Opførelse paa det kongelige Theater.

Den danske skjønne Literatur begynder nu gjennem Oversættelser at gjøre sig bekjendt i England og at vinde Opmærksomhed og Yndest. Hertz's „Kong Renés Datter", der er udkommet i London i en fortrinlig Oversættelse, omtales i flere engelske Journaler med særdeles megen Roes. Af Andersens „Improvisatoren" ere ikke mindre end tre engelske Oversættelser udkomne, hvoriblandt den ene er af Mary Howitt, der ved sine fortræffelige Oversættelser af Frederikke Bremers Romaner har bragt denne Forfatterindes Navn til saa stor Anseelse i England og Nordamerika. Af Romanerne „O. T." og „Kun en Spillemand" ere ogsaa Oversættelser af Mary Howitt anmeldte, ligesom ogsaa endnu en Oversættelse af „O. T." og af „En Digters Bazar". Disse to sidste blive oversatte efter de danske Originaler, medens de tidligere ere gjengivne efter svenske og tydske Oversættelser. Af Andersens Eventyr er en Oversættelse af Lohmeyer og en anden af Mary Howitt under Arbeide. Ogsaa af hans lyriske Digte vil der snart udkomme en Samling i engelsk Bearbeidelse.

Som en let og behagelig Underholdningslecture tør vi anbefale vore Læserinder et nyligt hos Boghandler Høst udkommet Udvalg af Smaafortællinger af Souvestre, oversatte af P. L. Blicher.

Freyligrath har helliget de Faldne i Leipzig et kraftigt liberalt Digt. Det er trykt i Schweitz og den samme Aften det kom til Leipzig, bleve 20,000 Exemplarer solgte. Den næste Morgen blev der af Politiet nedlagt Forbud mod dets videre Salg.

Repertoire.

Søndag: Norma.
Mandag: Ude og Hjemme (første Gang). Nei.
Tirsdag: Oscar. Pas de deux. Ulla skal paa Bal.
Onsdag: Regimentets Datter (Jenny Lind).
Torsdag: Ude og Hjemme.
Fredag: Pak!
Løverdag: Amors Geniestreger. Rafaello.
Søndag: Regimentets Datter.

Indhold.

To Romancer af Christian Winther.
Onskerne, af Henrik Hertz.
En Historie, af H. C. Andersen.
Maleren Simonsen (Biographisk Skizze).
Seydelmann som Kunstner, dramaturgisk Afhandling af Rötscher.

Det kongelige Theater, Kunst og Literatur.

Portrait af Maleren **Simonsen,** tegnet af J. Holm.

Redacteurens Bopæl er i Hôtel du Nord Nr. 57, hvor han sikkrest træffes hver Formiddag indtil Kl. 11.

Af dette Ugeskrift udkommer hver Søndag Formiddag et Nummer, ledsaget af et artistisk Bilag. Abonnementsprisen er 13 ß kvartaliter eller 1 ß pr. Nummer. Subskriptionen er kun bindende for eet Kvartal. Enkelte Nummere eller Lithographier sælges ikke. Man tegner sig i alle Boglader i Danmark, Norge og Sverrig, samt hos medundertegnede Forlægger F. H. Eibe.

F. H. Eibe,
Boghandler, Løvstræde Nr. 122,
Stuen til Venstre.

Louis Klein,
Bogtrykker,
store Kjøbmagergade Nr. 65.

Trykt hos Louis Klein.

Freia.

Nordisk Album for Poesi og Kunst.

Redigeret

af

Carl Borgaard.

---

1. Bind. Nr. 2.

Søndagen den 12te October 1845.

S.FROGNETTA

Theater, Kunst og Literatur.

Det kongelige Theater.

(Den 29 Septbr.—6 Octbr.)

Endelig vaagnede da Theatret af sin lange Dvale, og bragte sin første Nyhed for denne Saison til Verden, i det efter det franske: „*Le mari a la campagne*" bearbeidede Lystspil „Ude og hjemme". Forfatterne af dette Stykke have gjort sig det til Opgave at skildre de sørgelige Følger af Jesuitismens Indflydelse paa Familieforholdene, idet den ved hyklet Philantropi og ved at smigre det andet Kjøns Forfængelighed, vinder dette for sig og gjennem det igjen bliver Herre over Mændene. De have med de franske Lystspildigteres Lethed gjennemført denne Idee gjennem en Række af komiske og pikante Situationer, i en livlig og vittig Dialog, men de have ogsaa lagt det hele franske Letsind for Dagen i Motivernes Løshed, i Urimelighed og Unatur i Situationerne og Overgangene og i Inconsequents i Charaktererne. Men hvad der end kan være at dadle ved Stykket, saa har det den gode Egenskab, at det lader sig godt spille, at det har sceniск Virkning og giver flere af Skuespillerne Leilighed til at udvikle deres Kræfter, og denne Egenskab maa, naar vi vurdere et Stykke med Hensyn til Scenen, have en betydelig Vægt i vor Dom over dets Berettigelse til en Plads i Repertoiret.

At fremstille en ung Mand, der i sit Hjem er den usleste forkuede Træl, og i ethvert Øieblik, hvor han har Huset og Familieforholdene paa Ryggen, den overgivneste, jovialeste Galning, er en høist vanskelig Opgave. Hr. Wiehe viste, at han med sit sædvanlige grundige Studium havde stræbt at individualisere sig disse to Momenter i Rollen og at bringe Harmoni ind i denne Dobbelthed, og det lykkedes ham ogsaa tildeels, men vi troe at han vilde have opnaaet en større Sandsynlighed i Fremstillingen, ved at slaae noget af Tøffeltrællens Flauhed og Jammerlighed, og lægge noget mere Lystighed og Fyrighed i Fremstillingen af Verdensmanden. I begge Rollens Partier viste han fortræffelige Enkeltheder, fulde af Natur, Lune og komisk Torhed. Den bedst tegnede Charakteer i Stykket er den herskesyge, pietistiske og affecteert-philantropiske Svigermoder, og den blev af Mad. Nielsen gjengivet med den Reenhed, Natursandhed og Korrecthed, der, som et sjeldent Phænomen i vor Tids Kunst, aabenbarer sig i alle denne ypperlige Skuespillerinnes Fremstillinger. Hendes forstilte Beskedenhed, da hun seer sig sat øverst paa Godgjørenhedslisten, hendes Ræd̃sel over at see Datteren i Baldragt og hendes gjentagne „men" da Svigersønnen siger sig los fra hendes Herredømme, ere glimrende Momenter i det fuldendte Hele. Det vilde vel neppe kunne lykkes nogen Skuespiller at bringe Eenhed ind i en saa inconsequent Charakteer som Løitnantens, der begynder som en overgiven, al Convenients trodsende Fusentast og ender som en triviel moraliserende Vrækehest. Hr. Holst gjorde hvad der kan gjøres af Rollen, han spillede dens lystige Deel med Liv og Raskhed og sagde Moralreplikkerne med Kraft og Varme. Som den jesuitiske Hykler Mathieu var Hr. Rosenkilde i Stykkets Begyndelse særdeles god. Hans Oplæsning af Godgjørenhedsprogrammet satte os paa engang ind i Familiens dræbende kjedsommelige Leveforhold. Senere var han maaskee undertiden noget for heftig og ikke nok Herre over sig selv. At et saa modbydeligt Fruentimmer, som den unge Enke, hos hvem den ulykkelige Ægtemand „trækker frisk Veir", kunde blive taalelig paa Scenen, er en Fortjeneste af Frk. Nyge, som i høi Grad bør paaskjønnes. Af en første Forestilling at være, gik Stykket i det Hele ret livligt og korrect. Det blev modtaget med Bifald.

— Ved den første Theaterprøve paa „Regimentets Datter" den 6te dennes, havde Theatrets Chorpersonale arrangeret en lille Fest for Jenny Lind, hvis Fødselsdag just indtraf paa denne Dag. Den hædrede Gjæsts Paaklædningsværelse var særdeles smagfuldt og rigt dekoreret med Drapperier og Blomster. Ved hendes Ankomst paa Scenen hilsedes hun med en Fanfare, og en Sang, der udtrykkede de Følelser, der maae besjele Enhver, der har havt den Lykke at nærme sig den elskelige Kunstnerinde, blev afsungen og ledsaget af de varmeste Ønsker for hendes Fremtid

— Følgende nye Stykker kunne ventes at komme til Opførelse i indeværende Saison: Liden Kirsten, Opera af H. C. Andersen, Musik af Hartmann; Aagerkarl og Sanger, Operette, med Musik af H. Rung; Romeo og Julie, Opera, med Musik af Bellini; Czar og Tømmermand, Syngespil, Text og Musik af Lortzing; Kong Volmer og Havfruen, romantisk Drama, med Musik af H. Løvenskjold; Hr. Rasmussen, originalt Lystspil i to Acter; Lustucru, Lystspil efter det Franske; Maritana, ligeledes; Cromwells Søn, Skuespil i to Acter, bearbeidet efter Scribe ved Carl Bagger.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

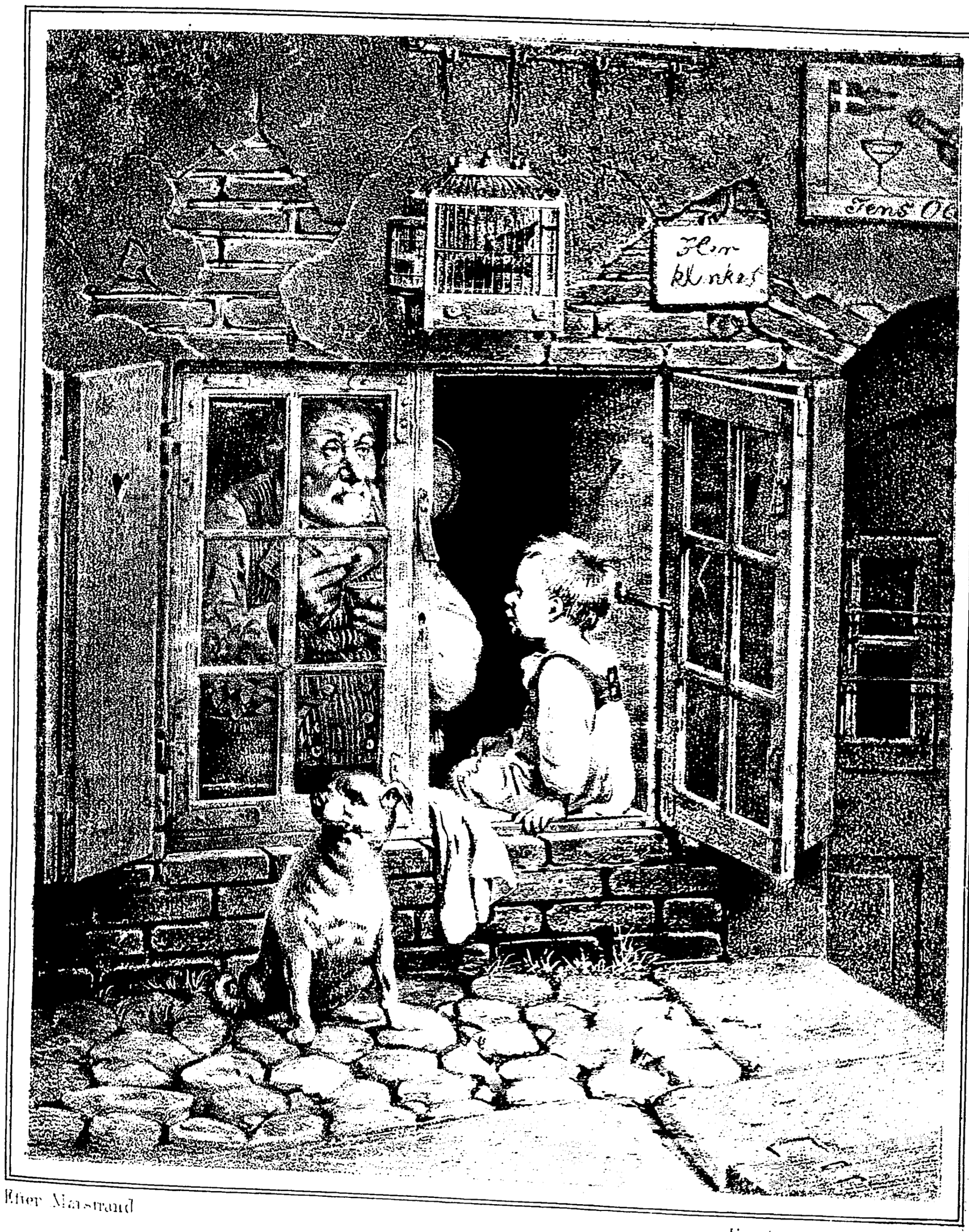

Efter Marstrand

Eft. Berentzens Lith Inst

EN KJÆLDERMAND.

Freia 1845

Wort und Bild!

Saa fødes i Taarer Hjertets Haaben.

Freia 1845

To Sange,

den første af „Svend Dyrings Huus“, den anden af „Svanehammen“.

(Gjengivne paa Tydsk af Forfatteren selv til H. Rungs Musik).

I.

Die Macht der Runen.

Herr Eskild thut die Runenmacht beschwören,
Mit Wort und Bild schön Helle zu bethören.
Dann lichtet er den Anker,
Gewinnt die hohe See,
Und segelt fort von Dänemark:
„Geliebte mein, Ade!“
Wort und Bild tief und seltsam walten,
Wort und Bild drohend sich gestalten —
Wort und Bild!

Am Strande geht mit Sehnen hin schön Helle.
Es lockt das Meer, es winkt die weiche Welle.
„Allhier ist nicht mein Bleiben,
Kommt mit, ihr Mägdelein!“
Dann segelt sie von Dänemark:
„Geliebter, harre mein!“
Wort und Bild immer mir erscheinen,
Wort und Bild mir im Herzen weinen —
Wort und Bild!

Der Wächter sieht vom Thurm das Schiff am Strande:
„Es kommt der Sommer da vom dän'schen Lande!“
Herr Eskild lacht vor Freude:
„Willkommen, süße Braut!“
Und am Altare ward ihm
Schön Helle angetraut.
Wort und Bild drohend sich gestalten,
Wort und Bild wieder heiter walten —
Wort und Bild!

II.

Romance.

1.

Mir ist mein sehnend Herz so schwer
Unter den grünen Linden.
Ich reit' im Walde hin und her,
Die junge Braut zu finden.

„Marmorn ist das Schloßlein,
Und bleiern ist das Dach.
Drinnen deine Liebste schläft
Im schimmernden, hellen Gemach.“

2.

Es macht mir Angst und Weh' dein Wort
Unter den grünen Linden.
Schon weit ich ritt, von Ort zu Ort;
Wo ist das Sloß zu finden?

„Aufgeführt von Marmor
Liegt's dort am fernen Strand.
Vertraue dich dem Schifflein kühn,
Es führet dich gern an das Land.“

Henrik Hertz.

Rosenknoppen.

Kom! bøi dit Øre en liden Stund,
O fagre Pige! til Harpens Mund:
I Rosenknoppens Dragt fremstillet
Den vise vil Dig et evigt Billed. — —

Først hvilte den ufeet i Bladenes Skjød —
Saa slumrer i Brystet Elskovs Glød;
Men Kraft den suged af Perledaaben —
Saa fødes i Taarer Hjertets Haaben.

Og fyldigt bued dens trinde Barm
Sig om dens Hjerte saa foraarsvarm —
Saa svulmer liflig som Morgenrøden
Et Hjerte i Elskovs første Gløden. —
End er den dog lukt, som et elskende Bryst,
Der gjemmer tro sin Sorg og sin Lyst;
Men Duften, der stiger af dølgende Fængsel,
Den bærer et Bud om den stærke Længsel;
Og faaer den at føle Dit Hjertes Slag,
Og drikker den Liv af Dit Aandedrag,
Da vil den aabne de rødmende Læber,
Og tolke det Savn, som ved Hjertet klæber.
Men gi'er Du til Priis den for kolde Vind,
O! da vil den blegne, den friske Kind,
Og Nattens Storm paa de susende Vinger
Dens sidste veemodige Suk Dig bringer: —
Saa jubler et Hjerte i Elskovs Favn,
Saa klager det trofaste Bryst ved dens Savn!

Caralis.

Aftenskizze.

Nu Solen ta'er et kjøligt Bad,
Lidt træt og echaufferet,
I Vellyst bæver hvert et Blad
Og hver en Blomst, som seer 'et.

Snart svinder Skyens Purpurkam,
Og intet Straa sig rører;
Alt er saa tyst, kun Hundens Glam
Fra Byen hist man hører.

Nu Mester Ole kan sit Spil
Først ret tilgavns begynde,
Hvert Øie vil han lukke til
I Lund, paa bløde Hynde.

See Fuglen hist, som nylig sang,
Hvor den med Øiet klipper!
Nu drømmer den om Sydens Vang,
Mens Grenen sagte vipper.

Men Søvnen er ei Elskovs Ven —
I Læ af Rankens Blade
Den ømme Elsker bringer end
Sin Mø en Serenade.

Jomfruen hist, hvis Vaar forgik,
Ei heller Øiet lukker:
Mod Himlen hæver hun sit Blik —
Ak! hvorfor mon hun sukker?

Dog snart maa Hver i Lænker lagt
Den strænge Drot forsone;
Kun Madam Luna holder Vagt,
Den gamle Vaagekone;

Til træt selv hun tyer hen, hvor luun
Sig aabner hendes Køie
I Skyens bløde Edderduun —
Og lukker saa sit Øie.

Caralis.

Sølvbryllupsvers.

(Kan synges til Melodien: Peter Skjødt.)

Fatter var en ærlig Borger,
Ung og stærk og nysselig,
Og da han var uden Sorger,
Saa fik han Lyst at gifte sig,
Thi naar han ene hjemme sad,
Smagte ham aldrig Øl og Mad.

Fatter eied nok af Monten,
Derfor han havde gode Klæer.
Frem af Kisten taer han Pynten,
Og den ikke daarlig er.
Kjolen var sort, som han trak paa,
Vesten den var nok ligesaa.

Flipperne de vare stive,
Singeneterne af Guld;
Aldrig lader sig beskrive
Glandsen af hans Hattepul.
Allunske Hansker paa han tog,
Saa paa Frieri han drog.

Og da nu for lille Mutter
Stiv og stram den Borger stod,
Hun til Tingen strax sig slutter,
Blier saa rød som bare Blod.
— „Siig, vil Du være min Madam?"
— „Aa mange Tak! det er en Skam!"

Lille Mutter sig betænker
Et Minut, ja to til tre;
Saa det hendes Hjerte krænker
Saa modfalden ham at see,
Og hun hvidsker bly til ham:
„Ja, jeg vil være Din Madam!"

Og saa blev der Fryd og Gammen!
Snart som Ægtemand og Viv
Præsten klappede dem sammen,
Og det var et Herreliv!
Han passede sin Dont saa fro,
Hun pusled i sit Huus saa tro.

Fatter han var saa glad derved,
Mutter var heller ikke vred.

Og saa levede de troligt
Fem og tyve lange Aar,
Fredeligt og luunt og roligt,
Som det honette Folk anstaaer.
Om Slagsmaal har man aldrig hørt,
Stedse de har dem peent opført.

Hvad der staaer i denne Vise,
Det er Sandhed hvert et Ord,
Derfor vi dem begge prise
Her ved Mad og Viin paa Bord.
Gid at de begge leve maae
Til at de selv herfra vil gaae!

B. P.

Forbrydere *).

En Landsbyhistorie,

af

Berthold Auerbach.

En Søndagmorgen.

Vi ere i Landsbyen. Alt er stille paa Gaden, Husene ere tillukkede, hist og her er et Vindue aabent, men Ingen seer ud af det. Svalerne flyve nær mod Jorden, og have Ingen at vige for. Paa Brøndkummen ved Raadhuset sidde andre Svaler, drikke og see kloge paa hverandre, qviddre og holde Raad,

*) Vore Læserinder blive ikke bange, idet de første Blikket paa denne ildevarslende Titel. Det er ikke noget nyt Forsøg i det saa gængse Mysteriefag, vi her byde Dem, ikke en ny Reise gjennem Fordærvelsens, - Lastens og Udaadens rædselfulde Regioner, vi ville foretage med dem. Vor For-

som om Landsbyen alene tilhørte dem. Fornemme Vipstjerte trippe til og slaae med Halen og tie stille, som vilde de dermed tilkjendegive, at de allerede vidste Alt og endnu langt bedre. Kun en Flok Høns har forsamlet sig om Svalerne og lytte begjærligt til deres Tale. De høre vel om at vugge sig frit i Luften, om at drage over Havet og til fjerne Lande, thi de hæve og udstrække ofte deres Vinger og lade dem atter synke og see sørgmodigt opad, retsom vidste de nu paany, at de stedse maatte blive ved Jorden og søge Menneskenes Beskyttelse. En kulsort Hane med rød Kam hæver og sænker især ofte sine Vinger. En kalkunsk Høne vanker stolt oppustet midt imellem sine Sønner og Døttre op igjennem Byen, og

---

tælling er, trods hiin frygtelige Titel, — en Idyl. Men det er rigtignok ingen Idyl i salig Geßners Maneer, hvor Daphnis og Cloe, Myrtil og Amaryllis levede af Suk, Kjærlighed og Maaneskin; det er en Idyl, saaledes som kun Idyllen kan være det i vor Tid, hvor Bonden bliver til Menneske, hvor han begynder at føle sig som virksomt og dygtigt Led af Statssamfundet, hvor Tidens Interesser ogsaa begynde at gribe og gjennemtrænge ham. Et mørkt Moment drager gjennem det fredelige Landliv, som gjennem Alt i Livet, men Skyerne fordele sig, Solen nedsender atter sine Straaler og Opløsningen sætter, liig en venlig Foraarsaften, vort Sind i en blid og opløftet Stemning.

Berthold Auerbach har ved sine i 1843 udkomne „Schwarzwälder Dorfgeschichten“ erhvervet sig en betydelig Plads blandt Tydsklands nyere Digtere. Der gaaer igjennem disse hans Fortællinger en simpel gemytlig Stemning, en naturtro poetisk Skildring af Landlivet, og en lærerig interessant Behandling af de nyere Livsspørgsmaal, der staae i Berørelse med dette, som have gjort hans Bog til en Folkebog i Ordets ædleste Betydning og skaffet den en viid Udbredelse i alle Samfundets Classer. — Nærværende Fortælling er Forfatterens seneste Arbeide.

holder dem ved idelige Formaninger. samlede om sig og nærer dem med hvad hun finder. Hun vil ikke vide noget af at vugge sig frit i Luften, af at længes efter det Fjerne.

En forunderlig Stilhed hviler over hele Landsbyen.

Menneskene have forladt de adskilte Boliger, og indfundet sig i den Enestes Huus, der forener dem Alle. De adspredt svævende Blikke, der kun søge hvad der tilhører dem, hæve sig nu forenede til den Usynlige, der seer Alt, og hvem Alt tilhører.

Der staaer Kirken paa Bjerget, der engang var befæstet, og om hvis Mure nu blomstrende Viinranker slynge sig.

Kirken var engang en beskyttende Borg for al Livets Nød. Kan og vil den fritstaaende, udvortes ubefæstede Kirke blive til et frit Værn for enhver ny Menneskетilværelse?

Orgelets sidste Tone hensvinder just nu, vi ville træde ind i Kirken. Den Geistlige bestiger Prækestolen. Hele Menigheden hoster og sætter sig tilrette, thi Ingen vil forstyrre den høiere Aands Forkynder i hans Tales Strøm.

Den Geistlige er ingen gammel Mand, han staaer i de bedste Aar. Ikke blot omkring graae Lokker svæver den Glorie, som den indre Befrielse fra Egenkjærligheden skjænker; Mildheden kunne I vel oftere finde der, men med den ofte ikke mere hiin levende, fyrrige Iver for Menneskeheden. Troen paa Himlen har ofte fortrængt Troen paa Jorden.

Efterat den Geistlige stille, sammensunken i sig selv, med tilhyllet Ansigt havde holdt den sagte Bøn, hævede han livligt sit Hoved og

sagde Texten: „De Sunde behove ikke Lægen, men de Syge.“ Lucas 5, 31.

Han viste først, hvorledes den aandelige Sundhed er det sande Liv, hvorledes den er Eet med Dyd og Retskaffenhed, medens Synd og Sygdom derimod vanskabe Livet. Ligesom i Sygdommen Menneskets naturlige Kræfter have taget en falsk Vei, saaledes ogsaa i Synden. Thi Synd er Vildfarelse. Med særdeles Eftertryk fremhævede han bestandig dette sidste og formanede til en mild Betragtning af Synderen, til Omhu for hans Bedring. Han viste, hvorledes Synden let finder en Skjulekrog i det menneskelige Hjertes sammenslyngede Aarevæv, for snart som Lidenskab, snart som listig Bedaarelse at fortrænge Alt fra det Rettes Vei. Thi der er intet Menneske, der kun gjorde Godt og ikke syndede. Han viste, hvor qvægende det er at gjøre det trøstelige Billede af det rene Menneske uden al Synd og Feil, tilstedeværende i os, ham, der foresvæver os for at udslette al Skyld, idet han leder os til at efterfølge sig. Han viste, hvorledes derfor Enhver, der paa nogen Maade føler sig reen for en Synd, i denne deelvise Reenhed har den Forpligtelse, at blive en Frelser for den Anden, for den i Synden Nedsunkne. Han maa tage hans Feil paa sig og tragte efter at udsone dem.

I Alle, sagde han da, I Alle, som vandre i Frihed, som sidde om Eders Bord og uhindrede skride ud under Guds frie Himmel, — tænker et Øieblik paa den arme Fængslede, paa hvis Aasyn igjennem Aar intet Kjærlighedens Blik har hvilet Der sidder han og hans Øie stirrer hen mod de kolde Mure, hans Ord fare uhørte tilbage. Og naar

han bliver ført ud mellem sine Kammerater, hvilket et sørgeligt Selskab!

Det store menneskelige Selskab har overladt ham eensom til sin Nød, sin Fortvivlelse, sin Vildfarelse; ingen hjelpende Haand rakte sig imod ham, intet kjærligt Ord beroligede hans Sjel. Han stod maaskee alene, alene med sit vildfarende Hjerte. Først da han hjemfaldt til den aabenbare Synd, da mærkede han, at han ikke var alene; det menneskelige Selskab greb ham med mægtige Arme og fastholdt ham til Straffen.

Og naar han nu atter vender tilbage blandt de frie Mennesker, hvad er da hans Lod? De, der før ikke kastede noget Blik paa ham, see nu med Foragt, med Mistro eller uvirksom Medlidenhed ned til ham og forfølge hvert hans Skridt. Hvad skal der blive af ham?

Du, som sidder her i Frihed, spørg Dig, hvorofte Du var nær ved at blive en Forbryder, hvorledes kun den høiere Magt, der er indplantet i Dig og hersker over Dig, rev Fordærvelsens Værktøi ud af Din Haand. Derfor hav Medlidenhed med Synderen, liid med ham, gjør Opoffrelser for ham, og der skal blive Dig tilgivet.

Saaledes og endnu meget Andet talede Præsten med dyb Rystelse. Han vovede et farligt, men til den levende Indtrængelse dog ofte nødvendigt Forsøg, og stillede sig selv midt i Betragtningen, idet han fortalte:

Jeg blev som fattig Skoledreng en Middag bespiist i en Rigmands Huus. Ellers leed jeg den bittreste Nød. Der stod jeg nu alene i Spisesalen og ventede paa Middagstiden. Rundt om mig glindsede og glimrede Sølvtøiet, det blinkede for mine Øine, som

om jeg var beruset. Pludseligt foer den Tanke mig igjennem Sjælen: blot nogle saadanne Stykker kunde for lang Tid afhjelpe Din Nød, og — Ingen seer Dig. En uimodstaaelig Begjærlighed drog mig hen til Kurven, hvor Sølvet laa opstablet; jeg greb ind, som om Nogen stødte min Haand ind i det. Men da blev det mig pludseligt, som om jeg ikke kunde bevæge min Haand; jeg kunde ikke slippe og ikke tage. Angstsveden randt mig fra Panden og jeg raabte høit: Hjelp! Hjelp! Jeg vilde kalde Mennesker til for ved dem at blive afdraget fra Synden. En gammel Tjener ilede til og jeg fortalte ham grædende Alt. Han trøstede mig i min ubeskrivelige Pine og sørgede i Fremtiden ved sig og Andre for, at jeg ikke mere leed Nød.

De Bemærkninger, Præsten knyttede hertil, og hans Opfordring, at Enhver paa samme Maade skulde fremkalde sit Livs Fristelser for sig, gik umiddelbart til Hjertet. Ved den længere Pause, han nu gjorde, saae han mange foldede Hænder skjælve, Mangen, som skjulte sit Ansigt ved at holde Hatten for det, mangen Haand at viske en Taare af Øinene, der da skuede lettere op igjen. Men Ingen saae paa den Anden, Enhver havde nok med sig selv at gjøre.

Efter Slutningsbønnen fortalte Præsten i en ligefrem Tone: Der har i Hovedstaden dannet sig en Forening af veltænkende Mænd, der har gjort sig det til Opgave, at sørge for Deres Udkomme og Forbedring, der ere blevne udladte af Straffe- og Arbeidshusene. Det er et helligt og Gud velbehageligt Værk. Hvo der vil træde til og medvirke, kan efter Middagskirken komme til mig og erfare det Nærmere. Men fremfor Alt vilde jeg bede

Eder, at En eller Anden tager en Karl eller Pige i Huset til sig. Jeg behøver ikke at formane Eder til, at I ikke skulle behandle de Faldne altfor blidt og blødhjertet. Vi kjende hverandre. Jeg frygter ikke at I have en altfor stor Mildhed.

Et Smil foer over de Forsamledes Ansigter, og det nedtrykkede ikke, men snarere hævede Andagten. Præsten vedblev efter en Pause:

Men I maae nøie prøve Eder, om I føle Kraften i Eder til at behandle disse Faldne kjærligt; thi en Ulykkelig trænger til dobbelt Kjærlighed, og dobbelt velsignet er den, som formaaer at give den. Herren oplyse og opløfte Eders Sind, og være os Alle naadig, at vi ikke fare vild i Synden. Amen!

Da Gudstjenesten var tilende, trængte Alle sig med usædvanlig Hast ud af Kirken. Mange rækkede og strækkede sig, da de havde Døren bag sig; Præstenen havde saaledes grebet fat paa dem, at de følte sig i alle Lemmer som sønderslagne; det var bleven dem hedt, og de droge nu atter Aanden frit. Alleslags Grupper dannede sig. Hist og her talede man snart om andre Ting, de Fleste om Præstenen og om den retskafne Præst. Men Væversmikkel paastod, at han prækede ikke nok af Guds Ord, og Bageren, der, naar hans Kone ikke var tilstede, ogsaa gjerne snakkede noget med, bemærkede meget fiffig, at han snart havde mærket, hvor Præsten vilde hen. En overgiven Knøs rovede en af Pigerne en Bouket af Koblommer og Rosmarin ud fra Barmen, og raabte dertil: Hjelp! Hjelp! og løb bort med Byttet.

Men ellers gjenlød de hørte Ord endnu i de fleste Sind. Ørneværten Konrad gik

stille fremad og talede ikke et Ord; han holdt paa hele Veien Hatten i Haanden, som om han endnu var i Kirken. Barbele var ilet forud for sin Mand for at besørge Middagsbordet. Paa en anden Søndag vilde det ikke være gaaet af uden Larm, hvis som idag Maden ikke var færdig strax efter Kirken. Men nu lægger Barbele, uden at sige et Ord, Psalmebog og Rosenkrands i Vindueskarmen, trækker sin Troie af og hjelper uden Skjænden Pigen med at gjøre Maden færdig.

Man sad endelig glad tilbords og det smagte Alle godt, thi naar en reen Tanke er draget igjennem Sjelen, er det som om det hele Menneske var gjennemstrømmet af friskt Liv; enhver Spise, han fører til Munden, er som velsignet, man er glad og tilfreds med Alt. Hvor en god Aand sidder med tilbords og lever med Menneskene, der forvandler han Hverdagslivets Vand til duftende Festvin.

I hvor mange tusinde Kirker bliver der ikke hver Søndag prædket med høitopskruet Stemme, men hvor sjeldent toner en renere Klang, der, kommende fra Dybet, giver Gjenlyd i Hjerternes Dyb.

Men det er ogsaa bekjendt, hvorofte Menneskene, naar de ere mættede, have en ganske anden Tænkemaade, end da de endnu vare hungrige.

Og da det ogsaa er godt at man efter Bordet hviler en Stund, saa ville vi først efter en Pause videre betragte Følgerne af Prækenen.

Eftervirkninger af Hoimesseprækenen.

Saa mildt og friskt det ogsaa er ude i Skov og paa Mark, saa vandre dog kun

Faa af Sognet derud, og ogsaa disse vende snart tilbage, indtil endelig Alt er samlet i den dampopfyldte lave Stue i „Ørnen".

Det kan synes paafaldende, at der paa Landet saa sjeldent er frie Drikkepladse, hvor man i Træernes Skygge eller under aaben Himmel nyder sit Kruus i Fred. Men for det første føle de, der den hele Uge ere udenfor, sig mere behageligt under Tag og Muur, og for det andet adsplitter denne Samværen i det Frie; Rummet er ubegrændset, man rykker ikke saa nær sammen, og den Enkeltes Ord hendøer let, fordi det ikke, indesluttet af Væggene, trænger til Alle.

Vi maae altsaa bequemme os til at træde ind i Værtshuusstuen.

Omkring det runde Bord i Hjørnet sidde Mange. Constantin, Matthias og Buchmaier læse Avisen, af hvilken tre Nummere idag ere komne paa engang. De meddele hvad der synes dem af Vigtighed, eller hvad de have noget at sige om. Det er ofte Bemærkninger, der træffe Sømmet paa Hovedet, men ogsaa ofte Slag i Luften. Thi nutildags, hvor man meest maa lægge an paa at lade den ledende Grundtanke læses ud imellem Linierne, er det for den Uindviede næsten umuligt at finde det Rette.

Samtalen tabte sig hen imod alle Sider; det kunde være lærerigt at meddele den til videre Kredse, men vi maae holde os til Dagens nærrykkede Interesse. Ørneværten er ogsaa af denne Anskuelse; man seer paa ham, at han har noget paa Hjertet; han siger derfor ved en Pause:

I Avisen staaer ogsaa Historien om Foreningen for losladte Forbrydere.

Læs det! lod det fra alle Sider.

Læs Du! sagde Constantin og gav sin Avis til Matthias. Jeg vil ikke vide noget deraf. Mod ganske slette Mennesker skabe de sig nu saa kjærlige; der er det godt Kjøb at være god. Derved kan man endnu kneise ret høit med Nakken. Helgenæderne og Embedsskriverne have der noget tilsalg imellem hverandre, og veed I hvad det er? — Naadepulvere paa Stempelpapiir!

Aa, Broder, der har Du slaaet til Brødderne*), svarede Buchmaier; her har Doctor Heister ogsaa underskrevet sig, og hvor han er, der tør man lange til med begge Hænder. Og naar der nu ogsaa er hovmodige Narre deriblandt, saa er dog Foreningen god. Lad En forresten gjøre hvad han vil, naar han gjør noget Retskaffent, saa er det retskaffent.

Det mener jeg ogsaa, sagde Ørneværten Konrad, og læste for.

Der er ingen Saft og ingen Kraft i den Bekjendtgjørelse, bemærkede Mathias; de skulde have vor Præst, han havde gjort den anderledes, saa at den havde Hænder og Fødder. Dersom jeg behøvede en Karl, saa tog jeg strax en.

Jeg ogsaa, raabte Mange.

Og jeg tager en, sagde Konrad.

Naar Du ikke havde sagt det, havde det været klogere, sagde Buchmaier, saa havde Ingen vidst det, og nu seer enhver paa ham som paa en Synder.

Konrad kradsede sig ærgerlig bag Øret.

Skolelæreren traadte ind, og Buchmaier sagde til ham: Du kommer som kaldet. Kan Du ikke sige os hvad det betyder med den pensylvanske Stumtaushed, eller hvad man kalder det? Jeg er ganske dum i det Avisen siger derom.

Der gives to Straffesystemer eller Straffemaader, sagde Skolemesteren; Auburn —

Ikke saaledes! afbrød Buchmaier ham noget ærgerlig; luk nu alle Dine Bøger til, og siig det reent ud.

Han forklarede nu Cellefængslerne med deres Taushed. Alt ivrede med den største Heftighed mod Stumtausheden, som de kaldte det, og Buchmaier blev saa arrig, at han sagde: dersom jeg var Vorherre, saa lod jeg kun Solen skinne to Gange om Ugen paa den Mand, som har opfundet det eensomt stumme Fængsel.

Læreren vilde mildne Heftigheden, idet han berettede, at mange ædle og lærde Mænd havde stemt for denne Straffemaade. Men Ingen vilde høre ham.

Endelig traadte flere Skrivere ind i Værtshusstuen. Samtalen tog en anden Vending og fortsattes sagte. Man gik snart fra hverandre. (Fortsættes).

*) Benævnelse fra Keglespillet.

Seydelmann som Kunstner.

En dramatugisk Afhandling.

(Af H. T. Rötschers: Seydelmanns Leben und Wirken.)

(Fortsat.)

Denne Opgave syntes Seydelmann at være værd et Menneskeliv, tilbragt med Eftertænken, Studium og Arbeide. Her træffer han nu paa Letsindet, Frivoliteten og den raa Naturalisme, med hvilken saa mange af hans Kunstfæller underkaste sig deres Opgave og nedværdige Kunsten. Men dermed forbinder sig den Tanke, at just i den Mangel

paa Alvor og Studium, der herſker i denne Kunſt meer end i alle andre, ligger den Ringeagt, med hvilken man ogſaa endnu ikke ſjeldent møder den, Grunden, hvorfor Standens Emancipation endnu ikke fuldſtændigt er indtraadt, men endnu kun indſkrænker ſig til enkelte Udvalgte. Men det er meget naturligt, at det Letſind og den Dilettantisme, ſom herſker i Udøvelſen af Skueſpilkunſten, maae paa engang fylde en hviſindet Mand, ſom fordyber ſig i ſin Kunſts Hemmeligheder, ſom med Samvittighedsfuldhed har underkaſtet ſig Arbeidets Beſværligheder, ſom ikke har ſparet ſig noget af de Trin, Kunſtneren maa gjennemſkride, — med Smerte og med Vrede. Nu gribes han af den ſørgelige Følelſe af ſin eenſomme Stilling og det Afmægtige i, ikke at kunne hæve ſit Standpunkt til et almindeligt, at være ſat i Modſigelſer mellem ſine ideale Fordringer og Virkeligheden, uden ved ſin Kraft at kunne udfylde denne Kløft. Han maa tilſtaae ſig, at, ſaamange Gradationer ogſaa Muſikerens, Malerens og Billedhuggerens Kunſt frembyder i ſin Udøvelſe, ſaa rig en Skala den ogſaa gjennemløber indtil den geniale Meſters Frembringelſer, ſaa har dog ogſaa, ſelv paa de underordnede Trin, altid et betydeligt Maal af Technik maattet tilkæmpes for kun overhovedet at blive optaget i Kunſtnernes Kreds, medens i Skueſpilkunſten ſaa ofte den nøgne Vilkaarlighed, den raa, fra al Underkaſtelſe af Materialet fjerne Routine, tør fremtrænge ſig og trodſig gjøre Fordring paa Kunſtnernavnet. Af denne Bevidſthed forklarer ſig den dybe Forſtemthed, der ſaa ofte griber Kunſtneren, og i ſaa ſmertelige Toner bryder frem af hans Indre, naar han tænker paa

ſin Kunſts ſørgelige Tilſtand, og, hvor vidt han ogſaa ſpeider, ingenſteds finder en Afhjelp, ja ikke engang en Udſigt til en Reform af denne Virkelighed.

Men idet Seydelmann kæmper mod hiin Genialitet, der, kun overladende ſig til Phantaſien og Øieblikkets ſkabende Magt, er ubekymret om Underkaſtelſen af det hele Materiale, hvilket denne Kunſt tager i Beſlag, og er ſorgløs med Hensyn til den indre Sammenknyttelſe og Forbindelſe af alle Enkeltheder, ſaa vil han ingenlunde nedſætte Kunſten til en Forſtandsoperation og gjøre Fremſtillingen af det fulde Menneſkeliv til en Kalkul af Reflectioner. Hermed berøre vi et Punkt, ſom, idet det er Seydelmanns Modſtanderes Hovedvaaben, maa bringes tilbage til dets rigtige Forſtaaelſe. Kritiken og den ſelvbevidſte Tænken var for Seydelmann, da han var en ægte Kunſtnernatur, aldeles ikke den Jordbund, hvoraf den Charakteer, der ſkal fremſtilles, opvoxer, men kun det Regulativ, hvilket beſkytter den af den frie Phantaſi fødte Geſtalt mod Vildfarelſe og Forvorning.

Intet Menneſke, ſom nogenſinde formaaede at bevæge Maſſerne og ſamle Gemytterne paa eet Punkt, har opnaaet denne Virkning ved en blot Forſtandsvirkſomhed, om det endog var den ſkarpſindigſte; thi denne frembringer altid kun noget Ulevende, ſom først igjen ved en lignende Række af Tankeforbindelſer hos den Anſkuende kan vækkes til Liv og Nydelſe. Forſtanden frembringer altid kun Knokkelbygningen, den viſer de Baand, der forbinde de enkelte Lemmer med hverandre, men den ſkaber intet Liv; den kan derfor, naar den træder op alene for ſig,

aldrig gribe, aldrig fremkalde en stor, almindelig Bevægelse. Livet og Bevægelsen antænde sig kun ved det fulde Liv. Mellem Forstandsvirksomheden og Livet, der med Realitetens Magt trænger ind paa os, er der en qvalitativ Forskjel, en Kløft, over hvilken ingen Bro kan slaaes. Det er derfor kun at udtale en Tankeløshed, naar man udgiver en Kunstner, hvis Virkninger paa Masserne ere ophøiede over al Tvivl, som, jo længere jo mere har vidst at fængsle Mennesker af den forskjelligste Dannelse, for et reent Forstandsmenneske, uden oprindelig Intuition, uden den skabende Phantasies Kraft. Til Grund for denne Dom ligger en Vildfarelse, som stammer fra Mangel paa Indsigt i den forskjellige Stilling, hvilken i Kunsten og navnligt i den dramatiske Fremstilling Umiddelbarhedens eller Anskuelsens Moment kan indtage til Forstanden. Denne Stilling kan være en dobbelt. Forstandsvirksomheden kan enten kun være skjult som Moment i Anskuelsens Umiddelbarhed, i den geniale Opfatning, og medvirke ligesom en Faktor, Subjectet selv ubevidst, eller den kan, idet den gjennemtrænger Anskuelsens Umiddelbarhed, drive denne til Udfoldelse og selvbevidst forme Buerne og Pillerne ud af den oprindelige Opfatning, altsaa sætte det, som allerede er indsluttet i den første, ud til fuld Existents. Her viser Forstanden sig ligeledes i Anskuelsens og Phantasiens Tjeneste, men med den Forskjel, at den her tillige træder op med selvbevidst Virksomhed, og derfor kan antage Skinnet af selvstændig og isoleret Virksomhed. Denne Forskjel betinger overhovedet Kunstnerens forskjellige Stilling, og er den Grund, paa hvilken en Kritik, der kun holder sig til

Skinnet og ikke trænger ind i Væsenet, opretter sine overfladiske Modsætninger mellem Genialitet og Forstandsoperation, skabende Virksomhed og Beregning, og eensidigt forfordeler disse Prædikater til Kunstnerne, alt eftersom det ene eller det andet Moment just træder slaaende frem hos dem. Denne Kritik er det, som, for atter at betræde vor Grund, betegner Ludvig Devrient som den geniale og Seydelmann som Forstandskunstneren, og dogmatisk fixerer denne Forskjel. Men selv i den Indrømmelse, en saadan Kritik er nødt til at gjøre Forstandskunstneren, at han allerede ved Masken, altsaa formedelst den sandselige Aabenbaring, giver os et fuldt mættet Billede af et Menneske, at denne strax maner os ind i et heelt individuelt Livs Kreds, ligger allerede ubevidst Anerkjendelsen af, at ogsaa Umiddelbarhedens, den phantasifulde Anskuelses Moment, her er virksomt, med eet Ord, at vi her have at gjøre med en anskuende Forstand, og ikke med en af Enkeltheder ,et Heelt sammensættende Regnemester. Ligesaalidt som i Devrients Genialitet Forstandens Moment fattedes, ligesaalidt fattedes i Seydelmanns Forstand Genialitetens Moment, kun var begge disse Magters Stilling en fuldkommen forskjellig, og denne gjorde deres Fremstillinger paa en Maade til Modsætninger, paa hvilke Kritiken frugtesløst arbeidede sig træt, uden at kunne finde Punktet for den egentlige Forskjel.

Hvor der, som hos Devrient, hersker en virkelig Genialitet, d. v. s. hiin skaberiske Virksomhed i Phantasien, der saaledes anskuer det Hele i en Charakteer, at Fremstilleren virkelig deri adskiller sig fra sig selv, d. v. s. fra sin Individualitet, der udfolder han ogsaa

formedelst denne sin Genialitet, de særlige Livsyttringer i Charakteren, uden at han er sig Sammenhængen af sit almindelige Billede og dets Ledfoining bevidst. Den ægte Genialitet indbefatter altsaa vistnok i sig den sondrende, kritiske Forstands og Reflectionens Virksomhed, der underordner de særlige Livsphænomener i en Charakteer det almindelige Princip for samme, — thi kun derved er den ægte Genialitet og ikke blot en forhoiet Pirring og et tilfældigt Lynglimt af Phantasien, — men den er sig tillige ikke denne forenede Proces bevidst, Forbindelserne ere den selv en Hemmelighed. Derfor ligger ogsaa i dette Standpunkt Muligheden af at fare vild i det Særlige, at forglemme det oprindelige, klare Billede, kort, ikke at give noget fuldkomment i sig afsluttet Heelt, men kun store Momenter. Dette er den simple Consequents af et Standpunkt, der ikke har udviklet Reflectionens Moment til den Kraft, at Kredsen af alle særlige Livsyttringer i en Charakteer bliver udfoldet af Eenheden. Men derfor kan dette Standpunkt just ved det Overraskende, de pludseligt nedslaaende Lyn virke elektrisk paa Masserne; thi Fremstilleren vil just paa visse Hoidepunkter af Charakteren samle sin fulde Styrke, men derimod lade Andet falde. Imod Fremstilleren paa dette Standpunkt vil derfor Kritiken fornemmeligt have at vende sig til Situationernes Overgange; her vil hans relative Svaghed fremtræde; det ikke til fuld Selvstændighed udviklede Reflectionens Moment, der driver Charakteren ud af hinanden fra dens Eenhedspunkt til dens Udfoldelse, vil her hævne sig ved den ikke sjeldent manglende Eenhed i alle Charakterens Sider.

Seydelmann reagerer nu forsaavidt imod

dette Standpunkt, som just paa Grundlaget af oprindelig phantasierig Conception, Reflectionens Moment, som bringer Charakteren i alle dens Livsyttringer til dens consequente Udfoldelse og udarbeider dens Forbindelser og Overgange, fortrinsviis er uddannet hos ham. Men derfor er Seydelmann ingen Reflections-Skuespiller, thi denne befinder sig stedse i Modsigelse mellem sin Personlighed og den Charakteer, der skal fremstilles, fordi han ikke lader Reflectionen fremgaae af Grundvolden for den oprindelige Anskuelse af et fuldt Menneskeliv. I Reflections-Skuespilleren er Forstandens, i alle Bygningens Gange kritisk indtrængende Virksomhed, Væsenet, thi han formaaer ikke at nedsænke den i den umiddelbare Anskuelse og derpaa at lade den fri gaae frem af dennes Skjod. Saalidet den discussive Forstands Kritik formaaer at begribe et Kunstværk, fordi der altid bliver en uudfyldelig Kloft imellem den og Kunstværket, ligesaalidet kan Reflections-Skuespilleren nogensinde skabe et fuldt Menneskeliv, fordi Realiteten og Fylden af en Charakteer er ufattelig for den blotte Reflection, fordi den blotte Forstand er for abstract for Skabelsen af et Liv. Reflections-Skuespilleren vil derfor aldrig kunne opflamme Masserne, aldrig kunne tilkæmpe sig store, mægtige Resultater, fordi Masserne kun blive grebne, naar Livets Realitet trænger ind paa dem; han maa nøies med de Forstandiges Anerkjendelse, og Agtelsens Resultat maa holde ham skadesløs for Begeistringens. I Seydelmann var nu just saa megen oprindelig Kraft, saa megen Anskuelsens Umiddelbarhed, som der behøvedes, for ikke at blive overvunden og opløst af Reflectionens Moment;

den holdt meget mere Modvægten mod den uhyre Drift i hans Aand, uafladeligt at fordybe sig i det individuelle Liv og at fremarbeide alle dets Sider til fuld Anskuelighed.

Ved vor Udvikling opløser derfor hiin saa ofte optagne Kamp, om Seydelmann kun har været en Forstandskunstner eller en genial Skuespiller, sig saaledes, at i Seydelmann havde den kritiske udafhinanden sættende Forstand, der adskiller Livet i dets Elementer, vundet en saadan Styrke, at Accenten hos ham vel nærmest syntes at ligge paa Consequentsen i Gjennemførelsen og Udarbeidelsen af Detaillen, men at hele denne Rigdom af Overgange kun traadte frem paa Grundvolden af en oprindelig Anskuelse, som altid vidste at gjøre den til Udtrykket for et Menneskeliv.

Allerede Seydelmanns tidlige glødende Kjærlighed til Skuespilkunsten beviser Oprindeligheden af hans Talent. Efter denne Virksomhed skuer han længselfuldt hen, som efter et Eldorado, fordi det hele Menneske kun levede i den og følte sig ulykkeligt, saalænge det ikke kunde betræde den Bane, det behøvede til sin Livsexistents. Men ogsaa senere nedsænker han saa ofte Livets mørke Erfaringer og bittre Smerter i Kjærligheden til denne Kunst; her er han ganske sig selv; her føler han efter Virkelighedens vinterlige Storme, den varme, hjemlige Luft, der qvægende omvifter ham. Denne Beskjæftigelse tilhører ham altsaa ikke ved Tilfældighed, saa at han ogsaa havde kunnet ombytte den med en anden, og ogsaa kunnet henvende sin Aands Fylde, sin Forstands Springkraft til en anden Løbebane, en Forestilling, hvilken de maae fatte, der i Seydelmann kun anerkjende den mægtige Forstand, der kun just tilfældigt

har bearbeidet dette Menneskefremstillingens Stof, men ogsaa med det samme Resultat havde kunnet vende sig mod andre Livsretninger. De dybe Udgydelser af hans Sind, hvilke hans Breve fra alle Tider give os, lade tvertimod ingen Tvivl tilbage om den over al Reflection udrækkende, ham som en Naturnødvendighed beherskende Magt af hans oprindelige Drift til denne Virksomhed. Men hvorfra nu alligevel den Dadel, der i det Uendelige har gjentaget sig, at Seydelmann kun var et Forstandsmenneske, at alle hans Frembringelser kun ere Produkter af denne Kraft? Man maa til Løsningen af dette Problem skjelne den dobbelte Begavelse i vor Kunst, den indre formende Kraft til at kunne anskue et Menneskeliv som et Heelt, at kunne stille en Charakteer paa eet Slag for Aandens Øie, og den physiske Begavelse, d. v. s. de af Naturen ydede Midler til det Førstes Virkeliggjørelse. Om den oprindelige kunstnerske Anskuelses Magt gjælder Lessings berømte Paradoxon: „Eller mener De, Prinds, at Raphael, hvis han tilfældigt var født uden Hænder, ikke dog havde været den største Maler?“ Saavidt Dybde i Opfatningen, Rigdom i Phantasien ere Kunstnerkaldets egentlige Vidnesbyrd, har Lessing Ret; han betegner i de nævnte Ord kun Kunstnerens, ved Intet erstattelige, ideale Faktor. Men saavidt paa den anden Side Magten til at bringe det i det Indre Anskuede frem til Skikkelse, kun danner Kunstneren, saa ligger der ogsaa en Skjævhed i Sætningen. Accenten ligger alene paa den indre Begavelse, hvorimod Midlerne til Realiseringen blive betragtede som Intet.

(Fortsættes.)

Kunst og Literatur.

Digterinden Henriette Hanck har leveret en tydsk Bearbeidelse af sin Novelle: "Tante Anna", der i sin danske Dragt hos os har fundet en særdeles gunstig Modtagelse. Bogen, der nyligt er udkommet i Hamborg hos Robert Kittler, er forsynet med følgende Indledningsord af H. C. Andersen:

I de danske historiske Folkesagn lever Oluf Baggers Navn; han boede i Odense og man nævnede ham som en af de rigeste Borgere i Landet; selv Frederik II. var hans Skyldner, og Sagnet beretter, at Oluf Bagger, da Kongen besøgte ham, lod Ovnen til hans Ære opvarme med Kaneel. "Det er dyrt Brænde", sagde Kongen, "men det lugter godt". — "Naar Eders Majestæt igjen benaader mig med Eders kongelige Besøg, skal Brændet lugte endnu bedre", svarede Oluf Bagger, og ved et andet Besøg af Kongen kastede han alle de kongelige Gjældsbreve i Ovnen "Dette er vistnok", var Kongens Ord, "en Lugt, der behager mig endnu bedre". Frederik II. skjænkede Oluf Bagger den smukke Skov Tolderlund, ganske i Nærheden af Odense, og endskjøndt dette Stykke Land atter blev solgt og fik forskjellige Besiddere, saa beholdt dog den Baggerske Familie en lille yndig Plet, paa hvilken der hævede sig en Villa, der om Sommeren blev beboet af den sidste Descendent, Redacteur og Bogtrykker Iversen, en af de meest ansete Borgere i Odense. Paa Søn- og Festdage vandrede Kjøbstadsboerne ud til dette smukke Landsæde, hvis Indgang bar den oprigtigt meente Inscription: "Værer velkomne!" Haven stod aaben for Enhver, og var efter Datidens Smag riig paa Inscriptioner og klippede Hække; paa det høieste Punkt hævede sig en Obelisk af Træ, og ved Kanalen, gjennem hvilken Skibene løbe ind til Odense, laa en Fæstning en miniature, med Trækanoner og en Træskildvagt. I Huset selv var et Værelse, Oluf Baggers Stue kaldet, og der blev Oluf Baggers Epitaphium opbevaret, ligesom ogsaa et Bord og nogle Mønter; de sidste havde han, med kongelig Tilladelse, ladet præge. Iversens Børneborn, unge livlige Piger, legede paa alle Festdage i denne Stue; den ældste Datter, Henriette, var den tauseste, og det er nu hende, som i de følgende Blade bliver os bekjendt som Forfatterinde.

Den smukke Eiendom i Tolderlund er ved Bedsteforældrenes Død kommet i fremmede Hænder; Oluf Baggers Stue er den nye Slægt fremmed, og den eiendommelige Lund med Haven langs med Kanalen, Alt bærer et nyt Præg. De unge Piger ere, som Voxne, næsten alle skilte fra hverandre. Den ældste af dem, Henriette, som passede de smukke Blomster udenfor Oluf Baggers Stue, finder nu sin hele Blomsterhave i et Par Urtepotter bag de snevre Vinduer i et lille Huus i Kjøbenhavn. Aandens Have er bleven hende en større Skov. For tre Aar siden traadte hun op som Forfatterinde, og Alle, hvem Frederikke Bremers Romaner tiltalte, følte sig grebne af den beslægtede Aand, der her aabenbarede sig, skjøndt ingenlunde som Efterligning.

Forlægger og Forfatterinde have troet, idet en tydsk Udgave, skrevet af den Sidste selv, træder frem i Tydskland, at det kunde være til Nytte, naar et Par indledende Ord fra min Haand ledsagede Værket, og omendskjøndt En eller Anden maaskee kunde kalde det Forfængelighed, saa har jeg dog været beredvillig dertil, idet jeg troede, at ogsaa kun en flygtig Fremstilling af Forfatterindens Forhold, som jeg ovenfor har forsøgt at give den, kunde vække Interesse for hendes Digtning. Andre af den svenske Hverdagshistorie ville ved at læse denne danske Forfatterinde, sikkert blive venligt sindede med hende, og er dette Tilfældet, saa vil et større Arbeide, Novellen: "En Skribentindes Datter", følge derefter.

Oluf Baggers Guld og Rigdomme leve kun i det gamle Sagn; hans Afkom beholdt Det, hvorom det i Bibelen hedder: "at hverken Møl eller Rust kunne fortære det."

— Af det ved H. V. Kaalund og Julius Chr. Gerson udgivne "Maanedsskrift for Børn", med Tegninger af Lehmann og efter Richter, er nu det ottende Hefte udkommet; det indeholder, som de foregaaende, smaa Digte, Eventyr, Fabler og Skildringer. Dette lille Heftesskrift har allerede fundet en betydelig Udbredelse, og fortjener ogsaa at anbefales som en passende og behagelig Læsning for Børneverdenen.

Repertoire.

Søndag: Regimentets Datter.
Mandag: Indqvarteringen. Rafael.
Tirsdag: Mollen i Marly. Alferne.
Onsdag: Ude og hjemme. Nei. Adolph og Henriette.
Torsdag: Indqvarteringen. Rafael.
Fredag: Pak!.
Løverdag: Wilhelm Tell.
Søndag: Ude og hjemme. Ulla skal paa Bal. Polka.

Indhold.

To Sange af Henrik Hertz.
Rosenknoppen, af Caralis.
Aftenskizze, af Samme.
Solvbryllupsvers, af B. P.
Forbrydere, en Landsbyfortælling af Berthold Auerbach.
Seydelmann som Kunstner, dramatugisk Afhandling af Rötscher.

Det kongelige Theater, Kunst og Literatur.

En Kjældermand, efter et Maleri af Marstrand.

Redacteurens Bopæl er i Hôtel du Nord Nr. 57, hvor han sikkrest træffes hver Formiddag indtil Kl. 11.

Af dette Ugeskrift udkommer hver Søndag Formiddag et Nummer, ledsaget af et artistisk Bilag. Abonnementsprisen er 13 ß qvartaliter eller 1 ß pr. Nummer. Subskriptionen er kun bindende for eet Qvartal. Enkelte Nummere eller Lithographier sælges ikke. Man tegner sig i alle Boglader i Danmark, Norge og Sverrig, samt hos medundertegnede Forlægger F. H. Eibe.

F. H. Eibe,
Boghandler, Løvstræde Nr. 122,
Stuen til Venstre.

Louis Klein,
Bogtrykker,
store Kjøbmagergade Nr. 65.

Trykt hos Louis Klein.

Freia.

Nordisk Album for Poesi og Kunst.

Redigeret

af

Carl Borgaard.

---

1. Bind. Nr. 3.

Søndagen den 19de October 1845.

Theater, Kunst og Literatur.

Det glimrende Meteor, der nys steg op over den kjøbenhavnske Himmel, og trods de isnende Vinterstorme og de tykke Regnskyer, kastede varme, oplivende Lysstraaler ind i alle Hjerter, er nu i Begreb med at forsvinde for vort Blik; Hverdagslivet indhyller os snart igjen i sit graa Taageslør, Begeistringens Flamme hensygner efterhaanden i Erindringen og snart sukke vi atter i vor Armod paa Conversationsstof: Hvad skulle vi nu tale om? — Jenny Linds Besøg i Kjøbenhavn har vakt et Liv, en Enthusiasme, en Begeistringsruus, som endnu aldrig af nogen Kunstens Søn eller Datter var bleven fremkaldt blandt os. Hendes Fremstillinger af Norma og Regimentets Datter, hendes Scener i Costume paa Hoftheatret, hendes Concertnummere og Smaasange i Ridehuset, Alt er bleven modtaget med jublende Bifald, Alt har henrevet og henrykket Publikum; den vrantne Kritik og den kolde Persifflage ere forstummede for Geniets Almagt, og Kunstnerindens beskedne, elskelige Personlighed har sat en Glorie om den Krands, hun ved sit uovertræffelige Talent har tilkæmpet sig.

For at man, naar Tiden engang har udsletlet af vor Hukommelse Detaillen af de Partier og enkelte Nummere, med hvilke Jenny Lind har skjænket os saa rige Nydelser, kan have en Oversigt over disse, ville vi her hidsætte en Fortegnelse over alle hendes offentlige Præstationer:

Paa det kongelige Theater.

Norma, tre Gange.
Regimentets Datter, to Gange.

Paa Hoftheatret.

Agathes Cavatine af Jægerbruden.
Lucias Vanvidsscene af Lucia af Lammermoor.

I Ridehuset.

Aria af *Il crociato in Egitto.*
Aria af Don Juan (Donna Annas i 3die Act.)
Duet af Hugenotterne (3die Act.)
Aria af Figaro (Grevindens i 3die Act.)
Aria af Norma (*Casta diva.*)
Aria af *Lucia di Lammermoor* (1ste Act.)
Duet af *Montechi e Capuleti* (med Mad. Simonsen.)
Sex svenske Sange.

Toner kunne ikke fastholdes; de udaande sig i Luften og døe i den; men den høiere Aand, der aabenbarer sig gjennem dem, fæster en dyb, en uopryklelig Rod i Hjerterne, og derfor vil Jenny Linds Sang mindes blandt os gjennem mange Tider, medens glimrende Virtuoser med forbausende Kunstfærdighed ville pirre os for et Øieblik og døe bort igjen i Glemsel.

Jenny Lind tiltræder til 1ste November sit Engagement i Berlin. Jules Janin fortæller i *Journal des Débats*, at Kunstnerinden er ansat i Berlin med 25,000 Thaler (omtrent 33,000 Rbd.) aarligt, med to Maaneders Ferie og 50 Thaler i Feu for hver Spilleaften. Dersom man ikke her har at gjøre med en af de hyppige franske Avisoverdrivelser, saa er dette en Gage, der betydeligt overstiger hvad der nogensinde er tilstaaet en Sangerinde i Tydskland.

— Rossinis Opera Corinths Beleiring, hvis Indstudering blev afbrudt formedelst Hr. Faaborgs Sygdom, vil med det første komme til Opførelse.

— Foruden de i forrige Nummer af "Freia" omtalte nye Stykker, kunne endnu Scribes og Aubers Opera, Hertugen af Olonne, og Nøkken, Operette af H. C. Andersen, med Musik at Rung, ventes opførte i indeværende Saison. Endvidere skal der være paatænkt at indstudere Spontinis Opera Fernando Cortez paany.

— Den berømte Tenorist Moriani er kommet til Paris, og optræder der nogle Gange i den italienske Opera, hvorpaa han begiver sig til Madrid for at tiltræde sit nye Engagement.

— Under Titlen: *Hågkomster från Köpenhamn*, ere paa Hornemann & de Riezas Forlag udkomne tre smukke svenske Sange af Aug. Säfstrøm, tilegnede Jenny Lind Den unge Digter og Componist, som i en Tidlang har opholdt sig her i Staden, har i forrige Aar med meget Held gjort sin Debut paa Theatret i Stockholm med en af ham selv skreven og componeret Operette.

— Den svenske Digter Afzelius, som i denne Sommer deeltog i det nordiske Studentermøde, og ved sin glimrende Veltalenhed vandt sig alle Hjerter, arbeider paa et Værk, der har hine uforglemmelige Festdage og deres Betydning til Gjenstand.

— Den geniale østerrigske Digter Nicolaus Lenau (Nimbsch von Strehlenau) er bleven vanvittig. Misfornøiet med de for en Forfatter saa trykkende Forhold i Østerrig, havde han besluttet, for stedse at nedsætte sig i det vestlige Tydskland, hvor han i de sidste Aar havde taget sit Sommer-

BIBLIOTHECA REGIA
HAFNIENSIS

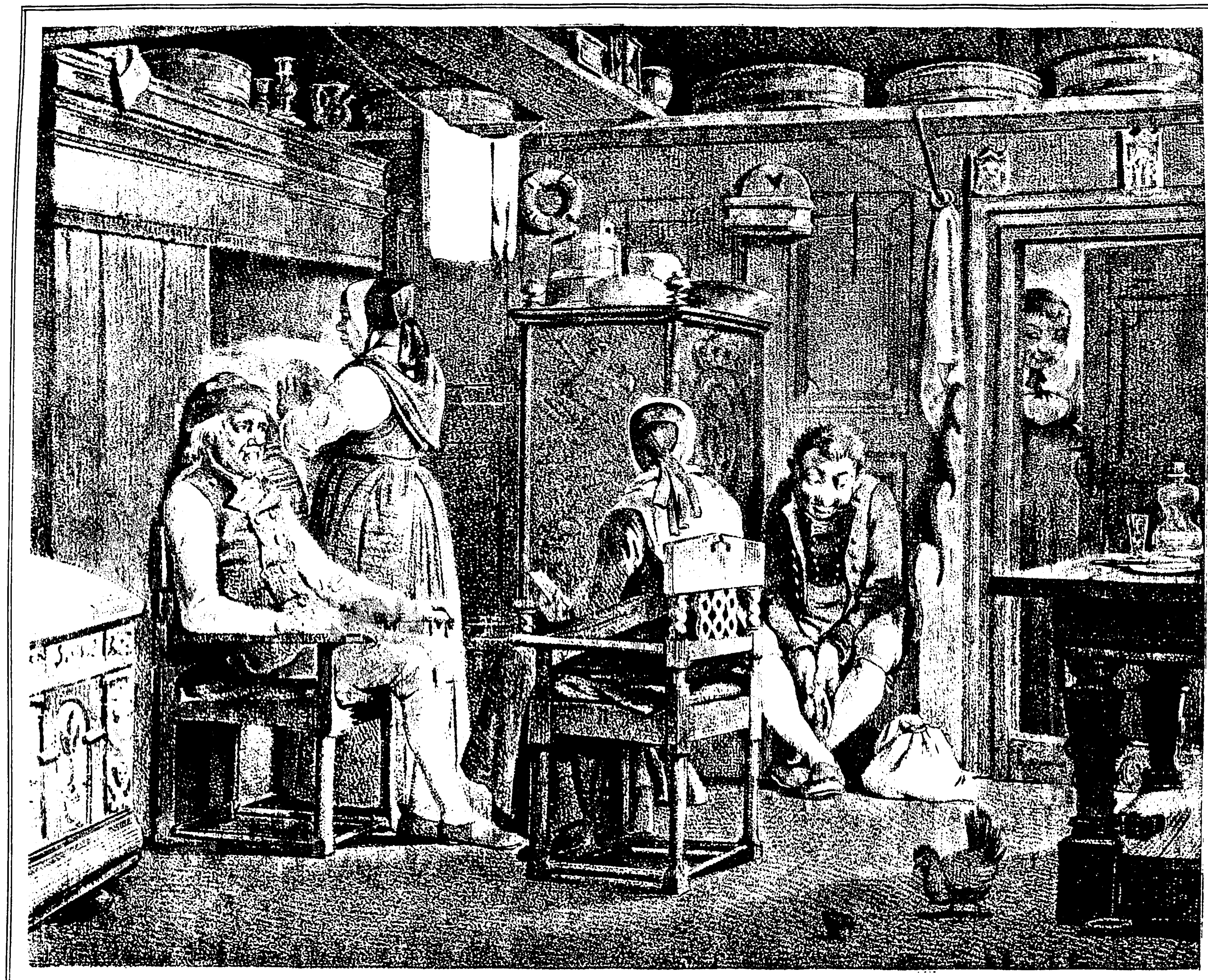

Em. Bærentzen & C. lith. Inst

EN UHELDIG FRIER.

See! Hjelpens Gyaris i hans Fodspor haster,
En bedre Lod hun i hans Urne kaster.

ven, Doktor Heister; det var et friskt Na-
turbarn, altid lystig, syngende op og ned af

Prolog

til

Forestillingen paa det kongelige Hoftheater

den 10de October 1845,

til Indtægt for

„Foreningen til forsømte Børns Frelse."

Fremsagt af Madame Nielsen.

Der gives Magter, som vort Liv bestemme:
Man nævner Fødsel, Rigdom og Talent.
Eet er endnu, som ikke man bør glemme,
Hvis Magt er stor, og som er velbekjendt:
Dets Navn er Fattigdom. En vægtig
Stemme
Den har, hvor Livets Fakkel bliver tændt.
Hos Romas Folk den gjaldt for en Gudinde,
Thi Meget kan den løse, Meget binde.

Hvor mangen Gang var den en ædel Spore
For gode Kræfter, som i Slummer laae!
I Aandens Verden o hvor mange Store
Fik Udspring fra det Fattige, det Smaa!
Tidt rige Gnister ud i Verden foere
Fra matte Glød, som Armod pusted paa.
Paa Silke hviilte Sønnen af den Rige,
Men i en Krybbe den guddommelige.

Men og — hvo kjender ei den mørke Side? —
Hvor ofte slukker Armod Gloden ud,
Nedslaaer de Kræfter, som omsonst maae stride,
Ja qvæler Gaven, skjænket af en Gud!
Dog, Mennesket ei skabtes for at lide
Ved Trykket af en jernhaard Skjæbnes Bud;
See! Hjelpens Charis i hans Fodspor haster,
En bedre Lod hun i hans Urne kaster.

O! lad det Marmorbilled drages Eder
Til Minde, som af Thorvaldsen er sat
Ved Kirkens Indgang: Engelen, der leder
Et fattigt Barn, af Mennesker forladt.
Det er, som om den sagde: Jeg bereder
Dig Hvile paa din Vei, Lys i din Nat,
Jeg fører dig fra Lasten gjennem Vrimlen
Til Ham, som for de Smaa har aabnet
Himlen.

Og end gaaer Englen gjennem Verdens Rige,
Og holder de Forladtes Ledebaand,
Og taler til de Gode, Lykkelige,
Og beder dem at række hjelpsom Haand.
Og denne Sæd vil ei for Lønnen svige;
Den vogtes af en stærk, usynlig Aand,
Thi Hver, som frelser Uskyld fra at lide,
Han virker, med en Engel ved sin Side.

J. L. Heiberg.

Forbrydere.

En Landsbyhistorie,

af

Berthold Auerbach.

(Fortsat.)

Fattigadvokaten og hans Ven.

I et Havelysthuus i Hovedstaden sadde samme Eftermiddag to Mænd af lige Alder, men den Ene var en Orden i Knaphullet.

En Pige bragte Kaffe og Cigarrer.

Hvor har Du da gjort af den smukke Tjenestepige, som for to Aar siden var i Dit Huus? spurgte Ordensmanden sin Gjæste-ven, Doktor Heister; det var et friskt Naturbarn, altid lystig, syngende op og ned af

Trapperne. Hun forekom mig som en reen, klar Dugdraabe: er der bleven **eau de mille fleurs** af hende? — Hvad var det hun heed?

Magdalene. Det er en ulykkelig Historie. Jeg kan endnu neppe troe, at det brave Barn har stjaalet, og dog er det saa. Medens jeg var i Berlin i en Myndlings Anliggender, have de her bragt hende i Tugthuset.

Ah! Du leverer altsaa ogsaa Rekrutter til Din Forening? Jeg vil nu ogsaa faae en saadan Uskyldighed at see igjen, som jeg havde under Hænder, medens jeg endnu var Districtsdommer. Det var en Postillon; han har kastet en Ægtemand, der stod ham iveien, i Grøften, og trakteret ham saaledes, at han efter fjorten Dage havde nok deraf for Evigheden. Det er en udlært Slyngel. Men jeg har ladet ham bagbinde og efter høiere Forordning ladet nogle Dragter Prygl for fræk Benægten anbringe paa ham. Det har gjort ham mør. Man kan ikke paa anden Maade blive færdig med det Pak. Jeg vil nu see til hvad Foreningen vil foretage sig med ham; han har ogsaa meldt sig.

Det glæder mig inderligt, sagde Doktoren, at Du saa eftertrykkeligt har befordret vor Forenings Sag ved Circulairer til Distriktsretterne og Kirkesognene.

Regjeringsraaden, thi det var Ordensmanden, saae smiggret og nikkende med Hovedet ned paa sine smukke Sommerstøveletter, og sagde: Foreningen skal ogsaa nyde Fordelene af vor regelmæssige Statsorden. Medens vi sidde her, vedblev han og gyngede sig paa Stolen, er eller bliver fra alle Prækestole i hele Landet de arme Synderes Evangelium forkyndt. Hu! hvor ville Taarepungene blive udpumpede! Det vil gjøre Folkene godt i disse varme Dage, det er ogsaa en Kuur. Men det maa Du dog tilstaae, at vort Statsliv griber ind i hinanden som et Uhrværk. Naar jeg her anbringer et Tryk paa Statsmaskinen, bevæger en Fjer sig i den fjerneste Landsby.

Det kommer an paa om det er en Lykke?

Du er og bliver den evige Opponent. I Folk ville ikke see det Gode. Hvad vilde I da have havt uden Embedsveien? En Krog i Landstidendens Mellemrige —

Lad os ikke tale derom. Du kan ikke omvende Dig; ellers maatte Du være utilfreds med Din Skjæbne og erklære en stor Deel af Dit moisomme Arbeide for Intet. Derfor ikke mere derom. Du fortjener al Tak fordi du saa hurtigt har bragt Foreningen istand. Du maa have skrevet et godt Forord for den.

Et godt Forord? raabte Regjeringsraaden leende og holdt den brændende Svovlstikke saa længe i Haanden til han sporede den i Fingrene og kastede den bort; et godt Forord? Der seer man igjen Jer upraktiske Verdensforbedrere. I troe at man forer Sagerne igjennem med Ideer. Diplomati, min Ven, Diplomati er det, der fattes Eder; uden den bringe I det aldrig til noget. Jeg for min Person tilstaaer, at jeg slet ikke har nogen Penchant for Eders Forening. Der er nu kommet en blødagtig Humanitetsraptus over Verden, der gjør Livet skrækkelig kjedsommeligt. Jeg har nu engang ikke noget Hospitalshjerte, og vil heller ikke have noget. Da Foreningssagen kom for i Collegiet, hvor jeg var Referent, trak jeg medlidende paa Skuldrene. Præsidenten er slet ikke nogen ond Mand, kun er han angst og

bange for alt Nyt; det er ham uhyggeligt. Men det var ogsaa en Feil af Eder, at lutter erklærede Liberale stillede sig i Spidsen.

Hvorfor? Denne Sag har jo ikke noget med Politikken at gjøre.

Jo vist. Tror I at man vil give Eder Leilighed til at stille Eder frem som Menneskehedens Velgjørere og vinde Eder Parti blandt Proletarierne?

Nu? Hvorledes gik da Sagen alligevel igjennem?

Som sagt, ieg trak paa Skuldrene og Finalen af mit Referat var: Hvor ville Deherrer brænde deres Fingre! Hvor ville de lære at indsee, at Verden ikke lader sig constituere efter deres Utopier. Det var en god Skole for dem. Præsidenten smilede. Nu var Sagen vunden. Jeg erklærede endnu, at dersom Foreningen erholdt Bevilgelse, var jeg villig til, som Regjeringsbefuldmægtiget at præsidere i den og have vaagent Øie med den. Saaledes blev Sagen Eder tilstaaet for at spille Eder et Puds dermed.

Men hvilken Grund havde Du til at anlægge en saa fiin Intrigue for en Sag, der ikke interesserer Dig?

Regjeringsraaden tog Advokatens Haand og sagde: Du er og bliver et ærligt Skind, men ogsaa ligeoverfor Dig maatte jeg intriguere. Siden jeg blev forflyttet hertil, gjør det mig altid ondt, at vor gjensidige offentlige Stilling næsten ikke tillader nogen fortroligere Socialitet; Partiaanden har sønderrevet Alt. Lee ikke! i Forbryder-Colonien finde vi et Indifferentspunkt, hvor vi slutte os til hinanden, uden at nogen af os behøver at compromittere sig hos sit Parti. Vi have i Heidelberg sluttet Venskabspagten, den skal blive opretholdt. Ikke sandt, gamle Cherusker, vi blive de Gamle?

De to Ungdomsvenner trykkede hinandens Hænder. Men Advokaten forekom dog denne Blanding af Trohjertighed og Snuhed noget besynderlig; han vendte sig imidlertid altid gjerne mod den ideale, solbeskinte Side af Livstræets Frugt og svarede:

Vi have endnu saa mange Berøringspunkter, saa megen fælleds Stræben; dertil ville vi holde os og lade det Andet træde tilside.

Ja, det ville vi.

Du er ogsaa bedre end Du viser Dig, bemærkede Heister.

Hvad bedre? Alle Mennesker ere Egoister. Alt Uegennyttigt skeer af Forfængelighed, Kjedsomhed eller Vane. Sandt nok, at Du er en **exceptio idealis**, derfor tilgiver jeg Dig Din Demagogi.

Nei, jeg vil ikke have noget Privelegium. Jeg troer, at der endnu ikke til nogen Tid var saa mange Mennesker, hvis udholdende Stræben gjælder Almeenvæsenet, hvis Lidelse og Glæde fornemmeligt modtager sin Næring af Fædrelandets Tilstande. Et sjeldent Mod til Offre bevæger den nuværende Verden; desværre finder det neppe en Leilighed til at vise sig, uden i Haaben og Taalen.

Leilighed gjør Tyve. Vi komme der til et Punkt, over hvilket vi aldrig ville blive enige.

En Stund herskede der Stilhed; begge Mænd syntes i deres Indre at forske efter de Enighedspunkter, de saa beredvilligt forudsatte. Det var en piinlig Pause. Saa vedercvægende det er for Sjelen, naar to Venner sidde tause hos hinanden, pleie hinanden gjensidigt i det stille Sind, ere hos

hinanden, skjøndt de svæve til fjerne Tankeverdener, og erkjende i hinanden deres synlige Hiinsides,— ligesaa smertelig er den indre Søgen og Speiden efter at møde hinanden fredeligt.

Regjeringsraaden tog først igjen Ordet, idet han sagde: Ogsaa Poesien er os nutildags røvet. Den skjønne Gud Apollo er blevet til en syg Lazarus, fuld af Saar og Bylder. Poeterne føre os nu altid i det sletteste Selskab. Friaander og Pietister blæse i eet Horn og proklamere denne lyse, solbeskinte Verden som en Jammerdal. Du var ogsaa engang en halv Poet; hvad siger Du dertil?

Den moderne Verdens Poesi er et Smertens Barn, selv den sorgfri er den frie Udaanden af det forhen trykkede Bryst. Jeg seer et stort Fremskridt deri, at selv Poesien har opgivet sin falske Idealitet, der ignorerede den virkelige Verden, eller ikke vovede at gribe ind i den. En Idee maa kunne blive Virkelighed, ellers er den en tom Sæbeboble. Betragt nu de Arme og Elendige —

Det er godt at De kommer, raabte Regjeringsraaden, idet han gik en smuk og elegant Kone imøde; Deres gode Mand havde ellers til Dessert jaget mig gjennem alle Armodens Huler.

Samtalen tog nu en munter spøgende Vending; thi Regjeringsraaden yndede at underholde Fruentimmerne med pyntelige Taleblomster; Livets Alvor bortfjernede han gjerne fra deres Øine. Deri bestod hans Agtelse for Qvinden.

Han talede saaledes om sit Rococo-Meublement, der snart med Kone og Børn skulde følge ham til Staden, og bemærkede med udførlig Sagkundskab, hvorledes alt nyt Fabrikeret stod langt tilbage for det ægte Gamle, da Arbeiderne ikke længere havde Taalmodigheden og Kunstfærdigheden til disse fine Udskjæringer. Han havde for en Spotpriis sammenbragt sig Skabe og Stole og Kruse fra gamle Ridderborge og fra Bønderhusenes Lofter, og vidste at fortælle mangen lystig Historie derom.

Advokaten saae undertiden smerteligt paa ham, thi han følte det dybt, at Riften mellem ham og hans Ungdomsven kun var nødtørftigt overklistret.

Man skiltes snart ad. Advokaten gav sig endnu til at ordne en Myndlings Papirer, for hvem han den næste Dag vilde tiltræde en Reise. Selv under Arbeidet kunde han ikke rive sig løs fra Tanken paa sin tabte Ungdomsven; derved erkjendte han paany, at selv de reent humane Bestræbelser ikke tillade nogen Enighed, naar den politisk-moralske Baggrund er en forskjellig.

Foreningen og dens Pleiebørn.

Faa Dage derefter sadde i Hovedstaden fem Mænd om et Bord med Actestabler og beseglede Vidnesbyrd for sig.

Der viser sig endnu liden Iver for vort Værk, begyndte den, der havde Forsædet. Paa vor Opfordring have kun To tegnet sig til Antagelse af Afstraffede; den Ene vort værdige tilstedeværende Medlem, Hr. Fabrikant Holm, den Anden en simpel Bært i Skoven. Vi have bestilt ham hid.

Han ringede og Betjenten traadte ind med Konrad.

Vidnesbyrdene for de fra Straffeanstalten Frigivne lode med Hensyn til Omstændig-

hederne temmelig gunstigt. Men hvorledes skulde man nu hjelpe dem frem? Især vidste man ikke hvad man skulde gjøre med en Skriver, der havde afbødet gjentagne Navneforfalskninger. Blandt de fem frigivne Fanger, der havde betroet Foreningen deres Fremtid, blev ogsaa en forhenværende Postillon nævnet.

Ham vil jeg tage, sagde Konrad.

Medens man nu sætter ham hans Anliggender ud fra hverandre, forsvie vi os ind i det andet Kammer til dem, der her vente paa, hvad der vil blive gjort for dem.

To, i allerede fremrykket Alder, med snue Ansigter, gaae frem og tilbage i levende Samtale. En mager Mand i en forslidt sort Kjole staaer ved Vinduet, aander paa Ruderne og gjør med den høire Pegefinger meget kunstigt sammenslyngede Navnetræk med alskens Snirkler, og visker dem stedse hurtigt ud igjen. En Fjerde sidder i et Hjørne og beder, som det synes, meget ivrigt ud af en nyt indbunden Bønnebog. Ikke langt derfra sidder den Femte, en rank og kraftig ung Mand, og holder Ansigtet bedækket med begge Hænder.

Hvad vil Du gjøre, Frieder? spurgte en af de Vandrende sin Kammerat med dyb Stemme.

Denne blev staaende og holdt en Dusk af sit graa Skjæg, der omgav det hele Ansigt, i Haanden; i hans forstyrrede, furede, som af Fyrretræ huggede Ansigt hævede Musklerne sig i raske Trækninger. Han blinkede med de kloge, graae Øine og svarede:

Jeg har min Resolution, og i den bider ingen Muus nogen Traad over; en Ansættelse vil jeg have, og paa Livstid, og med Pension; faaer jeg ikke det, saa smider jeg dem det hele Kram for Døren. For Pokker, jeg ønsker mig ingen Capital og intet Gods, intet videre end en Ansættelse. Naar saa et Fjerdingaar er vimme, kommer Budet og lægger Pengene paa Bordet, lutter blanke, haarde Dalere. Lad det være Sommer eller Vinter, Hungersaar eller hvad det vil, naar Fjerdingaaret er ude, har man sit Visse. Man har ikke noget at qvæle sig med, man gaaer saadan sin jevne Trumerum. Staten maa sørge for mig, og det er det Bedste. — Men det vil jeg endnu sige Dig, jeg dreier Halsen om paa Dig, hvis Du forebringer, hvad jeg her siger Dig. Jeg vil være ene om det. Og Du forstaaer jo heller ikke —

Du behøver ikke at frygte, afbrød den Anden ham og fortrak sit knortede Ansigt til Latter; jeg vil intet videre, end at de give mig nok at æde, og at Drikken heller ikke mankerer. Saa vil jeg i Guds Navn være ærlig. Du Nar, af Overmod stjæler man ikke.

Frieder gik hen til den Bedende og sagde: Nedbed mig en Ansættelse, Du Hellige. Jeg vil gjøre en Handel med Dig: lad det hernede gaae mig godt for Dig, saa kan Du histoppe endnu faae min Deel til.

Den Bedende lagde sin Bog ned og begyndte med Salvelse: Du vil synke og falde fra Trin til Trin, Frieder, fordi du ikke indseer, hvor naadig Herren har været, da han lod os synke, for at vi kunne hæve os saa meget høiere.

Tak for Din Naade; jeg vil jo ikke høit, jeg vil kun være fast ansat. Netter Eder! vedblev han, idet han gik løs paa den unge Mand med det tildækkede Ansigt, og rystede ham; vær ikke saa sørgmodig, Du. Der har Du min Haand paa, at naar jeg bliver

Overpostheſt, eller hvad jeg vilde ſige Overpoſt — eller ſaadant noget, — det Geheime ſkjænker jeg dem, — ſaa ſkal Du blive min Livkudſk.

Den Tiltalte bevægede ſig ikke og ſvarede ikke, og Frieder bemærkede videre: Med ham der har de gjort et Meſterſtykke. Mit Tungebaand har engang Jordemoderen løſt, jeg kan aldrig binde det mere. Men det er dog en prægtig Sag med ſaadant et Tugthuus; der ere Alle lige, om En endog er en nok ſaa høinæſet Skriver, ſluttede han med et Sideblik.

Skriveren vendte ſig om; paa hans indfaldne Kinder glødede Vrede og Foragt.

Betjenten kaldte nu de Ventende ind for Forſamlingen. Den Bedende tog ſin Bog under Armen og faſtgjorde ſig den lammefromme Mine i Anſigtet Skriveren udſlettede hurtigt nogle Ravnetræk og knappede ſin Kjole til. Den Bedækkede reiſte ſig med Møie, han ſaae med al ungdommelig Spændkraft ud ſom ſønderknuuſt, og havde knebet Underlæben ind imellem Tænderne.

Ved Døren bukkede Frieder endnu for Skriveren og ſagde: De har Forrangen, ſpadſeer De foran, Hr. von Pennepoſe, Grev Papiirhauſen, Fyrſt Blækheim, Kong —

Skriveren ſkred ſtolt forbi Frieder, der ikke endte med ſine Standsophøielſer, før de vare ved Forſamlingsværelſets Dør.

Frieder trængte ſig imidlertid frem og aabenbarede, endnu før man ſpurgte ham, ſin Begjæring, men uden at kunne forebringe Motiverne ſaa fyndigt ſom for faa Minuter ſiden. Det gik med ham ſom med mange Talere, der efter udførlig Forberedelſe, naar det kommer til Stykke, fare keitede ind imod Maalet, uden endnu engang at gjennemſkride

Veien dertil. Han kom derved i den mislige Stilling, blot at ſynes anmaſſende. Da man ikke tilſtod ham hans Begjering, forlod han trodſig Forſamlingen.

Dennes Medlemmer ſaae efter dette første Udfald forundrede paa hinanden; Regjeringsraaden ſmilede over til ſin Ven, Doktor Heiſter.

Konrad afbrød først den indtraadte Stilhed idet han gik hen til den Ranke, hvem han ſtrax havde kjendt ſom Poſtillonen, og ſagde: Vil Du gaae med mig, paſſe mit Qvæg, arbeide paa Marken og hjelpe Fragtmændene med at ſpænde for.

Den Tiltalte holdt endnu Læberne altid ſammenknebne og ſtirrede paa Konrad. Først da man tredie Gang gjentog Spørgsmaalet, ſvarede han: Ja, naar ellers ingen af Kammeraterne der komme i Landsbyen; jeg alene. Hurtigt gled hans Underlæbe atter ind mellem Tænderne.

Man gik naturligviis let ind paa den ſtillede Betingelſe, og var glad ved, for det første at have anbragt Een.

Skriveren og den, der havde ſtjaalet af Hunger, traadte efter nogen Modſtand indtil videre ind i Holms Fabrik. Den Fromme vilde være Almisſelem i et Pleiehuus, for ganſke at leve for ſin Sjel. Da man ikke kunde tilſtaae ham dette, forlod han Forſamlingen med en Velſignelſe.

Konrad forlod Huſet med ſin Karl. Paa Gaden begyndte han ſaaledes:

Hvad hedder Du?

Jacob.

Du behøver ikke at fortælle mig Din Hiſtorie; vær kun nu ſikkelig. Du har ſeet, hvor den krumme Vei fører hen.

Jacob svarede ikke.

Har Du allerede spiist noget? spurgte Konrad atter.

Ja, lød Svaret af den næsten tillukkede Mund.

I Værtshuset gik Jacob hurtigt i Stalden til Hestene. Han strøg og klappede dem uafladeligt. Det gjorde ham saa godt, igjen at være sammen med Dyrene. I tre Aar havde han været eensom, eller iblandt Mennesker, der vare hans Foresatte, og med al deres Godhed imod ham dog stedse fremfor Alt saae Forbryderen i ham. Nu var han heel underligt tilmode over at han dog igjen var hos Dyrene; noget af Verdens Uskyld tiltalte ham gjennem dem. De forlangte heller ingen Tale og intet Svar. Jacob ønskede at han ikke havde at leve med noget Menneske, men kun med Dyrene.

Hvor lyste hans Ansigt, da han foer rask afsted med sin Herre; han som i tre Aar havde været indfanget i et lille Rum, rullede nu som i Flugt forbi Træer og Marker og gjennem Landsbyer.

Ogsaa endnu talte Jacob lidet, og kun da Konrad betydede ham, at den Guulbrune ikke hed Fux men Bruun, svarede han: Ih see!

Da man underveis tog ind og Jacob fik Mad, tog han den med sig i Stalden og fortærede den hos Dyrene.

Jacob i Landsbyen.

Det er en sælsom Følelse, naar man kommer paa et Sted, hvor man intet Menneske kjender, men hvor man selv allerede er kjendt af Alle, og det, som Jacob, ikke fra den fordeelagtigste Side. Berømte Mænd kunne

fra Modsætningen dertil gjøre sig en Forestilling derom.

Stille og flittigt udførte Jacob alt ham paahvilende Arbeide, endnu næsten altid med indkneben Underlæbe. Aldrig saae man ham lee, aldrig begyndte han en Samtale. Naar han gik i Marken bød han aldrig Nogen Goddag og naar Folkene hilste ham, takkede han neppe hørligt. Efterhaanden udbredte det Rygte sig, at det var ikke ret fat med Jacobs Hjernekiste, dog havde endnu Ingen seet noget forkeert ved ham. Han forrettede Markarbeidet og passede Qvæget punktligt, lod ingen Visk Hø og intet Havrekorn gaae tilspilde. Aldrig sluttede han sig om Aftenen til de syngende og spøgende Knøse. Selv naar han var alene hørte man ham ikke synge og ikke fløite, hvilket dog Enhver gjør, der ikke har en Kummer i Hjertet eller svære Tanker i Hovedet.

Foraarssolen havde givet Rødme igjen til den i Fængslet Blegnede. Pigerne bemærkede i Stilhed indbyrdes, at Ørneværtens Karl havde fem røde Kinder, foruden de sædvanlige endnu en paa Hagen og to ved Pandehvælvingerne.

Med alt dette blev Jacob sig selv liig paa sin sædvanlige Maade. Buchmaier, hvem den Ulykkeliges indesluttede Væsen gik meget til Hjertet, sluttede sig flere Gange til ham, og søgte paa alle Maader at gjøre ham snaksom. Men Jacob gav kun korte Svar, og sagde dertil altid som stjaalent og forskrækket paa Buchmaier.

Ogsaa Præsten kunde med sine kjærlige og indtrængende Formaninger ikke faae noget ud af Jacob. Paa en lang Tale om Tilgivelse og Naade, som Præsten engang holdt

til ham i sin Stue, svarede Jacob intet, men gik til Bordet, tog Bibelen, bladede i den, og holdt endelig Fingeren stivt paa et Sted. Præsten læste; det var de første Ord i Johannis Evangelium: „I Begyndelsen var Ordet."

Jacob slog sig for Munden og saae spørgende paa Præsten; denne forstod ham: man havde unddraget den Arme Ordet, hiint ædle Baand, der forener Menneskene med hverandre og med Gud. Enhver fri Tale fra hans Læber syntes ham som en Haan imod den Arme, og han tænkte for første Gang ret levende paa hiin frygtelige Straffemaade, hvor man binder og lænker Ordet.

Jacob vendte sig bort og lod som om han aftørrede sig Sveden med et Tørklæde, men det var lønlige Taarer, han bortviskede. Præsten stod for ham og betragtede ham med taarefyldte Øine; han greb hans Haand og tiltalede ham Mod og Trøst.

Jacob tilstod for første Gang med Ord, hvor beklemt hans Sjel var. Det lettede ham. Han gik friere derfra og hilsede efter egen Tilskyndelse Skolemesteren, som mødte ham paa Trappen.

I Ørnen var Jacob ogsaa ofte Gjenstand for Samtaler, og Buchmaier bemærkede: Man maa sige mig hvad man vil, saa har man ingen Ret til at forbyde et Menneske at tale, om han endogsaa har gjort det Allerværste. Jeg veed nok, at Folkene mene det godt, de ville forbedre Menneskene, men det kalder man at kurere til Døden.

Herre Gud! raabte Matthias, naar jeg tænker paa, at det kunde gaae mig saaledes! jeg troer at jeg begik et Mord paa Enhver, der kom mig under Hænderne, for at man

skulde hugge Hovedet af mig; det var jo saa dog forbi med min Snakken.

Endnu mange andre saadanne Taler faldt, og Jacob var længe Gjenstand for Samtalen, indtil man ogsaa vænnede sig til ham og ikke mere tænkte paa ham.

Men desto mere tænkte Jacob ved sig selv, saalidet det ogsaa forhen havde været hans Sædvane. I den første Tid efter hans Befrielse var han forekommet sig selv som bedøvet; han greb sig ofte til Panden, det var som om man havde slaaet ham paa Hovedet med en tung Hammer. Han drømte sig som halv sovende ind i Verden.

I hele Aar at sidde i en eensom Celle, uden en Menneskesjel, hvem man kan meddele Sjelens dybere, som dens flygtigere Bevægelser, — det er en Opfindelse, værdig en lændelam Tid, hvilken Forbrydelsen voxer over Hovedet, og som tragter efter at forvandle den til udmarvet Fromhedsspil. Trænger den fremrislende Virkekraft tilbage, indespærrer de rædselfulde Dæmoner i et Menneskes Bryst, saa at de gribe med Klørne ind i hverandre, slide i hverandre og brydes! giver Agt, at der Ingen undkommer og trænger ind i Eders med Lægter omfredede Verden, — og sender da Eders hykkelske Præst! hans Offer er beredt, naar ikke Vanvidets godgjørende Dæmon iler ham i Forkjøbet.

Jacob havde været et Menneske med let Sind, hans Hoved var aldrig for snevert for hans Tanker, han vidste neppe at han havde nogen; han udtalte dem hurtigt eller adspredte dem. Men nu sad han hele Aar stille i den eensomme Celle, og Aander kom, som han aldrig havde vidst af, og hilsede ham som gamle Bekjendte og snoede sig i en vild, sandsefor-

virrende Dands. Hvad nyttede det ham, at han omhyggeligt talte de Børster, han forarbeidede i sit nye Haandværk, at han sagde Tallene høit frem, at han bad, at han slog om sig med Værktøiet? De flygtige Dæmoner vege ikke, og vare ingensteds at gribe. De liggede i Dæmringen med fortrukne Aasyn frem under Stolen, tumlede sig paa Sengen, klattrede hen ad Væggene, og dreve Spil med den Piinte og nærede sig med Angstsveden paa hans Pande.

Jacobs sunde Natur holdt Stand mod Fordærverne.

Da Jacob fra det eensomme Fængsel igjen blev bragt i sine Ulykkesfællers Selskab, var han først sørgmodig og frygtsom. De levende Mennesker forekom ham længe som Aander med løiet Livsskikkelse. Og da han vendte tilbage til de frie Mennesker, var Verden ham som opløst, som chaotisk sammenflydt; han kunde ikke finde sig i den, og levede i Førstningen kun for den nærværende Dag og arbeidede uafladeligt. Han forekom sig selv som en forlængst Afdød, der pludseligt atter bliver sat midt imellem de Levende, som gnider Øinene og ikke kan fatte, hvorfor Menneskene løbe og jage, hvad der holder dem sammen, saa at de ikke fjendtligt fare bort fra hverandre. Han havde forhen efter Tilbøielighed og Lyst, og bunden af Dagens Pligter, levet i Verdens Sammenhæng; han var ved en Forbrydelse smerteligt bleven udjaget, han kunde ingensteds ret fæste Rod mere.

Verdenssammenhængens Gaade stod her for et Menneskes Sjel, der aldrig havde anet noget derom. Oftere paakom der ham Tanker om Selvmord, der pludseligt losriver fra al denne Forvirring; men saa ofte disse

Tanker kom over ham, knyttede han begge Hænder, slog i Luften og raabte: Nei!

Vel havde Præsten nedlagt ham det verdenbetvingende Sprog i Hjertet, og tydet det: Gud er Kjærligheden. Han er hiint hemmelighedsfulde Punkt, der tvinger ethvert Væsen til at staae fast ved sig og at leve, der sammenholder alle Kreaturer for sig og med hverandre, der midt i Kamp og Nød viser den evige Harmoni, i hvilken vi engang Alle opgaae. — Ja, han hørte beroliget paa den udførlige Udtydning, den gjorde ham godt, men han kunde ikke anvende den paa sig, ikke med den beherske og forklare Verden omkring sig. Hvor viste denne Kjærlighed sig for ham i Menneskenes Gjerninger?

Jacob havde engang i sin Barndom hørt, hvorledes vilde Mænd, indhyllede i Bjørnehuder, først vare ankomne til denne Egn og havde fæstet Bo i den. Naar han nu gik i Marken, var det ham ofte, som han saae hiin første Vilde med Bjørnehuden og den uformelige Øxe skride ind i Skoven og fælde Træerne; han saae ham ved lys Dag og i sine Drømme. Hvilket tusindfoldigt Liv bevægede der sig nu paa det lille Rum, hvilket engang kun Skovens Dyr havde behersket? Og han saae hvorledes efterhaanden Sønnerne og Døttrene indbyggede sig, Fremmede kom til, og de toge Stene og satte dem i deres Marker som Grændsetegn. Og de byggede et stort Huus og stillede en Mand derind, som med lydelige Ord skulde holde deres Samvittighed vaagen, og de satte en Anden hen som Dommer over deres Stridigheder, og disse To beholdt fremdeles alene Ordet; — af Ovnkrogen, hvori man spærrede det uartige Barn, blev et stort Fængsel.

Jacob var paa en Omvei vendt tilbage til den virkelige Verden; den vil snart atter gribe og fastholde ham.

Men hvem vil vel fortænke Folkene i, at de rystede paa Hovedet over et Menneske, om hvem de neppe anede, hvor han langt i Tankerne var borte fra dem Alle.

(Fortsættes).

Seydelmann som Kunstner.

En dramaturgisk Afhandling.

(Af H. T. Rötschers: Seydelmanns Leben und Wirken.)

(Fortsat.)

I Skuespilkunsten beroer nu den physiske Begavelse paa Personens sandselige Skikkelse og paa Tonen. Her kan Naturen have uddeelt sine Skatte saa sødselt, at de vise sig som en Fordring til at vie sig denne Kunst. Men saasnart Begavelsen af en skabersk Phantasi mangler, gjennem hvilken Poesiens som det virkelige Livs Figurer hæve sig ud af det Indre til faste Individualiteter, vil Skuespilleren, med den rigeste Medgift af Naturen, som Kunstner dog altid lide Trang. En virkelig kaldet Skuespiller anskuer uafladeligt Alt dramatisk; de Skikkelser, hvilke Poesien og Livet byde ham, vinde i ham Kjød og Blod. Uden denne ved Intet erstattelige Evne er en stor Skuespiller utænkelig. Denne Kraft til at lade skarpt sondrede Skikkelser, individualiserede indtil deres sandselige Aabenbarelse, dykke op og ned ved den frie Phantasi, kan nu vistnok en sparsom Medgift af Naturen lægge store Vanskeligheder iveien, saasnart det gjælder om, nu ogsaa at udstyre det i det Indre skabte Billede med Skinnet af det fulde, sandselige Liv. Her udgaaer altsaa den alvorlige Paamindelse til Mennesket, at bringe det hele Omfang af alle sine Midler i sin fulde Magt, og at gjøre sig alle Aandens Kræfter tjenstbare til dette ene kunstneriske Maal. Her begynder altsaa Aandens Arbeide, dens Studium, dens Kamp og Seier over den skjøre Materie. Seydelmann var nu ved den dybe Tilbøielighed for sin Kunst, som ved den aandige Begavelse, hvilken vi nyligt have betegnet, henviist dertil, at sætte hele Omfanget af sine Aandskræfter paa Undertvingelsen af det skjøre Materiale, hvilket Naturen havde tildeelt ham til Udtrykket af hans ideale Anskuelser. Den samvittighedsfuldeste Omhyggelighed i Benyttelsen af hans Midler, den strængeste Oekonomi med samme, blev ham altsaa til den ufravigeligste Pligt.

Seydelmann var, da hans indre Kald førte ham til Skuespilkunsten, ved den forholdsmæssig knappe Medgift, hvilken Naturen havde givet ham til dets Opfyldelse, nødvendigt henviist til den meest anstrængte Virksomhed og det meest omfattende Studium, for at hæve sit naturlige Materiale til Aandens Udtryk, og saaledes at udjevne det Misforhold, der oprindeligt fandt Sted mellem hans ydre Begavelse og hans indre Kald. Hans Physiognomi var uden fremtrædende Udtryk; den fængslede ved det første Blik ved intet Træk, der forraadte en særlig Aandseiendommelighed. Den tydede hverken hen paa dæmoniske Magters Herskен, eller paa ideale, sværmerske Følelsers Herredømme.

Det fine Træk af Ironi og Humor, der spillede om Læberne, saasnart disse aabnede sig for at udlade det veltalende Ord, var for

skjult til, navnligt fra Scenen, at kunne virke. Men til denne Physiognomi, i hvilken der intet specifisk Aandsudtryk, ingen Dybde af Lidenskab forkyndte sig, kunde der ved den skabende Phantasies Kraft og den sikkre Beregning af dens Virkninger laanes en uhyre Mangfoldighed af det aandelige Udtryk. Just sammes Ubestemthed tjente Seydelmann til at forme den til et uendelig bestemmeligt Hylster, der var bequemt til det universelle Udtryk. Kunsten traadte til og skabte af denne Physiognomi en uudtømmelig Kilde til altid nye Skikkelser. Saaledes blev Seydelmanns Virtuositet i Dannelsen af Charakteermasken væsentligt betinget ved hans af Naturen lidet betydende Physiognomi, hvilken han, idet en phantasierig Anskuelse og en sikker, Virkningerne nøie afveiende Technik, greb ind i hinanden, underkastede sig til det føieligste Værktøi for det mangfoldigste aandelige Udtryk. Her viste han en Styrke og Dybde, der hævede ham over alle hans Kunstbrødre, og hvorved han aabnede en ganske ny uanet Rigdom i sin Kunst.

Dannelsen af Charakteermasken hang hos Seydelmann paa det nøieste sammen med hans hele Stræben, at skabe et individuelt Liv; den var det naturlige og nødvendige Udtryk for en Retning, der stillede sig ligeoverfor en abstrakt Idealitet og erklærede den Krig. Ligesom Philosophien i sin store Tankebevægelse har opløst den abstrakte Idealisme og overvundet denne Eensidighed, saa har ogsaa enhver Kunst den Opgave, i sin Udvikling, alt efter sit Gebeet, at gaae fremad til Fremstillingen af det fulde individuelle Liv. Nu havde de af Schillers dristige Aand fremgangne Dramer, idet de ved deres Pathos

væsentligt graviterede hen til en abstrakt Idealitets Side, ogsaa i Skuespilkunsten befordret Bestræbelsen efter abstrakt Idealitet paa Individualiseringens Bekostning. Derimod reagerede nu Seydelmanns Natur væsentligt. Den Omhyggelighed, det Studium, og den Rigdom af Phantasi, hvilken han anvendte paa Dannelsen af sin Charakteermaske, gik med Nødvendighed frem af en Retning, der vilde atter samle Kunstnerne om det individuelle Livs Banner og kalde Fremstillingen tilbage fra al flygtiggjørende Idealitet.

Seydelmann gik i Dannelsen af sin Charakteermaske tilværks som en ægte Kunstner, d. v. s. han skabte den fra inden udad formedelst den frie Phantasi, til hvilken de ydre Midler kun træde efterhjelpende hen. Den egentlige Grundvold for hans Charakteermaske var den indre Anskuelse af Charakteren, hvilken han som et heelt Menneske bar i sin Sjel, og hvilken han strax vilde henstille som et fra alle andre forskjelligt, sin egen Livslov i sig bærende Individuum. Charakteermasken havde derfor hos Seydelmann den Betydning, strax at sætte Tilskueren hen paa en bestemt Jordbund, den skulde udøve den tvingende Magt til at fængle os i et afsluttet Livs Kreds. Fordi i Seydelmanns Charakteermaske et heelt Liv ligesom sammenfattede sig og stod i Abbreviatur for os, saa virkede han ogsaa derved saa ualmindeligt slaaende. Hans Fremtrædelse i en Rolle var derfor ogsaa stedse det individuelle Livs Seir over al Ubestemthed og abstrakt Idealitet. Han vidste ved sin Charakteermaske, til hvilken Ansigtstræk, Haar, Kostume, Farvevalg, selv Biting harmonisk samvirkede, øieblikkeligt at interessere for et individuelt Liv. Før vi

endnu hørte et Ord, var vi ved Synet allerede hensatte paa en bestemt Nationalitets eller Stands Jordbund, vi saae den for os optrædende Individualitet som et Produkt af en Mængde Faktorer, hvilke samvirkende havde dannet dette bestemte Liv. I hans Charakteermasker afspeilede den synlige Skikkelse kunstneriskt det Indre, den fattede ligesom det hele Menneske sammen i eet Brændpunkt.

Man har undertiden sagt, at Seydelmann allerede bag Scenen, ved den Virtuositet, hvormed han har formet sin Charakteermaske, har afsluttet den hele Charakteer, at hans Fremtrædelse har overrasket, men at han har været uformuende til, endnu at forhøie denne Overraskelse ved Fremstillingen selv. Det Sande i denne Paastand er, at i Seydelmanns Maske stod vel for saavidt det Menneske, der skulde fremstilles, fuldstændigt for os, som Aanden overhovedet formaaer at fæste Bo i Legemligheden, og i den var trivedes til et roligt Billede af sin Livsbevægelse. Jo mere nu Charakteermasken fængslede os i en snever Kreds og allerede foredannede os et Individs bestemte Livsretning, saa meget mindre kunde Fremstillingen overraske i den Betydning, at den viste os noget ikke allerede ved Masken Antydet; den var meget mere kun en Udfoldelse af det i og med Masken Givne. Den rolige Afbildning af det indre Liv var ved Fremstillingen kun gaaet over til Bevægelse, denne var kun Livsprocessen, der havde sammenfattet sig i Masken, i hvilken altsaa ligesom en Personligheds hele Fortid var fremgaaet til et sandseligt Nærværende. Af den trængte Charakterens Livsyttringer selv frem med en vis Nødvendighed, og overraskede saa meget mindre, jo inderligere de hang sammen med den synlige Aabenbaring, jo mere organiskt de voxede frem af Skikkelsen.

Seydelmanns Forvandlingsevne var i Sandhed beundringsværdig, der laa noget Proteiskt i hans Natur. Uden nogensinde at blive til Carikatur, vidste han, da Phantasien var Roden til hans Skikkelser, med de ringeste ydre Midler at frembringe de overordentligste Virkninger, og at trænge sin naturlige Individualitet saa langt tilbage ved Masken, at samme ikke i noget Øieblik traadte ukaldet frem og gjorde Charakteermasken til Løgner. Seydelmann gik her, som overalt, tilværks med den største Besindighed og Aandsklarhed. Selv Smaating tjente ham til at sandseliggjøre det Billede, der stod for hans Phantasi, uden at dog derved noget Søgt eller Beregnet tittede frem. Hvor Faa have vel lagt Mærke til den lille Stjerne, han bar som Carlos i Clavigo, og dog virkede denne Tilsætning fortræffeligt med til at fuldstændiggjøre Carlos Billede, saaledes som han havde opfattet det. For nemlig allerede ved Carlos Fremtræden at fjerne enhver Forestilling om at Carlos heilede til Clavigos Venskab, at han ved Clavigo vilde vinde sig en Livsstilling, laante Kunstneren ham dette Attribut, for derved strax hos Tilskueren at vække Forestillingen om Carlos uafhængige Livsstilling.

(Fortsættes.)

opheld. Han havde iaar forlovet sig i Frankfurt, og var beskjæftiget med at indrette sig sit fremtidige Hjem, da han blev ramt af den frygtelige Ulykke at miste Forstanden. Digteren Justinus Kerner, der har besøgt ham i et Hospital i det Badenske, hvor han er indlagt til Kuur, giver en rørende og kun lidet haabvækkende Skildring af den Ulykkeliges Tilstand.

Theateranekdoter.

Det synes, som om det ikke længer er tilstrækkeligt for Sangerinderne at foregive Upasselighed for at blive fri for at synge. Den braunschweigske Sangerinde, Madam Fischer-Achten, er faldet paa et iganske nyt Undskyldningsmiddel. For at forhindre den tredie Opførelse af en ny Opera: Maria Dolores, eller Meeneden, har hun, efter at hun de to første Gange var optraadt uden Modsigelse, pludseligt erklæret, at hendes Samvittighed ikke tillod hende fremdeles at spille den hende tildeelte Rolle, fordi hun i denne har en Meened at synge. Til Understøttelse for denne Samvittighedsskrupel forevistе hun et skriftligt Forbud fra sin Skriftefader.

— I Berlin fortæller man i denne Tid følgende Anekdote: I forrige Saison kom en ung beskeden Dame til Theaterintendanten, Hr. v. Küstner, med den Bøn, at maatte optræde paa Operatheatret. Det var en udenlandsk Kunstnerinde; Hr. v. Küstner indlod sig nedladende i en Samtale med hende og søgte med megen Vægt at tydeliggjøre hende, hvor dristigt det var af hende, at ville træde op ved Siden af verdensberømte (?) Sangerinder, som Tuczeck og Marx. Sangerinden vedblev imidlertid at bede om at turde gjøre et Forsøg, og efterat man havde prøvet hendes Stemme, tillod man hende med et medlidende Skuldertræk at træde op. Sangerinden var — Jenny Lind.

— I Theatre français gav man nyligt: „Et Ægteskab under Ludvig XV.“ af Alexander Dumas. Forfatteren kom ind i Parterret, og begyndte en Samtale med en Akademiker. Han fortalte blandt Andet, at han den foregaaende Aften havde seet Soumets Sørgespil „Gladiatoren“. „Naa, hvorledes gik Stykket?“ spurgte Akademikeren. — „Det hele Publikum gabede eller sov“, svarede Dumas. I samme Øieblik lagde Akademikeren Mærke til en Nabo, der paa sin Nummerplads var faldet i den dybeste Søvn. „See til denne Herre,“ sagde han til Digteren, „han synes mig heller ikke at have stor Interesse for Deres Stykke.“ — „Aa, det er endnu en af Tilskuerne fra igaar,“ svarede Dumas.

— Hvad bliver der af de gamle Skuespillere? Dette Spørgsmaal hører man ofte. Hvor sjeldent erfarer man, at En af dem er steget ned i den mørke Fordybning, af hvilken selv den duligste Maskinmester ikke er istand til at bringe ham op igjen? Men naar saa Faa døe, hvad bliver der da af det store Antal? Siden Engagement for Livstid ved saa mange Theatre er afskaffet, seer enhver Skuespiller eller Skuespillerinde, der har naaet de Aar, hvor det ikke regner meer med Laurbærkrandse og Blomster, sig om efter en Bagport, gjennem hvilken man fra Kunstens Tempel atter kan liste sig ind i Privatlivet. Saaledes træffer man hist og her Tenorister og Bassister som Syngelærere, Værter, Lirendreiere, ja endog som Vægtere. Forhenværende Intriganter reise om i Landet og fordrive Rotter og Muus; ædle Fædre operere Liigtorne, ædle Mødre blive Asyllærerinder, Jordemødre o. s. v.; første Helte og Elskere silhuettere og daguerreotypere; Elskerinder og Sangerinder fabrikere Blomster; Charakteerskuespillere udstoppe Dyr; Komikere afrette Kanarifugle eller lærvillige Lopper til Kunststykker, — kort, Enhver, hvem Alder eller Sygdom har røvet Evnen til at behage det utaknemmelige Publikum, søger at anbringe sig paa en eller anden hønnet Maade. At vi her ikke tale om Kunstens Koryphæer, men kun om dem, Fortuna tidligt har vendt Ryggen, forstaaer sig af sig selv.

— En Lystspildigter, som ofte blev udpeben, havde den Sædvane, hver Aften, naar et saadant Uheld var mødt ham, at gaae hjem og prygle sine Børn; havde derimod hans Stykke gjort Lykke, kjøbte han Bonbons til dem. En Aften vare Stemmerne deelte, det halve Publikum applauderede, den anden Halvdeel peeb. Han kom hjem og gav det ene Barn et Drefigen og det andet Bonbons. Den med Sukkergodt begavede Dreng raabte til sin Broder: Hu! hu! Din Fader har de pebet ud, men min ikke!

Repertoire.

Søndag: Ude og hjemme. Ulla skal paa Bal. Polka.
Mandag: Eiaghs Sønner; Bellman.
Tirsdag: Statsmand og Borger.
Onsdag: Ude og hjemme. Kong Renés Datter.
Torsdag: Rafael.
Fredag: Corinths Beleiring.
Løverdag: Ude og hjemme. Nei.
Søndag: Indqvarteringen, Rafael.

Indhold.

Prolog, af J. L. Heiberg.
Forbrydere, en Landsbyfortælling af Berthold Auerbach.
Seydelmann som Kunstner, dramaturgisk Afhandling af Rötscher.

Theater, Kunst og Literatur. Theateranekdoter.

En uheldig Frier, efter et Maleri af Marstrand.

Redacteurens Bopæl er i Hôtel du Nord Nr. 57, hvor han sikkrest træffes hver Formiddag indtil Kl. 11.

Af dette Ugeskrift udkommer hver Søndag Formiddag et Nummer, ledsaget af et artistisk Bilag. Abonnementsprisen er 13 ß qvartaliter eller 1 ß pr. Nummer. Subskriptionen er kun bindende for eet Qvartal. Enkelte Nummere eller Lithographier sælges ikke. Man tegner sig i alle Boglader i Danmark, Norge og Sverrig, samt hos medundertegnede Forlægger F. H. Eibe.

F. H. Eibe,
Boghandler, Løvstræde Nr. 122,
Stuen til Venstre.

Louis Klein,
Bogtrykker,
store Kjøbmagergade Nr. 65.

Trykt hos Louis Klein.

Freia.

Nordisk Album for Poesi og Kunst.

Redigeret

af

Carl Borgaard.

---

1. Bind. Nr. 4.

Søndagen den 26de October 1845.

KJELDSRUD.

Hvad er et Theater?

Skizze efter

Leon Gozlan.

De unge Mennesker see i Theatret et Paradiis, hvor Skuespillerinderne ere Feer og Engle, Forfatterne Cherubimer. Vi ville nu vise Theatret som det er; af Palladset skal man lære at kjende Beboerne.

Søger i Eders Erindring de allervanskeligste Foretagender, og I ville endnu være hundrede Mile fjernede fra at have nogen Idee om de Qvaler, et Theaters Oprettelse medfører, fra den Dag da man lægger den første Steen og indtil man aabner det. Før man bygger et Theater, maa man søge sig en Byggeplads, men en Byggeplads er ikke let at finde. Det store, det uhyre Paris har med al sin Udstrækning ikke tredsindstyve Qvadratfod at bortgive til Opførelsen af et Theater. Og naar saa en Grundeier lugter at der er en Kjøber, forlanger han Millioner for sin Grund, en Billet paa Livstid for sig selv og en Loge midt for Scenen til den første Forestilling af hvert Stykke for sin fortræffelige Familie. Og Theatret er endnu ikke bygget!

Imidlertid har man kjøbt Terrainet. Magistraten fremstiller sig. Magistraten er den Person, som har til Opgave at hindre Theatrene fra at brænde. Dømmer nu om, hvorledes den skiller sig ved sit Hverv; Magistraten vil, at Theatret skal have tredobbelte Bjelkelag, at det skal have et Tæppe af Jernblik; Magistraten vil, at I skulle gjøre et Rum af tre Favne mellem Theatret og Nabohusene. Alt dette bliver indrømmet, men kunne I nu bygge? — Magistraten lader vente paa sit Svar i tre Maaneder. Endelig værdiger hans Majestæt, Magistraten, ved Hjelp af mægtig Protection, Eder det Svar, at I have Lov at bygge Eders Theater, men paa det bestemte Vilkaar, at I hverken tør spille Stykker paa Vers, eller Operaer uden Tale, eller Tragoedier uden Couplets. Nu komme endelig Architecterne. Enhver Architect underbyder sine Colleger. Hvis en Architect vilde foreslaae at opbygge Louvre for sex Francs, saa paatog en Anden sig at gjøre det for 50 Centimer; disse Herrer feile i Almindelighed kun en fem eller sex hundrede tusinde Francs i deres Beregninger.

En anden Manie hos Architecterne er den, at ville byggé et nyt Theater efter de kostbareste Mønstre. Hver Morgen præsenterer der sig talløse Vatikaner, Parthenons og Escurialer for de ulykkelige Directeurer. Et heelt Aar gaaer ofte med til det latterlige Valg, der maa gjøres imellem saa mange Umuligheder.

Nu komme da Murerne. Hvilken en Masse af Mure, af Trapper, af Kamre, af Loger, af Sale! I eet Theater er der tre Theatre; det, hvori Publikum kommer, er det mindste. Og hvor langsomt bygge nu disse Murere et Theater! Der er et Theater i Paris, hvorpaa de byggede saa mange Aar, at alle Actionnairerne vare hensovede, da det blev færdigt.

Buret er nu opført. Følger nu med Dinene de Fugle, man sætter derind: Snedkere, Smede, Malere, Tapetmagere, Forgyldere. Det regner ned med Jern, med Fernis, med Farver og med Bladguld; ak! ofte det første og sidste Guld, Directeuren faaer at see. Her decorerer En en Søile, hist spiser En en Sild paa Hovedet af en Engel, hist udstøder En de frygteligste Eder, medens han maler Kunsternes fredelige Genius paa Tæppet.

Men hvad gjør Directeuren i al denne Tid? Han fører Proces, thi en Directeur fører altid Proces; han procederer med Magistraten, den Person, vi allerede have talt om, med Architecten, med Actionnærerne, med Alt hvad der kommer ham nær. I sine Hviletimer modtager han de Kunstnere, der ønske at ansættes hos ham. Alle have de naturligviis gjort en pyramidalsk Lykke i Provindserne. Han maa høre dem Alle; i sex Maaneder maa en ulykkelig Directeur hver Dag høre Tirader af Moliere, Scener af Delavigne og Duetter af Spontini. De forkastede Skuespillere behandle ham som en Dumrian, en jammerlig Karl, en Skurk, og sende ham den næste Dag en Udfordring ved deres Secundanter.

Det er nu Tid at tænke paa det Stykke, man vil opføre. Kommer ind, mine Herrer Forfattere! — Selv den bedste Forfatter har altid Bjørne; en Bjørn er et Stykke, som er forkastet ved eet Theater og bestemt til at forkastes ved mange andre.

Bjørnen bliver med Snildhed skjult under en ny Titel og sat til Indstudering Her begynder nu en ny Krisis, men i denne skal Forfatteren have sin Rolle. Ingen af de Skuespillere, han har valgt, finder sin Rolle smuk og værdig nok for sig, Forfatteren finder ikke engang de Skuespillere, man gav ham, taalelige. Den unge første Elsker vil ikke være færdig i fjerde Act; Hovedpersonen gjør Paastand paa at vise sig i hver Act; en Skuespillerinde vil ikke være Moder for nogen Priis. Det nytter ikke at I sige, hun er Moder, det er sandt; men ung Moder, smuk Moder, forelsket Moder, forbrydersk Moder, — Intet bevæger hende. Velan, man maa slaae Barnet ihjel! — Madam, De skal ikke være Moder; vil De saa spille Rollen? — Ja, men paa det Vilkaar, at De lægger Demoiselle MN's Replik i min Mund — Hvad fordrer De? Det er jo en skrækkelig Meningsforstyrrelse! — Jeg vil det, jeg fordrer denne Replik! — De skal faae den. — Og nu maa han omlægge den forlangte Replik. Men her kommer en ny Forlegen-

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Em. Bærentzen & C.ie lith. Inst

BEDSTEMODER.

Frem 1845

[illegible]

Naar vi fik Brænde hjemme,
Sad Bedstemoder ved sin Rok,
Og qvad med sagte Stemme
En Sang, hun kaldte for — „Hr. [illegible]

Hun [illegible] Et Stok [illegible]
Blev [illegible]
Og reistes [illegible]
Og kaaredes til [illegible].

„[illegible] den, hvilken [illegible]
[illegible] andre det [illegible]
[illegible]
[illegible] er en [illegible]

[illegible] paa alt det Brænde!
[illegible] springe over Steen og Stok,
[illegible] man kan Forskjel kjende
Paa simpelt Træ, og paa en Blok.“

[illegible] klang og [illegible]
[illegible] Dag [illegible]
[illegible]
Omkring den [illegible] Blok.

Med Rokken [illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible] sig fornaklet
[illegible] en [illegible] Blok.

[illegible]
[illegible] Træ [illegible]
Og [illegible] med sine [illegible]
Og kaldte sig Hr. Blok.

[illegible] Magten vige, —
[illegible] af vor Rok,
[illegible] ved at stige
[illegible] en Blok.

[illegible] Bødtcher.

[illegible] Invaliden.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ud [illegible]
[illegible]
[illegible] Hjem [illegible]
[illegible]

Jeg er Forvalter paa [illegible]
[illegible]
Der snakker man [illegible] og [illegible]
[illegible]
Der i Comfort og [illegible]
[illegible]
Fordi man [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Huggeblokken.

Naar vi fik Brænde hjemme,
Sad Bedstemoder ved sin Rok,
Og qvad med sagte Stemme
En Sang, hun kaldte for — „Hr. Blok".

Hun sang: Et Stykke Brænde
Blev udseet af den hele Flok,
Og reistes overende,
Og kaaredes til Huggeblok.

„Ha!" skreg den, „hvilken Ære!
Mit Hjerte anede det nok:
See, Resten Træ maa være,
Men jeg, jeg er en Blok!

Hug los paa alt det Brænde!
Lad springe over Steen og Stok,
At man kan Forskjel kjende
Paa simpelt Træ, og paa en Blok."

Og Øxen klang og trælled
Den hele Dag igjennem, og
Mod Aftnen Alt laa fældet
Omkring den stolte Blok.

Med Nakken hoit den kasted,
Da pludselig — o Vee! o Vok!
To Hænder sig formasted
At løfte slig en fornem Blok:

Den smagte Saugens Tænder,
Og sprutted Eder, vel en Skok,
Og vred med sine Lænder,
Og kaldte sig Hr. Blok:

Den maatte Magten vige, —
Kom under Gryden af vor Kok,
Skjøndt den blev ved at skrige
At den var egentlig en Blok.

Ludv. Bodtcher.

Forvalter Grumstrups Fataliteter.

Er Kjøbenhavn da bleven til en ravgal Daarekiste?
Har Alle Sviin paa Skoven fra den Første til den Sidste?
Saa spurgte jeg, da nys jeg var i Staden nogle Dage,
Saa sporger jeg, da til mit Hjem jeg kommet er tilbage.

Jeg er Forvalter paa et Gods, og Kjøbenhavn ei lider;
Der snakker man kun Politik og fordrer nye Tider;
Der i Corsar og Fædreland hver Uge Skjældsord vanker,
Fordi man blier ved gamle Tro og Bondeknolden banker.

Og derfor gyser jeg hvergang jeg maa derind til Staden,
Hvor man for oprørsk Prat ei meer kan gaae med Ro paa Gaden,

Hvor de slaae Tydskeren ihjel og 'Skandinaven prise,
Hvor man ved Gilder taler, saa man ei faaer Tid at spise.

Men denne Gang paa noget Nyt man havde dreiet Talen,
Den gjaldt ei Trykkefrihed meer og General-fiskalen.
Knap kom jeg ind af Vesterport, før jeg forundret hørte
Et Navn at nævnes overalt, hvorhen min Lars mig kjørte.

„O Jenny Lind! o Jenny Lind!" — Saa hørte jeg dem skrige, —
„O Jenny Lind! o Jenny Lind! o den Guddommelige!"
Saa mæler hver Boutikdreng, som i Døren staaer og maaber.
„Barsko! vi skal til Jenny Lind!" — selv Droskekudsken raaber.

I Viingaardstræde standses vi af store Folke-skarer,
Som flokke sig om en Kareet, der langsomt fremad farer,
Og: „Længe leve Jenny Lind!" fra hver en Mund det lyder.
Jeg hvisker bange til min Lars: „Hvad mon dog det betyder?"

Jeg til mit Herberg naaer og vil en Hjerte-styrkning tage.
„Giv mig en Dram!" — „O Jenny Lind! o vend igjen tilbage!"

Saa qviddrer Kjælderpigen høit. Jeg atter høfligt beder,
Og faaer til Svar: „O Jenny Lind! Du som min Sjel tilbeder!"

— „Hvem Fanden er det Qvindfolk da, hvis Navn I Alle nævne?"
Jeg spurgte, men nu Tøsen lo, som om hun skulde revne:
„I kommer nok fra Maanen ned!" var alt det Svar, jeg fik mig.
Fortumlet krøb jeg i min Seng; min Sam-ling reent forgik mig.

Om Morgnen Herremandens Søn jeg møder just paa Gaden;
Til Kammerjunkerfaget han studere skal i Staden.
„Hr. Junker," beder jeg, „ó sig, hvad er der dog paafærde?
„Hvem er da denne Jenny Lind? Det er dog ei Valgerde —?

„Det er dog ei den Frøken, som vil Tydsken Mores lære?
Som mandcipere Qvinden vil til Buxerne at bære?
„Hvad har hun gjort? talt Politik? bragt Ufred ind i Landet?
„Af al den Snak og al den Skraal jeg kán ei tænke Andet."

— „Min kjære Grumstrup," svared han med himmelvendte Blikke,
„Nei, Jenny Lind er ei, — hun er, — Nei, Jenny taler ikke,

„Hun synger ei" — „Hvad gjør hun da?"
— „Hun er en Aabenbaring!
„Det er ei jordisk Sang og Spil!" — „Ak,
giv mig dog Forklaring!"

„Forklaring, gode Mand? — Hun er et
Væsen! — hun os rører!
„Man bliver bedre Menneske, hvergang man
hende hører!"
— „Men sig mig dog med rene Ord, hvad
er hun da den Qvinde?"
— „Hun er en nordisk Nattergal, — kort,
— hun er Sangerinde!"

„Naa, saa lad Satan —!" brød jeg ud. —
„Ja, De maa høre hende!"
— „Nei, mange Tak, vi Landsbyfolk ei efter
saadant rende.
„Paa Landet selv jeg ei har Tid at høre
Nattergalen.
„Mig gjør hun ikke gal; nu gaaer jeg ud
paa Trommesalen."

Jeg vilde vide hvad man tog for store jydske
Stude;
„Hvad er vel Prisen nutildags?" jeg sporger
En derude.
— „De Nummererte koste Ti, for Sex
man faaer Parketter." —
O vee! om Stude sporger jeg, han snakker
om — Billetter.

Til Gartner Jensen gaaer jeg ud, min Ven
fra fordums Dage.
Der plukker man hver Blomst af Green, som
Stormen led tilbage.

Jeg sporger: „Hvortil sanker Du de store
Blomsterdynger?"
— „De kastes skal paa Jenny Lind, naar
hun imorgen synger."

En Landmand møder jeg, som har en Gaard
ei langt fra Byen,
Og sporger ham medlidende: „Hvor gaaer
det vel med Sygen?"
— Kartoffelsygen mener jeg, den er nu Land-
mandssorgen; —
„Aa, det er bedre", svarer han, „hun synge
vil imorgen.

Ved Middagstid en Mand jeg seer, forfulgt
af hele Sværme;
En holder i hans Frakkeskjød, en Anden i
hans Ærme.
Hvad vil man ham? Skal han hae Bank?
Nei, man ham karesserer!
Jeg sporger Folk: „Hvem er den Mand?"
— „Han er Billetkasserer."

Min Søstersøn jeg støder paa, men han seer
ud som Fanden;
Hans Næsetip er svulmet op, en Rift han
har i Panden.
I Klubben har de banket ham, fordi han
paastaae vilde
At Derangkuur, — saa ved hun nok, —
kan ogsaa slae en Trille.

Mit Middagsfoer jeg tage vil hos gamle
Faster Lise;
Men hun er syg og kan idag ei give mig at
spise.

Den gamle Fjante har en Nat paa Hallands-
aas posteret
Sig for at faae Billet, og er af Gigt nu
reent spoleret.

Til Fætter Jochum gaaer jeg da. Der er
en Jammerklage.
Den ene Søn i denne Tid sin Arsikum skal
tage;
Men Knegten har paa Torvet om Billetter
negoseret
Mens Kammeraterne skrev Stiil; nu er han
rejexeret.

Tilsidst jeg gaaer til Møller Knap, for at
faae lidt at æde;
Men der er Fanden rigtig løs, der tvine de
og græde.
Den ældste Datter har slaaet op med Lieutnant
Donnerwetter,
Fordi til Ridehuset han ei skaffet har Billetter.

Jeg var saa gal paa Jenny Lind, som Nogen
kunde være.
Men saa fra Mutter faaer jeg Brev: „Jeg
raader Dig, min Kjære,
„At vise Dig som dannet Mand; Du Jenny
Lind maa høre,
„Hvis ei Du evig Tort og Skam Familien
vil gjøre."

Min Kone fine Nykker har, og, unter uns,
hun har mig
Lidt saadan under Pidsken faaet, endskjøndt
hun aldrig slaer mig;

Og hvad hun vil, det maa sku jeg: For
Huusfreds Skyld jeg Arme
Skal altsaa høre Jenny Lind, trods Arrighed
og Harme.

Paa Torvet Lørdag Morgen taer jeg da min
Post blandt Resten.
Der stod et mægtigt Regiment, og jeg fik
Plads — ved Hesten.
Men strax da der blev lukket op, der kom
syv sorte Brætter,
Og intet Andet var at faae end Galleri-
billetter.

Ih fy! for tykke Folk som mig, ei passer
Galleriet.
Jeg fik mig vist en Poppelsisk, hvis jeg blev
stoppet i'et!
Drivvaad af Regn jeg gik min Vei, og næste
Gang jeg sendte
Min Lars derned ved Midnatstid for en
Billet at hente.

Den hele Nat jeg uden Ro mig vrider og
mig vender,
Snart drømmer jeg om Jenny Lind, snart
om min Viv, som skjænder.
Naa, endelig da kommer Lars; jeg seer hans
glade Miner,
Og troer at han har faaet Billet, men Lars
heel svedent griner:

„Nei, see Balletten fik jeg ei, men jeg har
tjent en Daler!
„Da jeg er Døren ganske nær, en Herre til
mig taler,

„Og siger: sælg mig denne Plads, en Daler
jeg Dig giver.
— „Jeg gloer paa ham, og Sedlen taer, og
Handlen sluttet bliver.

„See her er Daleren. I har nok ikke meget
længe
„Ved Handel her i Kjøbenhavn saa let for-
tjent Jer Penge.
„Den Karl maa være rigtig dum, som mig
en Daler byder
„For slig en lumpen Plads, hvor Regn og
Dynd omkring ham flyder."

„— O Lars! Din Klods! Dit Affkum!"—
Dog, hvad nytter det at skjælde?
Den næste Dag jeg ydmygst laer mig hos
vor Junker melde,
Og beder ham at lindre mig min Jenny-
Lindske Plage,
Thi førend jeg har hende hørt tør jeg ei see
min Mage.

„Min gamle Grumstrup," svarer han, „jeg
hjalp Dem meget gjerne;
„Jeg har Bekjendtskab nok blandt Folk med
Titel, Rang og Stjerne;
„Men deres Tjenere jeg ei den Ære har at
kjende,
„Og det er dem, til hvem man maa sig om
Billet henvende."

— Nu kjendte jeg fra Hjemmet slig en ga-
loneret Driver.
Jeg gik til ham, og fik til Svar: „Ja, van-
skeligt det bliver;

„Dog naar Du mig en Femmert gier, jeg
en Parket Dig lover."
— „Nei Tak! saa vil jeg heller slaaes dog
af en rigtig Siouer!"

Nu var jeg splitterpinegal! Til Siouerhjørnet
foer jeg;
Nu vil jeg hae mig en Billet, hvad den saa
koster! svoer jeg.
En Dreng mig for en Logeplads fem Daler
trak af Lommen.
Jo, jeg var rart til Kjøbenhavn i Jennyrusen
kommen!

Om Aftnen gaaer jeg da derned og mig ved
Døren stiller.
Da skriger man: „ak, hun er syg! iaften ei
hun spiller!"
Med Møie man en rød Plakat i Aftenmørket
læser;
Jo, det er sandt! — man gaaer igjen derfra
med lange Næser.

Jeg troer at denne Jenny Lind er skabt for
mig at drille!
De fem Rigsdaler jeg gav ud, gaae mig nu
reent tilspilde.
Med Diligencen Klokken Ti skal jeg til
Hjemmet age,
Thi Lars har jeg med Vognen alt iforgaars
sendt tilbage.

Forbandende min Skjæbne jeg en Hestepranger
møder.
Han faaer mig paa et Værtshuus ind og
til at drikke nøder

Mig sølle Skrog, saa jeg blier fuld og glemmer
ganske Tiden,
Og møder først, da Posten er — kjørt bort
for længe siden.

Jeg bliver da i Byen, og gaaer derhen om
Onsdag Aften,
Og hører glad, at hun er frisk og synge vil
paa Kraften.
Jeg viser strunk Billetten frem. — „Hvad!"
raaber Controlleuren,
„I snyde vil med falsk Billet? Kast mig
den Karl paa Døren!"

Og ned af Trappen blev jeg smidt. Har
Nogen nu hørt Mage,
Og for en Sangerinde liidt saa megen Qval
og Plage?
Fast grædende jeg kommer hjem og klager mig
for Værten;
Han ynkes og gier mig Billet til Ridehuus-
concerten.

Det er min sidste Udvei da. „O Skjæbne,
lad Dig røre,
Og lad mig endelig engang faae denne Hex
at høre!" —
Med Bæven jeg i Rækkerne paa Husets
Aabning venter,
Faaer Puf og Stød af pene Folk og Politi-
betjenter.

En Plads jeg faaer mig paa en Bænk. Nu
jeg mig vel befinder.
Jeg veed ei selv, jeg blier saa glad, min
Ærgrelse forsvinder.

Jeg hader Jenny Lind ei meer, jeg længes
efter hende:
Den Qvinde, som gjør Verden gal, faaer jeg
dog Lyst at kjende.

Nu pludseligt man raaber: „Brand!" —
jeg mig fra Bænken letter,
Og vender mig, — en Sprøite man imod
mit Ansigt retter,
Og Straalen farer paa mig løs og flux mig
gjennemvæder,
Som var jeg dyppet i en Brønd med alle
mine Klæder.

Nu spørger jeg hver følsom Sjel, om det
for galt ei bliver?
Jeg har betalt for en Concert, og Vandkuur
man mig giver!
Jeg ud af Huset trænger mig, maa Spot og
Gluffen høre,
Og maa saa vaad som druknet Muus med
Diligencen kjøre.

Nu har jeg Feber i mit Hjem, og Mutters
Tunge skralder:
En Torvetræder, en Trompet, en Bonde
hun mig kalder.
Men Fanden slae mig, om jeg taer til Ho-
vedstaden mere,
Naar der er Sangerinder, som for Folk skal
qvinkelere!

Balthazar Puck.

Forbrydere.

En Landsbyhistorie,

af

Berthold Auerbach.

(Fortsat.)

To Kammerater.

Ørneværten og hans Folk sadde en Middag i Høsttiden tilbords. Der blev næsten slet ikke talt, thi Spisetiden tjener tillige til Hvilepunkt, og i disse Kredse er Talen et Arbeide; man vil ikke finde, at den kun som noget Forbigaaende slutter sig til en anden Dont; Sjelen vender sig ganske hen til den, og de fast altid ledsagende Bevægelser drage Legemet efter.

Barbele, Ørneværtinden, sagde, da man tog af Bordet: Bageren har faaet en ny Pige, hun har været i Tugthuset og er blevet ham overgiven af Foreningen. Hende beklager jeg af Hjertensgrund. Hun kommer fra Prygl til Prygl, jeg mener —

Konrad stødte til sin Kone, at hun skulde være stille, og blinkede med Øinene hen mod Jacob. Ved den pludselige Afbrydelse og den indtrædende Stilhed vandt Barbeles Ord en forhøiet Betydenhed; Enhver sagde dem ligesom efter i Stilhed. Jacob syntes imidlertid lidet berørt deraf, han skar sig en dygtig Skive Brød, stak den til sig, lukkede sin Foldekniv sammen, og forlod Stuen allerede ved de sidste Ord af Slutningsbønnen. Det Hensyn, man havde taget til ham ved den pludselige Forstummen, ærgrede ham endnu mere end de hørte Ord; han vilde, at man i hans Nærværelse skulde tale uden Tilbageholdenhed om hans Ulykkeskammerater. Denne Forstummen betydede ham, at man endnu ikke holdt ham for renset; han vrededes. — Saa letkrænkeligt og saa fordringsfuldt er et nedtrykt Sind.

Jacob var neppe nogle Minuter borte, før Døren atter aabnede sig; en fremmed Mand, der bar en Tversæk over Skuldrene, trak Jacob ind efter sig.

Kom med! raabte han, Du maa drikke et Glas med; ere vi ikke gamle Bekjendte? Have vi ikke i hele tre Aar logeret med hinanden i Værtshuset den vilde Mand?

Jacob satte sig endelig fortrydelig paa Bænken.

Den Fremmede er os ligeledes bekjendt, det er den frække Frieder. Jacob var ogsaa endnu taus, men hans Kammerat snakkede fuldt op for ham.

Du er endnu altid den gamle Hm! Hm! sagde han; Du holder Munden som en *** Stænderdeputeret! See, jeg har nu idag sladdret mere end syv Qvinder og tre Professorer. Men jeg er nu ogsaa hos dem, der føre det store Ord. Hvad mener Du, jeg har heri? Lutter Krudt! Han aabnede sin Sæk og kastede en stor Masse af Klude ud af den; see der, deraf gjør man Papir, og derpaa exercere hele Regimenter af sorte Jægere. Jeg maa drive Pjaltefolket sammen, ellers kunne mine Herrer ingen Krig føre, og Krig maa der være, Alt maa i Haaret paa hinanden. Der skeer dem deres Ret. Hvorfor har de ikke givet mig nogen Ansættelse?

Men hvad behøver Du at sladdre saa meget ved Din Kludesamlen? spurgte Barbele.

Det er den allervanskeligste Handel, svarede Frieder; Du troer ikke, hvor Folk hænge ved deres Klude. Om Alt ogsaa er nok saa

sønderrevet og laset, vil de dog ikke ud med det; de troe altid, at der endnu kunde være en god Klud deriblandt, som man kunde bruge til noget, til at lappe med eller til at pille Sharpie af. Hid med det! siger jeg, om der ogsaa er en god Pjalt derimellem, skader det ikke, — indstampes maa den. — Men drik endnu et Glas, og see til at glemme, at Du har givet Dig af med at være Døver.

Frieder tømte hurtigt Resten af sit Glas; men Jacob vilde ikke drikke mere, da den anden Ladning kom.

Hvad, raabte Frieder, Du vil ingen Snaps drikke? Ja, Du har Ret, jeg siger ogsaa: det Bedste i Verden er Vand og — Penge nok og — Sundhed. Vistnok er det en Synd at snapse, men jeg maa gjøre det. Seer Du, hvert Menneske maa drikke en Portion Synder og en Portion Brændevin, saa meget der just kommer paa hans Part. Jeg drikker nu af Fromhed for mine Medmennesker. Jeg er færdig med min Parl, og nu drikker jeg for Andre. Det skal bekomme Dig vel, Jacob, det er Din Part, sagde Frieder, og tog en dygtig Slurk.

Jacob reiste sig endelig og sagde, at han skulde ud i Marken. Frieder gjorde sig hurtigt færdig for at ledsage ham.

Frieder var i hele Landsbyen saa bekjendt som de onde Penge. Han tiltalte Enhver og holdt derhos Jacob ved Haanden. Denne var sganske frygteligt tilmode over at han maatte vise sig for Folkene med en saa bekjendt Gavtyv; men han sagde atter til sig selv: Du er jo ogsaa en Tugtet, og hvad vilde Du synes om at man skyede Dig? Han taalte derfor Frieders Fortrolighed.

Constantin mødte dem og spurgte: lever Du endnu, gamle Synder?

O Du! svarede Frieder, med Dine Knokler skal jeg endnu slaae Æbler ned fra Træerne.

Constantin lo og spurgte videre: Hvad tager Du Dig nu for?

Jeg samler Klude.

Gaaer det godt dermed?

Det gik! men de fordømte Jøder fordærve Handelen. Naar Regjeringen duede til noget, saa forbød den Jøderne at samle Klude.

Jacob var under denne Samtale gaaet videre og Frieder løb efter ham.

Ved Bagerens Huus bøiede en Pige sig ud af Halvdøren; hun blev ildrød, da hun saae de To. Jacob saae skarpt paa Pigen, men slog strax Blikket ned mod Jorden. Frieder fløitede ligegyldig en Vise.

Først ved det yderste Værtshuus i Byen blev Jacob sin Ledsager qvit; han gik ind til den her boende Hønsefangerske. Den gamle Kone, der havde dette Tilnavn, var tildeels udskregen som Hex, skjøndt Ingen mere ret troer derpaa; saa meget var vist, at stjaalent Gods, der kom i hendes Hænder, var som bortheret. Hiint Navn kom tilvisse af noget Dæmoniskt, som boede i Konen; hun kunde med sit Blik forhexe Hønsene, saa de dukkede sig sammen som for Høgen, og lode sig gribe. Plukkede Høns kjender Ingen mere, og brændte Fjer vise ingen Farver. Denne Lugt af brændte Fjer var det vel ogsaa, der forskrækkede Hønsene naar Hønsefangersken nærmede sig dem, saa de kaglede saa høit de kunde.

Folk lode den gamle Qvinde med Fred, thi hun var dem ubyggelig og man sagde,

at hun blev saa gammel, fordi hun kun nærede sig med Hønsekjødsuppe. Man traf Forsigtighedsregler, man forfulgte hende ikke mere, naar hun ubemærket hentede sin Tribut.

Luften der i Huset betynger Aandedraget; vi ville lade Frieder alene hos hans Fortrolige. Derude paa Marken, hvor Jacob slaaer Kløveren med de hentørrede Blomster, der er det friere. Hvor statelig seer Jacob ud ved dette Arbeide, hvor smukke ere hans Bevægelser! Af alle Markarbeider er det at meie det smukkeste og meest kraftydende. Der bukker man sig ikke ned til Jorden, der staaer man stolt og fri, og i en viid Omkreds falde Straaene til Jorden. Men vi kunne ikke hjelpe Jacob, thi at meie maa læres godt og behøver Øvelse, og Straaene maa blive liggende hvor de ere faldne, til de ere ganske tørrede. Kunde vi kun hjelpe ham med hans Tanker! Leen synes idag ikke ret skarp og Jacob noget mismodig. Mødet med Frieder piner ham, men endnu noget andet, han veed ikke ret hvad. Saa ofte han tager Strygespaanen og skærper Leen, — og det skeer ofte, — tænker han paa Pigen, hvorledes hun stod ved Halvdøren og hvorledes hun rødmede; han har hjertelig Medlidenhed med hende. Jacob var intet Barn i Verden, han vidste, at Ulykken og Brøden ikke skaaner nogen Alder eller noget Kjøn, men nu var det ham, som om han her for første Gang erfoer det. En Pige med Forbrydelsens Stempel paa Panden er dobbelt og evig ulykkelig; hvad skal der blive af hende? — Jacob meiede, for at forslaae sine Tanker, saa ivrigt fort, at han kom til at gjøre et dybt Hug ind i

Stammen af et lille Træ, som stod midt i Kløveren.

Nu havde han Grund nok til at skjærpe.

Den lystige Pige.

Om Søndag Eftermiddag sad Jacob hos en Fragtmand i Stuen; de havde et Bæger Viin staaende for sig. Konrad saae ud af Vinduet og sagde: Bagerpige! kom herind med Dine Simler. Pigen traadte ind, hun bar en Kurv fuld af Hvedebrød paa Hovedet. Idet hun nu tog Kurven ned og holdt den frit hen for sig, saae hun heel net ud med sin buttede Figur. Det kugelrunde, rolige Ansigt saae ud som Tilfredsheden selv, sælsomt toge de vidtaabne, lyseblaa Øine med de mørke Bryn sig ud dertil; der syntes at bøe en Dobbeltnatur i dette Ansigt. En lille ubændig Lok, der løb lodret ned midt paa Panden, søgte Pigen at skyde op i den brune Haarfletning, men det lykkedes ikke. Man saae vel, at den vilde Lok, der ikke lod sig indslutte, var omhyggeligt krøllet og slynget til Prydelse; den gav det hele Ansigt noget Overgivent. Saaledes syntes det idetmindste Jacob, som, da Pigen ogsaa kom til ham og tilbød ham Brød, foer sammen som forskrækket. Han greb efter Glasset, som om han vilde række Pigen det, men rystede hurtigt ved med Hovedet og — drak selv.

Den gamle Slagter, der sad paa Ovnbænken og ventede paa et Bæger, søgte imidlertid at fordrive Tiden med at drille Pigen. Han pegede paa Lokken og sagde: Du har en afreven Klokkestreng i Ansigtet, det maa engang have ringet rigtig til Storm hos Dig.

Pigen taug, og han spurgte videre: ere Dine Hvedekager ogsaa friske?

Ja, de ere endeel mere nybagte end J, lød Svaret. Alle loe og Slagteren begyndte igjen:

Naar Du bliver saadan ved endnu i tredive Aar, saa bliver Du en smuk gammel Pige.

Raskt fulgte Svaret: Og naar J faaer en Kone, saa faaer Djævelen en Skuepenge, fordi han har bragt det Mesterstykke istand.

Skingrende Latter fra alle Sider afbrød en Tidlang Samtalen, og da Slagteren igjen kunde komme tilorde, sagde han: man mærker vel, at Du ikke er faldet paa Munden.

Og det var godt for Jer, hvis der faldt Jer noget ind i Munden, saa lod J Jer unyttige Snak fare. Vil Ingen kjøbe mere? jeg maa videre.

Med disse Ord forlod Pigen Værtshuusstuen. Jacob saae halv vred, halv medlidende efter hende. Han gjorde sig nu Bebreidelser, fordi han af alle de Tilstedeværende havde behandlet Pigen allergrovest; han havde ikke talt et Livs-Ord til hende. Men saa tænkte han igjen, hun kommer Dig jo ikke ved, ikke det mindste.

Saa ofte nu Jacob mødte Magdalene, — saa hed Pigen, — paa Veien eller paa Marken, vendte han sit Blik til den anden Side.

Bededandsen*) blev holdt i Landsbyen; i Ornen gik det hvit til. Jacob passede en Kjældersvends Tjeneste; ogsaa Magdalene hjalp ved Opvartningen. Da man kun i Pauserne var beskjæftiget, saa havde Jacob vel kunnet træde en Dands med Magdalene, men han tilbød sig ikke dertil, og hun syntes neppe at bemærke denne Uhøflighed. Naar han ikke kunde undgaae at tale noget med hende, lød Svar og Tale altid saaledes, som om han igaar havde skjændtes med hende, som om hun allerede havde gjort ham noget imod. Magdalene blev derved stedse jevnt glad og veltilmode.

*) Hammeltanz, en Høstfest i det Badenske.

Hjelp.

En Dag gik Jacob i Marken, da saae han Magdalene staae foran et Bundt Klover; hun holdt den ene Haand klemt mod Panden og saae sig vidt om efter Nogen, der kunde hjelpe hende det op. Det syntes pludseligt Jacob, som om hun var lig et Menneske, han gjerne vilde forjage af sin Erindring; han rystede paa Hovedet, som om han sagde nei, og gik forbi. Men neppe var han gaaet nogle Skridt, før han vendte sig og spurgte: skal jeg hjelpe Dig?

Ja, naar Du vil det.

Jacob hævede hende den tunge Byrde op paa Hovedet og rækkede hende Leen. Magdalene takkede ikke, men hun blev staaende som naglet fast.

Du har en svær Dragt, den havde Du ikke alene kunnet læsse paa, sagde Jacob.

Derfor har jeg ogsaa ventet til der kom Nogen. Derfor er det jo, at der er mere end eet Menneske i Verden, for at det Ene skal hjelpe det Andet. Man kan bære dobbelt saa meget, naar man ikke selv skal læsse paa sig.

Du er snild. Men hvorfor er Du da altid saa lystig og gjør Narrestreger for Folk? spurgte Jacob.

O Du Nar, det er kun blind Allarm.

Der kan intet Menneske paa Jorden have det slettere end jeg; den halve Nat staae og steges ved Bagerovnen, Dagen igjennem ikke et roligt Minut, og intet uden Skjælden og Smælden; og naar jeg gjør noget, som ikke er tilpas, saa hedder det strax: Du Tugthuuslem, — Du — da er der intet Ord for slet til at man jo maa høre det. Det er ingen Smaating at bære en saadan Kurv med Brød om til Salg, og ofte ikke have en Bid i Maven. Naar Din gode Madmoder, Orneværtinden ikke var, — thi hun lader noget Gammelt falde af til mig, — saa vilde Klæderne falde mig af Kroppen. Jeg veed ikke, jeg har endnu ikke sagt det til nogen Modersjel, men jeg mener at til Dig kunde jeg nok sige det; Du maa vide, hvorledes man kan være tilmode. Jeg er ikke saadan udenfor Huset, som jeg ofte anstiller mig. Løbe bort tør jeg ikke, thi saa hed det strax: hun duer ikke! og græmme mit unge Liv tildøde, det vil jeg heller ikke, og — og — ja, see saa er jeg lystig. Der er dog Ingen, som giver os noget for, at vi pine os Hjertet istykker; Enhver lader den Anden vade, som han bedst kan komme igjennem. Jeg veed vist, at det endnu vil gaae mig bedre. Jeg er fra Skjærsilden kommet i Helvede; det kan ikke vare evigt, jeg maa engang blive forløst. Jeg veed ikke, hvorfor Vorherre straffer mig saa haardt; hvad jeg har gjort, kan gaae den retskafneste Pige over. Jeg mener som saa, at jeg maa bøde for min Moder, fordi hun har taget min Fader. Saaledes endte Magdalene smilende, og tørrede store Taarer bort af sit Øie.

Jacob sagde: Nok for dennegang. Du har det tungt paa Hovedet, see til at Du kommer hjem. Maaskee sees vi en anden Gang igjen, eller — iaften, eller — imorgen.

Jacob gik raskt bort fra hende, som om han havde begaaet noget Ondt. Han frygtede ogsaa virkelig for at blive seet paa fri Mark med Magdalene; han kjendte Menneskenes Blikke og Ord i deres Dydsstolthed.

Jacob vendte sig snart om og saae efter Magdalene, indtil hun forsvandt mellem Haverne, og man endnu kun kunde see Kløverbundtet bevæge sig mellem Hækkerne.

Ved Arbeidet foruroligedes han altid af Tanken om, hvilken Forbrydelse Magdalene vel kunde have begaaet; han havde saa gjerne villet vide hende ganske uskyldig, ikke for sin Skyld, vistnok ikke, — kun for hendes Skyld, for at hun kunde leve saa sorgfrit, som det skikkede sig for hende.

Jacob havde foresat sig, fremdeles at føre sit Liv alene og adskilt fra hele Verden; han havde ikke Venner og ikke Frænder paa denne Jord. Han havde engang grebet voldsomt ind i Selskabets vante Orden og Uorden, og Selskabet skillede ham ud af sin Midte og gav ham til Priis for Ensomheden. Saa smertelig ogsaa denne Isolering var, saa blev den ham dog nu næsten til en kjær Vane. Tilbagevendt til Samqvem med Menneskene, blev han af fri Beslutning alene og ubunden, og lod sig ikke mere fængsle af noget Tilbøielighedes- eller Foreningsbaand. Men nu syntes det uventet at komme over ham, han værgede sig med al Magt derimod. Han var ikke letsindig nok til, sorgfrit at hengive sig til et Forhold; han tænkte stedse paa Enden. Livet havde givet ham Snildhed.

Hvor stormede nu disse Tanker, snart klare, snart forvirrede, gjennem Jacobs Sjel.

Men det er Velsignelsen ved det tunge Legemsarbeide, at det efterhaanden bekæmper de martrende Tanker; men det er ogsaa dets ældgamle Forbandelse, at det ikke lader os stige frit op i Klarheden, for der at hente Seiren. Hvor mange tusinde Tanker hvile trykkende og vanføre bag den Pande, der nu bedækkes af den trætte Haand! men hvor mange piinlige Tanker flye ogsaa, naar denne Haand bevæger sig! Jacob fornam begge Dele.

I Begyndelsen vilde han fatte den Beslutning, aldrig mere at tale noget Ord med Magdalene. Med sin sædvanlige Besværgelsesformel: „hun kommer ikke Dig ved", vilde han stille Bevægelsen i sit Indre; men denne Formel var allerede forlængst ikke mere sand, allerede dengang ikke, da han endnu ikke havde talet et Ord med Magdalene. Om han ogsaa vendte Blikket bort, naar han gik forbi hende, saa nærede han dog i sit Indre en dyb Deeltagelse for hende.

Jacob tilhørte atter Verden. Han lod sig frivillig indlemme i den, frivillig og dreven af en høiere Magt. Han følte sig frisk og styrket ved denne Beslutning, thi han traadte ved den atter i Enklang med sig og Verden.

Men det lovede han sig høit og helligt, at han vilde være paa sin Post. For otte Dage, idetmindste før Søndag, d. v. s. før i Overmorgen, vilde han ikke tale med Magdalene.

Men hvor let kaster en Mand en Kjærlighedsgnist i en Piges Sjel, og han gaaer da ligegyldig sin Vei, glemmende sig selv og den Anden, medens det hist gløder videre og blusser op til Flamme.

Magdalene var gaaet hjem og hendes Ansigt smilede. Hun tænkte slet ikke paa noget,

hun følte sig kun veltilmode; hun vidste ikke noget af Byrden paa sit Hoved. Da hun var kommet ind i Stuen stod hun endnu et Øieblik stille, som om hun vilde fasthølde den Stemning, der nu, i denne Stilling, var i hende; men derpaa kastede hun Kløverbundtet langt bort fra sig, strøg sit Haar tilrette og gik til Kjøkkenarbeidet. Bagerkonens Bjeffen fandt idag slet intet Gjensvar, Magdalene var taalmodig som et Lam. Drømmende saae hun ind i den flammende Ild, og tænkte paa Alt og paa Ingenting. Engang sprang hun pludseligt op, som om der var kaldt paa hende, løb op ad Trappen og ind i sit Sovekammer, betragtede med Velbehag sin nye Hue, prøvede ogsaa det smukke hvide Forklæde med de store Folder, lagde Alt hurtigt igjen i Kisten, saae et Minut fornøiet ud af Tagvinduet paa den blaa Himmel og ilede atter, ligesaa hurtigt som hun var kommet, tilbage til Skorstenen.

Men hvor forbausedes hun, da Jacob om Aftenen og paa den anden Dag gik forbi uden at hilse hende.

Med Taarer i Øinene tog hun om Søndag Eftermiddag det smukke Forklæde paa, og satte den nye Hue paa Hovedet; hun aftørrede hurtigt det halvblinde lille Speil, der alene skulde have Skylden for, at man ikke ret kunde see.

(Fortsættes.)

hed. Den plyndrede Demoiselle fordrer en Erstatning, og denne bliver ligefrem et unyttigt Tillæg, der hefties til hendes Rolle. Er man nu qvit? nei ingenlunde! Directeuren tager Forfatteren tilside og siger: Tag Dem iagt, min Ven, De forlænger Deres Stykke, det vil vare til Klokken to om Natten; vi ville blive domte i Mulkt. Hvad skal' man gjøre? Skuespilleren vil lægge til, Directeuren vil tage fra. Man begynder at blive gal, man er endnu ikke rasende,

Imidlertid er Middelveien funden, Alt synes at gaae. Man har kun tilbage at holde Prøve med Statisterne og med de underordnede Skuespillere, der skulle bringe Breve, tænde Lys eller styrte ind med det Udraab: Tyrannen dør! Her møder nu den allerstørste Vanskelighed. Disse Stakler udøve om Dagen et eller andet hæderligt Haandværk; de ere Reebslagere, Skoflikkere eller Vandbærere! I det private Liv mangle deres Gestus Værdighed og deres Tale harmonerer med deres ringe Stilling. Intet kan give en Forestilling om, hvor ondt man har med at faae dem til at gjøre et Skridt fremad, eller at tage deres Hatte af. Hundrede Gange siger man dem: Holder Jer lige, leer ikke saa dumt, værer mindre alvorlige. Det nytter ikke; Naturen gaaer over Optugtelsen, og naar man troer at have opdraget dem, gjøe de istedetfor at tale, klukke istedetfor at lee og ligne Skilderhuse, naar de skulle forestille noble Herrer, Prindser, Markgrever og Doger. Man beundrer Hovedrollerne i et Stykke, men jeg beundrer kun Dogerne, thi jeg veed hvad Alenen af dem koster.

Og nu Decorationsmaleren, der ikke vil gjøre en Have, fordi den er for dyr, og foreslaaer Eder en gammel Skov; og Skræderen, som nægter Damerne Flviel; og Damerne, som kaste sig over Forfatteren og sige: Vi ville have Silkeflviel og ikke Bomuldsflviel! Uagtet alle disse Bryderier gaaer det dog med Stykket. Forfatteren har kun tilbage at omarbeide den anden Act, at sætte den tredie paa den fjerdes Plads, og at forandre Opløsningen Dette forhindrer imidlertid ikke Bladene fra at sige: „Det er, som forhen meldt, paa Løverdag at den saa længselfuldt ventede Aabning af Theatret — — — vil finde Sted. Man venter et glimrende Udfald.“

Man prøver allerede tre Acter. Men vide I hvad det at prøve er for en Skuespiller, især naar han er berømt? Det er ganske ligefrem at mumle nogle uforstaaelige Ord og at afbryde sig selv paa Forfatterens Yndlingssted med at flvite en Vise eller dandse Polka. Skal man blive vred? — saa faaer man Rollerne tilbage. — Nei, man maa være taalmodig!

Og Taalmod maa der ogsaa til, thi nu komme Musikanterne. Musikanter i et Drama? Ja vist, behøves der ikke en Ouverture, Indgange, Udgange med Cadencer, Fortvivlelsesskrig ledsagede af Bassen? Man retter paa deres Spil; de svare: Vi spille godt nok for de Penge, vi faae for det. Hvilke farlige Ord! det er Tegnet til en Opstand. Skuespillerne have endnu ikke faaet en Skilling af deres Gage for Maaneden. Fra Knurren gaaer det over til Spot og til Forsømmelser af Prøverne, eller ligefremme Vægringer ved at blive ved at prøve. Og dog er Aabningen bestemt til i Overmorgen. Hvad der foregaaer i disse to Dage er usigeligt; Damerne formildes; Herrerne komme igjen til Reden; Dogerne holde sig en Smule mindre slet. Men paa den den sidste Prøve strømme alle Ulykker ind. Igaar gik Alt godt; idag, Dagen før Forestillingen, vil Intet gaae. Musikanten spiller falskt; Teppet vil ikke gaae ned, Primadonnaen har Snue, og Dogerne! — Store Gud!

Hvilken Dag er en saadan Førsteforestillingsdag! Der kommer Venner op af Jorden, og det regner ned med Actionnærer. Hver Actionnær har sin Familie at føre. Det mindste, man kan give hver af dem er en Loge. Desuden ønske Skuespillerne Pladser, Controlleurerne bede om nogle, Claqueurerne fordre dem alle. Klokken fem ere alle Mennesker tilfredse eller utilfredse, vilde jeg sige. Alle Pladser ere tagne, men Ingen har faaet Plads.

Endelig, efter et Aars Slid og Slæben og Qvaler, der have bragt Forfatteren til at ønske, at han var ansat ved Telegraphen eller ved Renovationsvæsenet, gaaer Teppet op for Stykket, og Stykket — falder.

Dersom det tilfældigviis gjør Lykke, sige Bladene: „Hvad skal man med et nyt Theater? Have vi ikke nok? Hvorfor har Forfatteren ikke fulgt de store Mønstre? Hans Drama er et Mistmask af Nædsler, hvis Fremstilling han heller maatte have skaanet os for. Lad os dog komme tilbage igjen til den gode Comoedie, til vor kjære Moliere! — O Moliere!“ — Og jeg lægger til! O Tartuffer!

Repertoire.

Søndag: Enten elskes eller døe. Toreadoren. Adolph og Henriette.
Mandag: Statsmand og Berger.
Tirsdag: Corinths Beleiring (første Gang).
Onsdag: Kong Renés Datter. Festen i Albano. Nei.
Torsdag: Corinths Beleiring.
Fredag: Kun tyve Aar (første Gang). Ude og hjemme.
Løverdag: Enten elskes eller døe. Rafael.
Søndag: Kun tyve Aar. Ude og hjemme.

Indhold.

Huggeblokken, af Ludv. Bødtcher.
Forvalter Grumstrups Fataliteter, af Balthazar Puck.
Forbrydere, en Landsbyfortælling af Berthold Auerbach.

Hvad er et Theater? Skizze, efter Leon Gozlan,

Bedstemoder. Efter et Maleri af Schleisner.

Redacteurens Bopæl er i Hôtel du Nord Nr. 57, hvor han sikkrest træffes hver Formiddag indtil Kl. 11.

Af dette Ugeskrift udkommer hver Søndag Formiddag et Nummer, ledsaget af et artistisk Bilag. Abonnementsprisen er 13 ß qvartaliter eller 1 ß pr. Nummer. Subskriptionen er kun bindende for et Qvartal. Enkelte Nummere eller Lithographier sælges ikke. Man tegner sig i alle Boglader i Danmark, Norge og Sverrig, samt hos medundertegnede Forlægger F. H. Eibe.

F. H. Eibe,
Boghandler, Løvstræde Nr. 122,
Stuen til Venstre.

Louis Klein,
Bogtrykker,
store Kjøbmagergade Nr. 65.

Trykt hos Louis Klein.

Freia.

Nordisk Album for Poesi og Kunst.

Redigeret

af

Carl Borgaard.

---

1. Bind. Nr. 5.

Søndagen den 2den Novbr. 1845.

Theater, Kunst og Literatur.

Det kongelige Theater.

Det synes som om vor Scene, efterat Jenny Lind var aftraadt fra den, har atter villet henvende sin Opmærksomhed paa den i saa lang Tid forsømte Opera, og dette var vist ogsaa fuldkomment rigtigt, thi have vi end ikke saa glimrende Kræfter til vor Raadighed, som dem, vi i vor geniale Gjæst lærte at kjende, saa har vor Opera dog Kræfter, som, naar de blive brugte, og brugte paa en fornuftig Maade, kunne forskaffe Publikum en høist værdifuld Nydelse. Men aldeles ubegribeligt er det, hvorledes man kan være faldet paa at bruge en Opera som Tordenskjold i Dynekilen som nyt Insinuationsmiddel hos Publikum, en Opera, der aldrig har behaget, og som kun ved en mærkværdig Afvigelse fra de Henlæggelsesregler, Theatret i andre Tilfælde saa samvittighedsfuldt overholder, har opnaaet at gaae over Scenen i tre Saisonner, — en Opera, hvis qvindelige Partier blive saa maadeligt udførte af to unge Begynderinder, at intet Menneske med nogen musikalsk Sands kan holde ud at høre derpaa. Skulde Grunden til at man just fremdrog denne Opera, ligge deri, at man for Øieblikket ikke kunde bringe nogen anden paa Benene, da maatte man vist hellere ganske sparet sig Ulejligheden. thi saa nødvendigt var det heller ikke, at der i forrige Uge skulde gaae en Opera, at man derfor skulde prostituere Scenen og vække Publikums Afsmag for vort eget Operapersonales Præstationer.

Den saalænge bebudede Rossiniske Opera: Korinths Beleiring, kom da endelig i Tirsdags til Opførelse. Man gjorde sig ikke forud store Forventninger om den, thi det er almindelig bekjendt, at denne Opera ingensteds har vakt nogen stor Opmærksomhed, og at den kun i Paris har holdt sig en Tidlang paa Scenen, ved den fortræffelige Besætning, hvormed den gik i sin Nyhed. — Det var saa meget farligere at fremdrage Korinths Beleiring hos os, som dens Libretto er under al Kritik slet, — og vort Publikum vil endnu ikke frafalde sin Fordring paa en idetmindste nogenlunde fornuftig Text, — og dens Udførelse, især fra den qvindelige Side, fordrer langt større Kræfter i de italienske Sangkunster, end vi ere istand til at opbyde. Resultatet af dette meget uheldige Valg kunde derfor ikke blive noget andet, end det, der ved Opførelsen viste sig: man skjænkede Bifald til de enkelte virkelig smukke Steder i Musikken, man paaskjønnede Personalets høist roesværdige Flid og Smag i Udførelsen, men Totalindtrykket var koldt og man yttrede ved Slutningen sit Mishag. Mad. Simonsen spillede Pamiras Parti med Liv og Følelse og udfoldede i Sangen sit hele skjønne Talent, men Kunstlerierne, hvormed dette Parti er saa rigeligt udstyret, laae for en stor Deel over hendes Kræfter. Hr. Sahlertz viste som Kleomenes en sjelden Kraft og Fylde i Stemme og Foredrag. Hr. Hansen sang Solimans Parti overordentlig smukt og d'Hrr. Faaborg og Ferslew gjorde hvad der stod i deres Magt for at frembringe et smukt Ensemble. Chorene gik ogsaa for Størstedelen med Kraft og Præcision, — kort den hele Udførelse viste sig som Resultatet af en Flid og et alvorligt Studium, som man maa beklage at være bleven anvendt paa en saa lidet frugtbringende Gjenstand.

Naar man vil bringe en Opera paa Scenen, hvis Handling er aldeles uden Interesse, og hvis Musik kun tildeels er tiltrækkende, saa bør man gjøre noget for at dog Øiet kan have en Nydelse. Men ingensinde har man hos os mere forsømt dette end ved det sceniske Arrangement af denne Opera. Det var især med Hensyn til Costumerne, at der her viste sig en Smaglosshed og Karrighed, der ere utilgivelige paa en større Scene. Middelalderens Grækere vare iførte forslidte Dragter, der, med Undtagelse af at de bare Turban istedetfor Fess, og snevre Skjørter istedetfor de smukke folderige Fustaneller, vare fuldkomment nygræske. Grækerindernes Kjoler vare pyntede med Borter af storblommet Meubelsirts, i de Mønstre, man dagligt seer paa Lænestole og andre Meubler i gode borgerlige Huse. Tyrkerne vare, paa Sultanen nær, hvis Costume var meget smagfuldt, klædte i Dragter, der vare saa gamle og afblegede, at man havde ondt ved at skjelne deres Farver. Hr. Schwartzens Costume var især et non plus ultra af scenisk Uanstændighed. Vi tvivle om at man ved den fattigste omreisende Theatertrup vil finde en tyrkisk Høvding paa Brædderne, der er saa slet og latterligt udmunderet. Det viser Mangel paa Ærbødighed mod Publikum, at føre slige gamle Pjalter frem for dets Øine; det røber Mangel paa Agtelse for Kunstneren, at udsætte ham for at blive modtaget med Latter, hvergang han træder ind paa Scenen *).

Ogsaa det øvrige sceniske Arrangement var yderst fattigt og trivielt. Hver smaaligt og latterligt toge ikke Grækerne sig ud, opstillede i en lige Rad bag et Steengjærde, som skulde forestille Korinths Mure, og hvilket smukt Tableau kunde ikke her, med meget ringe Bekostning, været arrangeret? — Hvad den skrattende Lyd skulde betyde, der lod sig høre bag Scenen idet Pamira sank død om i sine Pigers Arme, — det maa kun Gud og Maskinmesteren vide! — Vi fordre ikke at Theatret under sine nuværende Forhold skal udstyre en Opera med Rigdom og Pragt, men saasandt som det ikke kan falde et Theater ind at admittere et Stykke til Scenen, uden i den Forudsætning, at det vil gjøre Lykke, saa kunne vi dog fornuftigviis fordre af det, at det ved en idetmindste anstændig Udstyrelse bidrager til Opnaaelsen af et heldigt Resultat.

*) Ved den anden Forestilling havde man istedetfor det omtalte Costume givet Hr. S. en Kattuns Sloprok paa.

Svenske Romancer.

I.

Blommans dröm.

Du ilar,
I den tysta qväll,
Lyckliga vestanvind,
Och hvilar,
Svärmande och säll,
Smekande blommans kind.

Du gömmer
Dig i lunden — o!
Smyg dig då bort och lyss!
Hvad drömmer
Blomman om månn tro? —
Är det om älskarns kyss?

II.

Sjömannens Farväl.

Farväl, farväl, du rosen min,
Så fager och så röd!
Jag svär, att troget vara din
I lif, som uti död!
Fast fjerran land oss skilja må,
Din bild mitt hjerta bär,
I himlens alla stjernar små
Jag dina blickar ser.
Farväl, farväl, du rosen min,
Så fager och så röd!
Jag svär, att troget vara din
I lif, som uti död!

Farväl, farväl, du rosen min!
Nu gungar böljan mig —
Men evigt, evigt är jag din,
Om och jag far från dig.
O gråt ej så! — Se vågens dans
Hur säll och glad den är...
Om kärlek ej i verlden fanns,
Det fanns ej tårar dér! —
Farväl, farväl, du rosen min!
Nu gungar böljan mig —
Men evigt, evigt är jag din,
Om ock jag far från dig.

A. S—m

Anden Nat paa Hospitalet.

(Wergelands sidste Digt)

Æd hvad jeg vil fortælle
Vil lærde Doktor lee.
De Folk i Maanen Maanen
Og intet Andet see.

En himmelsk Nonnes Aasyn
Den Syge seer uden Spøg,
En himmelsk barmhjertig Søster,
Som gjør ham et Besøg.

Precis som det var lovet
Gik Maanen igjen forbi.
Den bar saa deilig en Guldkurv
Med hvide Roser i.

Hun kasted dem indad Vindvet;
De spredtes paa Gulv og Seng.
Af Dug end Qvistene glittred,
Hver liig en Sølverstreng.

Saa reent de Roser lyste,
Ak, at min Haand saa hvid
Blev sort, som om den havde
I Graven alt ligget en Tid.

Min himmelske Nonne hvisked:
I Rosernes Blegheds Skjær
Du Skjønhedens egen Farve
Og Himmelens Aanders seer.

Den skal Du Dig udkaare,
Ja med en Ridders Mod,
For mine hvide Roser
Udslukke de rødes Blod.

Udslukke dem paa Kinden
Og paa Din Læbe med.
Naar Du er bleg som min Rose,
Da har Din Smerte Fred,"

Henrik Wergeland.

Landlig Skizze.

(Med en Tegning af Sonne.)

„Det bliver Regnveir, Dorthe, jag Ællingerne ind!
Igjennem Pilehegnet alt suser lumre Vind,
Og Tordenskyen trækker saa mørk i Vesten op.
Nu skynd Dig, før det kommer, og brug Din dovne Krop!"

Saa taler til sin Pige den snilde Bondemoer,
Og iler ind i Huset med sit lille tykke Noer;
Der snart hun sidder skjærmet bag Væggene af Leer,
Og gjennem solbrændt Rude sin Rigdom overseer.

Og Moer har ikke feilet; see, selv det dumme Kræ
Har Uro faaet i Kroppen og ønsker sig i Læ;
See Hønen, hvor den tripper angst til Gadekjæret hen,
Og kalder sine Stedbørn, — de vil ei lystre den.

Og Grisen gjør sig tummelumsk, den væltet har sit Trug,
Og grynter nu sin Klage, alt efter Grises Brug.
Selv Hund og Kat sig skynde mod Huset hvad de kan,
Og Storken fra sin Rede seer ræd ud over Land.

Og Dorthe kjæk sig nærmer det vaade Gadekjær;
De Skoe, hun har paa Foden, er af ægte vandtæt Lær;
Men Lars skal hjelpe hende, han er for Vandet sky,
Han sine Burer skaane vil, for de er ganske nye.

Saa drage de da efter den Ællingflok paa Jagt;
Men om de faae dem Alle bag Havegjærdet bragt
For Tordenbygen kommer, det veed vi ikke, men
Vi haabe det, thi ellers faae Lars og Dorthe Skjænd.

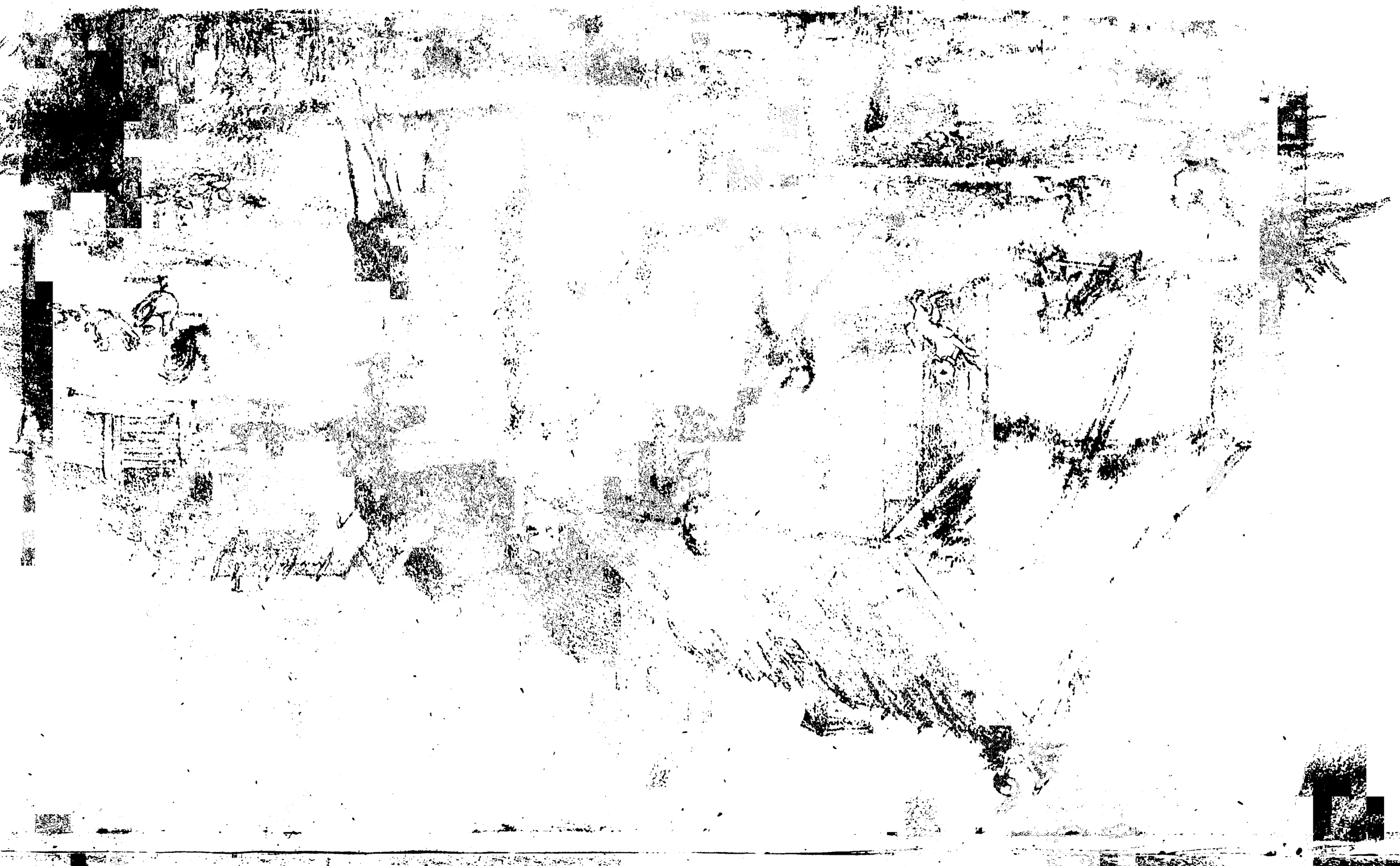

Saa reent de Roser tuste,
Ak, at min Haand saa [illegible]
Blev sort, som [illegible]
I Graven [illegible]

[illegible]

[illegible] erfaare,
Ja [illegible] Hjertets Mod,
For [illegible] hvide Roser
[illegible] de rødes Blod.

Udstikke dem paa Kinden
Og paa Din Læbe med.
Naar Du er bleg som min Rose,
Da har Din Smerte Fred."

Henrik Wergeland.

[illegible]

"[illegible] bliver Regnvejr, Dorthe, [illegible] gerne ind!
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] taler til sin Pige den [illegible] Bondemoer,
[illegible] i Huset med sit lille tykke Noer;
[illegible] sidder skjærmet bag Væggene af Leer.
[illegible] Skadom
[illegible]

[illegible] har ikke feilet; see, selv det dumme Kræ
[illegible] i Kroppen og ønsker sig i Læ;
[illegible] over den tripper angst til Gadekjæret hen,
[illegible] — de vil ei tystre den.

Og Grisen [illegible] dumpt, den væltet [illegible] sit Trug,
Og grynter nu sin [illegible] efter Grises Brug.
Selv Hund og Kat sig skynde mod Huset hvad de kan,
Og [illegible] sin Rede seer ræd ud over Land.

Og Dorthe [illegible] det vaade Gadekjær;
De Skoe, hun bar paa Foden, er af ægte vandtæt Lær;
Men Lars skal [illegible], han er for Vandet sky,
[illegible], for de er ganske nye.

[illegible] den [illegible]
[illegible] Gadegjærdet bragt
[illegible] kommer, det veed vi ikke, men
[illegible], thi [illegible] Lars og Dorthe Skjæns.

[illegible] inv.

Em. Bærentzen & [illegible] lith.

E. Lehmann lith.

LANDLIG SKIZZE.

[illegible] 1845.

BIBLIOTHECA REGIA MONACENSIS

Forbrydere.

En Landsbyhistorie,

af

Berthold Auerbach.

(Fortsat.)

Barnets Bod.

Længe sad Magdalene paaklædt paa Kisten, der indesluttede alt hendes Gods; derpaa gik hun ned; Trappen knagede under hendes tunge Skridt. Hun satte sig paa Trappen foran Huset og lod sine Tanker gaae ud at spadsere; hun selv vilde hvile.

Ikke længe varede denne Ro. Jacob kom gjennem Byen, han hilsede hende og — gik forbi. Nu lod hun ikke længere sine Tanker spadsere alene, hendes hele Væsen fulgte efter dem, og de gik med Jacob. Men hun sad rolig paa Trappen. Neppe hørligt og uden selv at vide det, sang hun den Vise:

Hvad har jeg vel gjort, Allerkjæreste, Dig?
Du gaaer jo forbi og Du seer ei paa mig?
Du slaaer Dine Øine med Jorden ned,
Og gav vel til en Anden Din Kjærlighed!

Den passede vel ikke, men hvem veed, hvorledes Sjelens Bevægelser og Erindringer slynge sig ind i hinanden? Hvor ofte løber en fremmed Tanke frem, medens Hjertet er ganske opfyldt af Øieblikkets Begivenheder?

Men bedre passede et andet Vers, som nu ogsaa fulgte:

De stille, stille Vande,
De have ingen Grund;
Forjag, forjag Din Elskov,
Den er Dig ikke sund.

Den gamle Slagter kom nu ligeledes ned igjennem Byen; Magdalene frygtede nu just for hans Drillerier; hun gik hurtig ind i Huset, og indtog først sit Sæde igjen, da Spøgefuglen var forbi.

Hvormeget lader der sig ikke drømme paa en Søndags Sommereftermiddag!

Mange tusinde Ynglinge og Jomfruer træde til hinanden og deres Skjæbne begynder først fra det Øieblik, da deres Øines Straaler slynge sig i hinanden; de have intet at berette hinanden uden sorgfrie, halv beslørede Barndomserindringer. Deres Liv begynder først nu, det begynder som et fælleds Liv, og saligt er det, naar det ender saaledes!

Hvor ganske anderledes er det med disse To her! En bitter Skjæbne hviler paa dem og de bære dens uudslettelige Brændemærker. Derfor skjælve og forsage de, og liste sig bange omkring. Saarene maae endnu engang oprippes for den Andens Øine; de pine sig nu dobbelt, da de ville ane, hvad der trykker den Anden og dog ikke finde nogen Klarhed.

Der kommer Jacob igjen den samme Vei, han maa være gaaet omkring den hele By. Magdalene stirrede ned i sit Skjød, men hun saae dog Jacob komme stedse nærmere, og nu gik han langsommere og nu sagde han som halvt ved sig selv: Jaften efter Bedeklokken bag Slotshegnet!

Magdalene svarede ikke; da hun saae op, var Jacob borte.

Hvor skinnede nu hendes Ansigt af Glæde; hun vidste, at han ogsaa havde hende kjær. Men snart tog Sørgmodigheden fat igjen. Hvad maa han tænke om Dig, sagde hun, naar han saaledes ligefrem befaler Dig det, som om det saadan skulde være? Nei, jeg lader mig ikke befale, og jeg er ikke af de Piger, der løbe efter Nogen. Nei, han skal tænke retskaffent om mig. Du kan vente længe, før jeg kommer. Og saa tilmed paa det mørke Sted, hvor man bliver angst og

bange. Og hvad skulde jeg saa finde paa at sige? Jeg har endnu aldrig været ude efter Aftenringningen. Og han havde jo ogsaa kunnet blive en Stund, for at man bedre kunde aftalt det. Nei, jeg vil ikke. Ti Heste bringe mig ikke til Slotshegnet.

Saadan skal det være, afbrød nu Slagteren den kun af enkelte Lyd fattelige Talen med sig selv, saadan skal det være, Din Sladdermund maa altid gaae; naar Ingen er der, snakker Du med Dig selv, og der har Du godt Selskab. Ved disse Ord satte han sig tæt ved Magdalene, men hun gav ham et vældigt Stød, saa han næsten faldt ned af Trappen. Hun tog Nøglen af Døren og gik bort. Hun var idag slet ikke oplagt til Spøg.

Da det begyndte at blive Aften blev Magdalene atter bange tilmode; det gjorde hende dog ondt, at hun saa fast havde besluttet, ikke at gaae til Slotshegnet. Han vil vist være vred, og han har Ret; men jeg er uskyldig, hvorfor er han saa forkeert og — Saaledes tænkte hun igjen og stillede sig ved Døren; hun havde ingen Ro mere til at sidde. Da Aftenklokken ringede gik hun ind og saae efter Hønsene, om de vare der alle. Rigtigt, den smukke sorte Høne, som hver Dag, Gud giver, lægger et Æg, den mangler. Det er Jammerskade! nei, den maa søges, den maa skaffes tilveie igjen. Alle Naboer blive spurgte, Ingen veed noget derom; men Hønsefangerskken have Mange idag seet gaae forbi. Ellers skyndte Folkene, der vilde have deres Eiendom tilbage, sig ved slige Leiligheder i Nærheden af Hønsefangerskens Huus, ventede paa hendes Hjemkomst og toge Byttet fra hende. Men Magdalene veed andre Steder

at søge den: ved Raadhuset, eller paa Slotspladsen, ja paa Slotspladsen, der er den vist. Ingen Høne kommer frem ved hendes Kalden. Hist nede er Slotshegnet, og som i Flugt er Magdalene der. Ti Heste bringe hende ikke til Slotshegnet, og nu havde hun fulgt det tabte Spor af en Høne derned; Der er Ingen. Hun staaer rolig ved Gjærdet, hun høre det summe og brumme i Luften, hører Spurvenes Qviddren paa Slotsmuren og hvorledes det risler og vælder i Brøndhuset. Bag Slotsbondens Huus gjøer Hunden, i det Fjerne synge Knøsene og et Juchheisa! stiger som en Raket i Luften. Hyldebusken dufter stærkt, Sankthansorme flyve om som Solfunker, der have forsinket sig. Hist paa Hochdorfer-Bjerget staaer en langstrakt mørk Sky, Lynglimt jage frem af den; Uveiret kan drage op herover. — Endelig — Gjerdet gaaer fra hinanden, der, hvor det er flikket med torre Grene; Jacob kommer frem.

Venter Du alt længe? spurgte han.

Nei — jeg — jeg har søgt min sorte Høne. Og nu forklarede Magdalene, hvorledes hun egentlig ikke havde villet komme, Alt, hvad hun siden Middag havde tænkt, eller dog Hovedsummen, som hun troede. Jacob gav hende Ret og berettede ligeledes, hvordan Stevnet næsten uvilkaarligt var kommet ham ud af Munden; han havde villet sige noget, og saa var det blevet saadan.

Magdalene rullede sit Forklæde sammen med begge Hænder og sagde efter en Pause: Derfor vil det være det klogeste at vi gaae strax igjen; og det ogsaa for Folks Skyld.

Det kommer ud paa Eet, svarede Jakob, Folkene tale dog ikke noget Godt, hverken

om Dig eller mig. Nu ere vi her engang, og nu ville vi ogsaa blive en Smule hos hinanden.

Nu blev der gjensidigt fortalt, hvorledes man havde levet siden iforgaars. Endelig spurgte Jacob, idet han rev en Green af Gjærdet, om Magdalenes Skjæbne.

Magdalene foer sig med Haanden over Ansigtet, støttede derpaa Kinden mod Haanden og fortalte:

Om mine Forældre kan jeg ikke berette Dig noget, de skulle engang have havt en smuk Formue fra min Moders Side, men de ere dragne for meget fra et Sted til et andet, og saa ogsaa andre Ting; — siden jeg kan huske, have de været fattige. Min Moder var tidligere gift med et Sødskendebarn af min Fader, og hun døde snart og jeg kom i Waisenhuset, fordi min Fader slet ikke bekymrede sig om mig. Jeg blev sat ud hos en Skolelærer i Hallfeld. Jeg kan ikke sige andet end at jeg havde det godt; han var en grundskikkelig Mand, hun var en Smule haard, men det var sundt for mig, thi jeg har været en Vildkat. Min Fader kom ogsaa hvert Aar et Par Gange, og Skolemesteren gav ham at spise, og ærede ham, som om han havde været en Slægtning. Læreren formanede mig altid, at jeg ikke skulde glemme min Fader, og skulde holde af ham, og til Nytaar maatte jeg altid skrive et kjønt Brev til ham og sende ham et Par Strømper. Da jeg var fjorten Aar gammel fik jeg en god Tjeneste i Staden som Barnepige; der var jeg i tre Aar. Jeg havde fortjent en god Skilling, naar ikke min Fader var kommet til mig hver fjortende Dag, og da maatte jeg give ham Alt hvad jeg havde. Naar jeg

ikke havde faaet Klæder i Foræring, havde jeg ingen kunnet skaffe mig. Men saa døde de to yngste Børn af Skarlagensfeber og jeg blev overflødig i Huset. Men Folkene havde holdt meget af mig og ladet mig lære at koge, og derved fik jeg en prægtig Tjeneste hos Doktor Heister. Jeg har dog alle mine Levedage været blandt Fremmede, og intet er mig for besværligt, men der var jeg som i Himlen. Naar man saadan kommer i Tjeneste i et fremmed Huus, saa kjender man ikke Folkene, man arbeider sig træt, og veed ikke om man gjør det tilpas, og naar man ret vil gjøre noget Godt for Herskabet, kan man just gjøre noget Forkeert. Men hos Heister der var alting godt. Det er ofte forekommet mig, som om jeg havde indrettet Huset saaledes, Alting var saa smukt og saa blankt, som om det var blæst, og mit Kjøkken var som et Kapel. Doktoren og hans Kone vare to eenlige Folk og uden Børn, og saa var der endnu en Tjener dertil og hver Løverdag en Skurekone, og vi lode vaske ude af Huset.

Gjør det en Smule kortere, hvad behøver jeg at vide alt det? sagde Jacob utaalmodig.

Jo, det hører Altsammen dertil, pas kun paa. Nu kom min Fader ogsaa hver anden Uge igjen, og nu kunde jeg selv give ham noget at spise, og mit Herskab sendte ham et Glas Viin ud dertil. Men Hr. Doktoren mærkede snart, hvad min Fader vilde og hvorledes det stod med ham, og saa foreholdt han mig det engang og sagde, at han vilde forandre den Sag, og saa sagde jeg, som Hr. Doktoren gjør det, er det velgjort. Fra den Tid af fik jeg ingen Løn mere og Drikkepengene maatte jeg aflevere, og det blev Alt-

sammen baaret i Sparekassen og jeg fik en Bog, hvori det stod Altsammen. Nu reiste Doktoren bort, langt bort ad Rusland til for en Faderløs, hvem de vilde bedrage for Arven. Han er en Fader for alle Enker og Faderløse. Naa, det var jeg glemt, den Tjener, som var der med mig, var et slet Menneske; han havde allerede længe gjerne skaffet mig paa Døren, fordi jeg ikke vilde vide noget af ham at sige. Han har vist ogsaa stjaalet den Pengerulle, som er kommet bort fra Herrens Bord, med 75 Gylden i. Naa da, da Herren var borte, kom strax min Fader den næste Dag, som om en Fugl havde sunget det for ham. Samme Dag havde vi Fremmede, Fruens Broder og nogle Andre. Jeg staaer nu just ved Vasken og toer Solvtøiet, saa kommer min Fader og siger: Giv mig Penge! Jeg siger, jeg kan ikke, og saa seer jeg, at han tager to Skeer og vil putte dem til sig; jeg holder hans Haand og strider med ham, men han er stærkere end jeg: Tjeneren kommer just og bringer Kaffetøiet, jeg vil ingen Allarm gjøre, og borte er min Fader. Jeg løber efter ham til Hjørnet, jeg seer ham endnu, og nu forsvinder han; jeg kan ikke komme igjennem Gaderne i de Klæder, jeg gaaer i, og hjemme er Alt aabent og Solvet staaer i Kjøkkenet. Jeg løber hjem og støder Blikket i Vaskerenden ud, og siger, at der er kommet mig et Par Skeer ned, og at jeg vil lade dem trække af min Løn. Tjeneren lader Vaskerenden brække op, men man finder ingen Skeer. Jeg siger, jeg veed ikke hvor de ere blevne af, og da, — da begynder min Ulykke. — Tjeneren meldte det hurtigt paa Politiet, — han vilde gjøre sig reen for Pengerullen, —

og efter to Dage vare Skeerne komne tilbage, og Guldsmeden havde angivet, at han havde kjøbt dem af min Fader. Naar man engang kommer ind i Løgnen, er det akkurat som naar man springer ned af et Bjerg, saa kan man ikke holde sig meer. Tjeneren har anstiftet det Hele. Den gode Fru Doktorske havde gjerne skjult Sagen, men det gik ikke mere an; Tingen havde engang sit Løb ved Retterne. Jeg staaer i Kjøkkenet og saa kommer der to Politibetjente, jeg maa med dem op paa mit Kammer, man lukker min Kiste op for dem, og der rode de omkring i den og rive Alting ud som om det var lutter Pjalter, og nu maa jeg med dem i Criminalen. Jeg veed indtil denne Time ikke, hvorfor jeg ikke er død af Kummer og Skam. Igaar havde jeg for min Kjøkkenklædnings Skyld ikke villet springe efter min Fader; havde jeg kun gjort det, saa behøvede jeg ikke nu at lade mig føre saaledes. Du kjære Gud! hvor var jeg tilmode! Jeg troede at alle Folk saae paa mig hængte sig ved mine Klæder, og det var mig saa tungt, og dog kom jeg fremad, og jeg holdt fast for mit Ansigt, og dog saae jeg, hvorledes alle Folk bleve staaende og saae efter mig og derpaa gik roligt videre, og hvorledes En og Anden spurgte, hvad jeg havde gjort. Saaledes saae jeg for sidste Gang de Mennesker, der tør løbe frit omkring. Hvad kommer dem vel en stakkels Pige ved, der bliver ført af Politibetjente? Hvad skal jeg vel fortælle Dig videre om mit Fængsel? De vilde vide af mig, hvor Pengerullen var; jeg svor høit og helligt, at jeg ikke vidste noget derom, men de troede mig ikke. Det med Skeerne tilstod jeg. Skulde jeg vel bringe min Fader i Ulykke? Jeg

havde jo skrevet til ham hvert Nytaar, at jeg takkede ham for mit Liv, og at jeg vilde opoffre det for ham, naar det gjordes nødigt. Og jeg gjorde mig ogsaa Bebreidelser over at jeg havde sat mine Penge paa Rente, og at min Fader derfor havde liidt Nød. Kort at fortælle, jeg kom i Spindehuset.

Saaledes fortalte Magdalene, og de vare Begge længe stille, indtil Jacob spurgte: Hvor er da Din Fader?

Jeg veed det ikke.

Jacob greb hendes Haand; et mægtigt Lyn glimtede fra den anden Side, og Jacob sagde: Du har det godt, Du er uskyldig, men jeg — min Historie er ganske anderledes.

Det skader ikke, svarede Magdalene, Du har bødet derfor, og jeg seer i Dine Øine at Du dog har et godt Sindelag.

Atter lynede det klart fra den anden Side og klart fra Begges Øine. Det var et grelt sælsomt Lys, hvormed Lynet streifede over Begges Ansigter; de saae paa hinanden og stode som i rødlige Flammer, og dog var det i samme Øieblik atter gustent og grønlighvidt, dødningeagtigt. De trykkede Øinene til, Jacob omfavnede Magdalene og trykkede hende fast til sig.

Du er en prægtig Pige! naar jeg kun var en anderledes Karl! sagde Jacob.

Det er alt silde og jeg maa gaae, sagde Magdalene, og jeg har dog ikke fundet min Høne.

Ja, sagde Jacob, sov vel, og vi sees vel igjen og — hav Taalmodighed med mig. Godnat.

Jacob listede sig nu ikke mere mosisommeligt gjennem Hullet paa Gjærdet, han sprang behændigt over det hele. Magdalene gik stille og tankefuld hjemad; hun glemte at kalde paa sin Høne.

Den anden Morgen fandt hun den sorte Høne indespærret hos Køerne i Stalden; det er ikke bekjendt, hvorledes den er kommet derind, og om Nogen havde vidst det.

En første Kjærlighed og en anden.

Salig skuede Magdalene den næste Morgen ud af Vinduet, Himlen var saa smuk blaa, hun havde kunnet flyve ind i den, saa let syntes hun sig. Luften var frisk og klar, paa Nøddetræet i Naboens Have blinkede Draaberne; det havde om Natten været et stærkt Uveir. Magdalene havde sovet fra Stormen og Tordenen. Drømmende hørte hun paa Bogfinken paa Taget ligeoverfor, som ogsaa alt var saa tidligt oppe og allerede havde Lyst til at synge; hun vilde efterligne den og spøge med den, men hun forstod det ikke. Hun gik til sit Arbeide og sang idet hun bar Brænde ind, sang i Stalden og i Kjøkkenet, indtil Bagerkonen raabte gjennem Vinduet, at hun skulde være stille, man kunde jo ikke sove. Hun var stille, men i sit Indre var hun den hele Dag fuld af Jubel og Salighed; det forekom hende altid, som om det idag igjen maatte være Søndag. I Spisekammeret og Kjøkkenet foldede hun ofte Hænderne og trykkede dem fast til hinanden; hun talede intet Ord, men hendes hele Sjel var en Bøn fuld af Tak og Kjærlighed. Nu iler hun op paa sit Kammer, men hun seer ikke meer efter den smukke Hue og det hvide Forklæde, men efter sin Sparekassebog og trykker den til sit Hjerte og læser i den. Hun har mere end hundrede Gylden udestaaende og det snart i fire Aar. Hun

kan godt regne i Hovedet, men kan dog ikke fuldstændigt regne Renterne ud, fordi der mangler noget i Aaret, og Pengene ogsaa Tid efter anden ere indsatte. Der er vel hostrykt en Renteberegning, men den kan man nu ikke ret blive klog paa. Hun overlægger, om det ikke var bedre, hvis hun gav Jacob Bogen til Opbevaring; en Mand kan bedre passe derpaa. Hun bliver paa engang angst og bange for at Bogen kunde komme bort fra hende; hun lægger den nederst i Kisten og lukker den omhyggeligt. Hun overlægger hvad man skulde tage sig for med Pengene. Til at kjøbe en Ager slaaer det ikke til; — ja, der har hun det, en god Hest og en lille Vogn, det faaer man derfor. Jacob kan godt omgaaes med Kjøretøi, han kjører hver Uge to Gange som Bud til Hovedstaden og har en kjøn Fortjeneste. Vistnok er det dumt at han er saa meget borte fra Hjemmet, men det gaaer ikke anderledes, og han kommer jo igjen og saa er Glæden saameget større.

Med eet Ord, Magdalene var saa lystig som et ungt Føl.

Jacob var ogsaa tidligt oppe og hjalp en Fragtmand med at spænde for. Han var idag paa Veien igjen meget ordknap, og gik altid ved sin Hest og jog Bremserne fra den. Da smilede han engang halv smerteligt, thi han tænkte: Jeg er ogsaa saadant et Dg, der i den hede Sommer maa trække Fragtvognen, og paa hvilket ovenikjøbet Bræmserne hænge sig, stikke og plage det og suge dets Blod ud. — Medens han tænkte saaledes havde han glemt at agte paa Dyret, der nu var som oversaaet med de flyvende Plagere.

Oppe ved Stænten i Skoven blev der gjort Holdt. Jacob spændte sin Hest fra.

Den natlige Storm havde her raset tappert. Inde hos Menneskebørnene i deres fasttømrede Vaaninger, der veed den ikke noget at faae fat paa, den griber kun i sin Raadhed et løst Vinduesskaad, og banker paa det for at minde de Sovende om at den vaager. Men udenfor, der er dens Rige. Den bringer Kornet til at bølge, iler rask hen til Skoven, vækker de sovende Træer, saa at de suse og bruse som det evige Hav, hvorfra den kommer, saa at Luftbeboernes sangfærdige Struber forstumme, lilig hine, der leve i Dybden, thi en eneste fra den Usynlige udgaaende Aande behersker Alt.

Det maa have været et lystigt Levnet her! Og da saa Stormen var flygtet og den velsignelsesrige Sky forfriskede alt Levende! Derfor juble ogsaa Fuglene saa lystigt paa Grenene og Lærken stiger, hvilende paa sig selv, høit op liig en Bøn.

Fra det gamle Egetræ ved Veien, hvis Rødder lig en mægtig udbredt Kæmpeklo grave sig ind i Jorden, er en smuk, ung Green bleven afknækket. Saadan ung Efterspørt duer ikke mere for den knortede Gamle, det har Stormen lært den. Paa Stumpen af den knækkede, ranke Green sidder en Bogfinke og synger glad ind i Morgenen; han lokker vel for sin Kammerat. Er det maaskee ham derinde i Byen paa Taget?

Jacob var allerede meget træt; ridende vendte han hjemad. Men idet han red forbi, rev han sig et Blad af et Birketræ, lagde det mellem Læberne, og nu mærkede man først, hvor mange Slags Viser, lystige og sørgelige, Jacob havde i Hovedet. Den Tone, han frembragte ved Bladet, lignede et skingrende Instruments, kun fjernt var den

at sammenligne med en høistemt Clarinettone; derhos var den istand til de sagteste og mildeste Bøininger. Især var det kunstigt saaledes som Jacob kunde efterligne Posthornets Klang med dens eiendommelige Skjælven.

Siden Jacob var kommet til Landsbyen var dette første Gang, at han gav noget af sin Melodiskat tilpriis. Men i sit Indre var han dog ikke syngelystent tilmode. Han gjorde sig grusomme Bebreidelser over sin Adfærd igaar; han er gaaet videre end han vilde; han har sluttet et fremmed Liv til sit, og dog er hans eget ham til Byrde. Han seer Qval og Kummer paany komme over ham. Han tænker paa den forbigangne Tid, — Bladet falder ud af hans Mund, men han opfanger det med Haanden og blæser videre. Han forekom sig nu dobbelt foragtelig, da han saa hjelpeløs og forladt maatte stode en saa herlig Pige fra sig med Magt. Og dog maatte det være saa, — det var Slutningen af hans Betragtninger.

Da han kom hjem, opdagede han, at han havde tabt sin Pidsk. Han løb nu engang den Vei tilbage, han før var for træt til at gaae, men forgjæves; han fandt ikke det Tabte. Alt hvad han idag foretog sig, gik ham bagvendt, og selv Dyrene vare som forhexede. Han sparkede den Brune med Fødderne, fordi den ikke strax havde stillet sig ganske lige i Stalden; idag fik han for første Gang ret Skjænd af Konrad. Men Jacob lod ikke noget hænge paa sig, og svarede skarpt og bestemt, at Ørneverten kunde jo jage ham bort til Mikkelsdag eller strax, det var ham ganske ligegyldigt. Konrad taug, thi saa slemt havde han ikke meent det.

Men saadan ere Menneskene, saavel de, man kalder Herrer, som ogsaa de, der virkelig blive kaldte Tjenere. Naar Noget er gaaet dem forkeert og gjør dem forstemte, saa rive og slide de i alle de Baand, der knytte dem til Andre; de ville være endnu ulykkeligere, de ville være løsrevne og alene, for at Ingen skal have Ret til at bringe dem paa det Klare, fordi de kun i det Uklare ere berettigede til deres slette Lune.

Men Jacob havde det været særdeles kjært, hvis hans Herre havde taget ham paa Ordet; han selv vilde ikke gjøre noget dertil, men en fremmed Magt skulde trænge ham ud af alle hans nuværende Forhold, af al den Virvar, han saae at bryde frem.

Jacob var meget ulykkelig. En Gysen, fuld af sød Veemod, gjennemfoer ham, naar han tænkte paa Magdalene; hun kunde igjen opklare ham hans Liv, og dog var ogsaa hun brændemærket, idetmindste for Verdens Øine.

De vare begge fattige, — hvad skal der komme ud deraf? Han overlagde nu, at han egentlig endnu slet ikke havde nogen Forpligtelse imod Magdalene, Alt stod endnu til at ændre; for at bevirke dette, vilde han berette hende, hvem han var.

(Fortsættes.)

Seydelmann som Kunstner.

En dramaturgisk Afhandling.

(Af H. T. Rötschers: Seydelmanns Leben und Wirken.)

(Fortsat.)

Seydelmann fordybede sig gjerne i længere Tid før Forestillingens Begyndelse ganske i den Charakteer, han skulde fremstille; enhver Forstyrrelse var ham her meget ubeleilig,

fordi han, beskjæftiget med den indre Anskuelse af Charakteren, efterhaanden laante Ansigtet det Udtryk, hvilket Rollen fordrede, og hvilket han da kun fixerede ved de ydre Hjelpemidler. Seydelmann omformede sit Ansigt fra indenaf udad til det tilsigtede Udtryk, det gjaldt ham kun som et føieligt Stof, over hvilket Aanden havde uindskrænket at herske til sine Diemed. Hvilke vidunderlige Typer skabte han paa dette Gebeet! Hvor gjennemtrængte her Nationaliteten og det Individuelle i Charakteren hinanden! Hans Ossip (i Raupachs Isidor og Olga) var i sin hele Fremtræden, endnu før et Ord var undsluppet Læberne, Billedet af den russiske Livegne. Øinene gloede frem af Ansigtet, hvilket aldrig en Straale af skjøn Menneskelighed havde opvarmet, Næsen var laant af Nationalitetens Typus, Physiognomien var Menneskehedens Udtryk paa et Trin, paa hvilket den endnu ikke er vaagnet til aandelig og moralsk Selvstændighed. Hvor spanskt var dette Hoved som Perin (i Donna Diana), hvor bruun dets Teint, hvor lynede den spanske Gracioso ud af disse mørke Øine! Hvor iisnende virkede hans Skikkelse som Alba, hvor trængte den iiskolde Ro i dette Ansigt os tilbage i os selv, og ligesom allerede foruddannede den skjæbnesvangre Katastrophe! En jernhaard Villies Ubøielighed havde fyldt sig med den religiøse Fanatisme, der gjorde den saa ubyggelig. Og hvilket saligt Velbehag overstraalede atter den sorgfrie Sommerfuglefængers, den godmodige Scarabæus Ansigt (i det afbrudte Whistparti).

Saaledes som nu Seydelmann omskabte sin naturlige, fra et bestemt afgjort Udtryk fjernede Physiognomi til et Organ for alle menneskelige Livsformer, saaledes indblæste nu hans Genius det stumme Ydre hiin Aand, ved hvilken samme udviklede sig for os til en selvstændig Charakteer. Her havde han i det ham af Naturen givne Materiale et meget skrøbeligt Stof at betvinge. Medens i Physiognomien den manglende oprindelige Skarphed af et bestemt Aandsudtryk ved hans Kunst blev vendt til en Fordeel, saa havde Seydelmann derimod i Tonen en positiv Hindring at overvinde. Den naturlige Tone havde hverken Metalgehalt eller var kraftig og fuld; Seydelmann havde endog at kæmpe med Udtalen af enkelte Bogstaver. Her var han altsaa, ikke mindre end fordum den store græske Taler, henviist til det utrætteligste Arbeide og Øvelse.

Men ved udholdende Bestræbelser betog han efterhaanden Tonen dens Usmidighed og Raahed og gjorde den bequem for Aandens og Sjelens Udtryk. Ved den meest udholdende Flid afvandt han selv sin naturlige Tone en beundringsværdig Evne til at nuancere Aandsretninger og Sjeletilstande paa det mangfoldigste. Ja han vidste endog at afvinde sin naturlige klangløse Tone Fordele, der lode den synes som skabt af Naturen til visse Charakterer.. Saaledes var det navnligt det hele Rige af Forstandsmennesker, fra den gemytløseste Hofmand af indtil den gjennemtrængende Aandsklarheds Overlegenhed, hvilket Seydelmann fuldstændigt beherskede gjennem alle Skalaer. Her var Tonen saa skoledannet, saa meget gjort til Værktøi i alle dens Svingninger, at man ei alene intet savnede, men at den endog i ethvert Øieblik fuldstændigt dækkede Charakteren i alle dens Nuancer. Dette havde

Seydelmann især opnaaet ved den Betydenhed, han laante til de enkelte Elementer i Sproget, navnligt til Consonanterne, hvilke han ofte vidste at afvinde en saa symbolsk Charakteer, at idet han anslog dem blev strax en bestemt Stemning og Aandsbevægelse opvakt hos os. Men ogsaa Udtrykket af Retsindighed og Redelighed, af Hjertensgodhed og elskværdig Gemytlighed stod ham fortræffeligt til Tjeneste, ligesom omvendt Falskhedens og Hykleriets Toner, fra deres meest plumpe og uforskammede Charakteer indtil den diplomatiske Snuheds finest udspundne Væv, bleve anslaaede af ham med den høieste Virtuositet. Ganske særdeles var det endelig det egentlig diaboliske Element i alle dets Gradationer, til hvilket hans Tone viste sig egnet. Her gjennemløb han med den høieste Sikkerhed alle Trin af den skjærende Haan, den vilde Livsforagt, den bittre Ironi, den galdefulde Spot, den mørke Selvoverdrivelse og det selvfortærende Raseri. For alle disse Elementer var Seydelmanns Materiale ved dets Uddanners Aand bleven saaledes behersket, at dets naturlige Skrøbelighed syntes fuldkommen overvunden.

Men den naturlige Tone satte dog ogsaa vor Kunstner visse Grændser, hvilke ingen Aandens Magt formaaede at gjennembryde. Saavidt Aanden overhovedet formaaer at overvinde Materialet og tage det i sin Tjeneste, saavidt havde Seydelmann vidst at gjøre sit naturlige Organ til Aandens Udtryk. Men der gives her bestemte ved Naturen trukne Grændser, hvilke ogsaa Aanden er tvungen til at anerkjende. I alle de Gebeeter, hvori den naturlige Tone i og for sig allerede skal udøve en vis Magt, sætte i en forhøiet Stemning og paatrænge os Troen paa Sandheden i det Fremstillede, i alle disse Sphærer er ogsaa den manglende Natursiide ikke at erstatte ved noget Studium, ved noget Aandsarbeide. Dette var derfor ogsaa Seydelmanns Skranke. De to Sphærer: Hervevæsenet i egentlig Forstand og de sværmerske Følelser, fandt i Seydelmanns naturlige Tone en uoverstigelig Skranke. Fremstillingen af det heroiske Princip, der væsentlig beroer paa Eenheden af Natur og Virkekraft, af de naturlige og aandige Potentser, fordrer væsentlig ogsaa en Grundtone, der allerede ved sin Fylde og sin Metalgehalt formaaer at vække Anskuelsen af det Heroiske. Den manglende Marvfuldhed og Intensitet i Stemmen kan derfor Aanden aldrig erstatte; Naturen maa dertil have laant en **os rotundum**. Figurer, der allerede ved deres Fremtrædelse skulle vise en Gjennemtrængelse af physisk og aandelig Kraft, saaledes som den findes hos det heroiske Menneske, ere ogsaa kun fuldstændigt at sandseliggjøre ved en passende naturlig Tonefylde. Det var ikke den til Charakterens Gjennemførelse manglende physiske Kraft, der udelukkede vor Kunstner fra Fremstillingen af egentlig heroiske Naturer, denne Mangel havde ogsaa ladet sig udlige ved Oekonomie med Tonen og ved klog Fordeling af Kraften, kort ved den aandelige Styrke, men det var det manglende naturlige Requisit, Grundtonen, der ikke kunde paatrænge os Troen paa en Heros, ikke strax gjøre os den marvrige Fylde af en heroisk Personlighed anskuelig. Her maatte derfor, da Natursiden manglede, forblive et Brud mellem selv den aandrigste Opfatning og dens Sandseliggjørelse. Derfor laae Charakterer som Macbeth og Othello

udenfor Seydelmanns Rollekreds, fordi just i dem de høieste Virkninger ikke kunne blive frembragte uden den naturlige Tones Vælde, uden hiin intensive Styrke i samme, i hvilken allerede den heroiske Personlighed afspeiler sig.

Vi have i Kunstnerens Biographie erkjendt hans Udviklingslov deri, at han, idet han gik ud fra Stræben efter Natursandhed og efter den troe Afbildning af Livet, efterhaanden har renset sig fra den blotte Naturligheds Slakke og hævet sig til Idealitet i den Betydning, at han stedse meer og meer gjorde sine Figurer til Fremstillere af almindelige Retninger, Principer og Livsformer, uden derfor at give Slip paa det individuelle Liv. Paa Høidepunktet af hans kunstneriske Virken gjennemtrængte nu begge disse Sider hinanden saaledes, at Seydelmann hævede den individuelle Personlighed til Udtrykket for en Art, og stedse lod den almindelige Tanke gaae op i en afsluttet levende Individualitet. Alle de Gjennemarbeidelser, Kunstneren altid gjentaget foretog sig, havde derfor kun dette ene Maal. Vi ville gjøre dette mere forstaaeligt ved nogle Antydninger. Et meget beundret, men ogsaa ikke sjeldent angrebet Værk af Seydelmann, var hans Ossip i Isidor og Olga. For dem, der havde vant sig til Devrients vældige Billede, maatte det aldeles forandrede Standpunkt, fra hvilket Seydelmann gav os denne Rolle, nærmest have meget Fremmedagtigt. Men Forskjellen mellem begge Fremstillinger var virkelig ogsaa en principiel. Devrient virkede mægtigt, idet han viste os det almindeligt Menneskelige i en slavisk, mishandlet, mod sine Undertrykkere sig reisende Personlighed, der deels lod sin Harme henkoge i sig selv, deels udgjød den i vild Hævnlyst. Saaledes kunde og maatte et til Bevidstheden om sin menneskelige Værdighed opvaagnet Menneske føle, ligemeget om han var Franskmand, Englænder, Tydsk eller Amerikaner. Men Seydelmann hensatte os derimod fra Begyndelsen af allerede ved den hele ydre Personlighed, hvilken vi ovenfor allerede have berørt, 'paa den begrændsede Jordbund af en bestemt Nationalitet og en bestemt Verdenstilstand. Vi saae en russisk Livegen for os, d. v. s. et Billede, som viste os det hele Menneske i alle dets Affekter og Lidenskaber, i dets Tænken og Følen, paa Trinnet af en dump, endnu ikke til den ægte Menneskeligheds Bevidsthed vaagnet Aand. Hans Ossip var selv i Erindringen om hans Axinia, i Harmen mod de Fribaarne, i hans Jubel over den lykkede Hævn, omgivet af en raa Skorpe, der ikke fuldkomment lod det Menneskelige komme til Gjennembrud. Hans Ossip var endnu dyrisk, ligesaa slavisk underdanig, fordi han ikke var anderledes vant, som brutal mod sine Undermænd. Hans Harme var raa, hans Vrede uædel, selv hans Veemod og hans Smerte var endnu ikke frigjort til Udtrykket af skjøn Menneskelighed. Paa Gangen, som i Holdningen, følte man, at dette Menneske endnu ikke havde nogen Glæde af Flid og Virksomhed, fordi hans Kræfter kun tilhørte hans Herre. Seydelmanns Ossip var derfor et Billede af Menneskeheden paa dette lave Trin af Udviklingen, hvor vel Kampen mod den bestaaende umenneskelige Tilstand begynder, men hvor Mennesket endnu er bestænket med Dyndet af en Existents, der endnu ikke har hævet sig til Følelsen af menneskeligt Værd. Selv naar i Ossips Følelser og Affekter det Menneskelige brød igjennem, saa følte man dog stedse endnu deri Trældommen og Slovheden, der danne hiin Livstilstands Væsen, til hvilken Ossip hører.

(Fortsættes.)

Fremmede Theatre.

— Lystspillet Ude og hjemme, der hos os lader til at blive et solidt Cassestykke, er nu i Stockholm bleven opført med meget Bifald.

— Et dansk Skuespillerselskab under Direction af Dhr. Cortes og Weise, giver fortiden Forestillinger i Upsala.

— Den store Opera i Paris har nyligt bragt en Ballet: *Le Diable a quatre*, til Opførelse, som gjør megen Lykke. Stoffet dertil er hentet af et gammelt Lystspil af Sedaine, det samme, der i sin Tid gav vor Balletmester Galeotti Ideen til hans yndede Ballet "Fanden er los". Denne Nyhed har fremkaldt en Veddekamp mellem to af Parises andre Theatre, idet saavel Varietées som Vaudeville have ladet Sedgines Stykke omarbeide og i forandrede Former bringe paa Scenen. Jules Janin dadler meget begge Bearbeidelser. — Et fjerde Pariserheater skal have ifinde at bringe Scribes *La lune de miel*, hvori det samme Stof er behandlet, paa Scenen, og bliver det saaledes ved, er snart Fanden los paa alle Parises Theatre.

— Den italienske Opera i Paris har bragt Verdis overalt med Bifald opførte Opera Nabocodonosor paa Scenen. Operaen har gjort overordentlig megen Lykke, men man dadler den geniale Componist fordi han i dette Arbeide har bragt alt formeget af den nyere Smags Kraldeffect, især i Instrumenteringen, i Anvendelse. Ronconi har udført det for ham oprindeligt skrevne Hovedparti mesterligt, og den unge Tenorist Corelli har heri befæstet sig den Anerkjendelse, han alt i forrige Saison begyndte at vinde. Som Debutanter optraadte i denne Opera Derivis, der i flere Aar har været en af Wienernes Yndlingssangere og Teresina Brambilla, en Søster til den berømte Altsangerinde af samme Navn, og denne hendes første Præstation i Paris blev optaget med en overordentlig Enthusiasme. — Nabocodonosor hører blandt de Operaer, som det italienske Selskab agter at opføre paa vort Hoftheater i den nu snart begyndende Saison

— I Berlin skal der opbygges et nyt prægtfuldt Skuespilhuus paa Actier. Huset skal omgives af en Bazar med glastækkede Gange, hvis Boutikker ville komme til at indeholde de kostbareste Manufactur- og Galanterivare.

Kunst og Literatur.

— Til Glæde for hele den nordiske Læseverden har **Forfatteren til „En Hverdagshistorie"** nu brudt sin lange Taushed, og beriget vor skjønne Literatur med en ny Novelle: **To Tidsaldre**.

— Paa Schubothes Forlag er udkommet en lille Samling af Noveller af Julius Chr. Gerson. Disse fordringsløse Smaafortællinger ville sikkert ved den jevne gemytlige Tone, der gaaer igjennem dem, finde velvillige Læsere.

— Anden Deel af Crusenstolpes interessante Værk, Carl Johan og Svenskerne, er nu udkommet i Stockholm og vil om faa Dage komme i Boghandelen hos os.

— Den dygtige Componist Ahlstrøm, Capelmester ved det nye Theater i Stockholm, som i denne Sommer gjæstede Kjøbenhavn i Selskab med Skuespillerne Dahlqvist og Stjernstrøm, og gjorde os bekjendt med en Mængde af de smukke nordiske Folkemelodier, har i disse Dage givet en stor Concert i Stockholm, og agter i denne Vinter at begive sig til Berlin, for der at lade opføre saavel sine egne Compositioner, som et Udvalg af den af ham med saa megen Smag arrangerede Folkemusik.

— I det store Metalstøberi i München har Professor Miller, den berømte Stiegelmaiers Efterfølger, fuldendt en af de meest colossale Støbninger, vor Tid har at opvise. Det er Brystet af den uhyre Statue Bavaria, som Schwanthaler har modelleret efter Bestilling af Kongen af Bayern. Til denne enkelte Deel af Statuen er der alene medgaaet 380 Centner Bronce, medens Capitælen af Julisøilen i Paris, der hidtil var Nutidens største Støbeværk, kun optog 300 Centner.

— H. C. Andersen har i Fredags tiltraadt en Udenlandsreise, paa hvilken han, efterat have opholet sig Vinteren over i Berlin, Weimar og Wien, agter at besøge Italien og tilbringe Sommeren der.

Repertoire.

Søndag: Pak!.
Mandag: Corinths Beleiring.
Tirsdag: Kun tyve Aar. Rafael.
Torsdag: Kun tyve Aar. Dands. Amors Geniestreger.
Fredag: Barselstuen. Festen i Albano.
Løverdag: Haken Jarl.
Søndag: Kun tyve Aar. La Lithuanienne. Ude og hjemme.

Indhold.

Svenske Romancer.
Anden Nat paa Hospitalet, af Henrik Wergeland.
Landlig Skizze.
Forbrydere, en Landsbyfortælling af Berthold Auerbach.
Seydelmann som Kunstner, dramaturgisk Afhandling af Rötscher.

Det kongl. Theater. Fremmede Theatre. Kunst og Literatur.

Landlig Skizze, efter en Tegning af Sonne.

Redacteurens Bopæl er i Hôtel du Nord Nr. 52, hvor han sikkrest træffes hver Formiddag indtil Kl. 11.

Af dette Ugeskrift udkommer hver Søndag Formiddag et Nummer, ledsaget af et artistisk Bilag. Abonnementsprisen er 13 ß kvartaliter eller 1 ß pr. Nummer. Subskriptionen er kun bindende for eet Kvartal. Enkelte Nummere eller Lithographier sælges ikke. Man tegner sig i alle Boglader i Danmark, Norge og Sverrig, samt hos medundertegnede Forlægger F. H. Eibe.

F. H. Eibe,
Boghandler, Løvstræde Nr. 122,
Stuen til Venstre.

Louis Klein,
Bogtrykker,
store Kjøbmagergade Nr. 65.

Trykt hos Louis Klein.

Freia.

Nordisk Album for Poesi og Kunst.

Redigeret

af

Carl Borgaard.

---

1. Bind. Nr. 6.

Søndagen den 9de Novbr. 1845.

Theater, Kunst og Literatur.

Det kongelige Theater.

„Kun tyve Aar", lyrisk Drama i en Act af H. P. Holst. Sujettet til dette lille Stykke er den ulykkelige danske Prindsesse Ingeborgs Befrielse fra det tyveaarige Fangenskab, hvori hendes Gemal, Kong Philip August af Frankrig holdt hende, efter allerede paa Bryllupsdagen at have løsrevet sig fra hende og forskudt hende. Det er ikke lykkedes Forfatteren at afvinde dette Stof, saaledes som han har behandlet det, nogen dramatisk Interesse, idet den ene af Hovedfigurerne, Ingeborg, træder frem som en aldeles uvirksom, blot lidende Person, og den Anden, Kong Philip August, kun ved et Tilfælde kommer til at virke med i Handlingen. Hertil kommer endnu at hverken Motiverne til Dronningens vedholdende heftige Kjærlighed til en Gemal, der i et saa langt Tidsrum har behandlet hende saa grusomt, eller til denne Kongens Adfærd mod hende, ere saaledes udviklede, at de for Tilskuerne kunne have nogen Gyldighed. — I Stykkets Anlæg og Bygning, i Benyttelsen af de Midler, der give Effect paa Scenen og i en forstandig Oeconomi med Gjennemførelsen af de enkelte Partier, — fra hvilket sidste dog maa undtages den ved første Opførelse meget for langtrukne Opløsning, — har Gioachinos Forfatter derimod afgivet et nyt Vidnesbyrd paa sit Talent for den dramatiske Digtning. — Sproget er reent og correct, Dialogen er let og flydende, og har ikke faa poetiske Enkeltheder. De Forkortninger, Forfatteren til den anden Forestilling havde foretaget, saavel med den noget for grelle Scene, hvor Caraffa erklærer Dronningen sin Kjærlighed, som med Stykkets Slutning, have virket fordeelagtigt for Fremstillingen.

Ovindelig Adel, dyb og inderlig Kjærlighed og from Resignation kunne ikke udtrykkes renere og skjønnere, end de blive det i Mad. Nielsens Udforelse af Ingeborgs Rolle. Hr. Nielsen har som Kongen kun liden Leilighed til Udvikling af en dramatisk Personlighed, men at vor ypperlige Tragiker formaaer at skabe ud over det ham Givne, det beviser han atter her, især ved den gribende Tone af Forfærdelse og Anger, han lægger i sine smaa afsides Replikker ved det uventede Gjensyn af Dronningen og som Vidne til de Mishandlinger, hun maa lide. Hr. Holst fremstiller Uhyret Caraffa med stærke Træk og dog med en rosværdig Moderation. De to mindre Partier, Blanche af Montfort og Ridder Jocelyn, der ved Digterens smukke Fremstilling blive til de meest tiltrækkende i Stykket, blive særdeles smukt og i en ædel, romantisk Tone udførte af Fru Heiberg og Hr. Wiehe.

Mtd Hensyn til det scenisk Arrangement af „Kun tyve Aar", er det ikke let at begribe, hvorfor man i Nischen i Salens Baggrund, har anbragt et Mariabillede med saa stærke brogede Farver, at det slaaer hele Virkningen af Decorationen ihjel. En Figur, malet som Steenbillede, vilde her, uden at forstyrre Harmonien i det af Kunsten dannede Rum, have frembragt en langt større Illusion, ved sin nærmere Lighed med det Costume, Blanche bærer, idet hun af Caraffas Svend antages for det levendegjorte Billede. Statuens Opstilling foran Altret og med Ryggen vendt mod samme, har ogsaa noget ubegribelig Forkeert, der kunde have været undgaaet ved at udelade det aldeles unødvendige Alterbord.

Operapersonalet er i denne Tid beskjæftiget med Indstuderingen af Rungs Operette, „Aagerkarl og Sanger", der efter Bestemmelsen vil blive den første musikalske Nyhed, der bringes til Opførelse.

Musikforeningen.

Den første Concert for denne Saison blev d. 5te ds. givet af dette Institut, der ved sin Virksomhed har bidraget betydeligt til at vedligeholde og oplive Smagen for den høiere Musik. Det for denne Gang særdeles heldigt valgte Indhold bestod af Mendelssohn-Bartholdys Ballade: „Die erste Walpurgisnacht", componeret til Göthes Digt, anden Act af Mehuls Opera: „Joseph og hans Brødre", og Beethovens Pastoralsymphoni. — De foredragne Nummere af Mehuls smukke bibelske Composition vakte sikkert hos alle de Tilstedeværende det Ønske, at den efter Forlydende af Theatret tagne Bestemmelse, at bringe dette Værk paa Scenen igjen med den gode Besætning, det nu har til sin Raadighed, ret snart maatte komme til Udførelse, og ikke, som det saa ofte er skeet i de senere Aar med Planerne til Gjenoptagelse af ældre Operaer, døe hen igjen, eller, som det sædvanligt hedder, blive udsat indtil videre, paa Grund af at nyere Arbeider nødvendigviis skulle indstuderes. Der er neppe nogen Tvivl om at Theatret, naar det først har besørget en af de klassiske gamle Operaer opført med al den Omhyggelighed, der nu kan anvendes derpaa, vil høste et saa glædeligt Resultat deraf, at det vil komme ganske paa det Rene med, hvad der er det fordeelagtigst, enten at fremdrage de mangfoldige værdifulde Compositioner, hvis Udførelse er passende for dets Kræfter, eller at anvende Flid og Bekostning paa Modeoperaer, hvilke dets Personale, selv med den meest anstrængte Flid, ikke er istand til at udføre, fordi deres Hoved-

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Em. Bærentzen & Cº lith. Inst.

BONDENS FEILTAGELSE.

[illegible]

Jeg [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] jag [illegible]
[illegible] låg på [illegible]
och [illegible] dock [illegible] [illegible]

[illegible] jag [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
det [illegible] [illegible]

[illegible] jag gar [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Sund, [illegible]

Och [illegible] jag [illegible] alltid sund
[illegible] [illegible] en [illegible] [illegible]
[illegible] jag [illegible] [illegible] Sund
den [illegible] kusten [illegible] ...

Hvad som är Nord, det kalle tryggt
sitt hem bad' dansken och svensken nu!
På samma tomt två bröder ha byggt,
och dörren står öppen mellan de tu.

Orvar Odd.

Forbryderen.

En Landsbyhistorie,

af

Berthold Auerbach.

(Fortsat.)

[illegible] det Forsæt at fortælle sit Livs Historie, gik Jacob den næste Aften til [illegible] i Loen, hvor han skar Hakkelse. [illegible] [illegible] paa et Kløverbundt, og Jacob fortalte:

[illegible] [illegible] [illegible] Ungdom, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] for Tiden. Jeg er et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] det. [illegible] [illegible] [illegible] at [illegible]! Skolemesteren [illegible] [illegible] [illegible] af sine [illegible], [illegible] jeg [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] min [illegible] [illegible] og hjalp til. Jeg fik [illegible] og [illegible] gav mig ofte Lidt; jeg var aldrig [illegible] [illegible] noget. Jeg dumme Dreng bildte mig [illegible] at der engang vilde komme en Konge med en gylden Krone [illegible], og han vilde tage mig med sig og gjøre mig lykkelig. Jeg havde allslags naragtige Historier i Hovedet, og troede ogsaa, at den, om hvem min Moder ikke gjerne talede, vilde komme, og derfor saae jeg alle Folk ind i Øinene. — O, nu er det Alt forbi! — Da jeg var fjorten Aar, fik jeg Postkarlen, og hvor [illegible] troer Du jeg var, da jeg [illegible] tage den gule Kjole og Glandshatten paa? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Tid, jeg hos ham [illegible] [illegible] Hurra! [illegible] jeg [illegible] [illegible] [illegible] Karre; [illegible] [illegible] [illegible]; nu var jeg Konge. Min Herre slog mig engang og strax forlod jeg ham og blev Kudsk i Staden.

Köpenhamn.

Jag är ej uti mitt fädernesland,
och likaväl jag hemma är;
jag vandrar här på främmande strand,
och var dock aldrig främmad här.

Hvarheldst jag kommer på denna jord,
ett vänligt handslag möter mitt,
ett handslag från den gamla nord!
det var våra fäders svart på hvitt.

Hvarheldst jag går bland hyddor och slott,
de samma blåa ögonpar,
som jag från barnsben känt så godt,
ur fönsterna titta här och hvar.

Hvarheldst jag sluts i ett trefligt lag,
bekanta toner mitt öra slå,
på Bellmans-sittran de glada slag
och „Friskt mod, I gossar blå!"

Och söker jag mig en aftonstund
på „Lange Linie" en täck boské,
der ser jag hinsidan det lugna Sund
den svenska kusten så fryntligt le....

Hvad som är Nord, det kalle tryggt
sitt hem båd' dansken och svensken nu!
På samma tomt två bröder ha byggt,
och dörren står öppen mellan de tu.

Orvar Odd.

Forbrydere.

En Landsbyhistorie,

af

Berthold Auerbach.

(Fortsat.)

Med det Forsæt at fortælle sit Livs Historie, gik Jacob den næste Aften til Magdalene i Loen, hvor hun skar Hakkelse. De satte sig paa et Kløverbundt, og Jacob fortalte:

Jeg har ikke havt nogen Ungdom, jeg kan ikke fortælle Dig noget derom. Nød og Elendighed gjør gammel før Tiden. Jeg er et faderløst Barn! Veed Du hvad man derved har at udstaae? af Unge og af Gamle? Skolemesteren vilde gjøre mig til en af sine Lige, men jeg vilde det ikke. En Fjerdingvei fra min By er Posten, der var jeg altid og hjalp til. Jeg fik Mad og de Reisende gav mig ofte lidt; jeg har aldrig bedet dem om noget. Jeg dumme Dreng bildte mig ind, at der engang vilde komme en Konge med en gylden Krone paa, og han vilde tage mig med sig og gjøre mig lykkelig. Jeg havde alslags naragtige Historier i Hovedet, og troede ogsaa, at den, om hvem min Moder ikke gjerne talede, vilde komme, og derfor saae jeg alle Folk ind i Øinene. — O, nu er det Alt forbi! — Da jeg var fjorten Aar, fik jeg Postkarren, og hvor veltilmode troer Du jeg var, da jeg turde tage den gule Kjole og Glandshatten paa? Det var den lykkeligste Tid, jeg har havt i mit Liv. Hurra! hvor foer jeg afsted paa min tohjulede Karre; jeg var alene og var selv Kudsk; nu var Jeg Konge. Min Herre slog mig engang og strax forlod jeg ham og blev Kudsk i Staden.

Efter to Aar var det forbi. Hvorfor? det kommer ikke denne Sag ved. Jeg blev nu Postillon i N. Nu var jeg først igjen lykkelig; mit Posthorn var min Glæde. Jeg har faaet mange Drikkepenge over Taxten af de Reisende, fordi min Blæsen behagede dem saa vel. Naar jeg om Natten red hjem gjennem Skoven, da var det mig som om Træerne sagde: begynd nu igjen, spil noget op, vi vente alt længe; og saa blæste jeg langt bedre end jeg egentlig kan det, og Træerne rystede sig af Glæde i Maaneskinnet, og Skoven begyndte nu selv at blæse, og jeg kunde ikke mere holde op igjen, og det Ene vilde ikke give det Andet Ro, og det syntes mig, som om jeg i hundrede Aar skulde ride saaledes fort, og mine Heste gik saa stille og fromme fremad og jeg selv var from og lystig, og Alt var prægtigt.

Jacob holdt et Øieblik inde, bed sig skarpt i Læben, og vedblev:

Jeg er nu kun den halve Karl af hvad jeg var. Nu tør jeg sige det, thi jeg er det jo ikke mere, jeg var en stadselig Knøs. Hele Verden holdt af mig og jeg holdt igjen af den; jeg vidste ikke hvad Kummer var og Alting smilede venligt til mig, naar jeg saae paa det. Det er forbi. Min Ulykke boede i Huset skraaes overfor Posten, og det var Kobbersmedens Kone, og hun alene lo ikke og slog Øinene ned, naar hun saae mig. Hvad er her at sige? Vi fik hinanden kjære. Nu var jeg i Skjærsilden, og jeg havde hverken Dag eller Nat Ro mere. Seer Du, naar Vorherre vil straffe En med det syvende Helvede, saa skal han kun gjøre ham forelsket i en gift Kone. Er man skikkelig, saa er det som om man skulde brændes op;

er man ikke skikkelig, da har Fanden og hans Oldemoder En i Aaget, og give os hverken Rist eller Ro, og unde os ikke noget muntert Øieblik. Naar en Knøs faaer Lyst til en gift Kone, skulde han strax hænge sig en Steen om Halsen og kaste sig i Vandet, hvor det er dybest. Der gives intet andet Redningsmiddel. Kobbersmedkonen var sytten Aar, da hun blev gift. Hun vidste dengang endnu ikke, hvad det har at betyde, hun har for seent erfaret det. Kobbersmeden var en slet Karl og havde sin Glæde af at pine hende. Han sad næsten hele Dagen hos os i Krostuen og svirede. Engang hører jeg at han siger til Doktoren: Doktor, kan I ikke hjelpe mig? Min Kone ligger mig ikke tilpas og staaer mig ikke tilpas. Hvorfor? hvad feiler hende? spurgte Doktoren. Hun skulde ligge paa Kirkegaarden og staae i Kirkebogen. Alle loe, men jeg var gjerne faret hen og dreiet Halsen om paa ham. Han maa have seet saadant noget paa mig, og han tog en blank Daler af Lommen, kastede den paa Bordet og sagde: Jacob, den faaer Du i Drikkepenge, naar Du tager min Kone fra mig. Jeg blev bange for mig selv, jeg kunde ikke sige noget og løb ud i Stalden. Jeg lovede mig helligt, ikke mere at see mig om efter Kobbersmedkonen; men det vilde ikke gaae. Søndagen derpaa kommer der imod Aften en Extrapost, jeg spænder for og kjører afsted. Der var to prægtige Folk deri, et ungt Ægtepar, og de holdt saa meget af hinanden, og hun vilde altid have, at han skulde smøge Tobak, men han sagde, at han var saa høitidelig tilmode og nu kunde han ikke; og saa trak de Handskerne af og gave hinanden Haanden, og han holdt hendes

Haand mod sine Kinder, og de vare stille. Jeg havde allerede i mange Dage ikke blæst andet end Signaler, og nu var det mig, som om nogen lagde mig Posthornet til Munden, og jeg blæste saa det havde Art, og da jeg holdt op, klappede begge Ægtefolkene i Hænderne; derpaa kysfede de hinanden. Da vi vare oppe paa Bjerget og Solen gik saa smukt ned, sagde han igjen, at jeg skulde blæse nok et Stykke, og jeg gjorde det, og jeg holdt ikke op mere, før vi vare paa Stationen, og der fik jeg en blank Daler i Drikkepenge. Jeg fodrede nu og begav mig paa Hjemveien; begge Folkene hilsede ud af Vinduet, og hun var endnu smukkere uden Hat. Jeg gik ellers altid opad Veien ved Siden af mine Heste, men idag vare Støvlerne mig som Centnerlodder paa Benene. Det var som om jeg gik i dybt Vand, jeg kunde ikke bevæge mig. Min Saddelhest gloede forundret paa mig, fordi jeg allerede steg op. I Steinsfeld var der Kirkevielsesfest. Jeg bandt begge mine Heste ved Huset og gik op til Dandsen. Kobbersmeden var ogsaa der og lod som han var Ungkarl; jeg brød mig ikke meget om ham og satte mig i en anden Stue. Idag mærkede jeg for første Gang, at jeg havde blæst meget, eet Kruus slaaer ikke til; jeg drikker mere, jeg har jo ogsaa meer end tredobbelte Drikkepenge. Og nu blev jeg gruligt sørgmodig. Der vare nu alle Knøsene og Enhver havde sin Skat og Enhver turde vise hende frem, og jeg — jeg kunde gjerne have slaaet mig selv i Ansigtet. Jeg forbandede min Skjæbne og besluttede, at det skulde vorde anderledes, om jeg saa skulde opgive min Tjeneste. Klokken var alt henimod tolv da jeg red hjem, og Træerne

dandsede og Stjernerne blinkede ned paa mig, som til Spot og jeg tænkte paa de to Ægtefæller og paa det derhjemme og paa Alt, og mit Hoved tumlede og mit Horn havde ogsaa Djævelen i Livet, og vilde ikke klinge meer. Da jeg kommer i Skoven, gaaer Kobbersmeden paa Veien; jeg tager min Pidsk og gjør et Smeld efter ham, kun for Spog, men han skjælder ud alt hvad han kan og gaaer løs paa mig. At springe ned, prygle ham dygtigt igjennem og kaste ham i Grøften, det var et Øieblikks Sag.

Mine Heste, der ellers blive staaende rolige som Lam, vare gaaede videre, jeg maatte efter dem og indhentede dem snart. Dagen derpaa hørte jeg at Kobbersmeden laa syg; han var faldet paa en Steen og havde den hele Nat ligget med Fødderne i Vandet. Nu blev jeg dog bange og meente, at det nu var den bedste Tid til at drage bort derfra; men Djævlen havde mig ved Narretøilen og snakkede mig Alleslags for. Smeden har, som det synes, i Begyndelsen ikke villet tilstaae Sagen. Men Løverdag Morgen hentede Skytten og en Landjæger mig ud af Sengen og spærrede mig ind i Taarnet. Taarnvægteren sagde mig, at Smeden laae for Døden. Naar jeg nu saadan hver Dag hørte, hvorledes det gik, snart bedre, snart slemmere, saa kan Du ikke forestille Dig, hvor tungt det var mig om Hjertet. I Fængslet græd jeg som et Barn, og for Dommeren var jeg stolt og benægtede Alt Om Natten kunde jeg ikke lukke et Øie til; Klokken to kom Postvognen just igjennem Porten, hvorover jeg sad, og det var mig hvergang, som om Vognen gik væk over mit Legeme, saaledes skar det i mig. Efter fire Uger døde Smeden,

som de sagde, af en snigende Hjernebetændelse. Nu havde jeg gjerne tilstaaet, men jeg kunde ikke mere, thi saa var jeg forloren, og Dommeren var vild som en Djævel. Nu kommer det Værste, — sagde Jacob og knyttede begge Næverne, — jeg fik Prygl! Hvad jeg da tænkte, medens jeg laa der og Alle sloge løs paa mig —, Vorherre vil tilgive mig det, men havde jeg kunnet stikke Ild paa Verden, jeg havde gjort det. Og om de ogsaa skjænke mig Paradiset, jeg kan ikke mere være glad, saalænge jeg er blandt Menneskene.

Jacob var stille, hans Aandedrag gik raskt; Magdalene strøg ham med Haanden over Panden, og han blev ved: Jeg har tilstaaet Alt, meer end jeg har gjort. Jeg vilde miste Hovedet; kun bort herfra, kun hurtigt. Kort, fordi jeg havde drukket og fordi — jeg veed ikke hvad Andet, fik jeg kun fem Aars Tugthusstraf. Jeg sad der i hele Aar alene. Hvad mener Du, der kan komme En i Hovedet, naar han ingen Mennesker seer, hører og taler med? Jeg maa have en fast Hjernekiste, siden den ikke er sprunget.

Seer Du, saaledes er jeg. Jeg har skaffet et Menneske ud af Verden, har Ingen kjær mere, gider ikke leve mere. Jeg beder Dig, vedblev han, og tog Magdalenes Haand, jeg beder Dig, giv Du ogsaa Slip paa mig; hvem der rører ved mig har Ulykke.

Magdalene sad længe stille; endelig spurgte hun: Hvorledes gaaer det da med Smedekonen? Veed Du det ikke?

Jo vist. Hun har for længe siden giftet sig igjen med Vandmølleren; hun var en Skinhellig; jeg har hørt slemme Ting om hende.

Det er dog gaaet Dig ret ilde, sagde Magdalene, men Du er dog god, og det vil vist endnu gaae Dig godt. Hun kunde ikke tale videre for Graad.

Pludselig stod Jacob modig op. Han var tilmode, som om han havde aflagt en stor Byrde; han følte sig saa let og fri. Og naar det gaaer mig godt, saa maa Du ogsaa være hos mig, sagde han med en ganske anden Stemme end før. Han løftede Magdalene op paa sine Arme og bar hende omkring som et Barn, og endelig gav han efter for hendes Bønner og slap hende ned. Da hun stod paa Gulvet, sagde hun: Nei, jeg vilde bære Dig paa Hænderne, for at Du skulde glemme Alt; giv kun Agt, det vil blive godt.

Nu vare de begge salige.

Fra nu af frygtede Jacob ikke mere for at tale med Magdalene for Alles Øine og besøge hende. Især stode de ofte bag Huset ved Bagerovnen. Men Forholdet mellem de to forrige Tugthusfanger pirrede Spottelysten i Landsbyen. Da de en Aften stode saaledes sammen, hørte de Knøsene ikke langt derfra synge:

Og Rakkerens Datter
Og Tiggerens Dreng,
De dandse med hinanden
Saa lystigt paa Eng.

Og Rakkeren seer det,
Og priser sin Gud:
Nu være Herren lovet,
Min Datter er Brud.

Jacobs første Følelse, da han hørte denne Sang, var ikke Vrede, men Sorg; saa meget havde han forandret sig. Efter faa Dage var ogsaa Spottelysten udtømt, man lod de Elskende ukrænkede.

Jacob havde nu gjerne gjort noget Stort, noget Mægtigt, for at bevise sin Gjenfødsel, sin Retskaffenhed, for at tilkæmpe sig Lykken. Men hvor var der en Leilighed for ham? han arbeidede for to Mand, men hvad nyttede det? Han kunde arbeide i hele Aar, være punktlig og samvittighedsfuld; en eneste Feil forstyrrede igjen Alt, den opfriskede Brændemærket igjen, som ved en eneste Daad var trykket paa hans Liv, og aldrig var at udslette, hverken af hans Hukommelse eller af Menneskenes.

Han stod atter engang oppe paa Bjerget og saae den afknækkede Green ved Egen; den var nu hentørret. I Jacobs Indre talede det: Hvor mange Aar behøver slig en Green for at voxe, og et eneste Stormpust, et eneste Øxehug knækker den af i et Øieblik! Hvad gjør det! naar kun Stammen forbliver sund, strømmer Saften op til Kronen.

En uforanderlig Tillid levede i Jacob. Han sørgede vel endnu ofte, det var Smaabygerne efter et langt Uveir, Solen stod allerede høit og klart paa Himlen.

Men een Smerte kunde Jacob ikke forvinde uden at meddele Magdalene den. Han spurgte hende efter hendes Fader, hun vidste ikke noget om ham. See, sagde han da, der er nu ikke mere nogen Tale om, at vi skulle forlade hinanden; men det gjør mig dog bitterligt ondt, at vi staae saa alene og ikke have nogen Familie. Jeg har altid før tænkt mig, at naar jeg gistede mig engang, saa vilde jeg ind i en stor Familie. Saadan en gammel Svigerfader og en tyk Svigermoder, og ret mange Svogre og Svigerinder og Farbrodre og Fastere, og alt saadant noget, det maa være prægtigt. Og om det ogsaa er fattige Folk, der ikke kunne hjælpe os, men ligge os paa Halsen, saa har man dog saadan ret mange Mennesker, der tilhøre os, og dog kunne staae os bi i nogle Ting. Saaledes uden Familie er man som et Træ paa et Bjerg, der staaer ene og forladt; naar der kommer en Vind, griber den fat i det fra alle Sider og lader det ingen Ro. Men i en Familie er man som i en Skov; kommer der ogsaa en Storm, saa holder man det ud med hinanden, og man holder sammen. Hvad mener Du dertil? Har jeg Ret?

Ja vist! sukkede Magdalene, men alle Mennesker ere jo i Familie med hverandre, om man ogsaa ikke kalder det saaledes, og — og — jeg veed ikke hvorledes jeg skal sige det, den rette Kjærlighed er dog den, man har til Folk, der ikke kaldes Slægtninge, den er meget bedre. Og troe mig, jeg har i alle mine Dage nydt Menneskenes Velgjerninger, — der gives Mange, der holde af Alle, mere end deres Slægtninge; tænk kun paa Skolemesteren og paa Doktor Heister og alle dem, der ere saaledes, og det er vor Familie, og den er stor.

En Nat i det Frie.

Der gaaer en dyb Vei gjennem Menneskehedens Hjerte, saa det skjælver i en navnløs Gysen. Der er intet Menneske paa Jorden, der har baaret sit Væsens Helligdom reen og fri og heel bort over dette korte Maal af Tid. Affald og Smerte er hans Lod, og fra dem stiger han op, kæmper for Gjenforening, for saligt Liv. Menneskevæsenet bliver født af Smerter. Maa det være saaledes? Skulle vi ikke paa Glædens og Een-

klangens lyse Høie gaae ind i Evigheden, som hele, fulde, rene Mennesker? Kjærligheds og Begeistringens Flammer! De have avlet Genier og Uhyrer. Vi Alle, som ere og vare her, vi ere allerede nedstegne til Helvedet i vort Hjertes Dyb, og Held os, naar vi igjen ere opstandne til et frit, muntert Lys! Men medens vi betragte Lyset, krybe der endnu ofte sorte, natlige Slanger foran vort Øie, — vi kunne ikke fatte det fulde Lys.

Der sidder en enfoldig Svend, og paa ham har hele Menneskehedens Tyngde lagt sig.

Himmelbuen spænder sig saa glandsfuld over den vide rige Jord, dens Saft nærer fra Slægt til Slægt, og hist og her i alle Kroge sidde Menneskene og sørge, og utilfredsstillet Længsel hæver deres Bryst.

Lader os see, hvorledes det gaaer Jacob.

Han sidder paa Stenen udenfor Stalden. Han, den ellers saa Urolige, kan nu ofte sidde hele lange Timer her og intet gjøre og intet sige; men det er ikke meer det gamle Tungsind, der søvnigt og monotont fylder hans Sjel. Alt hopper i ham af Glæde og han sidder stille, som magnetisk fastbundet, og lader det bevæge sig i ham, som en stille Musik. Han er lykkelig. Han har sig selv igjen, idet han har fundet et andet Hjerte; han lever fornøiet i sit Jeg, thi han lever for et Andet.

Det er Løverdag Aften. Sommeren er hed, det er et Aar, i hvilket Slaanbærrene blive modne. Over den hele Landsby ligger det som den hede Aande af en Udmattet. Solen steg purpurfarvet ned og saae endnu engang ind i Menneskenes glødende Ansigter; det var som ogsaa den, træt efter sex Dagværker, glædede sig til den kommende Dag, da den skulde staae alene derude over Mark og Skov, og ingen utaknemmelige Klager høre af Menneskestemmer. Gjennem Gaderne juble og larme Børnene og ere uvorne. Naar Solen synker ned, sporer det unge Menneskebarn en forunderlig Bevægelse, som om det følte den Gysen med, der farer over vor Moder Jorden, naar den suger den sidste Solstraale i sig. Mænd og Qvinder sidde udenfor Dørene og lade de trætte Hænder hvile; men desto flittigere bevæge Tungerne sig i alslags Tale, ond og god. Fra Staldene hører man afbrudt Brummen af Qvægene, det er deres Aftensamtale.

Ved Siden af Jacob strækker Hingsten sit Hoved ud af Staldvinduet, lytter stille ind i Natten og blæser Næseborene vidt op. Fra den øvre Deel af Byen hører man Knøsenes Sang. De gaae endnu tilsammen og lade gjensidige Ord lyde, men snart adsplitte de sig, thi det er Løverdag Aften, og paa mangt et Vindue bliver der banket, og der finder nok Enhver de Ord, der due for ham alene.

Stillere og stedse stillere bliver det paa Gaderne, Menneskene ere gaaede hen at sove. Forover hvælver sig den stjerneblinkende Himmel, og stille flyder Maanelyset fra Kirketaarnets Blikkuppel. Men forneden sidder et Menneske, og hans Hjerte banker eensomt, og omkring ham svæve Tanker, som ikke ere hans, de komme langtfra og svæve om ham, medens Maanen straaler i hans Ansigt, glinder stille paa hans Pande og Kind og atter glider forbi.

Forover funkle Stjernerne, frit udstillede af Guds Haand, og de vandre, uden at

høres, deres afmaalte Bane. Millioner Øine, forlængst tillukkede, skuede her op; Millioner ville skue op, og intet trænger til Bunden. Jorden lever, Stjernerne leve, deres Ord ere blinkende Straaler, Lysbud ile gjennem Verdnerne. Vil Du fatte dem, Du stammende Barn ved Moderbrystet? Vil Du forstaae Faderens Blik og hans straaleomvundne Tanker? Lad af, o Jordbarn, fra Din Forsagen og Frygt, om en Stund aabner Døden Dig Underets Porte!

Jacob sukker dybt, han gaaer i Stalden, giver Hestene Nattefoder, og nu staaer han lænet til Dørstolpen, han finder ingen Ro.

Letbevingede Aand! flyv op og vug Dig frit over Bjerg og Dal, over Skov og Bæk, svøm hen i Maanelysets Bølger og sku ind i Træernes Toppe, hvor Fuglene hvile luunt, og i Søens Speil, hvori Stjernerne beskue sig! Vær salig og fri!

O hvor tungt hefte Fodsaalerne ved Jorden!

Midnatten er nær, Jacob gaaer gjennem Landsbyen; hvorhen? han veed det ikke selv; kun saa meget er vist, at han ikke længes efter noget, han er ikke mere sig selv, han er som opløst i Universet.

Maanen drager allevegne med, stedse fuldere, stedse dybere. Hvor lydløst rundtomkring, som en Pause i Verdensaccordernes uendelige Brusen, hvori Hjertet aander op og samler sig. Drømmene stige tause ud og ind over Hytterne. Hist stønner et Bryst af Qval, og hist smiler et Ansigt af Salighed. Snart stønner Dit Bryst, snart smiler Dit Ansigt ikke mere, — den kommer, den evige Søvn.

Jacob gik stedse videre og videre. Han saae sig ikke om, han tænkte paa de Nætter, han havde tilbragt i Fængslet, i hvilket han var skriinlagt, afdød i den store, vide Verden; han vandrede nu frit om, og dog drog det ham næsten villieløs fremad. Han saae op, som om han følte, at han var ved det sidste Huus. Oppe paa Tagkammeret i Hønsefangerskens Huus grinede et djævelsk Ansigt ind i Natmørket. Var det ikke Frieder? Jacob ilede videre, som pidsket af Dæmoner.

Hist ved Dammen staaer den eensomme Poppel, dens Stamme er bøiet, som vilde den lægge sig ned til Jorden. Hvilket sælsomt Tegn hist i Skyggen? Vil en Aand træde ud og slukke et Hjertes Lue, eller bringe den til at flamme høit? Hvo ere I, forunderlige Skikkelser, som dandse den natlige Runddands?

Jacob skrider videre gjennem Engene ud paa Marken. Stormen har nedtraadt Kornet, og det modnes, ydmygt, taalmodigt, indtil Jordens Herre, Mennesket, lægger Leen an og indhøster det.

En rødlig Glands ligger over Straaene, som om de indsugede Solstraaler funklede frem af dem. Hvor natligt rage de dunkle Træer ind i Himlens blaaslebne, blinkende Krystal. De af Maanen gjennemstrømmede Skyer hvile glødende mellem Solnedgang og Opgang. Hvor er Natten? — hist i den sorte Skov, hist har den nedsænket sig til Hvile.

Hvor snige Maanestraalerne sig gjennem Grenene og hvile paa Bladene og glide ned paa Jorden og slumre paa det blode Mos. Men dybt nede indgraver Træet sine Rødder, og suger Saften og sender den op i Bladene, paa hvilke Straalerne' hvile, for at de kunne kjærtegnes med hinanden i lydløs Taushed, det, som slumrede i Mørket, og det som steg

ned i Lyset, — og hvert Blad er en Brudeseng.

Jacob lagde sig under Bøgen ved Høien. Han vil lukke Øinene og det er ham som laa han dybt nede paa Havbunden, og over ham brusede Bølgerne og svømmede Skabninger uden Tal.

Hvilken Klingen i Luften! Himmel og Jord ligge i stille Omfavnelse, hvilken hviskende Livsstilhed i Ætheren. En Blomst visner, en Anden springer ud, et Menneske fødes, et Menneske forgaaer.

Jacob reiser sig op, rykker raskt sin Hue tilrette, han betænker, medens Hovedet igjen synker ned paa Haanden, hvor ene han er; han vil bort, hvi tøver han? Øinene gaae op og i, Armene hæve sig og synke ned —

Paa Magdalenes Vindue banker det sagte.

Hvem er der?

St! Jacob.

For Guds Skyld, hvad vil Du?

Han svarede ikke, og steg gjennem det aabnede Vindue; han havde trykket Huen dybt ned over Panden; han kyssede ikke Magdalene, men listede sig sagte gjennem Kammeret, ned af Trappen. Efter nogen Tid kom han tilbage og forlod taus Kammeret gjennem Vinduet.

Magdalene saae ud i Natten. En Jammer og Veeklagen drog gjennem Luften, og en sort Kat eller en Maar sneg sig over Taget paa Naboens Huus. — —

Lærken havde allerede forlængst hilset den første Solstraale og svunget sig op imod den, Torbisterne brummede, Bierne og Sommerfuglene fløi omkring, — endelig vaagnede Jacob. Han gned forundret sine Øine, han kunde ikke begribe, hvor han var, hvorledes

han var kommet der. Efterhaanden blev det ham klart, og hans Øie straalede saa klart som Dugdraaberne paa Blad og Steen. Enhver Nerve i ham spændte sig munter, noget af den moderlige Jords altoplivende, hemmelighedsfulde Kraft gjennemstrømmede ham.

Han var som nyfødt og sprang modig ind i den unge Dag.

Hvis man efter en saadan Nat og en saadan Morgen kun kunde fuldbringe noget Overordentligt, en Daad for Evigheden! Hvor smaalig og sønderlemmet er da al den sædvanlige Gjerning og Virken!

Jacob ilede med bankende Hjerte hjem, han vidste ikke, hvilken Tid paa Dagen det var. Først da han nærmede sig til Byen og kunde kjende Tallene paa Taarnuhret, gik han langsomt, stille og fromt.

Ved det første Huus foer han forskrækket sammen. Godmorgen, Jacob! hvorfra saa tidligt? raabte en skingrende Stemme; det var Hønsefangersken, som saae ud af Vinduet. Jacob svarede ikke og gik raskt; Hexen havde hilset ham først, det spaaede en ond Dag.

Hjemme traf Jacob stor Forvirring. En Fragtmand havde alt ventet en Time paa Forspænd; Ørneverten skjendte af al sin Magt. Hingsten havde om Natten revet sig los i Stalden og slaaet den Brune, havde sønderslaaet Foderkisten og anrettet alskens Uordener.

Det var en smuk Morgen efter en saadan Nat!

Just som Jacob vilde spænde for, kom Fogden og Skytten og arresterede ham. Hos Bageren var der i denne Nat stjaalen firesindstyve Gylden ud af Hjørneskabet. Vægteren havde seet Nogen stige ind til Mag-

dalene; Jacobs Seng var uberørt, han var Tyven.

I Begyndelsen lo Jacob af fuld Hals. Man havde endnu aldrig hørt ham lee, og det klang nu som djævelsk Spot. Men snart lo han ikke mere, men slog med Kæmpekraft om sig, da man vilde gribe ham. Han greb Skytten og den tililende Kilian ved Halstørklædet, og trak til; saa de bleve blaae i Ansigtet; han havde qvalt dem, hvis der ikke var kommet Hjelp. Kun med Møie lykkedes det fem Mand at nedkaste ham og binde ham.

Nu var han indespærret i Stalden.

Magdalene vidste ikke noget af alt dette. Hun var staaet bedrøvet op og vilde just slippe Hønsene ud; Maaren havde bidt Halsen over paa dem alle. Hun kunde ikke ile ind i Huset og forkynde Ulykkesposten, thi ogsaa til hende kom nu Fogden og Skytten og arresterede hende. Hun fulgte stille Befalingen.

Den hele By var i Allarm, Alle skjældte og bandede over det fremmede Pak, der kun skulde være en Aflægger af en stor Bande; hvor der manglede noget, skulde de To have taget det.

Jacob og Magdelene bleve af Landjægerne førte til Staden. De vare blevne skilte ti Skridt fra hinanden, hver havde sin Ledsager. Inde i Landsbyen ringede Klokkerne første Gang til Kirke; de klang saa lystigt, som om det gik til Bryllupsfesten. Det er onde Brudeførere, der gaae ved deres Side!

(Sluttes.)

Seydelmann som Kunstner.

En dramaturgisk Afhandling.

(Af H. T. Rötschers: Seydelmanns Leben und Wirken.)

(Sluttet.)

(Forfatteren gjennemgaaer i sin Afhandling fremdeles endeel af Seydelmanns Fremstillinger, for at tydeliggjøre Kunstnerens Stræben efter, paa engang at gjøre den individuelle Personlighed til Udtryk for en Artsalmindelighed, og at lade den almindelige Tanke opgaae i en afsluttet Individualitet. Men da det her vilde blive for vidtløftigt at gjennemgaae alle disse Udviklinger, maa vi indskrænke os til at fremsætte den sidste af disse. Udviklingen af Seydelmanns Fremstilling af Mephistopheles, hvormed Afhandlingen sluttes).

Af den kunstneriske Productionslyst, stedse at give det Almindelige et ganske individuelt Legeme, er ogsaa hele Seydelmanns Fremstilling af Mephistopheles fremvoxet. Dette i en vis Forstand saa overordentlige Værk har ved Siden af den Beundring, det fremkaldte, ogsaa mødt heftig Dadel. Men den yderste Grund til Seydelmanns Fremstilling og til Oppositionen mod hans Mephistopheles, er hidindtil endnu ikke bleven bragt til Bevidsthed. Det er imidlertid vigtigt for at kunne vurdere Kunstneren og faae Indsigt i Sandseliggjørelsen af denne Charakteer, at forfølge denne sidste Grund, af hvilken Seydelmanns Legemliggjørelse af Mephistopheles er fremgaaet. Med denne Udvikling slutte vi paa den bedste Maade Vurderingen af Fremstilleren.

Mephistopheles er en Skabning af den frie Phantasi, i hvilken den mægtige Opgave er lykkedes Göthe, at fængsle det Overmenneskelige, reent Dæmoniske, kun for Tanken Fattelige, i en ganske individuel Tilværelses

Legeme, i hvilket samme alligevel ikke har tabt noget af sin med intet menneskeligt Kreatur sammenlignelige diaboliske Kraft. Dette er derved blevet Digteren muligt, at han har grebet Folketroens Skabning med den hele sandselige Djervhed og indaandet den som dens egentlige Sjel det oversandselige Indhold, det Ondes Princip, i den fulde Bestemthed af selvbevidst Erkjendelse. Derved er hiin vidunderlige Skikkelse opstaaet, et af det digterske Genies største Værker, i hvilket Alt har Skinnet af den menneskelige Natur, medens dog Alt tillige viser os ud over enhver menneskelig Existents. Denne Skabning er derfor strengt taget kun til for den frie Phantasi, der i ethvert Moment formaaer at efterskabe Digteren Sammensmeltningen af det Menneskelige og Umenneskelige. Deraf følger, at denne Skikkelse ikke, som en anden, nok saa diabolisk, men dog menneskelig Individualitet, kan saaledes blive sandseliggjort, at Fremstillingen fuldkomment dækker Digteren. Der vil i enhver Legemliggjørelse af Mephistopheles blive en uopløselig Brøk tilbage, fordi enten Legemliggjørelsen er for sandselig djerv, for tung, og formeget minder om den gamle Folketroes Djævel, eller er for abstrakt, for lidet sandselig diabolisk, og altsaa formeget flygtiggjør den af Digteren saa rigt individualiserede Djævel, til Udtrykket for et Princip. Men da nu kun Folketroens Mephistopheles, ogsaa det egentlige Grundlag for den göthiske Djævel, er sandseligt gribelig og i Fremstillingen kan vinde individuel Realitet, saa greb Seydelmann denne med Phantasiens fulde Magt og udstyrede den med alle de Træk, hvilke vor Phantasi laaner denne Sagnets Skabning. Kunstneren viste Mephistopheles allerede i Masken saa ganske og aldeles som et ikke menneskeligt Væsen, der altsaa heller ikke er den menneskelige Tilværelses Betingelser underkastet, at vi maatte beundre den Virtuositet, med hvilken han havde individualiseret hiin Helvedes Søn. Et hvepseagtigt tyndt Legeme, Fingrene krummede som Kloer, Hovedet bedækket med stridt sort Haar, Øinene skjelende, Næsen trukken ned til Hagen, alt dette sammentaget, gav Figuren en aldeles dæmonisk Charakteer. Vi søgte ved denne Individualisering forgjæves efter en lignende Skabning i Menneskeverdenen; denne Skikkelse viste sig som sin egen Art. Udstyret med denne djærve Realitet bevægede nu Seydelmanns Mephistopheles sig i en Consequents, der i intet Øieblik glemte sig. Ligeindtil Aandedraget, med hvilket han tragter efter, moralsk at forgifte Grethe, var det Folkesagnets sandselige, djærve, haanende Skabning, der paa Bloksbjerget som i Hexekjøkkenet føler sig i sit egentligste Element, fordi den her er sine Kreaturers Herre, i hvis Midte den ogsaa ganske føler sin Nydelse i diabolisk Gemeenhed. Men den göthiske Mephistopheles er, som vi ovenfor antydede, tillige det selvbevidste Onde, der anerkjender sig som saadant, og udtaler Negationen af det Bestaaende som sit Væsen, men i det sig evigt gjenfødende Liv ogsaa uafladeligt erfarer sin tilintetgjørende Virksombeds Afmagt. Dette Princip er indaandet i Folkesagnets Mephistopheles. Formedelst samme indbygger Mephistopheles sig tilintetgjørende og opløsende i Menneskeverdenens Aand og Gemyt, og feirer sine Triumfer i den indre Ødelæggelse, i den Fortvivlelse, han bereder. Men denne Mephistopheles taaler ingen sandselig-

djærv Individualisering, ja, han er egentlig som Negationen af enhver særlig Livsexistents ikke skikket til nogensomhelst Individualisering. Uden at ane den dybere Grund misbilligede derfor en Deel ligesaa afgjort den Seydelmannske Sandseliggjørelse af Mephistopheles, som Andre priste den som det høieste Mesterstykke af dramatisk Skabeevne. Begge havde Ret og derhos tillige Uret. Hvor den göthеske Mephistopheles optager Sagnets sandselige Skabning i sig, og slutter sig sammen med den, der dækkede Seydelmanns Fremstilling Digteren saa meget, at vi tælle disse Scener blandt Skuespilkunstens høieste Triumfer. Saaledes var hans Mephistopheles i Auerbachs Kjælder, i Hexekjøkkenet, udenfor Grethes Vindue, hvor han synger til Citharen, ligeoverfor den koblende Marthe, ligesom den diabolisk haanende, som den i Faustes Maske Fakultetsvidenskabernes knokkeltørre Tilstand bespottende Mephistopheles uovertræffelig, fordi i disse Scener deels Sagnets sandselig djærve, vilde, phantastiske Djævel viser sig for os, deels, som i de sidst nævnte Scener, Mephistopheles falder sammeu med Udtrykket af menneskelig Haan og menneskelig Ironi. Derimod maatte der nødvendigt indtræde en uopløselig Brøk mellem Seydelmanns Mephistopheles, der saa dæmonisk sandseliggjorde hiin „Spottgeburt von Dreck und Feuer", Bloksbjergets Helt, og den sig al Individualisering unddragende Mephistopheles, det Ondes Princip i dets Sands og Aand bedragende og forgiftende Magt. Dette alene er den absolute Grund til den Opposition, der fra mange Sider reiste sig mod Seydelmanns sandselig djærve og saa skarpt individualiserede Djævel.

Men Kunstneren havde den allerbestemteste Bevidsthed om sin Mephistopheles, han turde ganske og aldeles vindicere ham som sin Skabning. Skulde han overhovedet legemliggjøres paa Scenen, saa syntes det Forsøg, at sandseliggjøre Sagnets Skabning i hele dens phantastiske Aabenbaring og dens afskrækkende Ondskab, ham det eneste Middel til at gjøre denne Figur, der egentlig sprænger Scenens Ramme, fremstillelig paa den. I denne Forstand retfærdiggjør Seydelmann sin Fremstilling i et blandt hans efterladte Papirer fundet Brev, hvori han med den ham egne Klarhed og Skarphed udviser alle Elementerne til sit Billede af Göthes Værk. Vi ville meddele dette interessante Sted ordret: „De har paa Deres Skueplads seet Faust efter Göthe. Dele af Faust og disse Dele formede som de k. k. Censurembedsmænd befale det. Vistnok! Men derfor vil man vel kun i Spøg eller i kold Uforstand kunne sige, at Wienerfremstillingen af Faust, af Mephistopheles, især er den Göthеske, den ene rigtige. Vistnok er den en de derværende Forhold saa godt som muligt tilpasset t a m Sandseliggjørelse af Djævelen. Men efterløbe vi denne Djævel gjennem det hele Digt, saa finde vi ham ei alene ikke tam, men kjæk og fræk og gemeen, ligesaa fræk og gemeen, som aandrig, brændende og afsviende, ganske som Djævelen. Kun nogle Aarhundreder ældre, i Spøg dannet moderne, men ganske den gamle, velbekjendte Djævel. Og Göthe, der for sit mere oplyste Publikum dog betjente sig af Folkesagnet i næsten alle dets Enkeltheder, vilde ikke have ham anderledes. Hvad han maaskee maa have sagt derom sidenefter — med Hensyn paa Digtets theatralske Sandseliggjørelse, der som bekjendt

seent kom i Forslag og stiltiende blev indrømmet af den fine Mand, — det bryder jeg mig Djævlen om, naar jeg skal have at afspeile Djævelen saaledes, som han skrev ham. Digtets Ord, det Kit, som vælder ud af dem, danner mig ganske alene det Materiale, af hvilket Phantasibilledet har at legemliggjøre sig. Forfærdes nu en kjelen fornem Natur, indhyllet i den alleromhyggeligste Dannelses Spindelvævsslør, for det, naa, saa lad den forfærdes! Og om Digteren selv forundrede sig, saa undredes han dog kun over den Storhed af hans egen Kraft, der syner sandselig træder ham imøde. Hvo der maler Djævlen paa Væggen maa ikke falde til Jorden naar Originalbilledet griner ham imøde. „Den Götheske Djævel!“ Hvad vil det da egentlig sige? Hans gamle gemytlige Veninde, Hexen, savner hun i hendes Gjenkjendelsesjubel noget andet hos ham end den sædvanlige Prydelse af Hornene og Halen og Hestefoden? Nei! Kun nogle Ord af ham, en af hans venlige Gebærder, og hun jubler over sin Junker Satans Ankomst. Og de andre Figurer i Digtet? Faust veed meget godt, hvem han har forskrevet sig til, hvem der fra nu af er hans bestandige Ledsager. De indtil Sandseløshed drukne Studenter lugte dog Djævelen i ham. Grethe skjælver ved sin Anelsesevne i hans Nærhed. Men Marthes Sandselighed seer intet i ham uden en mandlig Afhjelp for hendes Nød og spørger Djævlen ikke om noget andet! Valentin bliver endelig i Nattens Mørke anfaldet af en Skræk, som om en dæmonisk Kraft kæmper mod ham. Hvad der altsaa meer eller mindre tydeligt giver sig tilkjende for alle Personer i Digtet, det skulde alene skjule sig for Tilskueren foran Scenen, eller maaskee fremstille sig som noget Andet, Høfligere, for at Papa dog ogsaa engang kunde lade Kone og Døttre see den virkelige Djævel til behagelig Tidsfordriv? Hvorledes det var at gjøre i Overensstemmelse med Ordene, forstaaer jeg ikke. Men det erkjender jeg, at Göthes Mephistopheles ikke er nogen uskyldig Fremstilling for unge Piger. Har man med Skuespillerens Ydre at gjøre, saa svarer jeg: jeg holder mig strængt til det af Digteren selv foreskrevne Toilette, og spiller derefter Djævlen, idet jeg følger Aanden og dens Indklædning, — hvor godt, eller ikke godt, kan jeg desværre ikke sige med Bestemthed. Men det veed jeg meget nøie: jeg spiller ham hverken som den Raupachske Till, eller som Franz Moor, hverken som Jago eller Richard **III.**, eller Marinelli eller Galeislaven, vistnok alle Djævelens kjære Børn, men kun ikke ham Selv! De meget Glattes og Fines Bebreidelse, at jeg ikke fremstiller ham tam, ikke maadeholden og poleret nok, tager jeg imod og det i Navnet af Originalbilledet, der i Sandhed hverken kan gjælde for tamt eller maadeholdent.“

Vi slutte hermed denne kritiske Afhandling over Seydelmann, den fremstillende Kunstner, der fortrinsviis havde den Hensigt at udvikle den store Skuespillers Betydning i hans Forhold til det Nærværende som til det Forbigangne, og fra et høiere Standpunkt at løse og føre tilbage til deres sande Værdi alle de Controverser, der have knyttet sig til hans Frembringelser.

---

partier næsten altid ere skrevne for Virtuoser i den nyere Sangkunst, med hvilke vi, som bekjendt, ikke ere forsynede.

Det skal være Musikforeningens Hensigt, i denne Vinter at udvide sin Virksomhed saaledes, at den bringer tre store Concerter istand, istedetfor de hidtil givne to. Det var ønskeligt at Foreningen ved Forberedelserne til en af disse vilde lægge Beslag paa den Mængde af Dillettanter, der i stedse stigende Antal danner sig i flere her oprettede musikalske Selskaber, for med rige Kræfter i et større Locale at skjænke Publikum Nydelsen af et af Haydns eller Händels Oratorier i deres Heelhed. Capelmester Glæser har ved Opførelsen af Skabelsen og flere Brudstykker af Oratorier viist, at han forstaaer at lede slige musikalske Præstationer saaledes, at de ikke staae tilbage for Udlandets, og fra de Medvirkendes og Publikums Side vil der vist ikke savnes den varmeste Interesse for Sagen.

Kunst og Literatur.

Blunck's store Maleri „De fire Livsaldre", er nu kommet hertil fra Berlin, og vil efter Forlydende snart blive offentligt udstillet i Kunstacademiet eller et andet større Locale.

— Den forløbne Uge har atter bragt os en æsthetisk Nyhed i den af Hr. M. Goldschmidt udgivne og forlagte Novelle „En Jøde".

— En Samling af Novelletter og Skizzer under Titlen: Ungdomsminder, af Asmodi, har ogsaa i disse Dage forladt Pressen.

— Af den paa Schubothes Forlag udkommende nye Udgave af Shakespeares dramatiske Værker, oversatte af P. Foersom og P. F. Wulf, er den fjerde Levering, eller Slutningen af det andet Bind i disse Dage udgaaet, og indeholder Tragoedien Romeo og Julie. Den billige Priis for denne værdifulde danske Bearbeidelse af den store Digters Dramaer, der udkommer i 18 Leveringer à 40 ß., hvori godtgjøres tiltrædende Subscribenter 10 pCt., lader formode, at Værket vil finde en betydelig Afsætning i de nordiske Lande

---

Franske Spaadomme for 1846.

Af Almanach comique.

1.

Henrykt over at have opdaget et Druidealtar i Meudon, vil Municipalraadet for denne Stad ikke lade det blive derved med sine archæologiske Undersøgelser, og alle de Stene, man finder paa de meudonnensiske Marker, ville blive underkastede en Control af Stedets Lærde og deres Briller. Man vil saaledes tilsidst finde en Blok, paa hvilken Julius Cæsar skal have siddet under hans Tog mod Gallerne. Der vil blive udlovet 10,000 Francs til den Vantro, der paa en authentisk, uomstødelig Maade kan bevise, at Julius Cæsar ikke har siddet paa den omhandlede Steen. Denne monumentale Stol vil endelig blive foræret til Nationalbiblioteket, for at tjene som Sidestykke til Kong Dagoberts berømte Lænestol. Man kan ikke gjøre formeget for at opmuntre Opmærksomheden for Reliqvierne efter store Mænd.

2.

Uagtet *Le Constitutionel* definitivt har dræbt den evige Jøde, som er død, gjennemboret af Eugene Sues Pen, saa vil dog en Borger i Brysel i Brabant paastaae, at have seet denne Mand med det lange Skjæg. Efterat Stedets Authoriteter have inddraget nærmere Underretninger om Sagen, vil man erfare, at denne belgiske evige Jøde ikke er andet end en simpel Eftergjørelse af den virkelige.

3.

Maleriudstillingen for Aaret 1846 vil ikke blive mindre glimrende end de foregaaende Aar, og fra den første Februar vil Museets Plads være besat med en Skare af Malere, der ville nedlægge deres Værker for dette Nationalmonuments Døre, idet de benytte sig af Regjeringens Ligegyldighed, der endnu har afholdt den fra at lade skrive med store Bogstaver: „det er forbudt at besudle disse Mure". Det forstaaer sig, at af de 33000 Malerier, der indsendes til Bedømmelse, ville 30,000 tage Veien tilbage til det Atelier, der har seet dem fødes. Kunstneren vil trøste sig, som altid, med at skjælde Dommerne ud, og han vil hjemme hos sig anordne en offentlig Udstilling, hvilken Udstilling vil blive bæret med hans Portnerskes Besøg, — dersom denne Portnerske har paataget sig hans Opvartning.

4.

Sommeren 1846 vil ikke give efter for de fleste foregaaende, det vil sige at den vil findes ganske fortræffelig af Paraplymagerne og Omnibuseierne. Som Modsætning ville alle Strombadeentrepreneurers skjønne Drømme falde i Vandet.

Repertoire.

Søndag: Kun tyve Aar. La Lithuanienne. Ude og hjemme.
Mandag: Den sorte Domino.
Tirsdag: Kun tyve Aar. Rafael.
Onsdag: Kong Renés Datter. Polka. De Uadskillelige.
Torsdag: Statsmand og Borger.
Fredag: Corinths Beleiring.
Løverdag: Den Stundesløse. Aagerkarl og Sanger.
Søndag: Møllen i Marly. Dands. Debatten i Politivennen.

Indhold.

Köpenhamn, af Orvar Odd.
Forbrydere, en Landsbyfortælling af Berthold Auerbach.
Seydelmann som Kunstner, dramaturgisk Afhandling af Rötscher.

Det kongl. Theater. Musikforeningen. Kunst og Literatur. Franske Spaadomme.

Bondens Feiltagelse.

Redacteurens Bopæl er i Hôtel du Nord Nr. 57, hvor han sikkrest træffes hver Formiddag indtil Kl. 11.

Af dette Ugeskrift udkommer hver Søndag Formiddag et Nummer, ledsaget af et artistisk Bilag. Abonnementsprisen er 13 ß qvartaliter eller 1 ß pr. Nummer. Subskriptionen er kun bindende for eet Qvartal. Enkelte Nummere eller Lithographier sælges ikke. Man tegner sig i alle Boglader i Danmark, Norge og Sverrig, samt hos medundertegnede Forlægger F. H. Eibe.

F. H. Eibe,
Boghandler, Løvstræde Nr. 122,
Stuen til Venstre.

Louis Klein,
Bogtrykker,
store Kjøbmagergade Nr. 65.

Trykt hos Louis Klein.

Freia.

Nordisk Album for Poesi og Kunst.

Redigeret

af

Carl Borgaard.

---

1. Bind. Nr. 7.

Søndagen den 16de Novbr. 1845.

Theater, Kunst og Literatur.

— Jenny Lind er traadt op i Berlin som Norma, og er bleven modtaget med overordentlig Enthusiasme.

— (Paris) Paa *Theatre français* har man opført en Tragoedie af Hippolyte Bis: *Jeanne de Flandre*, som er bleven modtaget af Publikum med Latter og Piben, og paa *Ambigu comique* et Melodrama, *Les trois musquetaires*, i tolv Afdelinger, med stort Spectakel, af A. Dumas og Maquet, som har gjort megen Lykke, men rigtignok især ved sine pragtfulde Decorationer, og den Glands, hvormed det er sat i Scenen.

— I Dresden har en ny Opera, Der Tannhäuser, med Text og Musik af Kapelmester Wagner, vundet Bifald. Wagners første Opera, Cola Rienzi, der i Dresden gjorde Lykke, men ikke ret vilde finde Anerkjendelse paa andre tydske Scener, havde den Feil at være saa lang, at den, efterat være opført heel ved den første Forestilling, maatte deles i to Partier, der fremdeles altid gik to Aftner efter hinanden.

— Violoncellisten, Kammermusicus Kellermann, vil i denne Maaned tiltræde en Kunstreise til Holland, Belgien og Frankrig.

— Paa det Bingske Forlag er udkommet: **Digtninger af C. K. Molbech**. Samlingen indeholder, foruden endeel nye lyriske Digte, det ved en Sommerforestilling iaar opførte Drama Venusbjerget.

— Det første Nummer af et nyt Ugeblad er i disse Dage udkommet i Aalborg. Dets Titel er: **Almindelig dansk og norsk Literatur- og Boghandels-Tidende**, under Medvirkning af flere Videnskabsdyrkere og Bogvenner udgiven og redigeret af **Bernhard Rée**. Tidendes Hensigt er at gjøre Publikum bekjendt med Pressens Frembringelser, og den vil derfor levere korte Anmeldelser af de vigtigste udkomne Nyheder, en ugentlig Revue med Udsigt over den literaire Virken og Productivitet, og en Feuilleton med Correspondentsartikler og undertiden med Uddrag af interessante nye Skrifter. Ogsaa med den svenske Literatur vil den senere hen beskjæftige sig. Der vil udkomme et Nummer i stort Format ugentligt, og Abonnementsprisen er ansat til 3 Mk. qvartaliter.

Den berømte svenske Digter Rector Almqvist, Forfatteren af *„Tornrosens bok“*, gjæster i disse Dage Kjøbenhavn paa Gjennemreisen til Hamborg.

Om Feuilletons-Romanerne.

(Efter Paulin Limayrac.)

Digterne, baade de store og smaa, tie nu, medens hele Armeen af Romanskrivere er paa Benene og holder sig paa Kamppladsen. Romanskriverne indhylle Verden i et uhyre Net af Romaner, og Mængden raaber Bravo! Hver Morgen udbrede flere end hundrede flyvende Blade Stumper af Fortællinger fra den ene Ende af Frankrig til den anden, og der er en umaadelig Masse af Folk, som vente derpaa, som paa en Manna. Dette er en ny og meget farefuld Stilling. Siden Romanen har solgt sin Frihed for at hefte sig til Jordklumpen, det vil sige til Dagsbladet, har den Sit paa det Tørre. Den har kjøbt en factisk Magt for sin Frihed; det er dyrt; men dersom den lod denne Magt tjene til vor Fordeel og til sin Ære, saa vilde hele Verden vinde derved. Men det er ikke saaledes, og den meest overdrevne Optimisme vilde være nødt til at tilstaae, at hele Verden har tabt ved denne Smaamynt, som circulerer uden Brystbillede ved Foden af Journalerne, og især ved disse Mesterværker, som have opvakt saa megen Opmærksomhed omkring sig, og som ved et blindt og pralende Rygte have vundet Popularitet i det Fjerne.

Hvordan det maatte gaae, var at forudsee. Naar en Romanskriver forfatter et Arbeide, som han vil lade gaae ud til Læserne som en Bog, saa lader han Virkningen fremtræde i sit Moment, Dramaet naae sit Punkt; han adlyder, med eet Ord, kun Fortællingens Muse. Men naar han skriver et Værk, der skal komme ud hver Morgen i Stumper, saa er det sienlynligt nødvendigt at mangfoldiggjøre sine Virkninger uden Maal, at forcere Situationerne, at tage sin Tilflugt til Theatercoups, som for den største Deel af Tiden ikke have noget med Handlingen at gjøre, thi Læseren vil ikke have læst forgjæves, han gjør Fordring paa at faae sit Sind dagligt sat i Bevægelse. Hvad dette angaaer, da har han ikke noget at beklage sig over; hele den nuværende Romanskrivers Talent vender sig mod dette Resultat, hvilket han opnaaer, hvad det saa koster ham. En Forfatter, hvem man kunde nævne, og som ikke er den mindst heldige i disse Taskenspillerkunster med Pennen, har til uforanderlig Sædvane, naar hans Capitel bliver mat, at slutte det med en uventet Aabenbaring, en mystisk Hændelse, hvis Opløsning man ikke faaer førend fire og tyve Timer derefter, ligesom Charadernes. Det er sandt, at Læseren den næste Dag kun finder sig halvt tilfredsstillet, dersom han endog ikke føler sig tagen ved Næsen; men dette gjør intet til Sagen, hans Nysgjerrighed har dog været vakt i en heel Dag, og det er allerede meget. Man vil sige, at dette Spil er farligt,

BIBLIOTHECA REGIA · VINDOBONENSIS

EIN „TEUFEL" ASSOLUTO?"

Freia 1845.

[illegible]

Zephyr og Rosenknoppen.

En Rosenknop, som nys sprang ud,
I Dalen stod, en yppig Brud.

Naturen havde med gavmild [illegible]
Saa rigt baldyret dens Klædebo[illegible]

Saa stolt den stod og skued [illegible]
Ret som en Dronning i Blom[illegible]

Forbi den risled en Kilde klar,
Den Rose sig speiled saa tidt i dens Glar.

Hun var jo saa skjøn, saa [illegible]
Ret aldrig hun blev [illegible]

Og Zephyr kommer med [illegible],
Han elskede Rosen saa skjøn og saa mild.

Men Rosen sig neied saa tugtig og bly,
Mens yndigt hun rødmed som Aftnens Sky.

Undseelig hun vender sig bort en Stund,
Dog stjæler et Kys han paa hendes Mund.

Han hvidsker i hendes Øre saa tyst —
[illegible] Suk hun fanger med kjærlig Lyst.

Da Striden blev til en salig [illegible] —
[illegible] Solen daled og Maanen steg.

Da [illegible] hun blussed saa elskovsvarm,
Omslynget dristigt af hans Arm. — —

Og atter til smilende Blomsterbed
Den rødmende Morgen sig [illegible]

Da laa den Rose med bieg[illegible]
Og [illegible], en Boldt for den [illegible]

[illegible]dragten, saa fiin og saa rød,
[illegible] blanke Bølger flød.

Caralis.

[illegible]

[illegible] Hjem, hun havde [illegible] Tegne, men hendes egen Uskyldighed var aabenbar. Hvor sorgfuld vendte hun tilbage til Landsbyen! — Bageren vilde ikke beholde hende til Skiftetiden, Præsten gjorde hende bittre Bebreidelser og sagde, at han maatte indberette Sagen til Foreningen. Fattig og forladt var Magdalene og [illegible] hun en Trøst deri, at hun havde [illegible] sin Sparebøsse; man maatte [illegible] [illegible] gik sin Gang, og [illegible] Du er ialfald af med dine Penge, sagde han, thi dem æde

EM ,,THEATRE ROYAL"

Freia 1845.

Zephyr og Rosenknoppen.

En Rosenknop, som nys sprang ud,
I Dalen stod, en yppig Brud.

Naturen havde med gavmild Haand
Saa rigt baldyret dens Klædebon.

Saa stolt den stod og skued ned,
Ret som en Dronning i Blomsterbed.

Forbi den risled en Kilde klar,
Den Rose sig speiled saa tidt i dens Glar.

Hun var jo saa skjøn, saa usigelig net,
Ret aldrig hun blev af den Speilen træt.

Og Zephyr kommer med Ungdomsild,
Han elskede Rosen saa skjøn og saa mild.

Men Rosen sig neied saa tugtig og bly,
Mens yndigt hun rødmed som Aftnens Sky.

Undseelig hun vender sig bort en Stund,
Dog stjæler et Kys han paa hendes Mund.

Han hvidsker i hendes Øre saa tyst —
Hvert Suk hun fanger med kjærlig Lyst.

Og Striden blev til en salig Leg. —
Da Solen daled og Maanen steg,

Da hoit hun blussed saa elskovsvarm,
Omslynget dristigt af hans Arm. — —

Og atter til smilende Blomsterbed
Den rødmende Morgen sig sænked ned,

Da laa den Rose med blegnet Kind,
Og flagred, en Boldt for den kaade Vind;

Og Brudedragten, saa fiin og saa rød,
Henover de blanke Vover flød.

Caralis.

Forbrydere.

En Landsbyhistorie,

af

Berthold Auerbach.

(Sluttet.)

Den rette Mand.

Magdalene var snart igjen bleven løslødt af Fængslet; hun kunde hverken vidne for eller imod Jacob, hun havde ikke kjendt den Indstegne, men hendes egen Uskyldighed var aabenbar. Hvor sorgfuld vendte hun tilbage til Landsbyen! — Bageren vilde kun beholde hende til Skiftetiden, Præsten gjorde hende bittre Bebreidelser og sagde, at han maatte indberette Sagen til Foreningen. Fattig og forladt var Magdalene og dog fandt hun en Trøst deri, at hun havde givet Jacob sin Sparekassebog; man maatte have fundet den hos ham, og hun troede, at han lettere vilde blive fri, naar han dermed erstattede det Borttagne. Hun sagde Bageren dette og bad ham at lægge et godt Ord ind, men han betydede hende, at Sagen havde sin Gang, og derved var intet at gjøre. Du er ialfald af med dine Penge, sagde han, thi dem æde

Procesomkostningerne. Men der skeer Dig Din Ret.

Et Haab oplivede Magdalene igjen; Barbele, Orneværtinden, lovede at tage hende i Tjeneste. Nu havde hun dog et Underhold for Vinteren; men hun maatte blive i Byen, og hvor gjerne havde hun forladt den!

I, som i hele Eders Liv ere opvoxede bevogtede og skjærmede i Familiekredsen, hvem en kjærlig Haand forsynede og smykkede med Alt, fra det første Vuggelinned til det bugnende rige Udstyr, I som aldrig have staaet alene og frysende udenfor i den vide Verden, hvor der ingensteds var et Øie, der skuede frygtsomt og længselfuldt efter Eder, — I kunne neppe fatte, hvad der oplader sig i en Piges Sjel, til hvem det siden den første Barndom lød: Din Skjæbne er givet i Din Haand, Du tilhører og har Ingen, Du er alene, al Kjærlighed og alt Livsophold maa Du erobre, Du kan hvert Minut blive udstødt og blive fremmed igjen; intet uopløseligt Familiebaand omslynger Dig ud over alle Livets Vildfarelser og Omvexlinger..

Saaledes at leve uden Nogen, man kan hænge sig ved, er vel ogsaa en Frihed, men det ungdommelige Hjerte, især en Piges, gjør det saa godt at adlyde, at overgive til en fremmed Villie Ansvarligheden for Livsvendingerne. Derfor havde Magdalene ladet sig udplyndre af sin Fader, derfor adlød hun derpaa saa glad Doktor Heisters Forholdsregler, og hun vilde trælle for Jacob og taale hans Tungsind og hans Luner som en ydmyg Tjenestepige, naar hun blot havde et kjært Menneske, der tilhørte hende og hvem hun tilhørte.

Nu var hun igjen ganske alene. Hun vendte

sig til alle Menneskers Fader, hun vilde med al Magt gribe hans Haand, han skulde føre hende; hun ønskede et Tegn, en bestemt Befaling, hvad hun skulde gjøre; hun havde jo levet redeligt. Skulde hun bortdrage alle Tanker fra Jacob? det kunde hun ikke. — Hvem der saae hende ligge saa sønderknuust i Kirken, havde Medlidenhed med hendes Anger, men Ingen hjalp hende, selv ikke Præsten, der var vred paa hende, fordi hun paastod sin Uskyldighed.

Magdalene vankede om, udmattet af Kummer; hun haabede, snart at blive forløst ved Døden. Høstvinden legede med de affaldende Blade, og lod dem først i Døden føle, hvor frit man vugger sig i Luften. Om Jacobs Skjæbne var der endnu intet afgjort, kun pinede foruden Undersøgelsesdommeren ogsaa Portneren ham med sin paatrængende Fromhed. Den Gode! Vi kjende ham allerede fra Scenen i Foreningens Forværelse. Han havde med Rolighed og alene ved sine salvelsesrige Taler opnaaet sit Maal. De Frommes meget mægtige Parti havde skaffet ham denne Post, og han virkede i deres Aand, prækede om Selvfornægtelse, og om at sætte sit Haab ene paa det Hiinsides, og befandt sig ret vel og rigeligt næret herinde.

Jacob kunde saa meget lettere modstaae hans Formaninger, som han følte sig fuldkommen skyldfrie, og dog kom undertiden den mørke Høstfølelse udenfra ogsaa over ham. Han vilde søge Vederqvægelse i de ham paanødte gudelige Smaabøger, men disse Blade vare ligeledes høstligt visnede, og prisede Vinteren, al Naturs Død, som det eneste sande Liv.

En Middag gik Magdalene udenfor Lands-

byen, til Hampbrydningen. Taagen havde lagt sig og glimrede paa Græs og Stubbe; en forfriskende fugtig Vind blæste; de vilde Drenge havde hist og her revet et Hul i Gjærdet, for hurtigere at kaste et forglemt Eble ned fra Træet; fra alle Sider hørte man Bjeldeklangen fra de græssende Køer og Vogternes Pidskeknald; nede paa Engen stod en Dreng med Pidsken ved en Ild, og sang lystigt ud i Verden; langt borte hørte man Braget af Hampbrydningen. I Bøgekrattet knaldede et Skud, og forskrækkede fløi en Sværm af Spurve ud af Hækken, og dem agtede dog Ingen et Skud Krudt værd.

Broget sværmede det endnu overalt derude, som om man maatte tumle sig før den strenge Herre, Vinteren, udbreder sin hvide Dug, og Ingen tør komme til Gjæst uden hans Hofpræster, Ravnene, der nu allerede sidde i store Skarer hist paa Kirsebærtræet, holde Raad om Rigets Fremtid og love Kragerne i deres Lakailivrée og de letfærdige Spurve deres Gunst og et Naadesbrod. De kloge og tillidsfulde Ravne! De lade sig ikke skrække, kjende Skudvidden af Eders Vaaben, de lade Eder komme ganske nær, og vige først da roligt, og neppe have I vendt Ryggen til, saa ere de der igjen. De kloge og ædeltsindede Ravne! De stjæle hvad der blinker og glimrer og glæder Menneskesiet, og bære det bort til deres mørke Reder, ikke fordi de selv have Glæde deraf, men for at Menneskene skulle savne det. De kloge og frie Ravne! De kjende ikke Fader- og ikke Moderfølelse.

Det var nu saadan ret en Dag til stille, uendelige Drømmerier; men Magdalene var ikke oplagt dertil; kun eftertænkte hun et Øieblik, hvorfor man taler om Ravnefædre og Ravnemødre, og gik derpaa hurtigt til Hampbryderen.

Ved Hampbrydningen hjælper altid et stort Antal den, der just idag har Touren. Hampen bliver endnu hurtigt tørret over det i Leret gravede Ildsted, og derpaa forarbeidet til reen Hamp og Blaar paa den simple Bryder af skarptakket Træ. Jo lystigere de mange Brydere klappre, jo mere føler man sig opmuntret til at hæve sin Stemme høit til alslags Pasiar. Der bliver da ogsaa mangt et Forhold og mangen en Charakteer dygtigt forarbeidet til Blaar, saa at Skjæverne flyve rundt omkring.

Magdalene havde stillet sig med sin Bryder yderst ved Enden, og man lod hende i Ro, hun var for ulykkelig til at spotte med. Men nu blev hun udreven af sin Ro. Det er en gammel Skik hos Hampbryderinderne, at Enhver, der kommer forbi, maa give dem en Drikkeskilling. De gaae den Kommende imøde og strøe ham Skjæver for Fødderne, og naar han ikke vil give dem noget, saa ønske de ham, at han aldrig maa ligge roligt i Sengen, men stedse stikke sig paa Skjæver; de Andre komme da til og overstrøe ham fra alle Sider med Skjæver.

Men nu saae man en Mand komme op af Veien. Alle loe; det var Frieder. Magdalene, der var kommet sidst, skulde strøe for ham; hun vilde ikke, men da Alle begyndte at skjænde heftigt, begvemmede hun sig dertil. Hun gik Frieder langt imøde, længere end det var Skik, og sagde, idet hun med nedslagne Øine kastede Skjæverne: Fader, giv mig noget, at jeg kan faae Ro. Frieder greb i Lommen og gav hende en heel Sex-

kreuzer. Nu var der en Jubel, da Pengene kom, og en Dreng blev strax skikket bort for at hente Viin.

Frieder var gaaet videre og Magdalene arbeidede igjen i Stilhed.

Var Frieder virkelig hendes Fader? Desværre var han det. Jacob havde Ret, da han engang bemærkede en Liighed mellem hende og Frieder. Siden Frieder havde taget Skeerne, havde hun ikke talt et Ord med ham. Hun havde for første Gang seet ham igjen, dengang da han gik med Jacob. Hun var bleven dybt forfærdet, og som ved en hemmelig Forstaaelse havde de ladt, som om de ikke kjendte hinanden. Engang ved Brønden havde han spøget med de andre Piger og ogsaa tiltalt Magdalene, men hun var gaaet bort uden at svare ham.

For nu at gjøre alle Ulykkers Maal fuldt, var Frieder atter kommet til Landsbyen; Magdalene havde talt med ham, hun kunde ikke mere undgaae ham.

Nu havde hun atter Een, der tilhørte hende for alle Tider. Magdalene var dybt bedrøvet.

Da hun om Aftenen huggede Riisbrænde bag Huset, kom Frieder venligt imod hende og sagde: godaften, Magdalene. Hun stod som naglet fast; Kjøkkenøxen blev hende pludseligt saa tung, at hun ikke mere kunde løfte den. Hun lod Frieder sige hvad han vilde; hun hørte ham ikke og stirrede rædsomt paa ham. Pludseligt foer der hende som en vild Anelse gjennem Sjelen: hun hævede Øxen, og stod som en Hævnens Engel og raabte: Giv Pengene hid! I har stjaalet dem fra Bageren! Hun rev med den venstre Haand Frieder Huen af Hovedet; denne havde hun kjendt igjen, han havde i hiin Nat trykket den dybt ned over Panden. Frygteligt truende stod hun der og hendes Læber bævede. Frieder grinede haanligt til hende og sagde: Probeer det kun, hug til, hug mig Øxen i Hovedet! men gjør det snart! Du er jo kommet til Verden i det første Ægteskab, i Kirkebogen er jeg jo dog ikke Din Fader.

Magdalene lod Armene synke. Hun samlede hurtigt Brændet sammen og gik ind i Huset. Frieder tog den afkastede Hue op, krammede den med en Forbandelse sammen i Haanden og gik bort.

En ny Overraskelse! Er Magdalenes inderligste Ønske blevet til Virkelighed? Hist kommer Doktor Heister med Buchmaier op igjennem Byen; paa ham havde Magdalene just tænkt; han kunde løse alle disse Forvirringer, og nu — nu flyede hun for hans Aasyn ind i Huset og stod i Kjøkkenet, og havde ingen Aande til at puste til Ilden med. Taarerne brændte i hendes Øine og vilde dog ikke falde. Hun stod der og lagde Haanden paa Panden, Alt var hende som en Drøm, at hun havde talt med sin Fader, at Heister var der. Men eet stod fast: Frieder havde paany bragt hende i Ulykke. Spændet paa Huen havde allerede dengang om Natten paafaldet hende. For sig selv turde hun afbøde en fremmed Forbrydelse, men Jacob turde hun ikke lade lide.

Men hvad skulde hun gjøre? Hist Faderen, her den Elskede! En kold Gysen og en flyvende Hede vexlede i hende. Hun blæste saa heftigt til Ilden, at hun sviede den vilde Lok.

Efter Aftensmaden gjorde hun sig et Ærinde, og gik hen i Kjøkkenet i Ørnen. Hun maatte have Vished om at Heister var her; hun

troede ikke ret sig selv. Hun kiggede gjennem Vinduet ind i Stuen og — et nyt Under! Hun saae Regjeringsraaden, den venlige, stolte Mand, der saa ofte havde været hos Heisters. Men Barbele bekræftede ogsaa at Heister var der, og just havde bestilt Pandekager. Magdalene glædede sig ved at fortælle, at han gjerne spiste dem ret tynde og haardbagte; hun hjalp hurtigt til og rørte Deigen ret dygtigt om, og gav ikke Ro, før man endnu kom to Æg deri. Da der endelig blev rettet an, sagde hun til Barbele, at hun maatte berette „Herren", at hun var der, og nødvendigt maatte tale med ham. Neppe havde hun sagt dette, før hun vilde tage sit Ord tilbage, men det var forsilde. Barbele stod allerede i den aabne Dør, gjennem hvilken nu Regjeringsraaden kom ud i Kjøkkenet, og bad om en Riisgift til at rense sin Pibe med. Han studsede, da han saae Magdalene, og sagde, idet han tog hende om Hagen: Du seer jo ret daarlig ud! Ikke sandt, i Staden er der dog bedre?

Magdalene var nærved at synke til Jorden af Frygt og Angst; men Arbeide hjelper ud af alle Forlegenheder. Hun tog hurtigt Gaffelen fra Pigen og vendte Pandekagen i det brasende Smør, og sagde: Man maa vænne sig til Alt, Hr. Overamtsdommer.

Regjeringsraaden, hvis Befordring endnu ikke var blevet Magdalene bekjendt, trak sig snart tilbage og sagde til Afsked: Jeg vil sige til Doktor Heister, at Du er her; jeg vil faae ham herud, eller vil Du komme ind?

Ak nei, nei.

Det var nu meget godt, thi Barbele havde ikke havt Mod til at udrette Ærindet, og hun fandt det ogsaa upassende.

Men nu blev Magdalene paa engang forfærdelig bange. Hun havde glædet sig saa meget til at see den ædle Mand igjen, at søge Trost og Hjelp hos ham, og nu greb en navnløs Frygt hende. Hun ilede raskt ud af Kjøkkenet, ned af Trappen og hjem. Hun vilde ogsaa have ventet forgjæves, thi inde i Storstuen, der ved en Brædevæg var skilt fra Gjæstestuen, sagde Regjeringsraaden:

Jeg har i dette Øieblik seet den lystige Pige, der for nogle Aar siden tjente hos Dig. Hvor hun seer jammerlig ud. Hun staaer derude i Kjøkkenet. Hun har været sin Allerkjæreste, den smukke Postillon, behjelpelig ved et Tyveri. Der gives alleslags Connectioner i denne Verden. Husker Du endnu denne Karl? han vilde, at der ikke maatte komme andre Løsgivne i Landsbyen, end han, han havde ingen Tillid til Kammeraterne. Men vort Land vilde være for lille, naar man skulde sætte enhver Forbryder hen i et særskilt Terrain; dertil maatte vi have Sydamerikas Prairier.

Det behøvedes ikke, svarede Heister. Ligeindtil Forbryderne udstrækker sig det Onde, der fremkommer af Tydsklands Sønderlemmelse. I et stort Land, der har Enhed, er det et Menneske, der har begaaet et Feiltrin, lettere muligt, fjernt fra Skuepladsen for sit Fald og dog indenfor Fædrelandet, bevogtet og dog ubekjendt, at begynde et nyt Levnet.

Deliciøst! raabte Regjeringsraaden, Du kan gjøre Opsigt med, Du kan løse Patent paa, at have fundet dette teleologiske Beviis for den tydske Enheds Nødvendighed.

Der indtraadte en længere Pause. Man mærkede, at begge Vennerne, — saaledes kaldte

de sig endnu stedse, — vare forstemte over at have fundet hinanden her. De skjulte Hensigten med deres Reise for hinanden, og dog vidste hver af dem den Andens.

Min Høstreise leverer mig prægtigt Udbytte, begyndte Regjeringsraaden igjen. Jeg har fundet ganske magnifique Kabinetsstykker fra Rococotiden, og kjøbt dem for en Spotpriis. Jeg kan nu meublere endnu et fjerde Værelse i Renaissancesmagen.

Heister lo ved sig selv over sin Vens Snildhed, men han følte ogsaa idag Lyst til at lege diplomatisk med ham, som Katten med Musen. Han følte sig saa tryg i sin virkelige Mission og skjød en anden i Forgrunden, idet han foregav, at han, som Bestyrelsesmedlem af Foreningen for løsladte Forbrydere bereiste Egnen, for at see til dens Pleiebørn.

Saaledes legede de to Venner Skjul med hinanden, saa at Buchmaier, der sad hos dem, betragtede dem med Forundring.

Ah, udbrød Regjeringsraaden igjen, jeg havde nær glemt at gratulere Dig, Hr. Direkteur; Du er jo kommet ind i Directionen for Jernbanen. Der seer man dog, hvor I Liberale ville hen. Derfor have I faaet det bragt dertil, at Jernbanen ikke bliver Statseiendom, for at ogsaa I kunne have Embeder og Titler at uddele. Ikke sandt, saadan en Titel smager dog godt!

Ganske vist, svarede Heister, vel smilende, men dog noget stødt, vi have lagt an paa at ruinere Titlerne, deres Nimbus falder af dem. Og dertil kommer endnu: Eders almægtige Stat skal ikke opdynge sig ny Magt, for atter fra øverst til nederst at gjøre et heelt Slæng afhængigt ved Embeder og Forsørgelser.

Der seer man atter Jer Kortsynede, som kalde Eder Liberale! Om end Staten ikke er som den skulde være, hvilket jeg i mange Punkter indrømmer, saa miskjende I dog alle Principer for Statslivet, naar I gaae ud paa at indskrænke og spalte Statsmagten. Faae I engang en Stat, som I ønske den, saa have I, med disse Grundsætninger, et Sværd af Træ, som hverken kan hugge eller stikke. Man kan være mere frisindet end I, om man ogsaa ikke stemmer overeens med Eder, ja man maa det ikke; Statsmagten er det Høieste!

Siig hellere Embedsmagten, faldt Buchmaier halv høit ind. Regjeringsraaden syntes ikke at ville indlade sig paa videre Forklaringer, han stod op og gjorde atter sin Rundgang gjennem den store Krostue og Kjøkkenet.

Heister og Buchmaier sadde misfornøiede sammen og den Sidste sagde: Regjeringsraaden er ogsaa kommet for at lade sig vælge til Deputeret af vort District.

Jeg veed det nok, svarede Heister, men da han lægger Skjul derpaa for mig, saa siger jeg heller ikke noget.

Overamtmanden har ogsaa allerede mange Stemmer for ham i Posen, vedblev Buchmaier; der er denne Gang altfor mange Fogder blevne Valgmænd; Overamtmanden har altid Fogderne i Lommen; de løbe ikke fra ham; dem kan han trykke naar han vil. Og saa hedder det ogsaa, at vi faae en Sidebane, naar vi vælge Regjeringsraaden.

Dum Snak!

Han synes slet ikke saa dum, bemærkede Buchmaier; hvad han der nyligt sagde, er

dog ikke saa galt, skjøndt jeg ogsaa nok veed, gjennem hvilket Hul han vil ud med det.

Gjennem hvilket Hul? Gjennem det tomme Knaphul, til en ny Orden, svarede Heister leende. Det spærrer Munden op og er saa sultent, og dog vil der ikke flyve noget ind. En Stump Baand kunde man dog unde det til Foder.

Denne Tone slog an hos Buchmaier, han smilede fornøiet og Heister vedblev: Lad Eder dog ikke føre om ved Næsen af et Par fiintspundne Talemaader. Manden har taget sin høirøde Orden ud af Knaphullet og sine høirøde Talemaader ud af Munden, og viser sig ganske jevn for Eder. I har jo selv sagt, han taler om Statsmagt og mener Embedsmagt. Vi ville ogsaa, at Staten skal være stærk, men den skal kun være det derved, at den fører Opsyn over den Magt, der ligger i Borgernes Hænder.

Heister forklarede nu vidtløftigt, hvilken Kraft der boer i en ledfoiet Stat, som fremvoxer af selvstændige, frie Institutioner.

Vi see, hvilke Bevægelser, der finde Sted i Landsbyen. Hvem vil vel midt i Valgkampene tænke paa den ulykkelige Pige og den fængslede Knos? Og dog, — saa vidunderligt sammenflynge Livets Traade sig, — dog skulde just derved den sørgelige Historie finde sin Ende.

Regjeringsraaden kom pludseligt ind igjen og sagde: Udenfor gaaer det vildt til. Embedsjægeren, Frieder, fører det store Ord. Jeg maatte have mistet al criminalistisk Lugteevne, hvis den Karl ikke har friskstjaalet Gods i sin Lomme.

De Tre vare stille og lyttede, da Frieder raabte udenfor:

Ørnevært, bring mig en ægte Rhinskviin! denne her smager jo af ingenting.

Da den bedre Viin var kommet og hurtigt udtømt i eet Drag, raabte Frieder atter: Ørnevært, har Du ingen Hund der?

Hvorfor? spurgte Konrad.

Nar! raabte Frieder med skingrende Latter, jeg har saa mange Krondalere, at jeg gad give en Hund dem at æde. Meelorme! Meelorme! hvinede han tumlende, jeg har trukket dem ud af Bagerens Næse.

Han slog Glasset mod Bordet, saa Skaarene skar ham i Haanden; han stampede voldigt mod Gulvet, foer med begge Hænder i sit Haar, skar med Tænderne og raabte, skjøndt Ingen vilde tage fat paa ham: Bort der, bort! Hvem der rører ved mig, skjærer jeg Halsen over paa! Bort! bort!

Han stirrede stivt hen for sig; derpaa lod han Hænderne falde, Hovedet sank stedse dybere og han lagde det paa Bordet, som om han vilde sove; men med Skuldrene rystede han endnu afværgende, som om Nogen tog fat paa ham.

Buchmaier, Heister og Regjeringsraaden vare traadte ud i den store Krostue. For Heister blev snart det Hele klart. Han kjendte Frieder som Magdalenes Fader. Ingen uden han havde stjaalet Pengene.

I sin Ruus blev Frieder bragt bort. Han havde kun værget sig mod Angriberne i hans Tanker, mod de virkelige var han aldeles villig, for saavidt som der i hans Tilstand kunde være Tale om Villie.

Den næste Dag blev Frieder ført til Staden. Han forlangte, først at blive bragt til Magdalene, hvem han havde meget at sige. Men Magdalene hørte og saae ham

ikke, hun laa i Feberphantasier, og raabte kun stundom i Drømme: Bort med Øxen! bort med Øxen! — Hugger Maaren i Hovedet! — Ravnen har Skeerne —!

Heister stod med Taarer i Øinene ved hendes Leie. Frieder bekjendte ham ogsaa sin tidligere Forbrydelse, og at Magdalene var fuldkommen skyldfri.

Jacob blev nu frigivet. Frieder kom i hans Fængsel.

Som en seirende Helt blev Jacob modtaget i Landsbyen. Alle trængte sig omkring ham, Alle grebe hans Haand. Man kaldte ham en brav, vakker Karl, og var høist venlig mod ham. Man roste ham endnu næsten mere end man var berettiget til, thi Ingen kjendte nøie Dybden af hans Væsen; men Enhver havde noget at bede ham om Forladelse for, og kom ham nu imøde med dobbelt Kjærlighed.

Heister tog sig af Jacob som af en Broder, og denne erkjendte nu selv, at Magdalene havde Ret, naar hun paastod, at der gives et Baand mellem Menneskene, der rækker ud over Slægtskabet, den frie, reentmenneskelige Kjærlighed.

I den hele Egn vandt det Heister alle Hjerter, at han havde bragt Uskyldigheden for Dagens Lys. Han var allerede Alle bekjendt som en frisindet Mand, nu var han ved sit menneskekjærlige Sind i de snevrere Livsforhold traadt dem nærmere. Den politiske Frisindethed viste sig for Alle i sin oprindelige Kjerne, Humaniteten. Hertil udbredte sig endnu det Rygte, at Heister fornemmeligt var kommet til Byen for at befrie de Uskyldige, da han allerede længe havde anet Sagens rette Sammenhæng. Med stor

Stemmefleerhed blev Heister valgt til Deputeret, og han forsvarer Folkets Rettigheder med eftertrykkelig Frimodighed.

Og Frieder? Vi maae trænge ind i Fængslet til ham, men ville kun erfare lidet; han, som hadede Tausheden, han bevæger nu neppe Læberne til et Ord. Der maatte hvile endnu en tung Forbrydelse paa ham, thi undertiden mumler han dog hen for sig: Skam Dig, gamle Rakkerknegt, Du har selv lagt Dig Strikken om Halsen, — Du har lært det, — gjør det ret! — Skam Dig, Vinhævert!

Anden Dagen efter Frieders Fængsling kjørte ganske tidligt en tohjulet Karre, forspændt med en mager Hest, igjennem Dalen ind til Universitetsstaden. Paa Karren stod en lang Kiste, og deri laa Frieders Liig. Han havde hængt sig i Fængslet. Svære, hemmelige Forbrydelser havde han taget med sig over i den anden Verden. Snart høit i Luften, snart nærved ledsagede Ravnene Karren. Deres høse Skrig var den eneste Klagelyd, man hørte. Vognen gik dem for langsomt, og de fløi forud og satte sig paa en fremspringende Fyrregreen, lode Vognen vinde et Forspring, og fulgte da atter hvæsende med den. Eller var det Kammerater, de maatte kalde hid, og lade afløse sig. Kudsken troede idetmindste fuldt og fast, at det var de samme, der fulgte ham lige til Stadsporten.

Frieder har qvalt hemmelighedsfulde Forbrydelser med sig. De Lærde gjennemforskede hver Aare i hans Legeme, men hans Livs Hemmelighed finde de ingensteds.

En venlig Genius havde neddysset Magdalene i Feberphantasier, hun bortsov de sidste Dages Lidelser og Glæder. Da hun efter flere Uger blev helbredet, tog Heister

hende igjen til sig i Staden. Hun blev atter det lykkelige, glade Barn som fordum, og lever i den Tro, at Frieder er død en naturlig Død.

Magdalene havde ingen Ro, før Heister havde aabenbaret for Jacob, i hvilket Forhold hun havde staaet til Frieder. Han gysede smerteligt over denne sidste grusomme Tilskikkelse, men forjog Tanken derom med sjelden Aandskraft, hvortil ogsaa en ny Overraskelse bidrog sit.

Da Fru Heister traadte ind i Kjøkkenet, gjenkjendte han strax i hende den unge Kone, hvem han paa hiin skjæbnesvangre Aften havde glædet saa meget med sin Musik; hun var forblevet i hans Erindring, men Heister havde han ikke kjendt igjen.

Et venligt Erindringsbaand blev efter gjensidig Meddelelse derved igjen knyttet fastere.

Idyllen paa Jernbanen.

Hvor lidet og hvor snevert er ofte Maalet efter en stor og viid Livsbane, fuld af haarde Kampe, og det saavel i den høitflyvende, Almeenheden helligede Stræben, som i den lavere, indskrænkede. — Og tilsidst — To Skridt Jord, en forglemt Høi, der snart bliver liig med Fladen!

Hvor fredeligt maatte Menneskene unde hverandre Plads, naar de tænkte paa Enden!

Men dette er den Velsignelse, vi modtage af vor Tumlen og Kæmpen i det Vide, at vi i det snevreste Rum lære at fatte Uendeligheden. Over det mindste Spand af Jord hvælver Himmelteltet sig, i den ringeste Virken staae vi midt inde i Universets Virksomhed.

Ved Udkanten af Bøgeskoven, hist hvor Blikket svæver ud over den vide Slette, ind- til de fjerne, skovkronede Bjerge, fra hvilke en Borgruin skuer ned, der staaer et lille Huus, hvis Tømmer endnu skinner i frisk, lysebruun Farve; det er med Forsiden vendt imod Dalen, Taget rager vidt frem, tre Egestammer bære Svalen med Træværket, hvorpaa Nelliker og Roser blomstre.

Dette Huus er en Banevogters Bopæl, thi her trække Skinnerne sig i dristigtkrummende Buer igjennem Dalen. Den nøgterne Vindesyge har kaldt det Ødselhed, at man har opbygget disse Huse saa ziirligt, men den uegennyttige Skjønhedssands har seiret. Disse Huse ere blevne til Mønstre for landlige Boliger, de staae i Enklang med Landskabet som en Prydelse for det.

Beboerne af de smukke Vagthuse synes ogsaa at holde dem i Ære, thi ingensteds mangler der en lille Have med Blomster af alle Slags, der er bleven afknappet den sig afsides strækkende Kartoffelmark.

Naar I fra Hovedstaden rulle frem paa Jernbanen, forbi Markerne, der for det hurtige Blik føie sig sammen som en Vifte; naar I see, hvorledes Hestene steile paa Engene, uvisse om, hvad enten de skulle glædes eller vredes over deres Medbeiler, den snøftende Damphest; naar I see, hvorledes Agermanden et Øieblik lader Spaden hvile, seer efter Eder og da hurtigt igjen vender den Jordklump, der holder ham fast; naar I stedse raskere bruse frem, medens Damphesten hvinende jubler, da vender hurtigt et Blik mod hiint Vagthuus ved Udkanten af Skoven. Hist staaer en Mand saa lige som et Lys og holder den sammenviklede Fane; paa Svalen staaer en Kone og holder paa Armen et lille Barn, der strækker Hænderne ud mod det

Fjerne, — Hilser dem! Det er Jakob, det er Magdalene, som bærer sin førstefødte Søn, Heisters Gudsøn, paa Armen.

Naar da de rullende Vogne ere susede forbi og man endnu kun hører dem langtfra, naar den hurtigt gispende Verden er borte og der atter er Stilhed rundt om, da stikker Jacob Fanen fast paa Pælen, nikker til sin Kone og leer med Drengen, og arbeider flittigt paa Marken.

Den stille, salige Lykke døer ikke, den fæster sit Bo tæt ved den nye Tids ubøielige Hjulspor.

Carmen.

Novelle
af
Prosper Merimée.

(Udkommet i Paris i October d. A.)

Jeg havde altid havt Mistanke om, at Geographerne ikke vide hvad de sige, naar de henlægge Stedet, hvor Munda-Slaget blev holdt, i Bastuli-Poenernes Land, nærved det moderne Monda, nogle faa Mile nord for Marbella. Efter mine egne Conjecturer ved en anonym Forfatters Værk: **Bellum hispaniense**, og nogle i Hertugen af Osunas fortræffelige Bibliothek samlede Underretninger, troede jeg, at man i Omegnen af Montilla maatte søge det mærkværdige Sted, hvor Cæsar for sidste Gang spillede qvit eller dobbelt med Republikkens Kæmpere. Da jeg i Begyndelsen af Høsten 1830 besandt mig i Andalusien, gjorde jeg en temmelig lang Excursion for at faae den Tvivl opklaret, der endnu var tilbage hos mig. En Beretning, jeg agter snart at udgive, vil, som jeg haaber, ikke lade den mindste Uvished mere tilbage hos alle retsindede Archæologer. Men forinden min Dissertation endeligt løser det geographiske Problem, der endnu holder det lærde Europa i Uvished, vil jeg fortælle Eder en lille Historie; den forudsætter ikke Noget med Hensyn til det interessante Spørgsmaal om Mundas Beliggenhed.

Jeg havde i Cordova leiet en Fører og to Heste, og begivet mig paa Veien med Cæsars Commentarer og nogle Skjorter, som min hele Bagage. En Dag, da jeg, halvdød af Udmattelse og Tørst, og stegt af en Sol, der kunde smelte Bly, vandrede om paa den opbøiede Deel af Cachenasletten, gav jeg af mit ganske Hjerte Cæsar og Pompeii Sønner Djævlen, idet jeg, temmelig langt fra den Sti, jeg fulgte, bemærkede en lille grøn Engplet, bevoxet med Rør og Siv. Dette forkyndte mig Nærheden af en Kilde. Og virkelig saae jeg, at den opdagede Græsplet var en Mose, hvori en Bæk tabte sig, der lod til at gaae ud fra en snever Kløft mellem to høie Klipper af Sierra de Cabra. Jeg sluttede mig til, at jeg ved at gaae op mod Bækken vilde finde friskere Vand, færre Igler og Frøer og maaskee en Smule Skygge mellem Klipperne. Ved Indgangen i Kløften vrinskede min Hest, og en anden Hest, jeg ikke saae, svarede den strax. Neppe havde jeg gjort hundrede Skridt, før Kløften, der pludseligt udvidede sig, viste mig en Slags naturlig Circus, der fuldkomment var beskygget af de omgivende høie Vægge. Det var umuligt at træffe paa et Sted, der lovede Vandreren et behageligere Hvilepunkt. Ved Foden af takkede Klipper fremvældede Kilden boblende og faldt i et lille Basin belagt med

Sand saa hvidt som Snee. Fem eller sex smukke grønnende Ege, stedse i Ly mod Vinden og forfriskede af Kilden, hævede sig ved dens Bredder og bedækkede den med deres tætte Skygge; og endelig frembød et fiint, friskt Græs omkring Bassinet, en bedre Seng, end man skulde kunne finde i noget Værtshuus i ti Miles Omkreds.

Æren for at have opdaget en saa smuk Plet tilhørte ikke mig. En Mand hvilede sig allerede der, og sov udentvivl, da jeg trængte derind. Vakt af Hestenes Vrinsken havde han reist sig og nærmet sig til sin Hest, der havde benyttet sig af sin Herres Søvn til at gjøre sig et godt Maaltid med Græsset, der omgav den. Dens Rytter var en ung Knøs, af Middelvæxt, men af et kraftigt Udseende og med et mørkt og stolt Blik. Hans Ansigtsfarve, som maatte have været smuk, var ved Solens Paavirkning blevet dunklere end hans Haar. I den ene Haand holdt han Hestens Grime og i den anden en Espingol af Kobber. Jeg tilstaaer, at i Begyndelsen overraskede Espingolen og dens Herres vilde Mine mig noget, men jeg troede ikke mere paa Røvere, fordi jeg havde hørt saa meget tale om dem og aldrig mødt nogen. Desuden havde jeg seet saa mangen ærlig Forpagter bevæbne sig lige indtil Tænderne, for at gaae til Markedet, at Synet af et Skydegevær ikke berettigede mig til at sætte den Ubekjendtes Moralitet i Tvivl. Og desuden, tænkte jeg, hvad skulde han gjøre med mine Skjorter og mine Elzevirske Commentarer? Jeg hilsede derfor Manden med Espingolen med et fortroligt Nik, og spurgte ham smilende, om jeg havde forstyrret hans Søvn. Uden at svare mig mønstrede han

mig fra Top ttl Taa, og da han lod til at have gjort dette tilstrækkeligt nok, betragtede han med samme Opmærksomhed min Ledsager. Jeg saae denne blegne og standse med synlig Forfærdelse. Det er nok et slet Møde, tænkte jeg, men Klogskaben raadede mig strax, ikke at lade nogen Uroligbed tilsyne. Jeg steg af Hesten, jeg bød Føreren at tage Tøiet af den, hvorpaa jeg lagde mig paa Knæ ved Kilden og dyppede mit Hoved og mine Hænder i Bassinet; derpaa drak jeg en god Slurk af dens Væld.

Jeg holdt imidlertid Øie med min Fører og den Ubekjendte. Den Første kom frygtsomt nærmere, den Anden syntes ikke at have onde Planer imod os, thi han havde frigjort sin Hest igjen, og hans Gevær, som han før havde holdt horizontalt, var nu rettet mod Jorden.

Da jeg ikke troede at burde lade som fornærmet over, at man havde gjort saa ringe Omstændigheder med min Person, saa strakte jeg mig i Græsset og spurgte Manden, om han ikke havde et Fyrtøi hos sig. Idetsamme tog jeg mit Cigarfutteral frem. Den endnu tause Ubekjendte søgte i sine Lommer, trak sit Fyrtøi op og skyndte sig at gjøre Ild for mig. Han blev synligt mildere stemt, thi han satte sig ligeover for mig, bestandigt uden at slippe sit Vaaben. Da min Cigar var tændt, udsøgte jeg den bedste, jeg havde tilbage, og spurgte ham, om han røgede.

— Ja, Sennor, svarede han. Det var de første Ord, han lod høre, og jeg bemærkede at han ikke udtalte sit „S“ paa den andalusiske Maade, hvoraf jeg sluttede, at han var en Reisende, ligesom jeg, kun mindre archæologisk.

— De vil finde denne særdeles god, sagde jeg, idet jeg bød ham en ægte Regagliacigar.

Han gjorde en let Bøining med Hovedet, tændte sin Cigar ved min, takkede mig med nok et Nik og gav sig derpaa til at røge med synlig Fornøielse. — Ah, raabte han, idet han lod det første Drag gaae ud igjennem Munden og Næseborene, hvor det er lang Tid siden, at jeg har røget!

I Spanien indleder en givet og modtaget Cigar Gjæstevenskabsforhold, ligesom i Orienten Delingen af Salt og Brød. Min Mand viste sig mere snaksom end jeg havde ventet. Skjøndt han foregav at boe i Omegnen af Montilla, lod han til at kjende Landet meget slet. Han vidste ikke Navnet paa den yndige Dal, hvori vi befandt os; han kunde ikke nævne nogen By i Egnen, og da jeg spurgte ham, om han ikke i Nærheden havde seet ødelagte Mure, store Teglsteen eller Billedhuggerarbeider, tilstod han, at han aldrig havde lagt Mærke til slige Ting. Derimod viste han sig meget erfaren hvad Heste angik. Han kritiserede min, hvilket ikke var vanskeligt; derpaa opregnede han mig sin Hests Slægtregister, der gik tilbage til det berømte Stutteri i Cordova; det var virkelig et ædelt Dyr, saa hærdet mod Udmattelse, efter hvad dens Herre sagde, at han engang havde redet tyve Mile paa en Dag i Galop eller stærkt Trav. Midt i sin Fortælling standsede den Ubekjendte pludseligt, som overrasket og vred over at have sagt formeget. — Det kom af at jeg i megen Hast maatte til Cordova, sagde han noget forvirret. Jeg skulde bønfalde Dommeren i Anledning af en Proces. — — Medens han talede, betragtede han min Fører Antonio, som slog Øinene ned.

Skyggen og Kilden forfriskede mig saaledes, at jeg erindrede mig nogle Stykker fortræffelig Skinke, som mine Venner i Montilla havde lagt i min Førers Vadsæk. Jeg lod ham bringe dem, og indbød den Fremmede til at tage Deel i det improviserede Maaltid. Dersom han ikke havde røget i lang Tid, saa havde han vist heller ikke spiist, idetmindste i de to sidste Døgn. Han slugede som en hungrig Ulv. Jeg troede at Mødet med mig havde været en Beskikkelse af Forsynet for den arme Djævel. Min Fører derimod spiste lidet, drak endnu mindre og talede aldeles ikke, skjøndt han fra Begyndelsen af vor Reise havde viist sig for mig som en uendelig Sladdermund. Vor Gjæsts Nærværelse syntes at genere ham, og en vis Mistillid fjernede dem fra hinanden, uden at jeg kunde gjætte Grunden dertil.

Allerede vare de sidste Rester af Maaltidet forsvundne; vi havde hver røget en ny Cigar; jeg befalede Føreren at lægge paa vore Heste, og vilde til at tage Afsked med min ny Ven, da han spurgte mig, hvor jeg gjorde Regning paa at tilbringe Natten.

Førend jeg havde lagt Mærke til et Tegn af min Fører, havde jeg svaret, at jeg vilde gaae til Værtshuset **del Cuervo.**

— Det er et daarligt Logis for en Herre som Dem. — Jeg gaaer derhen, og dersom De tillader mig at ledsage Dem, kunne vi gjøre Veien sammen.

— Meget gjerne, sagde jeg, idet jeg steg paa min Hest. Min Ledsager gjorde mig et nyt Tegn med Øinene. Jeg svarede derpaa med et Skuldertræk, som for at forsikre ham, at jeg var fuldkommen rolig, og vi begave os paa Reisen. (Fortsættes.)

og at det er vanskeligt, om ikke umueligt, at gjøre Lykke i længere Tid ved saadanne Midler; at det er paa en Maade at spille med falske Terninger og at lade det see. Man har Ret deri, og det er det, som forklarer Publikums pludselige Foranderlighed og de Revolutioner, der foregaae i dette Feuilletonnens Kongerige, hvor der er et Anno 93 hvert Aar. Et escamoteret Scepter sidder ikke solidt i Haanden, og Feuilletonnens Scepter er allerede faldet to eller tre Gange. Det ligger paa Jorden i dette Øieblik. Hvem skal tage det op igjen? Det er udentviol bestemt til, endnu at gaae igjennem flere Hænder; det vil ikke holde sig fast i nogen. Mere end een Romanskriver kan høre en hvisknde Stemme: "Macbeth, Du skal blive Konge!" men Hexen burde føie til: Du skal kun være det for en Dag. — Arme Feuilletons-Kongerige! Bønne-Kongerige! "Kongen drikker!"

Dersom Himlen ikke gjør Mirakler, maa Romanskrivernes Indbildningskraft svigte dem. En Romanskriver kan gjerne føle sig stolt, men man kan dog, uden at saare ham, sige ham, at han ikke er Gud, og at hans Frugtbarhed har Grændser. Saa stor den end er, saa kan dog denne Frugtbarhed ikke yttre sig uden under bestemte Vilkaar af Virksomhed og Hvile, hvis den ikke skal bringe Aborter eller Vanskabninger til Verden. Kunsten lever af Arbeide og Tanke, af Virksomhed og Drømmeri, og den kan ikke med en heldig Hurtighed frembringe noget, uden efterat den har tænkt med en klog Langsomhed. Den Mund, som i sin Tale udgjød Perler og Rubiner, var en Mund, som talede i rette Tid, og den, som udgjød Fiirbeen og Øgler, var en Mund, som talede altid. Vistnok have Romanskriverne givet os Perler og Rubiner, og de give os endnu ikke Øgler, men lad dem tage sig iagt! Udtømmelsen kan have de farligste Virkninger, og ere de ikke allerede komne til Udtømmelsen? I lang Tid gjentoge de sig selv; nu copiere de hverandre indbyrdes. Da enhver af dem i sin taabelige Ødselhed allerede har udtømt sin Andeel af Originalitet, og de næsten Alle ere ved Enden af Banen, saa ere de tvungne til at betjene sig af Midler, der ere i Mode. Deraf kommer det, at næsten alle de nye Romaner, uagtet Forskjelligheden i Sujetterne, have en stor Familieliighed. De Typer, der vare satte i Omløb for ti eller femten Aar siden, komme stedse tilbage, uundgaaeligt, kun i det høieste med nogle lette Modifikationer og et forandret Costume; man kan sammenligne dem med en Skuespillertroupe, der er blevet gammel, og ikke har kunnet skaffe sig nye Rekrutter. En anden Ulykke er den, at Stilen har havt Opfindelsens Skjæbne; den er blevet udmattet, har tabt sin naturlige Glands, sin oprindelige Kraft, og for at skjule sine Tab, har den givet sig en Slags vedvarende Feber og convulsiviske Bevægelser. Hvor skal Enden være paa denne Feber og disse Convulsioner? Man kan ikke sige det. Hvad der er vist, det er at Stilen saavelsom Opfindelsen lader til at ligge paa sit Yderste. Hvad vil der saa skee? Efterhaanden som Smagen for Romaner forplanter sig, og deres Læsere blive mere og mere begjærlige og umættelige, vil Romanskriverens Talent dale. Forbrugernes Antal og Appetit vil vexe og Produktionen vil aftage. Der er ikke langt derfra til en Hungersnød. Skulde vi allerede have havt vore syv Overflødighedsaar?

Denne Frygt er ingenlunde overdreven. Feuilletonnen er en brændende og usund Colonie, hvor Indbildningskraftens haardføreste Soldater og tappreste Helte rammes af pludselige og ofte dødelige Sygdomme. En Fremmed, der ikke var oplyst om hvad der foregaaer hos os, og som ikke kjendte Pengenes nuværende Værdi, i hvad der angaaer Indbildningskraften, kunde meget let falde paa at troe, at Feuilletonnen er et Deportationssted, en Slags Cayenne, hvor Romanskriverne bringes hen for at bøde for deres Synder. Og de have i Grunden Ret. Lader os tage de lærde og geniale Romanskrivere, hine Mestre i den fortællende Kunst, som gjøre en Ende paa deres Fremstillinger, famvittighedsfulde og delicate Forfattere, som Manzoni, de Vigny og Merimée, og fordømme dem til evig Feuilleton, eller til endnu mindre, til Feuilleton paa nogle Aar, og spørger dem, om de ikke vilde ligesaa gjerne sendes til Sinnamary! — I Sandhed, Climatet der er ikke mere fortærende.

Beraaber Eder længe nok paa, at uden Feuilletonnen findes der kun for Romanskriveren en indskrænket Publicitet; jeg vil aldrig kunne begribe, at en Smule mere eller mindre Publicitet opveier alle de Opoffrelser, Feuilletonnen fordrer. Er det da fornuftigt at kjøbe for en saa overdreven Priis den Fornoielse, at stige fra Balconnen, paa hvilken man beherskede Mængden, ned paa Gaden, hvor man trykkes og faaer Albuestød, især naar Balconnen er en viid Terrasse, fuld af Blomster, som den har været det for flere af vore Romanskrivere?

Repertoire.

Søndag: Debatten i Politivennen. Toreadoren.
Mandag: Kun tyve Aar. Pas de deux. De Uadskillelige.
Tirsdag: Ilde og hjemme Aagerkarl og Sanger. (Første Gang.)
Onsdag: Indqvarteringen. Dands. Debatten i Politivennen.
Torsdag: Don Juan (Operaen).
Fredag: En Bryllupsdags Fataliteter. Aagerkarl og Sanger.
Løverdag: Diderich Menschenschreck. Rafael.
Søndag: Pak!.

Indhold.

Zephyr og Rosenknoppen, af Caralis.
Forbrydere, en Landsbyfortælling af Berthold Auerbach.
Carmen, Novelle af Prosper Merimée.

Theater, Kunst og Literatur. Feuilleton-Romanerne, af Limayrac.

En „Tenore assoluto".

Redacteurens Bopæl er i Hôtel du Nord Nr. 57, hvor han sikkrest træffes hver Formiddag indtil Kl. 11.

Af dette Ugeskrift udkommer hver Søndag Formiddag et Nummer, ledsaget af et artistisk Bilag. Abonnementsprisen er 13 ß qvartaliter eller 1 ß pr. Nummer. Subskriptionen er kun bindende for eet Qvartal. Enkelte Nummere eller Lithographier sælges ikke. Man tegner sig i alle Boglader i Danmark, Norge og Sverrig, samt hos medundertegnede Forlægger F. H. Eibe.

F. H. Eibe,
Boghandler, Løvstræde Nr. 122,
Stuen til Venstre.

Louis Klein,
Bogtrykker,
store Kjøbmagergade Nr. 65.

Trykt hos Louis Klein.

Freia.

Nordisk Album for Poesi og Kunst.

Redigeret

af

Carl Borgaard.

---

1. Bind. Nr. 8.

Søndagen den 23de Novbr. 1845.

S.FROLICH TIX

Theater, Kunst og Literatur.

Det kongelige Theater.

„Aagerkarl og Sanger." Vi tilstaae, at vi, efter blot at være blevne bekjendte med denne lille Skizze gjennem dens Opførelse paa Scenen, have været fuldkommen enige med vore Dagblade i den strænge Dom, de have fældet over Texten; men vi ere, ved senere at læse denne, komne til den Erkjendelse, at Forfatterens lille Arbeide i Forbindelse med en livlig og charakteristisk Musik, og et godt Scenearrangement, vilde kunne udøve en ret behagelig Virkning ved Opførelsen. Den største Feil fra Forfatterens Side er udentvivl den, at han har troet, at et Stykke, hvis Udfald saa betydeligt er afhængigt af dets hele mise-en-scene, skulde under Theatrets nuværende Forhold kunne blive arrangeret med den nødvendige Smag og Omhyggelighed. En anden Feil, som Forfatteren og Componisten tildeels dele med hinanden, er den, at de i Udførelsen af den Idee, at lade Sangens Magt fremtræde som Formilder af Haardhjertetheden, som Vækker af Kjærligheden og som Behersker af den raa Hob, ikke have ladet den Sang, der skal bevirke dette, træde frem med tilstrækkelig Kraft og Selvstændighed, hvilket her var saameget nødvendigere, som jo Stykkets hele øvrige Dialog ogsaa er Sang. Hr. Rungs Musik har mange smukke Enkeltheder, men den er sikkert i det Hele taget, og især i Chorene, noget for alvorlig, og den savner den Lethed og Livliged, der skal aande frem af en Skildring af det sydlige Folkeliv. — Scenearrangementet var, med Undtagelse af den ret smukke Decoration, i høieste Grad fattigt og dødt; det var saaledes bl. A. aldeles umuligt at forstaae, at de stive, livløse Rækker af Comparser, der fyldte Scenen, skulde forestille overgivne Carnevalsmasker.

Jfr. Bergnehr opfyldte ved sin smukke Udførelse af Sangerens Rolle, de Forventninger, man efter hendes første Debut i forrige Saison gjorde sig om hende; Mad. Rung sang Maria Riosas, for hendes Stemme fortrinligt componerede Parti, særdeles smukt, og spillede Rollen med Liv og Naivetet. Hr. Phisters Aagerkarl er et den fortræffelige Kunstner værdigt lille Genrebillede.

Efter hvad vi have erfaret, vil der til den næste Opførelse af Stykket blive foretaget nogle Forkortninger og nogle Forandringer i Arrangementet, og hvis dette skeer med Held, vil den lille Bagatel maaskee endnu komme til at tage sig ret vakkert ud paa Scenen.

— Hertz's Lystspil Emma er bestemt til Gjenoptagelse i Repertoiret og vil kunne ventes opført i denne Vinter.

— Shakespeares Tragoedie Romeo og Julie indstuderes i denne Tid. Julies Rolle vil blive udført af en Debutantinde, Jfr. Meier.

— Af Operaer ere: Et Eventyr i Rosenborghave, Den nye Jordegodseier og Den hvide Dame under Indstudering. I den sidstnævnte vil Tenoristen Hr. Meier optræde som Debutant i George Browns Parti.

— Paa Dramaet Kong Volmer og Havfruen ere Syngeprøverne begyndte.

Kunst.

Da Blunds store Maleri **De fire Livsaldre** nu om faa Dage vil blive offentligt udstillet, ville vi her meddele den af Kunstneren selv givne forklarende Oversigt over denne omfattende Composition:

"Fremstillingen af det menneskelige Liv i de fire forskjellige Stadier, paa hvilke Mennesket under Troens, Kjærlighedens og Haabets beskjærmende Ledsagelse tilbagelægger sin Livsvei, og seer Maalet for sin Vandring, sin Forklaring, imode, — er den Opgave, som Kunstneren i sit Billede har forsøgt at løse. Det være ham tilladt, at give en forklarende Oversigt over det, som han i Form og Farve har stræbt at gjøre anskueligt.

Fra Menneskets første Udflugt indtil dets Ende, hvor det naaer sit Livsmaal, og seer sin Livssol gaae ned, ere de tre betegnede Væsener, Tro, Kjærlighed og Haab, dets bestandige Ledsagere. Fra den Tid af, da Anelsen om og Erkjendelsen af Gud vaagner op i det, vige de aldrig mere fra det. Fremherskende blandt disse himmelske Skikkelser, Alt omfattende og ledende, er Kjærligheden. Den ledsager Barnet og Ynglingen og fører dem ind i Livet; under dens Indflydelse seile de mægtigt fremad paa Livsstrømmen, medens Manden, med hvem det allerede gaaer nedad og tilbage, styrket og opretholdt af Troen kæmper med Strøm og Brænding, og medens det er Haabet, der fører Oldingen til hans Livsmaal. I Mennesket herske to Aander, en god og en ond; heller ikke de bør mangle i noget af Livsbillederne, og det overveiende Herredømme, en af disse udøver, giver Billedet dets Tone og Farve.

For **Barnet** viser sig den beskjærmende Kjærlighed i den omhyggelige Moders Skikkelse. Hun bærer det paa sine Arme, og sorgfrit flyder det hen over Livsbækken, der glider sagte frem gjennem blomstrende Enge. Den gode som den onde Aand ligge endnu begge i dyb Søvn. Uudviklet er Psyche,

BIBLIOTHECA REGIA · MONACENSIS

DJERVHED OG UFORSKAMMETHED.

Aagerkarl' og Sange[illegible]

[illegible] musikalsk Carnevalsskizze,

componeret af Hr. [illegible]mester H. Rung.

Pe[illegible]

Leopardi, en Aagerkarl..... Hr. Pfister.
Maria Rosa, hans Datter.. Md. R[illegible]
Filippo Palma, en italiensk Sanger.................. Jfr. [illegible]
[illegible] .... Hr. Hansen.
[illegible] .... „ Schram.
[illegible], hans Kone...... „ Knudsen.*
[illegible] .... „ Albrecht.

Smaa [illegible]

Handlingen foregaaer [illegible] Rom i [illegible] af [illegible] Aarhundrede.

(Skuepladsen [illegible] tevere i Rom. I Forgr[illegible] Amorelli, en smuk Bygning, [illegible] hængte med rode og brogede [illegible] casa Leopardi, et uanseelig [illegible] Steentrappe fører op til, og [illegible] Vigne. I Baggrunden Sabinerbjergene. Naar Tæppet gaaer op, er Scenen opfyldt med [illegible] Masker, Bønderpiger fra Albano [illegible] Blomstersælgere, Paiseer og M[illegible] Paa Balconen i Palazzo Amorelli [illegible] nemme unge Herrer, [illegible] Amorelli. Under [illegible] livlig Kamp med Blomster[illegible] mellem Herrerne paa Balconen [illegible] Maskerede udenfor [illegible] maskeret som [illegible] Blomsterkurv [illegible])

Chor.

Himlen er solblank og blaa,
Slet ingen Skyer derpaa!
Lystige, glade
Vil vi os bade
[illegible] i [illegible]ens brusende Strom!
Himlen [illegible] og blaa,
[illegible] ingen Skyer [illegible]!
[illegible]
[illegible] glade [illegible],
[illegible] og [illegible] en Carnevals[illegible]

([illegible] maskeret [illegible] Maria Rosa.)

Palma.

([illegible])

[illegible] og lad

[illegible]

Til [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Palma.

[illegible] Trummel er jeg ene,
[illegible] mig [illegible] ingen Glæde her —
Dig søger jeg, kun Dig alene....

Maria Rosa.

Det siger I [illegible] til Enhver!

Palma.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

O [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

---

* [illegible] Opera[illegible] hertillands [illegible] Forfatteren være [illegible] at han [illegible] Skolen [illegible] som man [illegible] Characteristiker som „[illegible]", „[illegible]" [illegible] til at Enhver have Leilighed til at overbevise sig om.

Forfatteren.

Freia 1845.

Aagerkarl og Sanger*),

en musikalsk Carnevalsskizze,

componeret af Hr. Syngemester H. Rung.

Personerne.

Leopardi, en Aagerkarl..... Hr. Phister.
Maria Rosa, hans Datter.. Md. Rung.
Filippo Palma, en italiensk Sanger..... Jfr. Bergnehr.
Grev Amorelli ..... Hr. Hansen.
Pierrot..... " Schram.
Pierrette, hans Kone..... " Knudsen.
Arlechino..... " Albrecht.

Smaa Arlechinoer og Carnevalsmasker.

Handlingen foregaaer i Rom i Midten af det forrige Aarhundrede.

(Skuepladsen forestiller en Udkant af Trastevere i Rom. I Forgrunden til venstre palazzo Amorelli, en smuk Bygning med Balconer, behængte med røde og brogede Tepper. Tilvenstre casa Leopardi, et uanseeligt Huus, som en Steentrappe fører op til, og med en tilstødende Vigne. I Baggrunden Sabinerbjergene. Naar Teppet gaaer op, er Scenen opfyldt med brogede Masker, Bønderpiger fra Albano, Søfolk, Blomsterscelgere, Painoer og Minenter. Paa Balconen i Palazzo Amorelli endeel fornemme unge Herrer, deriblandt Grev Luigi Amorelli. Under det første Chor føres der en livlig Kamp med Blomsterbouquetter og Confetti mellem Herrerne paa Balconen og nogle af de Maskerede udenfor Paladset. Maria Rosa, maskeret som Bondepige fra Albano, med en Blomsterkurv paa Armen.)

Chor.

Himlen er solblank og blaa,
Slet ingen Skyer derpaa!
Lystige, glade
Vil vi os bade
Henrykt i Glædens brusende Strøm!
Himlen er solblank og blaa,
Slet ingen Skyer derpaa!
Muntert deroppe
Englene hoppe,
Titte og drømme en Carnevalsdrøm.

(Under Choret kommer Filippo Palma, maskeret som Troubadour, ind paa Scenen og opdager Maria Rosa.)

Palma.
(til Maria Rosa.)

Stands, skjønne Maske! stands og lad
Mit Øie som en Bi sig klæbe
Til dine Læbers Rosenblad!

Maria Rosa.

Forgjæves vil, Signor! I stræbe
At lokke mig med smukke Ord:
Jeg Eders Smiger ikke troer.

Palma.

I denne Vrimmel er jeg ene,
For mig er ingen Glæde her—
Dig søger jeg, kun Dig alene....

Maria Rosa.

Det siger I vel til Enhver!

Palma.

Dig søger jeg! kun Dig alene!
Min Lykke blomstrer paa din Vei,
Foruden Dig er her jeg ene
O svar mig, siig: troer Du mig ei?

Maria Rosa.

Mig søger han, kun mig alene!
Hans Lykke blomstrer paa min Vei,

---

*) At skrive Operaterter hertillands er et virkeligt Offer, thi for det Første kan Forfatteren være vis paa, at hans Text i Regelen hverken vil høres eller forstaaes, og for det Andet, at man ikke destomindre altid vil vælte Skylden paa ham, hvis Arbeidet mishager paa Scenen. Saaledes er det ogsaa gaaet nærværende Bagatel, som man strax har charakteriseret som „kjedelig", „slet", „jammerlig" o. s. v. Hvorvidt den virkelig er det, vil nu Enhver have Leilighed til at overbevise sig om.

Forfatteren.

Foruden mig er her han ene —
Nei, nei! Signor, det troer jeg ei.

Palma.

Dig søger jeg, kun Dig alene o. s. v.

Maria Rosa.

Mig søger I, kun mig alene,
Jer Lykke blomstrer paa min Vei,
Foruden mig er her I ene —
Nei Signor, nei! jeg troer Jer ei.

(Begge vende sig.)

(En stor **Arlechino**, omringet af en heel Mængde smaa:)

(til Palma:)

Man træffer overalt dog Slægt og Venner!
I frier paa aaben Gade
Og mangler Brixen — det er evig Skade!

(til de smaa Arlechinoer:)

Her er en Fetter, som I neppe kjender,
Omfavner ham!

(De smaa Arlechinoer hoppe lystigt opad Palma og dandse rundt omkring ham.)

Palma.

Bort!

(Til Maria Rosa, der benytter sig af dette Intermezzo for at slippe bort.)

O bliv!

Maria Rosa.

Vi sees igjen.

(Hun kaster en Bouquet til ham.)

Palma.

Vi sees igjen! O Lyst og Liv!

Chor af Blomstersælgere.

Blomster, Confetti!
Jeg har dem bedst.
Blomster, Confetti!
Jeg giver flest!

En Pierrot,
(med et udstoppet Svøbelsebarn paa Armen,)

Visselulle, søde Noer!
Sov nu sødt og sov Dig stor —
Visse — visse — lulle!

Stille, stille! ikke skrig!
Sov og bliv Din Fader liig,
Visse — visse — lulle!

(Maria Rosa kommer frem paa den modsatte Side af Skuepladsen, forfulgt af Grev Amorelli.)

Greven.

Hvi vil Du flygte?

Maria Rosa.

Kom mig ei nær.

Greven.

Hvor kan Du frygte?
Jeg har Dig kjær.

Maria Rosa.

O hvilken Plage!
O hvilken Nød!

Greven.

Stands dog din Klage!
Hvor Du er sød!

Maria Rosa.

Slip mig! I vover...

Greven.

Alting, min Glut!
Alting jeg vover.
Blot et Minut!

(Maria Rosa river sig løs og iler fra ham. Grev Amorelli forfølger hende paany, men løber i Armene paa Pierrot, der slaaer ham sin Hue i Ansigtet; idet han slipper fra ham, falder han i Hænderne paa Arlichinoerne, der dandse omkring ham. Blomstersælgernes Dobbeltchor gjentages. Forvirring mellem Maskerne, der ligeledes udtrykkes af Musiken, som gaaer over i det følgende Chor.)

Himlen er solblank og blaa,
Slet ingen Skyer derpaa!
Lystige, glade
Vil vi os bade
Henrykt i Glædens berusende Strøm!
Himlen er solblank og blaa,
Slet ingen Skyer derpaa!
Englene hoppe
Muntert deroppe,
Titte og drømme en Carnevalsdrøm!

(Maskerne bort. Palma bliver tilbage.)

Palma (alene.)

Hun er her ei. Her var, det hun forsvandt.
Saa bort igjen! Men det er sandt,
Et Ærind har jeg jo i denne Kant.
Thi Carnevalet, som er rigt paa Lyst,
Har gjort saa fattig mig paa Guld,
At jeg — hvis ellers Skjæbnen er mig huld —
Maa hos en Agerkarl nu søge Trøst.
De Store mig beskytte,
Og Romas Damer til min Stemme lytte, —
Men ak, i denne Nød kan Sligt kun lidt
mig nytte.
Nu til den Gamle ind! Hvo veed, maaskee
Skal jeg paa Corso atter hende see.

(Han iler henimod Trappen. Under den sidste Deel af Recitativet træder Signor Leopardi ud af sin Dør, seer sig forsigtig om og tillaaser den omhyggelig).

Palma.

Hvad seer jeg ret? Nu maa jeg lee ....
Min ædle Ven! Nei det er deiligt!
Hvor jeg er glad ved Jer at see —
I kan ei komme meer beleiligt.

Leopardi.

Ydmygste Tjener! Skyldigst jeg takker!
Tohundred Piastre tilgode jeg har.
(Han udstrækker Haanden).
Kom kun med Pengene! (sagte) Jeg bli'er
en Prakker,
Han vil ha'e flere — den Ting er jo klar!

Palma.

Tohundred Piastre, det er rigtigt!
Just denne Sum behøver jeg.

Leopardi.

Nei gjør I det!

Palma.

Jo det er vigtigt ....

Leopardi.

(tager Hatten af).
Undskyld mig, at jeg gaaer min Vei!

Palma.

Kunde I nænne? ....

Leopardi.

Jo det kan jeg godt!
Skyldigste Tjener!

Palma.

Hør mig dog blot!

Leopardi.

Har I Caution da for mine Contanter?
Pant: Prætiosa af Guld, Diamanter?

Palma.

Intet.

Leopardi.

Slet Intet?

Palma.

Nei .... Jo det er sandt! ...

Leopardi.

Hvad da?

Palma.

Min Stemme!

Leopardi.

Det kalder I Pant!

Palma.

Han vil ei længer paa mig høre —
Idag gaaer Alting mig forkeert.
Ifald jeg ikke kan ham røre,
Saa er jeg næsten ruineert.

Leopardi.

Hans Stemme! Nei vil man blot høre!
Men er da Mennesket forkeert?
Hvad skal med sligt et Pant jeg gjøre?
Jeg bliver tidsnok ruineert.

Palma.

Han vil ei længer paa mig høre o. s. v.

Leopardi

Hans Stemme! Nei vil man blot høre!
o. s. v.

(paa en Gang.)

Palma

(præluderer paa Guitarren)
Jeg læser i hans Blikke,

At denne Gang jeg ham bevæger ikke.

Leopardi.

Er da Menneſket gal! Har man hørt, hvilken Snak?
For hans Stemme jeg gi'er ei en Pibe Tobak.

Palma.

Han hører ei min Klage,
Og kun min Cithers Trøſt har jeg tilbage.

Leopardi.

Hele to hundred Piaſtre tilgode jeg har,
Og med dem har han længe nok holdt mig for Nar!

Palma.

Er det den Lykke, Livets Rigdom ſkjænker
Til den, der dyrker Sangens muntre Kunſt?
Saaſnart han flyve vil ved Muſers Gunſt,
Han tynges ned igjen af Modgangs Lænker!
Forhadte Skjæbne og forhadte Trøſt!
Hans Pande krandſer man med Blomſter ſmukke
Og gjerne hører man hans Sangerrøſt —
Men hvor er den, der høre vil hans Sukke?
Hans Fryd, hans Jubel Alle kan forſtaae,
Men ak, hans Qval vil Ingen høre paa!

Leopardi,

(hvis Barſkhed under Palmas Sang gaaer gradviis over til den fuldkomneſte Henrykkelſe.)

Nei, hvilken Røſt! — Hvor deiligt, aah! —
Han rører mig! — Jeg græde maa! — —
Jeg kan ikke modſtaae. Han mig rører til Taarer.

Palma.

Hvad er det?

Leopardi.

Ak, min Gud! denne Røſt mig bedaarer.

Palma.

Hvad min Røſt?

Leopardi.

I kan faae, hvadſomhelſt I vil ha'e.

Palma.

Hvad? jeg Pengene faaer?

Leopardi.

I ſkal have dem, ja!
Vil I fleer, saa ſiig til. Skynd Jer blot, ſiig kun frem.

Palma.

(affides) Et Mirakel det er! (høit) Tak! jeg be'er kun om dem.
Nu veed jeg Maaden ham at røre!
En ſaadan Ven er Penge værd —
Vil han blot hver Dag paa mig høre,
Saa bli'er jeg ſnart en Millionair!

Leopardi.

Hvilken Røſt, hvilken Sang! hvor hans Toner mig røre!
Jo en Stemme ſom den er nok Pengene værd!
Ja min Tro, hvis hver Dag jeg fik Saadant at høre,
Blev jeg ſnart mere glad end en Millionair.

Palma (til Leopardi.)
Vil I blot hver Dag paa mig høre,
Saa bli'er jeg ſnart en Millionair.

Leopardi (til Palma.)
Ja min Tro, hvis hver Dag jeg fik Saadant at høre,
Blev jeg ſnart mere glad end en Millionair.

Duo canon.

(De gaae Begge opad Trappen og ind i Huſet. Under de ſidſte Takter kommer Maria Roſa frem fra Vignen i Baggrunden uden at blive bemærket.)

Maria Roſa.

Hvad kan den unge Mand min Fader ville?
Hvor er han ſmuk, hvor er hans Die milde!
Hvad har de To at tale om?
Og for hvis Skyld mon hid han kom?
For min? Madonna, hvilken daarlig Tanke.
Dog føler jeg mit Hjerte ængſtligt banke.

Romance.

Man har mig sagt: naar i et Bryst
Sin Ild Gud Amor tænder,
Da banker det med dobbelt Lyst,
Og Sorg og Modgang ender.
Jeg troer det ei, thi nu først ret
Jeg Sorg og Modgang kjender,
Dog glemt er strax, hvad nys jeg led:
Saa er da det ei Kjærlighed!

2.

Og dog, naar jeg, af Modgang træt,
Til Andres Trøst vil lytte,
Og naar jeg beder Himlen ret
Mig i min Nød beskytte:
Da synes mig igjen, at jeg
Vil denne Sorg ei bytte
For al den Lykke, som jeg veed, —
Mon det ei dog er Kjærlighed?

Maria Rosa. Grev Amorelli.

Greven.

Ha seer jeg ret? Min Gjenboes smukke Datter!
Og Du vil flygte atter?
Nei stands, nei dvæl
Og sluk den Ild, Du tændte i min Sjæl!

Maria Rosa.

Jeg fatter Eder ei. I mig tilgive!
Min Fader venter mig ... Jeg tør ei blive ..

Greven.

Mit smukke Barn! hvem spørger om din Fader!
Hvormangen Sang, hvormange Serenader
Har jeg Dig her ei bragt,
Naar Natten lyste med sin Stjernepragt,
Men altid blev dit Vindue tillukket!

— — Den stille Nat har hørt, hvor jeg har sukket,
Og Maanen saae mig paa sin stille Vei,
Men den, jeg elsker, hørte, saae mig ei!
O sig mig, svar,
Hvi aabned aldrig sig Din Rudes Glar?

Maria Rosa.

Fordi ... fordi ...

Greven.

O svar mig, vær dog blid!

Maria Rosa.

Nu vel, saa vid,
Fordi for Jer mit Hjertes Dør er lukt,
Og sang I end, Hr. Greve! nok saa smukt,
Med den faaer I dog aldrig Bugt.
Nu har jeg ærligt svart ... og nu, lad nu mig gaae.

Greven.

Det Svar kan jeg forstaae,
Men tro blot ei, Du slipper mig saadan!
Du siger selv, at mine Sange kan
Ei røre Dig. Nu vel, i denne Stund,
Ved dette Kys, jeg trykker paa din Mund,
Jeg sværger høit ...

Maria Rosa

(støder ham fra sig.)

O Himmel, staa mig bi!
Hvo frelser mig? Vil Ingen mig befrie?

Palma

(kommer i det Samme ud fra Leopardis Dør.)

Du frække Røver!

Maria Rosa.

Himmel! han!

(Hun ler hen imod ham.)

Palma

(til Greven.)

Hvad vover I?

Greven.

Ha vogt Jer, unge Mand!

Maria Rosa.

O frels mig for den Frække!

Palma.

Lad Eder ei forstrække,
Her er ei Fare meer!

Greven.

Jeg er af Eders Mening —
Nei hvilken vm Forening!
Tilgiver, at jeg leer!

Palma.

Han spotter mig og truer!
Af Harm mit Hjerte luer,
Mig Vreden river hen.
Ha ved min Sangerære!
Jeg skal Respekt ham lære
Naar vi To sees igjen.

Maria Rosa.

Jeg for hans Ondskab gruer;
Men glad jeg Frelsen skuer
I Eders Blik, min Ven!
Hans Spot jeg let vil bære,
Naar jeg det Haab tør nære,
At ei vi sees igjen!

Greven.

Toømme Turtelduer!
For sligt et Syn jeg gruer —
(til Palma.)
Derfor farvel, min Ven
Men ved min Ridderære!
Mit Løsen Hevn skal være,
Naar snart vi sees igjen!

Palma
(til Greven.)

Jeg skal Respekt Jer lære,
Naar vi To sees igjen!

Maria Rosa
((til Samme.)

Jer Spot jeg let kan bære
Blot ei vi sees igjen!

Greven
(til dem Begge.)

Mit Løsen Hevn skal være,
Naar snart vi sees igjen.

Palma, Maria Rosa.

Palma.

O glem hans frække Ord,
Der dræbte disse Kinders Rosenblod!
Lad dette Smiil, der har sit Hjem
Paa Eders Læbe, atter blomstre frem,
Lad ingen Sky fordunkle
De skjønne Stjerner, som saa kjærligt funkle!
Men laan mig venligt Øre
Og lad min Stemme Eders Hjerte røre!

Maria Rosa.

Hvad kan I sige mig? Hvad skal jeg høre?

Palma.

Saa viid det da: Du er min Længsels Havn,
Og kun hos Dig vil mine Tanker bygge,
Thi kun hos Dig jeg kjender Livets Lykke,
Og kun hos Dig jeg kjender ei til Savn!

Maria Rosa.

Hvor sødt fortrylle mig hans ømme Ord,
Og af en navnløs Fryd mit Hjerte banker!
En Verden aabner sig for mine Tanker,
Og nyskabt synes mig den skjønne Jord!

Begge.

O Salighed at vandre Arm i Arm
Med Dig, min Elskte, lytte til din Stemme.
Og ved dit Bryst den hele Jord forglemme,
Med al dens Ufred, al dens Sorg og Harm!

(Under Efterspillet gaae de langsomt bort, tæt klyngede til hinanden.)

Leopardi
(kommer frem i heftig Bevægelse).

Nei han er her ei meer!
Ingensteds jeg ham seer!
Jeg var gal, jeg var fuld,

Nu jeg tilstaaer det lydt!
Jeg er skammelig snydt
For mit Guld, for mit Guld!
Mine Zechiner, mine Dubloner
Bortgav jeg Dosmer for nogle Toner:
Jeg vil søge ham op!
Hold paa Tyven! stop! stop!
Hver en Skilling og Hvid
Skal han strax give hid!
Jeg er snydt, jeg er snydt,
Jeg er skammelig snydt
For mit Guld, for mit Guld,
For mit deilige Guld!

(Idet han vil ile ud af Scenen, møder han Palma og Maria Rosa, der komme Arm i Arm, fordybede i hinandens Beskuelse.)

Leopardi.

Ha hvad seer jeg? Falske Datter!

Palma

Han din Fader?

Leopardi.

Lumpne Rover,
Godt, saa seer jeg Jer dog atter!

Maria Rosa.

Hvor din Vrede mig bedrøver!

Leopardi.

Vil man see, hun sig beklager!

Palma.

Vil I rolig paa mig here?

Leopardi.

Først for Guld I mig bedrager,
Nu I Dattren vil forføre!

Maria Rosa

Han mig elsker! lad Dig røre!

Leopardi.

Kom mig ei for Øine meer!

Maria Rosa.

Ham jeg evig vil tilhøre,
I hvad end der med mig skeer.

Palma og Maria Rosa.

Lad ham vredes, lad ham true!
Fra Dit Bryst mig Ingen river!
Een er kun vor Hjertes Lue,
Din i Liv og Død jeg bliver!

Leopardi.

Min Forbittrelse jeg længer ei kan kue,
Jeg dit Billed, Falske! fra mit Hjerte river!
Lad mig aldrig meer Jer for mit Øie skue,
Min Forbandelse Jer begge To jeg giver.

(Signor Leopardi gaaer i heftig Bevægelse op og ned. I det Samme hører man Musikken til en Saltarella udenfor, og strax efter kommer en Mængde lystige Masker med Arlechinoerne i Spidsen ind paa Scenen og begynde at dandse. Maskerne omringe strax Signor Leopardi, dandse rundt omkring ham, trække ham med ind i Kredsen og støde ham frem og tilbage).

Leopardi.

Jeg vil ei dandse! — Vil I la'e mig være!
Du lille Satan! — Bi, jeg skal Dig lære!

(Endelig give de slip paa ham, og han synker udmattet og aandeløs om paa en Bænk i Forgrunden udenfor sin Vigne. Imidlertid opføres en lystig Saltarella med hurtigt afvexlende og carrikerede Toure, hvori en Arlechino og en qvindelig Pierrot udføre Hovedpartierne).

Pierrot

(fra første Scene kommer grædende ind.)

Hvor er min Kone? hvor er hun henne?
Uden min Kone jeg kan ikke nære mig.

(Han opdager hende i Armene paa Arlechino.)

Troløse Qvinde, hvor kan du nænne?
Ak, hvor din Falskhed i Hjertet kan skjære mig.

Pierrette.

Trøst Dig, min Kjære! her er jeg igjen —
Over saalidt maa Du ikke bedrøve Dig.
Thi jeg med ham der vilde kun ove mig
I D i g at kysse og klappe, min Ven.

Pierrot (rørt).

Hun vilde ove sig! Hvor hun er god!

Arlechino.

Ja vist, blot ove sig! Er hun ei god?

Pierrot.

Dv Dig kun dygtigt, saa gjør Du min Villie!
Hvad I mig sige gier atter mig Mod —
Paa een Gang.
Ja jeg er lykkelig i min Familie!

Picrrette..

Ja Du er lykkelig i Din Familie!

Arlechino.

Ja han er lykkelig i sin Familie!
(De omfavne hinanden).

Grev Amorelli
(i Spidsen for endeel Masker kommer frem paa Scenen i Forgrunden til venstre).

Greven
(peger paa Leopardi).
Seer I den Aagerkarl?

Maskerne.
Vi kjende ham.

Greven.
Han lever af Jer Sved.

Maskerne.
Ja det er Skam!

Greven.
Hvad om vi drille ham?

Maskerne.
Ja hvorfor ei?

Greven.
Det kan ei skade ham.

Maskerne.
Hvad skade, nei!

Greven og Maskerne.
Paa een Gang.
Vi vil ham dygtigt drille —
Han frygter alt for vor Complot!
Den Spas er ikke ilde,
Han den Lection fortjener godt!

Leopardi, Palma, Maria Rosa.
Hvad kan de Folk mig (ham) ville?
Jeg troer, det er en heel Complot.
Et Puds man vil mig (ham) spille —
O Gud! jeg ahner intet godt.

Maskerne
(flokke sig truende om Leopardi).
Skammelige Pengepuger,
Som med Lyst vort Blod udsuger
Og dog holder os for Nar,
Op med Døren! frem med Vinen!
Skynd Dig lidt, forkort Dig Pinen!
Sæt det Bedste frem, Du har!

Leopardi.
Høistærede Pøbel! Ifald jeg maa tale....

Maskerne.
Nei, nei, nei!

Maria Rosa.
Madonna i de lyse Himmelsale,
O frels min Fader! o forlad ham ei!

Leopardi.
Maa det være mig tilladt at tale min Sag,
eller ei?

Maskerne.
Nei, nei, nei!

Leopardi.
Høistærede Pøbel! De har at befale.

Maskerne
(hurtigere og heftigere).
Skammelige Pengepuger o. s. v.

Palma.
Hold inde! Skammer Jer ved slig en Tvist!
Roms stolte Æt en gammel Mand vil true!
For slig Bedrift groer ikke Laurens Qvist —
Paa Capitolium, paa Forum hist
De Gamle rødme maae ved Jer at skue!

Maskerne.
Ei vi meente det saa ilde
Kun ham skrække lidt vi vilde.

Palma.
Bort da med Kiv og med Qval!
Skummer ei Glædens Pocal
Dobbelt i Solens synkende Lue?

Lad os da pryde
Den smukt med sin Krands!
Lad os da nyde
Dens Nectar med Sands!
Hvo vil, naar Himlen er blaa,
Selv sætte Skyer derpaa?
Tidsnok de komme, og tidsnok de true.

Maskerne.

Hvad er det? hvad maae vi høre?
Han fortryller Sjæl og Øre!

(Under Palmas Sang trække Maskerne sig bestandig længere tilbage fra Leopardi, der i Henrykkelse over Sangen glemmer sin Frygt. Almindelig Rørelse. Pierrot tørrer Øinene med Huen og vrider Vandet af den. Grev Amorelli gaaer forbittret bort. Leopardi trækker i en Klokke uden for sin Vigne; en ung Knøs aabner Døren oven for Trappen.)

Leopardi.

Bring Viin! bring Viin, den bedste, Huset eier!
— Hvad er dog alt mit Guld mod slige Toner!
(Til Palma).
Tag kun min Datter! I har vundet Seier!
Tag kun mit Guld, tag Alting, hvad jeg eier,
Thi atter I med Livet mig forsoner.

(Et Par unge Knøse bringe Bægere og Krukker med Viin. Leopardi gaaer selv omkring og skjænker flittig for Masterne.)

Maria Rosa (til Palma).

Nu kan jeg frit til mit Hjerte Dig trykke —
O hvorfor mangler min Lykke dog Ord?

Begge.

Alt, hvad man føler og haaber og troer,
Udsiges kan — kun ei Kjærligheds Lykke!

Slutningschor

(af Alle paa Scenen.)

Sangen skal leve, thi den blev dog ene
Givet til Trøst for os jordiske Stakler.
Engang bevæged den Træer og Stene, —
Stundom den gjør endnu større Mirakler!

(Teppet falder hurtigt.)

Carmen.

Novelle
af
Prosper Merimée.

(Fortsat.)

Antonios hemmelighedsfulde Tegn, hans Uro, nogle Ord, der vare undslupne den Ubekjendte, og især hans Ridt af tyve Mile og den lidet tilfredsstillende Forklaring, han havde givet derover, havde allerede dannet min Mening om min Reisekammerat. Jeg tvivlede ikke om, at jeg var i Selskab med en Smugler, maaskee med en Røver; men hvad brød jeg mig derom? Jeg kjendte tilstrækkeligt den spanske Charakteer til at være vis paa, at jeg intet havde at befrygte af en Mand, der havde spist og røget med mig. Hans Nærværelse selv var en sikker Beskyttelse mod ethvert ubehageligt Møde. Man træffer ikke hver Dag paa farlige Væsener, og det har en vis Interesse at befinde sig sammen med et saadant, især naar man mærker, at det er mildt og tæmmet.

Jeg haabede, gradviist at bringe den Ubekjendte til at gjøre mig fortrolige Tilstaaelser, og uagtet min Førers Blinken med Øinene, førte jeg Samtalen paa Stratenrøverne. Det forstaaer sig, jeg talede om dem med Agtelse. Der var dengang i Andalusien en berygtet Bandit, ved Navn Joseph-Maria, hvis Bedrifter vare i Alles Munde. Hvis jeg var ved Joseph-Marias Side? tænkte jeg. — — Jeg fortalte de Historier, jeg vidste om denne Helt, og udtrykte høit min Beundring for hans Tapperhed og Ædelmod.

— Joseph-Maria er kun en Dosmer, sagde den Fremmede koldt.

— Viser han sig selv Retfærdighed eller er det en overdreven Beskedenhed fra hans Side? tænkte jeg; thi ved at betragte min Kammerat var jeg kommet til at anvende Joseph=Marias Signalement paa ham, hvilket jeg havde seet opslaaet paa Gadehjørnerne. Jo, det var ham selv. Blonde Haar, blaae Øine, en stor Mund, smukke Tænder, smaa Hænder; en fiin Skjorte, en Fløiels Vest med Sølvknapper, Gamacher af hvidt Skind, en rødbruun Hest — — der var ingen Tvivl derom! Men lader os ære hans Incognito.

Vi ankom til Værtshuset. Det var saaledes, som han havde skildret mig det, det vil sige, et af de usleste, jeg endnu har truffet paa. Et stort Rum tjente til Kjøkken, til Spisesal og til Sovekammer, og gjennem et i Taget anbragt Hul gik Røgen ud, eller standsede rettere sagt, og dannede en Sky nogle Fod over Gulvet. Langs med Muren saae man fem eller sex Muulæselsdækkener, det var de Reisendes Sengetæpper. Tyve Skridt fra Huset, eller rettere fra det eneste Rum, jeg har beskrevet, hævede sig en Slags Skuur, der tjente til Stald. I denne fortræffelige Bolig var der ikke andre menneskelige Væsener, idetmindste for Øieblikket, end en gammel Kone og en lille Pige paa ti eller tolv Aar, begge sodfarvede og klædte i frygtelige Pjalter. — Dette er da Alt, hvad der er tilbage af Munda Baeticas Befolkning! sagde jeg, — O Cæsar! o Sextus Pompeius! hvor I vilde blive forundrede, hvis I kom tilbage til Verden!

Idet den Gamle saae min Kammerat, lod hun et Overraskelsesskrig undslippe. Ah! Sennor Don Joseph! skreg hun.

Don Joseph rynkede Brynene og hævede

den ene Haand saa bydende, at den Gamle strax taug. Jeg vendte mig til min Fører, og lod ham ved et umærkeligt Tegn forstaae, at han ikke havde noget at forklare mig angaaende den Mand, med hvem jeg skulde tilbringe Natten. Aftensmaaltidet var bedre end jeg havde ventet mig det. Man serverede os paa et lille Bord, der var en Fod høit, en Fricassee paa en gammel Hane med Riis og en Mængde spansk Peber, derpaa spansk Peber i Olie og endelig **Gaspacho**, en Slags Sallat af spansk Peber. Tre saa stærkt kryddrede Retter nødte os til, ofte at tage Tilflugt til en Kumme med Montillaviin, der var fortrinlig. Da jeg efter Aftensmaaltidet saae en Mandoline hænge paa Væggen, spurgte jeg den lille Pige, om hun kunde spille paa den. — Nei, svarede hun; men Don Joseph spiller saa smukt. — Vær saa god, sagde jeg til ham, at synge noget for mig; jeg er en lidenskabelig Elsker af Eders Nationalmusik.

— Jeg kan ikke nægte en saa god Herre, der giver mig saa ypperlige Cigarer, noget Forlangende, sagde Don Joseph muntert, og sang og accompagnerede sig paa Mandolinen. Hans Stemme var raa, men dog behagelig, Melodien var melancholsk og bizar; af Ordene forstod jeg ikke det mindste.

— Dersom jeg ikke feiler, sagde jeg, saa var dette ingen spansk Vise. Den ligner de **Zorzicos**, jeg har hørt, og Ordene ere vist i det baskiske Sprog.

— Ja, svarede Don Joseph med en mørk Mine. Han lagde Mandolinen paa Gulvet, korsede Armene og betragtede med et sælsomt Udtryk af Sorgmodighed den udgaaende Ild. Belyst af en Lampe, der stod paa det lille

Bord, gjenkaldte hans paa engang ædle og vilde Ansigt mig Miltons Satan. Som han, tænkte maaskee min Ledsager paa det Opholdssted, han havde forladt, paa den Landflygtighed, han havde paadraget sig ved sin Brøde. Jeg forsøgte at gjenoplive Samtalen, men han svarede mig ikke, og var hensunket i sine mørke Tanker. Den Gamle havde allerede lagt sig i en Krog af Værelset, skjult bag et hullet Teppe, der hang over en Snor. Den lille Pige havde fulgt hende ind i dette Rum, der var forbeholdt det smukke Kjøn. Min Fører reiste sig nu og bad mig følge sig ud i Stalden; men ved disse Ord foer Don Joseph op som om han vaagnede, og spurgte ham i en heftig Tone, hvor han gik hen.

— I Stalden, svarede Føreren.

— Hvad har Du der at gjøre? Hestene have Foder. Læg Dig hen, Din Herre vil tillade Dig det.

— Jeg frygter, at min Herres Hest er syg; jeg ønskede at han skulde see den, maaskee veed han hvad der er at gjøre ved den.

Det var klart, at Antonio ønskede at tale i Enrum med mig; men jeg vilde ikke indgyde Don Joseph Mistro, og i vor Stilling holdt jeg det for klogest at vise den størstmulige Tillid. Jeg svarede derfor Antonio, at jeg ikke forstod mig paa Heste, og at jeg havde Lyst til at sove. Don Joseph fulgte ham ud i Stalden, hvorfra han snart kom ene tilbage. Han sagde mig, at Hesten ikke feilede noget, men at min Fører fandt Dyret saa kostbart, at han gned det med sin Trøie, for at faa det til at svede, og at han havde ifinde at tilbringe Natten med denne kjærlige Beskjæftigelse. Imidlertid havde jeg strakt

mig paa Dækkenerne, omhyggeligt indhyllet i min Kappe, for ikke at komme i Berørelse med dem. Efterat have bedet mig at tilgive den Frihed, han tog sig, at lægge sig i min Nærhed, tog Don Joseph sin Plads foran Døren, ikke uden at have fornyet Fængkrudtet paa sin Espingol, hvilken han omhyggeligt lagde under den Vadsæk, der tjente ham til Hovedpude. Faa Minutter efter at vi havde ønsket hinanden Godnat, vare vi begge dybt indslumrede.

Jeg troede mig udmattet nok til at kunne sove paa et saadant Leie, men efter en Times Forløb udjoge nogle høist ubehagelige Stikninger paa Kroppen mig af min første Søvn. Da jeg havde erfaret disses Natur, stod jeg op og indsaae, at det var bedre at tilbringe Resten af Natten under aaben Himmel, end under dette ugjæstfrie Tag. Listende mig paa Taaspidsen naaede jeg til Døren, undgik forsigtigt at berøre Don Josephs Leie, og slap ud af Huset uden at han vaagnede. Udenfor Døren var der en stor Træbænk; jeg strakte mig paa den og indrettede mig saa godt jeg kunde for det Øvrige af Natten. Jeg vilde just for anden Gang til at lukke Øinene, da det forekom mig, at Skyggen af en Mand og en Hest passerede forbi mig, uden dog at gjøre nogen Larm. Jeg reiste mig op og troede at gjenkjende Antonio. Forundret over at see ham udenfor Stalden paa denne Tid, gik jeg ud imod ham. Han var standset, da han havde seet mig. — Hvor er han? spurgte Antonio mig sagte.

— I Stuen; han sover; han er ikke bange for Væggetøi. Men hvorfor fører Du Hesten ud?

Jeg saae nu at Antonio havde omhyggeligt

omviklet Hestens Been med Pjalterne af et gammelt Dækken, for at dens Skridt ikke skulde høres.

— Tal sagtere, sagde Antonio, for Guds Skyld! De veed ikke hvem dette Menneske er. Det er Joseph Navarro, den frygteligste Bandit i Andalusien. Jeg har hele Dagen givet Dem Tegn, men De har ikke villet forstaae dem.

— Bandit eller ikke Bandit, hvad kommer det mig ved? svarede jeg; han har ikke plyndret os, og jeg vedder paa at han ikke har det isinde.

— Ja, det er godt nok; men der er 200 Dukater at fortjene for den, som udleverer ham. Jeg veed, at der er en Vagt af Ryttere halvanden Miil herfra, og inden det dages vil jeg føre nogle solide Karle herhen. Jeg vilde taget hans Hest, men den er saa ond, at Ingen uden Navarro kan komme den nær.

— For Fanden! sagde jeg, hvad Ondt har den stakkels Mand gjort Dig, siden Du vil angive ham? Og desuden, er Du vis paa, at han er den omtalte Røver?

— Fuldkomment; for lidt siden fulgte han mig ud i Stalden og sagde: „Du lader til at kjende mig; dersom Du siger denne gode Herre hvem jeg er, skyder jeg Dig en Kugle for Panden". Bliv De hos ham, Sennor, De har intet at frygte. Saalænge han veed at De er her, vil han ikke fatte Mistanke.

Under denne Samtale vare vi allerede komne saa langt fra Værtshuset, at man ikke mere kunde høre Hestens Skridt derfra. Antonio afrev i et Nu Hestens Fodbedækning og vilde stige op. Jeg forsøgte ved Bønner og Trudsler at holde ham tilbage.

— Jeg er en fattig Djævel, Sennor, sagde han; to hundrede Dukater ere ikke værd at foragte, især naar det gjælder om at befrie Landet fra en saadan Ogle. Men tag Dem iagt; dersom Navarro vaagner, vil han gribe sin Flint, og da er det ude med Dem. Jeg er kommet for vidt til at vende tilbage, indret De Dem, som De kan. — Karlen var i Sadlen, han gav Hesten Sporerne, og i Mørket havde jeg snart tabt ham afsyne.

Jeg var meget opbragt paa min Fører og temmelig urolig. Efter et Øieblik's Betænkning fattede jeg min Plan og gik atter ind i Værtshuset. Don Joseph sov endnu; jeg var nødt til at ruske heftigt i ham for at faae ham vaagen. Aldrig vil jeg glemme hans vilde Blik og den Bevægelse, han gjorde for at gribe sit Gevær, som jeg af Forsigtighed havde lagt nogle Skridt fra hans Leie.

(Fortsættes.)

Repertoire.

Søndag: Pak!.
Mandag: Don Juan (Comoedien). Aagerkarl og Sanger.
Tirsdag: Don Juan (Operaen)
Onsdag: Ude og hjemme. Nei. De Danske i China.
Torsdag: Indqvarteringen. Alferne.
Fredag; Pak!.
Løverdag: Den hvide Dame (Hr. Meier George Brown, Debut).
Søndag: Lustucru (første Gang). Dands. De Uadskillelige. Adolph og Henriette.

som Sommerfuglen i Puppen. Seglene ere sammenrullede ved Masten, uudfoldede, som Fremtiden foran Barnet, som Tankeverdenen i det. Dets Verden er lille, ligesom dets første Modgang.

Med svulmende Seil farer **Ynglingen** hen over Livsstrømmen, der nu allerede udvider sig til et uoverskueligt Hav. Ogsaa ham leder Kjærligheden. Den er Styrmanden, som fører Roret. Den holder den onde Genius nede; sammenbøiet og trykket ligger han for dens Fødder. Livlig og aarvaagen er den gode Genius; han strammer Seilene, og under hans Haand fremvoxe Livets skjønneste Blomster i den yppigste Fylde. Ingen Sky fordunkler Livshimlen; klar og blaa skinner og straaler dens Hvælving over Ynglingen. Freidig skuer han ud i Verden, og breder Armene ud, som om han vilde omfavne den og i stormende Livs- og Kjærlighedslyst trykke den til sit Hjerte.

Heel anderledes viser Verden og Livet sig for Mennesket i den fremrykkede **Mandsalder,** naar han har overskredet Livets Vendepunkt, og det gaaer nedad paa Livshavet. Alle Selvbedrag og Illusioner ere forbi, en mørk Himmel trækker sig hen over hans Hoved; forviklede og sønderrevne hænge Seilene ved Masten og flagre i Vinden. Stærktbevægede og oprørte rase Havbølgerne. Han maa lide og kæmpe for at betvinge Brændingen og afholde Skibet fra de Klipper, der true det med Undergang. Men hos ham sidder Troen, den faste, gudhengivne Tro; den er nu hans Førerinde, og styrer Roret med kraftig Haand. Med den er den gode Aand virksom for at afholde Skibet fra Klipperne og at føre det sikkert og frelst gjennem det skummende Hav til dets Maal, og under hans Haand fremspire endnu bestandigt, om end kun sparsomt, Livets høstlige Blomster. Hvor ivrigt ogsaa den onde Aand bag Manden er beskjæftiget med at styre ham ud af hans Bane, at bryde Staven, der er hans Støtte, saa overveie og overvinde Mandens Kraft, den bedre Aand, det trofaste, gudhengivne Mod, alle det onde Princips Indflydelser og Indvirkninger. Ornen, der mægtigt stræber mod Himlen, er hans Livs Symbol.

Oldingen vandrer nu mod sit Livsmaal og sin Ende. Brudt er Masten paa hans Fartøi, og intet Seil bevinger dets Gang. Med ham seiler Haabet, og sænker Ankeret ned i Dybet. Den gode Genius er nu den alene styrende og herskende; han har beseiret den onde Aand, der nu ligger bunden og lænket ved Masten. Foran ham gaaer Livssolen ned og farver den milde Aftenhimmel rød, medens Maanen stiger op bag ham, og kaster sin Straaleglands over ham; det er Erindringen, der forklarer os det hensvundne Liv.

De ydre Skjæbner og Tilskikkelser indslutte og omfatte det indre Sjæleliv og bringe det til Anskuelse. Kunstneren har paa Rammen, der indslutter Billedet, fremstillet og anskueliggjort de vigtigste, meest indflydelsesrige Momenter og Begivenheder i Livet i deres Grundtræk.

I Midten af det Hele, ligesom den straalende Sol, der giver de vandrende Planeter Lys og Varme, viser sig atter de tre Hovedfigurer: Kjærlighed, Tro og Haab. Ogsaa her er atter Kjærligheden den fremherskende, besjælende, til hvilken Troen og Haabet støtte sig. Den viser sig med Barnet paa sit Skjød, med Korset i Haanden, — som Billede paa den opoffrende Hengivelse, Christus viste ved sin Død paa Korset; den om Hovedet slyngede Myrthekrands er Billedet paa den jordiske Kjærlighed som Afglands af den himmelske. Over dens Hoved lyser den uforanderlige Polarstjerne, der ved alle Tidens Bevægelser og Vexlinger altid svæver paa det samme Punct paa vor Livshimmel. Ved Kjærlighedens Side staae Haabet og Troen med deres Stjernebilleder, Syvstjernen, der aldrig dukker sig i Havet, og den opgaaende Maane, der oplyser os Natten, ligesom Troen er vort Lys i Verdens Gru og Mørke.

I Rammens Hjørner fremtræde i fire Billeder de fire Cardinaldyder, som Grundstenene for den menneskelige Characteer, allegorisk fremstillede ved de tilsvarende Fortællinger af Skriften, der ligesom ere blevne Typer derfor: Den Barnealderen tilhørende Lydighed ved Isaaks Offring; Ynglingens Beskedenhed ved Saul, der skjuler sig for det ham hyldende Folk, da han er bleven Konge; Mandens Kraft (*virtus*) ved Samson, som sønderriver Løven; den erfarne Viisdom ved Salomons Dom.

Disse Billeder underordnede ere de i Rammen indføiede tolv Medaillons, hvoraf tre høre til hver af de fire Livsaldre, og fremstille de vigtigste Momenter og Begivenheder i disse forskjellige Perioder. I dem, der betegne Barnealderen, er den Idee gjort anskuelig, at Forberedelsen og Uddannelsen for Livet ere betingede ved den tilsvarende Udvikling af den legemlige Kraft, den kunstneriskt skabende Magt (Phantasien) og den aandelige Modtagelighed. Ynglingen viser her, hvorledes han paa sin Vandring gjennemreiser Verden ved sin Stav, finder sin Elskede og feirer sit Bryllup (hvilket Sidste er antydet ved, at han tager den jomfruelige Myrthekrands af Brudens Hoved.) Manden see vi i Glæden over hans førstefødte Søn; vi see ham i Nød og Lidelse, (hans brændende Huus ligger bag ham,) søge og finde Trøst; vi see ham i Kamp og Seier, idet han overvinder Løve og Ørn, og behersker Verden ved sin Mandskraft. Af Oldingens Liv ere følgende tre Momenter fremhævede: Hans Barns Giftermaal; Glæden over hans Slægts Vedvarelse (han leger med sit Barnebarn); hans Afsked med sin Kreds i Dødsøieblikket.

Som videre Prydelser paa Rammen og passende Betegnelser af Kredsløbet i Menneskelivet, ere de fire Aarstider og de dem ledsagende Himmeltegn, anbragte i ophøiet Arbeide."

Indhold.

Aagerkarl og Sanger, Carnevalsskizze.
Carmen, Novelle af Prosper Merimée.

Det kongl. Theater, Kunst.

Djevvhed og Uforskammethed.

Redacteurens Bopæl er i Hôtel du Nord Nr. 57, hvor han sikkrest træffes hver Formiddag indtil Kl. 11.

Af dette Ugeskrift udkommer hver Søndag Formiddag et Nummer, ledsaget af et artistisk Bilag. Abonnementsprisen er 13 ß kvartaliter eller 1 ß pr. Nummer. Subskriptionen er kun bindende for eet Kvartal. Enkelte Nummere eller Lithographier sælges ikke. Man tegner sig i alle Boglader i Danmark, Norge og Sverrig, samt hos medundertegnede Forlægger F. H. Eibe.

F. H. Eibe,
Boghandler, Løvstræde Nr. 122,
Stuen til Venstre.

Louis Klein,
Bogtrykker,
store Kjøbmagergade Nr. 65.

Trykt hos Louis Klein.

Freia.

Nordisk Album for Poesi og Kunst.

Redigeret

af

Carl Borgaard.

---

1. Bind. Nr. 9.

Søndagen den 30te Novbr. 1845.

S.FROGNETTI

Theater, Kunst og Literatur.

Den italienske Opera.

Den italienske Operas Debut er altid en Begivenhed, der bringer Liv og Spænding ind i det triste og søvnige Novemberliv i Kjøbenhavn. Den saakaldte høiere Verden og Alt, hvad der higer efter at regnes med i den og at blive seet af den, møder ved Operaens Aabning med en Blanding af Glæde og Frygt; den italienske Opera er en Modesag, man skal besøge den, man skal finde den god, men man har en Angst for, at man, for at hylde Moden i en heel Vinter, skal komme til at gjøre altfor store Offringer til Kjedsomhedens Gudinde. Den vegeterende Deel af Publikum, der betragter Theatret kun som et Digestionsmiddel, indfinder sig med en urolig Spænding; den skal paa denne Aften af den stemmegivende Mængde have en Dom for, hvorvidt den fremdeles med Anstand og god Samvittighed kan lade sine Fordøielsesredskaber arbeide paa Hoftheatrets Bænke. Rigoristerne, de saakaldte musikalske Classikere, som kun hylde visse Retninger og visse Navne i Kunsten, møde ogsaa med en piinlig Uvished; det er ikke Uvisheden om, hvad enten de skulle rose eller fordømme, thi fordømme skulle de og fordømme ville de, men hvad der piner dem, er, at komme paa det Rene med, under hvilken Form og med hvilket Løsen de for denne Gang skulle udtale Fordommelsen. Den lille Deel af Italienernes Publikum endelig, som med uhildet Sind stræber efter at nyde det Skjønne, under hvilken Form det end fremstiller sig, som vil forsøde sig Livet ved at suge Honning af enhver Blomst, uden først at spørge om det er en fornem dreven Haveplante eller en simpel Markvæxt, denne besøger ogsaa Debutforestillingen, deelt mellem Haab og Frygt; er Udfaldet godt, da har den Udsigt til een oplivende Nydelse mere i de mørke Vinterdage; er det slet, da har den jo kun den eneste Trøst i sin musikalske Nødlidenhed tilbage, at læse Anmeldelserne af og Plakaterne til de Operaer, som det kongelige Theater — ikke opfører.

Hvad nu den første Opførelse af Puritanerne angaaer, saa forlode vist alle Classer af Publikum Huset i den samme Uvished, hvormed de vare komne derhen. Hvad man paa denne første Aften fik at høre, lovede ikke noget rigt Udbytte for Fremtiden; Frygten blev hos den italienske Operas Yndere den fremherskende Følelse, men der var over den hele Forestilling noget saa Uklart, noget saa Ubestemt i Fremtrædelsen af det Gode og det Maadelige, at de Velvillige endnu ikke vilde lade Haabet falde og de Vrangvillige ikke ret endnu kunde finde Angrebspunktet. Alle Parter vare enige om, at maatte opsætte deres Dom indtil videre. — Primadonnaen, Signora Fanny Leon, har vel en god Skole og Færdighed i Foredraget, men hendes Stemme viste ikke nogen synderlig Kraft og Fylde, og var i Mellemtonerne klangløs og bedækket. Om dette var Følgen af en øieblikkelig Indisposition, eller det var en permanent Mangel paa Kraft og Friskhed, derom kunde man ikke faae nogen tilstrækkelig Overbeviisning. Hendes Foredrag og Spil udmærkede sig ikke ved noget fremtrædende Liv og Varme; hendes Anstand og Bevægelser vare ret frie og lette. Tenoristen Pellegrini har en Stemme med en ægte Tenorcharakteer, dog uden synderlig Klang og Kraft; men han var meget usikker i Partiet, og saavel hans Sang, som hans hele keitede Fremtrædelse paa Scenen vidnede om, at han endnu maa være for meget Begynder til at kunne tilfredsstille i store Partier. Signora Rho gestikulerede meget tappert som Englands Dronning, men af Sang var der ikke en Lyd at høre. Brødrene Napoleone og Vincenzo Torre udførte deres Partier meget smukt og kraftigt, og den bekjendte store Duet i anden Act var det eneste Nummer, der bragte noget Liv i Publikum. — Den anden Forestilling af Puritanerne afgav omtrent det samme Resultat som den første, men man bør dog vel endnu oppebie Opførelsen af den næste Opera, i hvilken det samme Personale har Partier, førend man fælder nogen afgjørende Dom over det. Chorene i den italienske Opera ere i Regelen saa maadelige og blive dertil her saa slet udførte, at de kun gjøre et ubehageligt Indtryk, og dette forhøies endnu ved de lange Pauser og den hyppige Tomhed paa Scenen, der foranlediges ved de lange For- og Efterspil til Chorene, der ere componerede for de større italienske Scener, hvor det store Chorpersonales Ind- og Udgang fordre betydelig Tid, men som paa Hoftheatrets lille Scene aldeles blive uden Betydning. Der vilde vist vindes endeel for Fremstillingen naar man med kyndig Haand forkortede disse interessante Musikstykker.

Theater.

— Til Opførelse paa det kongelige Theater er antaget: Hjertet paa Prøve, Operette af Th. Overskou, med Musik af Siegfried Saloman.

— Den svenske Tenorist Gynther, Sanger ved Operaen i Stockholm, er kommet til Kjøbenhavn og agter at lade sig offentligt høre i Concerter.

— I Hamborgs Thaliatheater giver man i denne Tid en dramatisk Bearbeidelse af Den

BIBLIOTHECA REGIA · SIGISMUNDI · HAFNIENSIS

Efter Correard. Em. Berentzen's lith. inst. E. Forth[illegible]

EN HERLIG PRIS!

Freia 1845.

Scener

af

Niccolinis Tragoedie

„Arnaldo af Brescia."

Den italienske Digter Giovanni Battista Niccolini er født i Florenz i Aaret 17[illegible], og vandt sig allerede som Yngling et [illegible] Navn blandt Italiens nyere Digtere ved sin Tragedie Polyxena. Medens han senere afvexlende skrev lyriske, episke og dramatiske Digtninger og leverede endeel værdifulde Afhandlinger over Kunst og Sprog, traadte han som kraftfuld Forkæmper ind i „det nye Italien", der siden Freden havde begyndt at uddanne og udbrede sig i alle Halvøens Stater. Det dybe Blik paa sin Tid og paa sit Fædrelands uheldige Forhold, han i sin Samliv[illegible] med Italiens [illegible]tigste liberale Aander erhvervede sig, fremkaldte hans tre politiske Tragoedier: Antonio Foscarini, Giovanni da Procida og Arnaldo da Brescia. Alle disse Værker aande den varmeste Fædrelandskjærlighed, den dybeste Bedrøvelse over Italiens Fald fra dets forrige Storhed og den bittreste Afsky med dets Undertrykkere. Det er [illegible] mod at trodse Nag af den voldsomme Overmagt og med den fordærvelige Indflydelse af de fremmede Magter, at han i den yngste af de nævnte Tragedier [illegible] og den Anvendelse de [illegible] Forhold [illegible] endnu paa vor Tid, vakte, i Forbindelse med den skjønne og kraftige poetiske Behandling, en overordentlig Enthusiasme for den. Det hele Oplag var udsolgt i to Dage, og det var kun med [illegible] at Forfatteren undgik de Forfølgelser, der [illegible] for havde ladet Silvio Pellico henslæbe [illegible] østerrigsk Fangel.

Tragoediens Helt, Arnaldo, var født i Brescia i Begyndelsen af det 12te Aarhundrede. Han var bestemt for den geistlige Stand og [illegible], efterat have studeret under den berømte Pater Abelard, i et Kloster. Men de frie Anskuelser, han havde indsuget hos sin Lærer, gjorde ham [illegible] hele geistlige Væsen forhadt; han forlod Klostret, [illegible] optraadte i Brescia med [illegible] [illegible] som stemmer med [illegible] verdslige [illegible]. Fordreven fra sit Fædreland drager han med megen Tilslutning [illegible] i Schweiz, og drog derpaa til Rom, hvor han i 1145 fremtraadte [illegible] tilsted [illegible] [illegible] udbrede den [illegible] [illegible] Senatet og [illegible] og [illegible] tilbagevise Paven som den verdslige [illegible] eller som [illegible] Tyrannen. Paa dette Punkt [illegible] Arnaldo en bedre Fremgang, da [illegible] Nicolaus Breakspear, i 1154 [illegible] under Navnet Hadrian IV, og [illegible] af den hellige Stol, at [illegible] [illegible] egen Regjering [illegible].

[illegible] Keiseren [illegible] [illegible] [illegible] og Geistlighed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] en af sine [illegible] [illegible] Imidlertid [illegible] den østerrigske [illegible] [illegible] Rigsforsamling; Keiseren [illegible] Paven [illegible] og paatager sig at bringe [illegible] til [illegible]; selv faaer han af Paven de [illegible] Løfter [illegible]. [illegible] Gemalinde [illegible] forraader Arnaldos Opholdssted [illegible]; han bliver hængt, hans Legeme stikkes paa et Spyd og brændes, og hans Aske spredes i Tiberen, for at der ingen [illegible] af ham skal være tilbage paa Jorden.

I.

Plads paa Capitoliet.

Patricieren **Giordano Pierlione.** **Folket.**
(Senere) **Arnaldo.**

Giordano.

I Romere! forgjæves har jeg ikke
Kaldt Eder hid; Arnaldo er iblandt os

En af Folket.

Hvor er han? hvorfor dvæler han? Han komme!

Folket.

Den Hellige leve!

([illegible])

Freia 1845.

Scener

af

Niccolinis Tragoedie

„Arnaldo af Brescia."

Den italienske Digter Giovanni Battista Niccolini er født i Florentz i Aaret 1789, og vandt sig allerede som Yngling et stort Navn blandt Italiens nyere Digtere ved sin Tragoedie Polyxene. Medens han senere afvexlende skrev lyriske, episke og dramatiske Digtninge og leverede endeel værdifulde Afhandlinger over Kunst og Sprog, traadte han som kraftfuld Medkæmper ind i „det nye Italien", der siden Freden havde begyndt at uddanne og udbrede sig i alle Halvoens Stater. Det dybe Blik paa sin Tid og paa sit Fædrelands ulykkelige Forhold, han i sin Samvirken med Italiens dygtigste liberale Aander erhvervede sig, frembragte hans tre politiske Tragoedier: Antonio Foscarini, Giovanni da Procida og Arnaldo da Brescia. Alle disse Værker aande den varmeste Frihedskjærlighed, den dybeste Bedrøvelse over Italiens Fald fra dets forrige Storhed og den bitreste Afsky mod dets Undertrykkere. Det er især mod det trykkende Aag af den verdslige Pavemagt og mod den fordærvelige Indflydelse af de fremmede Magter, at han i den sidste af de nævnte Tragoedier retter sig, og den Anvendelse, de deri skildrede Forhold finder endnu paa vor Tid, vakte, i Forbindelse med den skjønne og kraftige poetiske Behandling, en overordentlig Enthusiasme for den. Det hele Oplag var udsolgt i to Dage, og det var kun med Nød at Forfatteren undgik de Forfølgelser, der faa Aar før havde ladet Silvio Pellico hensmægte i et østerrigsk Fængsel.

Tragoediens Helt, Arnaldo, var født i Brescia i Begyndelsen af det 12te Aarhundrede. Han var bestemt for den geistlige Stand, og gik, efterat have studeret under den berømte Pater Abelard, i et Kloster. Men de friere Anskuelser, han havde indsuget hos sin Lærer, gjorde ham snart det hele geistlige Væsen forhadt; han forlod Klostret, og optraadte i Brescia med sin glimrende Veltalenhed som Kæmper med Geistlighedens verdslige Anmasselser. Fordreven fra sin Fædrestad prækede han med megen Virkning sin Lære i Schweitz, og drog derpaa til Rom, hvor han i 1145 fremtraadte i det republikanske Parti, der vel tilstod Keiseren Overherredømmet over Rom, men fordrede den umiddelbare Forvaltning overdraget til Senatet og Folket, og paa ingen Maade vilde anerkjende Paven som den verdslige Herre eller som indskrænket Souveræn. Paa dette Parti udøvede Arnaldo en betydelig Indflydelse, da Britten Nicolaus Breakspear i 1153 blev valgt til Pave under Navnet Hadrian IV, og det er ved hans Bestigelse af den hellige Stol, at Tragoediens Handling begynder.

Ved Stykkets Begyndelse see vi Arnaldo paa Capitoliet opmuntre og raade det af Hunger og Nød udtærede, af den gjerrige Geistlighed haanede Romerfolk. Keiser Frederik Barbarossa nærmer sig til Rom med sin vilde tydske Hær. Pave Hadrian vil vinde Arnaldo for sig, men denne er urokkelig. I en Kamp i Gaderne mellem Folket og Hadrians guelfiske Parti bliver en Cardinal dræbt og Paven sætter Folket i Ban. Rædselen over Bansættelsen, Paagribelsen og Afstraffelsen af endeel af Folkets Ledere, og Munkenes rænkefulde Indflydelse, bringe Romerne til at forlade Arnaldo, som maa søge Tilflugt hos en af sine troe Tilhængere, Greven af Ostasio. Imidlertid ankommer Keiseren med sin Armee; den østerrigsk guelfiske Pagt sluttes i en stor Rigsforsamling; Keiseren sikkrer Paven hans Magt og paatager sig at bringe Folket til Rolighed; selv faaer han af Paven de lombardiske Byer overladte. Ostasios Gemalinde har imidlertid forraadt Arnaldos Opholdssted. Han gribes; han bliver hængt, hans Legeme stikkes paaa et Spyd og brændes, og hans Aske spredes i Tiberen, for at der ingen Rester af ham skulle være tilbage paa Jorden.

I.

Plads paa Capitoliet.

Patricieren **Giordano Pierlione.** **Folket.**
(Senere) **Arnaldo.**

Giordano.

I Romere! forgjæves har jeg ikke
Kaldt Eder hid; Arnaldo er iblandt os.

En af Folket.

Hvor er han? hvorfor nøler han? Han komme!

Folket.

Den Hellige leve!

(Arnaldo kommer.)

En af Folket.

Kirken han befrie
Fra Hyklere!

En Anden.

O lad os engang aande
Italiens Luft, og ryste fra vor Fod
Hvert fremmed Støvgran!

Giordano.

Ha! hvor skjelner sig
Hans Aasyn fra de stolte Cardinalers,
Som fylde Christenblod i deres Aarer,
For sig begjære, Andre love kun,
Og dække Herrens Brud med evig Skjændsel!
Seer, Venner! svagt af Faasten er hans Legem;
En hellig Bleghed hviler paa hans Ansigt,
Det milde, furet dybt af fromme Taarer.
For Eders sjunkne Storhed har han grædt.
Og gives der i Menneskenes Die
Vel Taarer, værdige saa stor en Jammer?
Ei Een bør sørge kun, der hvor Du ligger,
Du Verdens Dronning! O, jeg ønsked at
Eet Kors kun reiste sig paa Din Ruin!

Folket.

Hvad Midler gives der?

Arnaldo (træder frem).

Frihed og Gud!
Hør, Stemmen fra Osten,
Og Stemmen fra Vesten,
Og Stemmen fra Orknen,
Og Echos Stemme fra de aabne Grave,
Anklage Dig, Du Lesleqvinde, Rom!
Beruust er Du af Helgenblod, og driver
Med alle Verdens Konger Boleri.
Ha seer! I Guld og Purpur er hun smykket,
Og Ædelsteen og Spange tynge hende;
Den hvide Dragt, — den første Brudgoms Lyst,
Den Himmelskes, — har hun i Støvet tabt;

Og derfor gudsbespottersk og hovmodig
Skrev hun sig Ordet: Hemmelighed paa Panden.
Ak, aldrig meer man hører hendes Stemme
Betrængte trøste; Alle truer hun,
Og ved sin evige Forbandelse
Hun bringer evig Qval de bange Sjele.
De Ulykkalige, — vi er det Alle —
Forened' sig til Favntag under Smerten,
Men grusomt skilte hun dem fra hverandre
I Christi Navn; imellem Søn og Fader
Hun vækker Fjendskab, river Ægtefællen
Bort fra hans Viv og stifter Krig blandt Brødre.
Hun skal fortolke Evangeliet,
Og Hadet river Kjærlighedens Bog
Til sig! Forsvunden er den Tid, som henrykt
Den pathmiske Evangelist os spaaede;
For Folkene at daare sprængte Satan
De gamle Lænker, og den Grumme hersker
Høit over Havet af utalte Taarer,
Som vi har grædt for hende. Tvende Bægre
Har Menneskenes evige Forfører
Sat frem for Bolerskens urene Læber,
Det ene fyldt med Blod, med Guld det andet,
Og raa, begjærlig drikker hun af begge,
Saa Verden ikke veed, om efter Blod,
Om efter Guld hun tørster meest. Hvi steg hun
Fra Jordens dybe Skjød til Capitoliet?
I hendes Fængsler var hun stor og skjøn!
O Herre! de, som engang ramtes af
Din Svøbe, staae ei meer ved Templets Tærskel
Som fordum, for at sælge stumme Offre;
Nu sælger Mennesket man indenfor,
Dit Blod, o Herrens Søn, man sælger der!

Folket.

Hvad raader Du?

Arnaldo.

Tag Sværd og Scepter fra
Den Frække, og lad hende give Jer
Det Gods tilbage, hun har ranet sig.

En af Folket.

Kom, vi vil plyndre Cardinalerne!

En Anden.

Patrizierne har ogsaa Guld!

Arnaldo.

Folk, hør mig!
Betving Dig, — Loven —

En af Folket.

Loven holder kun
Den Arme her i Tøile; længe nok
Vi levede forhaanede, betrængte.
Hvad lover os Din Frihed?

Arnaldo.

Hører mig!
Ved Magt og List tog Geistligheden her
Sig Alt. Den eier vide Strækninger,
Som engang vare Eders Fædres. Landet
Gjør den ubyggeligt og tomt, og Christum,
Alt Livets Herre, omgav den med Døden.
Men i den rene Luft paa skjønne Bjerge
Den Huse byggede til Lyst for Munke,
Med syndig Pragt; for Eder Hytterne,
Palladserne for dem!

Folket.

Arnaldo leve!

Arnaldo.

Fra hiin Dag af, da christent Folk forsmaaede
At fryde sig ved Vind og Gjøgleri,
Faldt over mig en Hyrdes barske Vrede,
Og grumt forjaget fra mit Fædreland,
Blev jeg til Pilgrim; det er Jer bekjendt,
Hvor moisomt jeg er draget med min Lære
Fra Folk til Folk, hvor nu den bærer Frugter.
Hvor ofte vanked jeg paa høie Ryg

Af Appeninen, og igjennem Alpens
Evige Snee, og vexled tunge Vei
Med blodig Fod! — Hvorfra jeg kommer, skal
I vide, snart skal andre Folk I see
Forsamle sig omkring min christne Fane.
Dog var mit Hjerte stedse her hos Eder;
Forstumme skulde det, hvis nogensinde
Jeg kunde glemme mit Italien!
Et Aarti fast jeg kæmped' mod Eugen,
Og nærede den hellige Ild, som flammed
I Eders Bryst. Som Ulv Eugen begyndte,
Saa blev han Ræv, og ved at kaste Brød
Til syndefulde Betler, haabed han
For Spotpriis at tilkjøbe sig af Folket
Vort Romas Frihed. Døden ødelagde
Hans onde Plan, og ved Giordanos Høimod
Blev Nøden afvendt. Dog, den kommer atter,
Hvis tøilesløst I give Eder hen
Til Plyndring; Rov gjør Alle fattige,
Det avler Skjændselsdaad, der følges af
Samvittighedens Qvaler, og I vide
Hvor herligt Præsterne forstaae at drage
Sig Fordeel ud af disse. O hvor ofte
Har ei min Stemme raabt fra denne Høi:
Besidde Noget skal ei Geistligheden,
Nok skal det være den at leve kun
Af fattig Kost og af de Frommes Gaver;
Af Herrens Vrede skal ei drage Fordeel
Den gridske Præst, som i sin Pengesæk
Begraver Aanden; reen og hellig Dyd
Skal med den høie Brud formæle ham,
Hvem Christus bandt sig til ved Blodets Baand!
Og derfor dele Loven nu blandt Eder
Hvad Geistligheden har erhvervet sig
Ved langt Bedrag; I har ei Plyndring nødig;

Og kan I frygte for at faae for Lidet,
Naar længst den hele Verden ei forslog
Til med Tributers høie Sum at mætte
Hiin glubende Ulvindes vilde Hunger?

Folket.

Ja Loven — Loven!

Arnaldo.

Vender endeligt
Du til Din Dyd tilbage, Romerfolk,
Og mindes hvad Du var, og hvor Du er?
See, her er Capitoliet; en Larm
Af tusind Stemmer stiger vredefuld
Fra tusind Struber frem; I føle det,
Ved dette Navn forsvundne Seires Aand
Omvifter Eders frie Pander; her
I Fred Jert Tempel var, i Krig Jer Borg.
Det hellige Bjerg forlade den, som tænker
Paa Tvældom! i et Kloster skjule han sig!
Seer her, Tarpeius er igjen befæstet,
Til Værn I svinge Fædrelandets Vaaben,
Frie har I her forsamlet Jer til Raad,
Og gjenopstandet er det ædle Sind
Den frie Tanke, — Præsten saa forhadt.
Paa denne Klippe, som alt længst var glemt,
Fremstiger nu bebreidende Erindring!
Til Eder er det, Romere, at disse
Ruiner tale; paa Jert Aasyn seer
Jeg mørke Spor af en ophøiet Smerte;
Hver Gravsteen spørges af Jer, drømmende
I vanke om blandt Romermodets Minder,
Thi til enhver af Eder raaber Jorden:
Staa stille, thi Du træder paa en Helt!
See, her besteg man i Triumferne
Den stolte Høi, — nu er det skumle Munke,
Forræderske, blødagtige, som bygged
Sig Rede paa Ruinerne. I Klostret
Ei Een sig viste af det gamle Folk;
Det skjuler med sin Skygge Marmorurnen

Med Heltes Aske, skummelt hersker det
I Romas Hæder og i Romas Vanheld.
O Capitol, hvor jeg med Harme vandrer,
Afkast den usleste blandt alle Byrder,
Som Jorden nogensinde maatte bære,
Og aldrig Verdens Skjændsel finde man
Paa Veien til Din gamle Hæder mere!
En Rædsel for vort Blik er deres Huse!
Nedvender Blikket mod den evige Stads
Adspredte Rester hist, hvis Storhed syntes
En Fabel for de Svagere, og som
Blot med et Blik tvang Verden til at skjælve,
Og styrede dens Skjæbne. Du, o Rom,
Alene syntes under Himlen skaanet
For Dødens og Tilskikkelsernes Vrede.
Selv Tiden, han, som seirer over Alt,
Mistroede her sin Kraft, og fordred Hjelp
Af Præster og Barbarer. Dog, ei Staal,
Ei Ild, ei varig Glemsels Støvlag mægted,
At overdække Dine stolte Mure.
Som Seklers Overvindere de trodse
Mod Himlen. — Ja, ved Eders Glands jeg
sværger,
Saaledes, Romere, vil I betvinge
Tyrannerne! — Fornyer de gamle Love,
Som gjennem lange Tider vare stumme.
De gamle Titler nævnes end med Hæder;
Consuler tæller hver Italiens Stad;
Og dette Kald blev stiftet iblandt Eder,
Dengang da Brutus peged med det Staal,
Som han drog ud af en uskyldig Barm,
Paa Kongemagtens sidste Skjændselsdaad,
Og paa Lucretias Blod den første Straale
Af Frihedssolen faldt. — Og her hos Eder,
I Romere, er dette høie Kald
Et usselt Navn kun, skrevet paa Ruiner.
Opvækker det igjen, indstifter atter
Senatorens og Riddrens hellige Magt,

Den Orden, som engang har staaet imellem Patrizier og Folk.

Folket.

Hvordan, Patricier?

Arnaldo.

Tribuner ogsaa, uforkrænkelige,
Til Folkets Værn. Jeg elsker Folket, Brødre,
Jeg stammer fra det selv og følger hiin
Ophøiede Befrier fra hver Trældom;
Til Folket gav han Brød og evig Sandhed,
Og Venner søgte han blandt de Betrængte.
Den nye Pharisæer speider nu
Paa Frankrigs og paa Tydsklands Troner efter
Tyranner, og i Keisrens Navn blev Christus
Dræbt andengang.

Endeel af Folket.

Arnaldo leve! vælger
Til Consul ham!

Andre.

Nei, han Tribun skal være!

Nogle.

Han er ei nogen Romer!

Arnaldo.

I Italien
Jeg fødtes, Romere! — Hør mig, mit Folk:
Skjøndt fjernt fra Dig, bevogted jeg Din Skjæbne.
I veed, at Tydskland aabned sine Huler,
Og atter gyder sig Barbarers Strøm
Ud over vore Marker. Før jeg kom
Tilbage til Jer, søgte jeg at knytte
Til helligt Forbund Lombardiets Stæder.
O havde dette Bryst dog været Malm,
Og havde jeg dog eiet tusind Stemmer,
Og havde ei min Tunge været træt
Og tør af Talens Glød, dengang jeg raabte:
O værer Brødre, alle I, som aande
Italiens rene Luft, fra Lilibæum

Til Alperne! Jer gjøre Frihed til
Eet Folk, et eneste Italiens Folk!
Hør disse Ord, Dit Ecchо værdige,
O Capitol, og gjentag dem med Vælde
Hen imod alle Høie! — Du, o Luft,
Som Bruti Bryst har aandet, bær Du dem
Til hvert et Øre! — Staaer Italien
Som een Mand op, og er kun een dets Villie,
Da trænger det til Sværd ei for at jage
De vilde Tydske bort fra dette Land,
Hvis Blomster deres Heste søndertraadte.
— Da kan en Klippe det nedstyrte paa dem,
Og det er Nok! Hver Barm oplukke sig
For denne Sandhed, som ei nok kan tolkes!
O lad mig ikke have talt forgjæves!
— Men troer ei derfor, at jeg stræber efter
At blive Consul og Tribun hos Eder;
Lad Purpur, Guld og Silke smykke den,
Der følger Constantin i Pragt og Glands
Istedetfor Sanct Petrus. Hvo det er,
Hvo blandt Italiens Folk er værdig til det,
Ham vælger til det høie Kald, og han,
En Søn af gamle Mønster, skabe saa
Med Klogtighed Din nye Republik.
Til Statens Ordning giver jeg mit Raad.
Naar det er skeet, saa vil jeg i hiin Ørken,
Hvor Abelard, min Mester, lærte Sandhed,
Opbygge mig af Jord og Rør en Hytte.
Der vil i Bøn jeg vaage, og til Himlen
En Røst opsende, som er Himlen værdig,
Som aldrig vaagned i et Præstehjerte:
Frit være Rom, Italien, hele Verden!
— Og saa — saa føre Døden mig tilbage
Til Gud! —

Carmen.

Novelle
af
Prosper Merimée.

(Fortsat.)

— Sennor, sagde jeg, jeg beder Dem undskylde, at jeg vækker Dem, men jeg har et naragtigt Spørgsmaal at gjøre Dem: Skulde det være Dem behageligt at see et halvt Dusin Ryttere komme hertil?

Han sprang op og spurgte med frygtelig Stemme: Hvem har sagt Dem det?

— Ligemeget hvorfra Vinket kommer, naar det er godt.

— Deres Fører har forraadt mig, men han skal betale mig det! Hvor er han?

— Jeg veed ikke, ... i Stalden, tænker jeg — men der har Nogen sagt mig....

— Hvem har sagt Dem? .... Det kan ikke være den Gamle....

— Nogen, som jeg ikke kjender ... Kort, ja eller nei, har De Grunde til ikke at oppebie Soldaternes Ankomst? Hvis De har det, saa spild ikke Tiden, hvis ikke, saa godnat igjen, og tilgiv, at jeg har forstyrret Deres Søvn.

— Ah! Deres Fører! Deres Fører! Jeg havde strax Mistro til ham, — men, hans Regning er opgjort! — Farvel, Sennor! Gud gjengjælde Dem den Tjeneste, De har gjort mig. Jeg er ikke fuldt saa slet som De troer mig, ... ja, der er endnu noget hos mig, der fortjener en Kavaleers Medlidenhed. — Farvel, Sennor ... Jeg har kun een Sorg, og det er den, at jeg ikke kan betale Dem min Gjæld.

— Lov mig, Don Joseph, som Løn for den Tjeneste, jeg har viist Dem, ikke at mistænke Nogen og ikke at tænke paa Hævn. See her er Cigarer for Deres Reise; jeg ønsker Dem Lykke til den! Og jeg rakte ham Haanden. Han rystede den taus, tog sin Bøsse og sin Vadsæk, og ilede til Stalden, efter at have sagt nogle Ord til den Gamle i et Sprog, jeg ikke kunde forstaae. Nogle Øieblikke derpaa hørte jeg ham galopere over Sletten.

Jeg lagde mig atter paa min Bænk, men jeg kunde ikke sove mere. Jeg spurgte mig selv, om jeg havde gjort Ret i at frelse en Røver, og maaskee en Morder, fra Galgen, og det blot fordi jeg havde spiist og drukket med ham. Havde jeg ikke forraadt min Fører, der holdt paa Rettens Sag? havde jeg ikke udsat ham for en Skurks Hævn? Men Gjæstevenskabets Pligter? ... de ere uciviliserede Fordomme, tænkte jeg; jeg vil blive ansvarlig for alle de Forbrydelser, Banditten fremdeles begaaer. — Og dog, er denne Samvittighedsinstinct, der trodser alle Fornuftgrunde, en Fordom? Maaskee kunde jeg i den delicate Stilling, hvori jeg befandt mig, ikke trække mig ud af det uden at føle Nag. Jeg svævede endnu i den største Uvished med Hensyn til det Moralske i min Handling, da jeg saae et halvt Dusin Hestfolk komme med Antonio, som holdt sig klogeligt ved Bagtruppen. Jeg gik dem imøde og underrettede dem om, at Banditten havde taget Flugten for over to Timer siden. Den Gamle svarede paa Corporalens Spørgsmaal, at hun kjendte Navarro, men at hun, da hun levede ene, aldrig havde villet vove sit Liv ved at angive ham. Hun lagde til, at

det var hans Sædvane, naar han kom til hende, altid at reise igjen midt om Natten. Hvad mig angaaer, saa maatte jeg gaae nogle Mile derfra for at forevise mit Pas og underskrive min Erklæring for Alcalden, hvorpaa man tillod mig at fortsætte mine archæologiske Undersøgelser. Antonio bar Nag til mig, da han meente at det var mig, der havde hindret ham fra at tjene de 200 Dukater. Imidlertid skiltes vi som gode Venner fra hinanden i Cordova, hvor jeg gav ham et saa stort Gratiale, som mine Finantser tillode det.

— — — — — — —

Jeg tilbragte nogle Dage i Cordova. Man havde angivet mig et vist Manuscript i Dominikanernes Bibliothek, hvori jeg skulde finde interessante Oplysninger angaaende det gamle Munda. Jeg blev meget vel modtaget af de gode Fædre, tilbragte Dagene i deres Kloster, og spadserede om Aftenen omkring i Staden. I Cordova er der ved Solnedgang en Masse af Lediggængere samlet ved den høire Bred af Guadalquivir. Her indaander man Uddunstningerne af et Garveri, som endnu vedligeholder Landets gamle Berømmelse for Tilberedning af Læder, men til Erstatning nyder man her et Skuespil, som vel fortjener at sees. Nogle Minuter før **Angelus** forsamler et stort Antal af Fruentimmer sig ved Flodbredden, nedenfor Kaien, der ligger temmelig høit. Ingen Mand vilde vove at blande sig ind i denne Skare. Saasnart det ringer til **Angelus**, er det antaget at Natten begynder. Ved det sidste Slag af Klokken afklæde alle disse Qvinder sig og gaae i Vandet. Og nu bliver der en Skrigen, en Latter, en infernalsk Larm.

Fra Høiden af Kaien betragte Mandfolkene de Badende med opspilede Øine og see ikke noget stort. Imidlertid bringe disse hvide og ubestemte Former, der tegne sig paa Flodens mørke Azur, de poetiske Aander i Gjæring, og med en Smule Phantasi er det ikke vanskeligt at forestille sig Diana og hendes Nympher i Badet, uden at have Actæi Skjæbne at befrygte. Man har fortalt mig, at nogle slemme Spøgefugle engang havde bestukket Klokkeren ved Kathedralen, og bragt ham til at ringe til **Angelus** tyve Minuter før den lovlige Tid. Uagtet det endnu var lys Dag, havde Guadalquivirs Nympher ikke tøvet, men stolende mere paa deres **Angelus** end paa Solen, havde de med rolig Samvittighed gjort deres Badetoilette, som altid er yderst simpelt. Jeg var ikke tilstede. I min Tid var Klokkeren ubestikkelig, Tusmørket lidet klart, og kun en Kat havde kunnet skjelne den ældste Orangehandlerske fra den smukkeste Grisette i Cordova.

En Aften, paa den Tid, da man ikke seer noget mere, røgede jeg, støttet mod Bolværket, min Cigar, da et Fruentimmer steg op af Trappen, der fører til Floden, og kom hen og satte sig hos mig. Hun havde i sit Haar en stor Bouket af Jasminer, der om Aftenen udaande en berusende Duft. Hun var simpelt, maaskee fattigt klædt, ganske i Sort, som de fleste Grisetter om Aftenen. De ægte Damer bære kun Sort om Morgenen; om Aftenen klæde de sig **a la francesca.** Min Baderinde lod, da hun kom hen til mig, den Mantilla, der bedækkede hendes Hoved, glide ned paa Skuldrene, og „ved det Lys, der falder fra Stjernerne", saae jeg, at hun var lille, ung, velskabt, og at hun

havde meget store Øine. Jeg kastede strax min Cigar. Hun forstod denne franske Opmærksomhed og skyndte sig at sige mig, at hun holdt meget af Lugten af Tobak, og at hun selv røg, naar hun kunde faae ret lette **Papelitos**. Til Lykke havde jeg nogle i mit Futteral og jeg skyndte mig at byde hende dem. Hun gjorde mig den Ære at tage en, og hun tændte den ved en Lunte af Toug, som et Barn bragte os. Den smukke Baderinde og jeg blandede vor Røg sammen og sladdrede saa længe, at vi næsten befandt os ene ved Floden. Jeg troede det ikke upassende at indbyde hende til at gaae hen og nyde en Portion Is. Efter en beskeden Nølen modtog hun min Indbydelse; men førend hun vilde bestemme sig, ønskede hun at vide hvad Klokken var. Jeg lod mit Uhr slaae, og dette forbausede hende meget.

— Hvilke Opfindelser man dog har hos Eder, I Herrer Fremmede, sagde hun; fra hvilket Land er De, Sennor? formodentlig en Englænder?

— Jeg er en Franskmand, til Deres Tjeneste. Og De, min Frøken eller Frue, De er udentvivl født i Cordova?

— Nei.

— De er idetmindste en Andaluserinde! jeg kjender det paa Deres bløde Sprog.

— Dersom De saa godt lægger Mærke til Landets Sprog, vil De kunne gjætte hvad jeg er.

— Jeg troer at De er fra Jesulandet, to Skridt fra Paradiset.

(Jeg havde lært denne Talemaade, der betegner Andalusien, af min Ven, Francisco Sevilla, en bekjendt Picador.)

Bah! Paradiset!... Folk her sige, at det er ikke skabt for os.

— Altsaa, skulde De være en Maurerinde, eller... jeg standsede, da jeg ikke turde sige Jødinde.

— Naa, De seer jo nok at jeg er Zigeunerinde; vil De, at jeg skal spaae Dem? Har De hørt tale om **la Carmencita**? Det er mig.

Jeg var dengang saa vantro, det er femten Aar siden, at jeg ikke foer tilbage af Skræk over at see mig ved Siden af en Troldqvinde. — Godt! tænkte jeg; i forrige Uge spiste jeg tilaften med en Stratenrøver, hvorfor da ikke idag spise Is med en af Djævelens Tjenerinder. Paa Reiser maa man prøve Alt. Jeg havde endnu eu anden Grund til at fortsætte hendes Bekjendtskab. Jeg tilstaaer, at jeg, da jeg havde forladt Universitetet, havde spildt megen Tid paa at studere de hemmelige Videnskaber, og at jeg selv flere Gange havde forsøgt at fremmane Mørkets Aand. Forlængst helbredet for Lysten til slige Undersøgelser, vedligeholdt jeg dog stedse en vis Nysgjerrighed efter at erfare Alt, hvad der hører til Overtroen, og jeg gjorde mig en Fest af at høre, hvor høit den magiske Kunst havde hævet sig blandt Zigeunerne.

Under vor Samtale vare vi traadte ind i **la neveria**, og havde taget Plads ved et lille Bord, hvorpaa der stod et Lys, som var indesluttet i en Glaskugle. Jeg havde nu Leilighed til at betragte min Gitana, medens nogle Godtfolk studsede, idet de fortærede deres Is, over at see mig i saa godt Selskab.

Jeg tvivler meget om at Sennora Carmen

var af reen Race; idetmindste var hun uendelig smukkere end alle de Qvinder af hendes Nation, jeg nogensinde har truffet paa. Spanierne sige, at et Fruentimmer, for at være smukt, maa kunne betegnes ved Hjelp af ti Adjectiver, hvoraf hvert for sig kan anvendes paa tre Dele af hendes Legeme. Hun maa for Exempel have tre sorte Ting: Øinene, Øienhaarene og Brynene; tre fine, Fingrene, Læberne og Haarene o. s. v.. Jovrigt see Brantome. Min Zigeunerinde kunde ikke gjøre Fordring paa saa mange Fuldkommenheder. Hendes Hud, der isvrigt var fuldkommen eensfarvet, nærmede sig meget til Kobberfarven. Hendes Øienbryn vare krumme, men beundringsværdigt formede, hendes Læber meget store, men smukt tegnede, og de lode Tænder tilsyne, der vare hvidere end Mandlen i dens Skal. Hendes Haar, maaskee noget for stærkt, var sort, med et blaat Gjenskjær, som Bingerne paa en Ravn, langt og glindsende. For ikke at trætte Eder med en altfor vidtloftig Beskrivelse, vil jeg kortelig sige, at med hver Mangel forenede hun et Fortrin, der maaskee hævedes endnu kraftigere ved Modsætningen. Det var en fremmed og raa Skjønhed, et Ansigt, som forbausede strax, men som man ikke kunde glemme. Hendes Øine havde et paa engang vellystigt og vildt Udtryk, som jeg ikke har fundet i noget menneskeligt Blik. Zigeunerøie, Ulveøie! det er en spansk Talemaade, som er meget betegnende. Dersom I ikke have Leilighed til at betragte en Ulvs Blik, saa lægger Mærke til Eders Kat, naar den lurer paa en Spurv.

Man begriber, at det vilde være latterligt at lade sig spaae i et Kaffehuus. Jeg bad

den smukke Troldqvinde at tillade mig at ledsage hende hjem; hun samtykkede deri uden Vanskelighed, men hun vilde endnu engang vide Tiden, og bad mig om at lade mit Uhr slaae paany.

— Er det virkelig af Guld? sagde hun, idet hun betragtede det med overordentlig Opmærksomhed.

Da vi begave os paa Veien igjen var det bælmørk Nat. De fleste Boutikker vare lukkede og Gaderne næsten øde. Vi gik over Guadalqvivirbroen, og yderst i Forstaden standsede vi ved et Huus, der ingenlunde havde Udseende af et Pallads. Et Barn aabnede for os. Zigeunerinden sagde det nogle Ord i et mig ubekjendt Sprog, som jeg siden erfarede at være **rommani** eller **chipe calli**, Gitanoernes Idiom. Barnet forsvandt strax og lod os tilbage i et meget stort Værelse, der var meubleret med et lille Bord, to Tabouretter og en Kuffert. Jeg maa ikke forglemme en Vandkumme og en Bunke Appelsiner.

Saasnart vi vare ene, tog Zigeunerinden et Spil Kort, der syntes at have gjort lang Tjeneste, ud af sin Kuffert, tilligemed en udstoppet Cameleon og nogle andre Gjenstande, der hørte til hendes Kunst. Derpaa bød hun mig at gjøre Korsets Tegn i min venstre Haand med et Pengestykke, og nu begyndte de magiske Ceremonier. Det er unødvendigt at berette hendes Spaadomme, og hvad hendes Maade at behandle Kunsten paa angik, da viste det sig tydeligt at hun ikke var nogen halv Tryllerske.

Ulykkeligviis bleve vi snart forstyrrede. Døren aabnedes pludselig voldsomt, og et Menneske, indhyllet indtil Øinene i en bruun

Kappe, traadte ind i Værelset og tiltalte Zigeunerinden paa en just ikke høflig Maade. Jeg forstod ikke hvad han sagde, men Tonen forkyndte, at han var i meget slet Lune. Ved Synet af ham viste Gitanaen hverken Overraskelse eller Vrede, men hun ilede ham imøde, og henvendte med overordentlig flydende Tunge nogle Phraser til ham i det mystiske Sprog, hvoraf hun allerede havde betjent sig for mig. Ordet **payllo**, der ofte blev gjentaget, var det eneste, jeg forstod. Jeg vidste, at Zigeunerne dermed betegne ethvert Menneske, der ikke hører til deres Race. Da jeg formodede, at Talen var om mig, var jeg forberedt paa en delicat Forklaring; jeg havde allerede Haanden paa Benet af en af Tabouretterne, og jeg syllogiserede ved mig selv, for at finde det Øieblik, hvor det var rigtigst at kaste den i Hovedet paa Fredsforstyrreren. Denne stødte Zigeunerinden tilbage og skred hen imod mig.

— Ah, Sennor, er det Dem, raabte han idet han foer et Skridt tilbage.

Jeg betragtede nu ham, og gjenkjendte min Ven Don Joseph. I dette Øieblik fortrød jeg lidt, at jeg ikke havde ladet dem gribe ham.

— Ah, det er Dem, min raske Ven! raabte jeg, og smilede saalidet suurt som jeg kunde; De har forstyrret Sennora i det Øieblik, hvor hun forkyndte mig høist interessante Ting.

— Altid den Samme! men det skal faae en Ende, sagde han mellem Tænderne og kastede et vildt Blik paa hende.

Imidlertid vedblev Zigeunerinden at tale til ham i sit Sprog. Hun blev gradviis heftigere. Hendes Øie blev underlobet med

Blod og fik et frygteligt Udtryk, hendes Træk fordreiede sig, hun stampede med Foden. Det forekom mig at hun med Heftighed opfordrede ham til at gjøre Noget, hvorved han vægrede sig. Hvad dette var, troede jeg kun altfor godt at forstaae ved at see hende gjentaget føre sin lille Haand frem og tilbage under hans Hage. Jeg var fristet til at antage, at Talen var om at skjære en Hals over, og jeg havde nogen Mistanke om at denne Hals var min.

Paa denne Strøm af Veltalenhed svarede Don Joseph kun med nogle i en kort Tone udstødte Ord. Nu tilkastede Zigeunerinden ham et Blik fuldt af dyb Foragt, hvorpaa hun satte sig paa tyrkisk Maneer i en Krog af Værelset, søgte sig en Appelsin ud, skrællede den og gav sig til at spise.

Don Joseph tog mig ved Armen, aabnede Døren og førte mig ud paa Gaden. Vi gik omtrent to hundrede Skridt i den dybeste Taushed. Derpaa rakte han mig Haanden og sagde: — Bestandigt ligefrem og De vil finde Broen.

Derpaa vendte han mig Ryggen og fjernede sig hurtigt. Jeg kom tilbage til mit Værtshuus noget forvirret og i temmelig ondt Lune. Det Værste var, at jeg, ved at afklæde mig, fandt at mit Uhr var borte.

Forskjellige Betragtninger afholdt mig fra at gaae hen og fordre det tilbage den følgende Dag, eller at bede Hr. Corregidoren om at lade søge efter det. Jeg fuldendte mit Arbeide med Manuscriptet hos Dominikanerne, og jeg reiste til Sevilla. Efter flere Maaneders Omvandringer i Andalusien vilde jeg vende tilbage til Madrid, og jeg maatte gaae over Cordova. Jeg havde ikke ifinde

at gjøre noget langt Ophold der, thi jeg havde faaet et Horn i Siden til denne smukke Stad og Baderinderne i Guadalquivir. Da jeg imidlertid maatte gjensee nogle Venner og udrette nogle Commissioner, vilde jeg forblive idetmindste tre til fire Dage i de muselmanske Fyrsters gamle Hovedstad.

Da jeg kom tilbage til Dominikanerklostret modtog en af Munkene, som stedse havde viist mig en levende Interesse under mine lærde Granskninger, mig med aabne Arme og raabte:

— Lovet være Herrens Navn! Vær os velkommen, min kjære Ven! Vi have troet Dem død, og jeg har læst mangt et Pater og Ave for Deres Sjels Salighed. Altsaa er De ikke dræbt, thi at De var plyndret, det vidste vi.

— Hvorledes? spurgte jeg noget forundret.

— Jo, De veed nok, dette smukke Repeteeruhr, De lod slaae i Bibliotheket, naar vi sagde Dem, at det var Tid at gaae i Choret. Naa, det er gjenfundet, man vil give Dem det tilbage.

— Det er sandt, afbrød jeg ham lidt forvirret, jeg havde forlagt det...

— Skurken er under Laas og Lukke, og da man vidste, at han var Mand for at skyde en Kugle i Livet paa en Christen for at berøve ham en Smaating, saa svævede vi i Frygt for at han havde dræbt Dem. Jeg skal gaae med Dem til Corregidoren, og De skal faae Deres smukke Uhr tilbage. Og vov De saa herefter at sige, at Retten ikke har sin Gang i Spanien.

— Jeg tilstaaer Dem, sagde jeg, at jeg hellere vilde miste mit Uhr, end afgive Vidne i Retten for at faae en stakkels Djævel hængt, især da, — da jeg...

— Vær De kun ikke bange; han er godt anbefalet, og man kan ikke hænge ham to Gange. Naar jeg siger hænge udtrykker jeg mig urigtigt. Deres Røver er en Hidalgo; han vil derfor blive qvalt*) iovermorgen uden Opsættelse. De seer at et Rov mere eller mindre ikke forandrer noget i hans Sag. Gud give, at han ikke havde gjort Andet end at røve! men han har begaaet flere Mord, det ene frygteligere end det andet.

— Hvad hedder han?

— Man kjender ham i Egnen under Navnet Joseph Navarro; men han har endnu et andet baskisk Navn, som Ingen af Os kan udtale. Men det falder mig ind, det er en Mand, der er værd at sees, og da De holder af at gjøre Bekjendtskab med Landets Eiendommeligheder, bør De ikke forsømme at være Vidne til, hvorledes Skurkene i Spanien gaae ud af denne Verden. Han er i Fængslet og Broder Martin vil føre Dem derhen.

Min Dominikaner paastod saa ivrigt, at jeg skulde see Forberedelserne til „den smukke lille Henrettelse", at jeg ikke kunde undslaae mig derfor. Jeg gik ind til Fangen, forsynet med en Pakke Cigarer, der, som jeg haabede, vilde bringe ham til at undskylde min Paatrængenhed.

Man førte mig ind hos Don Joseph i det Øieblik, da han gjorde sit Maaltid. Han nikkede koldt til mig og takkede mig høfligt

*) I 1830 nød Adelen endnu dette Privilegium. Nu, under den constitutionelle Regjering, bliver Qvælning anvendt mod Menigmand.

for den Gave, jeg bragte ham. Efterat have talt Cigarerne i Pakken, valgte han et vist Antal deraf, og gav mig Resten tilbage med den Bemærkning, at han ikke havde Brug for flere.

Jeg spurgte ham, om jeg ved nogle Penge eller ved mine Venners Credit kunde skaffe ham nogen Formildelse i hans Skjæbne. Først trak han paa Skuldrene og smilede bittert, men derpaa fattede han sig og bad mig at lade læse en Messe for hans Sjels Frelse. — Og kunde De, føiede han frygtsomt til, kunde De lade en anden læse for en Person, der har tilføiet Dem Ondt?

— Ganske vist, min Kjære, svarede jeg; men saavidt jeg veed, har Ingen i dette Land tilføiet mig noget Ondt.

Han greb min Haand og trykkede den med Alvor. Efter et Øieblik's Taushed vedblev han: Turde jeg endnu bede Dem om en Tjeneste? .... Naar De gaaer tilbage til Deres Fædreland, drager De maaskee gjennem Navarra? idetmindste vil De komme gjennem Vittoria, som ikke ligger langt derfra,

— Ja, svarede jeg ham, jeg kommer ganske vist gjennem Vittoria. Men det er ikke umuligt, at jeg dreier af, og gaaer til Pampeluna, og for Deres Skyld gjorde jeg gjerne denne Omvei.

— Vel an! Dersom De gaaer til Pampeluna, vil De der see mere end een Ting, der vil interessere Dem.... Det er en smuk Stad;... jeg vil give Dem denne Medaillon (han viste mig en lille Skuemynt af Sølv, som han bar paa Brystet)... De indsyber den i Papiir ... han standsede et Øieblik for at blive Herre over sin Bevægelse ... og De overbringer den til en god Kone, hvis Adresse jeg vil sige Dem. De siger at jeg er død, men De siger ikke hvordan.

Jeg lovede at udrette hans Commission. Jeg saae ham den næste Dag og jeg tilbragte en Deel af den med ham. Det er af hans Mund at jeg har erfaret de sørgelige Begivenheder, jeg nu vil overgive til Læserne.

— — — — — — —

Jeg er født, fortalte Don Joseph, i Elizondo i Baztanerdalen. Jeg kalder mig Don Joseph Lizarrabengoa, og De kjender Spanien tilstrækkeligt, Sennor, til af mit Navn at høre, at jeg er en Basker og en gammel Christen. Naar jeg nævner mig Don, saa er det fordi jeg har Ret dertil, og dersom jeg var i Elizondo, kunde jeg vise Dem mit Stamtræ paa Pergament. Man vilde at jeg skulde tilhøre Kirken, og man lod mig studere, men jeg drog ikke stor Nytte deraf. Jeg holdt altfor meget af at spille Bolt og det er det, der har ødelagt mig. Naar vi Navarreser spille Bolt, glemme vi Alt. En Dag, da jeg havde vundet, yppede en Knøs fra Alava Strid med mig; vi grebe til vore jernbeslaaede Stokke, og jeg var atter den Seirende, men dette nødte mig til at forlade Landet. Jeg traf paa nogle Dragoner og jeg lod mig hverve til Cavalleriregimentet Almanza.

(Fortsættes.)

evige Jøde, i fem Acter med For- og Efterspil. Den italienske Sangerinde Alboni har med Understøttelse af en Sr. Crivelli givet flere Concerter i Stadttheatret.

— Paa Theatret i Potsdam har man nyligt for Hoffet opført Sophokles Tragoedie Oedip i Colonos, i en ny tydsk Bearbeidelse. Ouverturen, Chorene og Mellemacterne ere componerede af Mendelssohn-Bartholdy. Dette er den tredie græske Tragoedie, Berlinerne have bragt paa Scenen. Antigone, af Sophokles, gjorde Begyndelsen, og efter den fulgte Medea, af Euripides, hvilken sidste ikke skal have gjort nogen betydelig Virkning.

— Burgtheatret i Wien har gjenoptaget Oehlenschlægers Correggio i sit Repertoire og Stykket er blevet opført en halv Snees Gange for fuldt Huus og med betydeligt Bifald.

— Dandserinden Maria Taglioni har i denne Tid opholdt sig nogle Dage i Paris og er derfra gaaet til Italien, hvor hun vil opholde sig nogen Tid paa sit Landsted ved Comosøen, og derpaa reise til Rom for at optræde paa Theatro Torlonia, hvor hun er engageret for 20 Forestillinger med 2000 fr. for hver Aften.

Kunst og Literatur.

— Paa A. F. Høsts Forlag er udkommet: **Garrick i Frankrig**, Lystspil i tre Handlinger af **A. Oehlenschlæger**. Priis 64 Sk.

— Hos samme Forlægger er udkommet en ny Udgave af Oehlenschlægers Helge, Yrsa og Hroars Saga, i eet Bind. Faaes elegant indbunden for 9 Mk.

— Kongen af Bayern skal have kjøbt den svenske Billedhugger Fogelbergs betydelige og interessante Samling af Copier af antikke Billedhuggerværker, udførte i Terra cotta.

Schillerstatuen af Thorvaldsen.

Intet Arbeide af vor afdøde Mester er bleven underkastet en saa almindelig streng Critik, som hans for Staden Stuttgart udførte Statue af Schiller, der maaskee ogsaa er det mindst heldige af alle hans større Arbeider. Endnu i dette Aar har den som politisk Digter og politisk Vendekaabe lige bekjendte Fr Dingelstedt leveret et Smædedigt over dette Arbeide, der ved Siden af den meest uforskammede Arrogance, viser en Raahed i Bedømmelsen af den store Mester, der næsten overgaaer den, hvormed Santo Domingo for endeel Aar siden i sin "Rom som det er", søgte at frarive Thorvaldsen al hans Kunstnerhæder. Den bekjendte Kunstdommer Quandt udtaler sig i sit nysudkomne Værk: "Beobachtungen und Phantasien über Menschen, Natur und Kunst, auf einer Reise ins mittägige Frankreich", med Anerkjendelse over Thorvaldsens Schiller, men antager, at det ikke har været Thorvaldsen eller overhovedet nogen plastisk Kunstner muligt, at gjengive Schillers Billede med det aandige Udtryk, man som en Afspeiling af Digterens Liv, Stræben og Værker, fordrer at finde deri. Den skjærende Dissonants mellem Digterens himmelske Anelser og Drømme, og den virkelige Verden, saaledes som den oplod sig for ham, den Modsigelse mellem det Ideale og Reale, der stedse fyldte Schillers Sjel, laante hans Værker en fortryllende Veemod, en ædel længselfuld Stræben efter noget Uopnaaeligt, der i Anelser havde fremstillet sig for ham. — "Schillers Digte", siger Forfatteren, "ligne de glandsfulde Skyer, der staae foran Solen; den skinner igjennem dem, men opløser dem ikke; det er en skjøn Subjectivitet, der skinner igjennem den objective Verdensanskuelse, og opvarmer den, men ikke hæver den til Forklarelse i Ideen. Et saadant Gemyt staaer i ligefrem Modsætning til Plastikerens Aand, og saaledes kunde det ikke lykkes Thorvaldsen, der i høieste Betydning var en plastisk skabende Aand, en saadan, hos hvem Ideen selv bestemmer Fremstillingen, og hvor altsaa ingen Modsigelse mellem det Reale og Ideale finder Sted, — at fremstille det, der stod i Modsætning til hans Væsen. Schiller var et ophøiet Gemyt, Thorvaldsen en stor Aand; den Enes indre Sands og Følelse er uden Grændser; den Anden har i Kunsten fundet Eenheden mellem Aand og Materie, Ideens absolute Tilværelse."

"Thorvaldsen kunde altsaa vanskeligt sætte sig ind i et Gemytmenneskes indre Tilstande, og fremstillede derfor Schiller eftertænksom, grublende, lyttende paa sit Hjertesiag, med sænket Hoved, og ikke med Øieblikket vendt mod Solen, i hvis Glands alle Former opløse sig i Lys. Der ligger i dette Billede et Udtryk af Tungsind, men ikke af det ophøiede Sværmeri, der i Længselens Smerte troer at have et Underpant paa at finde Tilfredsstillelse hinsides Virkeligheden".

Repertoire.

Søndag: Lustucru. Pas de deux. De Uadskillelige. Adolph og Henriette.
Mandag: Indqvarteringen. Toreadoren.
Tirsdag. Don Juan (Opera).
Torsdag: Lustucru. Faust.
Fredag: Kong Renés Datter. Et Eventyr i Rosenborghave.
Løverdag: Romeo og Julie.
Søndag; Lustucru. Et Eventyr i Rosenborghave. De Danske i China.

Indhold.

Scener af Niccolinis Tragoedie »Arnaldo af Brescia«.
Carmen, Novelle af Prosper Mérimée.

Den italienske Opera. Theater. Kunst og Literatur. Schillerstatuen af Thorvaldsen.

En herlig Priis!

Redacteurens Bopæl er i Hôtel du Nord Nr. 57, hvor han sikkrest træffes hver Formiddag indtil Kl. 11.

Af dette Ugeskrift udkommer hver Søndag Formiddag et Nummer, ledsaget af et artistisk Bilag. Abonnementsprisen er 13 ß kvartaliter eller 1 ß pr. Nummer. Subskriptionen er kun bindende for eet Kvartal. Enkelte Nummere eller Lithographier sælges ikke. Man tegner sig i alle Boglader i Danmark, Norge og Sverrig, samt hos medundertegnede Forlægger F. H. Eibe.

F. H. Eibe,
Boghandler, Løvstræde Nr. 122,
Stuen til Venstre.

Louis Klein,
Bogtrykker,
store Kjøbmagergade Nr. 65.

Trykt hos Louis Klein.

Freia.

Nordisk Album for Poesi og Kunst.

Redigeret

af

Carl Borgaard.

---

1. Bind. Nr. 10.

Søndagen den 7de Decbr. 1845.

Theater, Kunst og Literatur.

Det kongelige Theater.

Den hvide Dame. Den nye Tenorist, der som George Brown i denne Opera for første Gang betraadte Scenen, vandt sig ikke hos Publikum nogen Opmuntring til at gaae videre frem paa den begyndte Bane, og skjøndt dette vel burde have behandlet Debutanten med nogen mere Delicatesse og Skaansel, havde det vist fuldkommen Ret i at yttre sin Misbilligelse af Hr. Meiers Fremtrædelse som Operasanger, idet det vigtigste Requisit, Stemmen, mangler ham. — Hr. Meiers Syngestemme er saa svag og tynd, at den er aldeles ubrugelig i Operaen, og den lider dertil endnu af en betydelig Mangel paa Uddannelse. I den reciterende Deel af Rollen talede han i en fremmed Jargon, der blev endnu ubehageligere ved den usædvanlige Høide af hans Taleorgan. Iøvrigt sang Hr. Meier næsten Alt hvad der kunde synges piano, ret smukt og udtryksfuldt, hans Foredrag var livligt og charakteristisk, hans Pronunciation i Sangen var meget tydelig, hans Anstand og Bevægelser frie og lette, — kort, — dersom ikke den vigtigste Betingelse for en Operasanger havde manglet i en altfor høi Grad, vilde Debutanten i alt det Øvrige ikke have staaet tilbage for nogen af de Begyndere, der ere optraadte som Sangere hos os. — Jomfru Marcher sang Forpagterkonens Parti særdeles smukt og hendes Udførelse af Romancen i første Act var i Særdeleshed fuld af Varme og dramatisk Udtryk.

Lustucru. Uagtet Theatret i de nu forløbne tre Maaneder af Saisonnen ikke har bragt noget ældre Stykke frem, der ikke var givet i den foregaaende Saison, og det altsaa, hvad Prøver angaaer, har havt det yderst mageligt, har det dog i hele denne lange Tid ikke formaaet at bringe mere end to mindre reciterende Skuespil, „Ude og hjemme“ og „Kun tyve Aar“ frem paa Scenen som Nyheder. Man maa formodentligt have indseet, at dette dog var noget for fattigt, og man har derfor anstrængt alle sine Kræfter for paa Qvartalets sidste Aften at faae endnu en tredie Nyhed til at gaae over Brædderne. Og denne Nyhed var Lustucru! Skulde det være muligt at finde Noget, der var en større Scene uværdigere end dette for al den sædvanlige franske Vid, Lune og Finhed blottede, sig kun i den afskyligste Plathed og Gemeenhed væltende Fenaktsstykke? I Sandhed, man skulde næsten troe, at Theatret ved denne Farces Fremdragelse har villet anstille en Undersøgelse om, hvor dybt det danske Publikums Smag var sunket, og hvor vidt man i Fremtiden turde gaae ind paa Jammerlighedens Gebeet med hvad man bød det. Vi vide meget vel at En og Anden hertil vil sige, at et Theater, hvorpaa der gives saavel Comoedie som Opera og Ballet, ogsaa nødvendigviis til Udfyldning maa optage Smaastykker i sit Repertoire, og at man ikke maa gjøre for store Fordringer til disse. Dette give vi fuldkomment vort Medhold, saalænge disse Stykker kun blive brugte som udfyldende Biting; men dette er ikke længer Tilfældet med vort Theater; Bagatellen begynder der mere og mere at fortrænge det ædlere og solidere Skuespil, og vi behøve kun at eftergaae Repertoiret for det forløbne Qvartal, for at overbevise os om, at det er den, man har anseet for Hovedsagen. Enhver, der betragter Scenen i høiere Betydning som Kunstanstalt, vil sikkert indrømme, at Bagatellen kun har Berettigelse paa en større Scene, naar der ved Siden af den og prædominerende over den opføres store og gehaltfulde Værker. Der kan endvidere aldeles ikke være Tale om at fordømme Bagatellen blot fordi den er Bagatel, thi hvor ofte have ikke de ubetydeligste Smaating ved vore Kunstneres fortræffelige Udførelse skaffet os den rigeste Nydelse? Men naar man har en saa rig Kilde at øse af, som det franske Repertoire i denne Retning aarligt frembyder, hvorfor da vælge noget af det Sletteste, det har affødt? Lustucru har ikke engang den Egenskab, der kan bringe os til at glemme saa mange Mangler, den at være morsomt, det har ikke en eneste Rolle, der kan give et dramatisk Talent Leilighed til Udvikling af sin Kunst, hvorved ogsaa et Stykke kan erhverve sig Rettighed til Optagelse paa Scenen. Enkelte ville maaskee her atter undskylde Stykkets Optagelse med, at det for endeel Aar siden har behaget ved dets Udførelse af det franske Skuespillerselskab fra Berlin; men denne Grund har aldeles ingen Betydning, thi for det Første have de franske Kunstnere en eiendommelig Lethed i at fremstille slige Sager, der dækker deres Plumphed for endeel, medens den, som en Følge af vort Sprogs og vor Spillemaades tungere Charakteer, hos vore Fremstillere træder op i hele sin Nøgenhed, — og for det Andet tilstaaer vistnok Enhver sig, at en betydelig Deel af den Nydelse, han har havt i det franske Skuespil, har bestaaet i at see nye og ham ukjendte Individer optræde, og i at kunne forstaae og følge med det fremmede Sprog. Det frugtbare franske Repertoire eier en Mængde smaa Lystspil, der ere langt bedre end Lustucru og passe langt bedre for vort Publikum og for vor Scene, og det kan vist ikke falde Theatret vanskeligt at komme i Besiddelse af brugbare Oversættelser og Bearbeidelser af disse.

Trods al anvendt Flid vilde det ikke lykkes Personalet ved Fremstillingen at bibringe Publikum nogen Interesse for Lustucru, og selv det sædvanligt meget mildtdømmende Søndagshuus yttrede for Størstedelen sit Mishag med Stykket. Hvor store Forventninger Theatret iøvrigt har gjort sig om dets gunstige Udfald, viser sig deri, at det har udstyret det med en heel ny og temmelig kostbar De-

BIBLIOTHECA REGIA · SISNEIENSIS · HAFNIENSIS

Efter Horneman

SAVOYARDENS TOILETTE.

Fra 1845.

Sal i Vatikanet.

Pave Hadrian. Armida.

Kliker Engels Hovmod.

Den Helden, Du har fodret at fortære.

I Ypperstepræster Kongerne at lege,

Freia 1845.

Scener

af

Niccolinis Tragoedie

„Arnaldo af Brescia."

II.

Sal i Vatikanet.

Pave Hadrian. Arnaldo.

Hadrian.

For mine Fødder! kys dem! Bøi Din Pande
Saa dybt for mig, at den berører Jorden,
Hvorpaa jeg traadte. Som med Gud, Arnaldo,
Saa taler man med mig; synk ned! Vel
burde
Jeg Synderen ei høre, men jeg haaber,
At han vil angre. For Du revser Dig
I Bedragt, før Din Isse dækkes ydmyg
Med Aske, tør Du tale her med mig.
Dog, — ned i Støvet for mig!

Arnaldo.

Engang han,
Hvis Plads Du tager her paa Jord, har
ydmygt
Disciplelskarens Fødder tørret. Af Dig
Udtaler sig den faldne Engels Hovmod.
Fortryd, o Petrus, at Du ham fornægter,
Og nær ved Templet er, dog fjernt fra Gud!

Hadrian.

Du, som fra Alpen stevned hidmod Rom,
Og med forglemte Navnes tomme Klang
Af Slumren vakte dets Ruiners Echo,
Vend om til Klostret; Du har yppet Strid
Blandt Stæderne, forløbne Munk! og med
Din Lære tirrer Du til Kamp og Oprør
Den Verden, Du har svoret at forlade.

Arnaldo.

Du som fra Dyndet sneg Dig som en Slange
Til Tronen op, som var en usel Slave
Af Munke, mens Du i Sanct Albans Aad
De Smuler, som faldt ned fra deres Bord,
Du minder mig om lave Herkomst? Har
Tiaren alt bragt slig Forvirring over
Dit svage Hoved? Dog, ei meer af Ordstrid,
Ei meer om Herkomst; nu Din Tanke dvæle
Kun ved det Blod, der gjorde os til Brødre.
Er Biskop eller Konge Du? Det sidste
Blandt disse Navne hørtes ingensinde
For andengang i Rom. Og er Du her
I Christi Sted, da burde Du vel vide,
Hans Krone var af Torne kun.

Hadrian.

Han gav
Mig Herredømmet over Verden, da jeg
Med Kaaben smykkedes, og man mig valgte
Til Kirkens høie Sæde. Herrens Ord
Har Verden skabt, og mit regjerer den.
Til Træl af Legmet vil Du gjøre Sjelen!
Om Frihed taler Du, og kæmper mod
Den Eneste, der staaer paa Jord imellem
Tyran og Menneske? — Kom til Fornuft!
Hvert Ord, Du taler, er kun usselt Mundsveir,
Der strax forstummer eller svinder hen
I øde Rom; — kun jeg formaaer at tale
Det Ord, som toner fort ud over Jorden.

Arnaldo.

Og Frihed hed det aldrig; stedse Kirken,
Som staaer imellem Folket og Tyrannen,
Var grusom mod den Svage, krybende
Mod Jordens Mægtige. Og Menneskет
Laa hidindtil som qvalt af jernhaardt Tryk,
Naar Keiser og Levit hinanden favned.
Med Folkene og deres Skjæbne see
I Ypperstepræster Kongerne at lege,

Men over Sværdets blodiggrumme Net,
Ja, over saadan Udaad selv, som aldrig
Tyranniſk Hedning voved, breder I
Den store Kaabe ud, — og Alt er Nat!
Ja, ja, for Blodets og for Smertens Datter,
Som bygger paa sin Martyrs Grav sit Altar,
Var usæl den, som skjænked hende Guld,
Og som betroede Sværdet til den Haand,
Der ikkun burde hæve sig til Bønnen.
Af gyldne Bægre drak hun Glemsel af
Det gamle fromme Sind; hun var paa Jorden
Ei Herrens Echo, kun Tyrannens Echo,
Og fra sin Stol paa Romas Høie seer hun
Ei Golgatha, det første Altar meer.

Hadrian.

Vagvaskelse Du taler! Den Betrængte
Beskytted vi, og kun sin Seierherre
Besejred Rom. Dog selv var det kun Gruus
Og Gravmuld, — og det saae hvordan Barbaren
Med Sværdet maalte dets Ruiner. Siig,
Hvo var det vel, som bød ham drage hjem
Som Pilgrim, hvor han nærmed sig som Fjende?
Ei gamle Hevers Grave viste han ham,
— En Fiskergrav, og raabte: Synk i Støvet!
Barbaren adlød, Rom sig hæved atter
Af de ved Korset skjærmede Ruiner,
Og i sin Barm det følte Slaget af
Det nye Livs guddommelige Puls,
Og Troens Seir det saae, som uforgænglig
Blev for dets Kapitol den sikkre Klippe.
Rom er nu evigt, ja dets Hyrde dybt
Foragter Lande, hvor der gives Grændser,
Thi han er det Uendeliges Herre.

Arnaldo.

Hvi søger Du Dit Rige her, og ei
I Himmelen? hvorlænge vil Du leve?
I daglig Bøn I raabe: Hjertet opad!
Og blive stedse dog i Dybet; hvorfor
Vil Du forene Hyrdestav med Sværd,
Da dog saa stor Din Almagt er — i Ordet?
Ei vilde Frelseren, at til hans Værn
Eet Sværd sig skulde blotte, og hiin Daad
Af Petrus, hvorfor Herren revsed ham,
Den er den eneste, Du efterligner.
Hvad siger jeg! — Den Dig betroede Hjord
Du dræbte med Barbarens Sværd, og kalder
Dig reen for Blodskyld! Ha, saa ulig er Du
I Daad og Ord, at Du gjør Løgn til Sandhed,
Og Sandheden til Løgn. Du kalder Dig
Bestandigt Slavers Slave, og Du er kun
Tyrannernes Tyran; een Tanke kun
Ledsager Dig igjennem alle Tider:
Til Kriger gjør Du Præsten, og regjerer
Ved Nødsel for det mystiskdunkle Ord
Ydmyg og stolt. Som Konge kriger Du,
Som Præst forbander Du, og aldrig bliver
Du Præst, og aldrig blier Du Konge heller,
Thi som Besejret sætter Du Dig paa
Dit Altar, og som Seirende paa Tronen.

Hadrian.

Jeg hører syndig Tale; Kirken nu
Forstøder Dig; det evige Anathem
Omhyller Dig med Nat, thi fra Din Læbe
Taler den onde Aand, som har besat Dig!

Arnaldo.

Forgjæves vil Du skræmme mig; jeg kjender
Heel vel den høie Lov, Du skulde lyde,
Det er ei tilladt i dens Bog at stryge.
Med Dig alene gaaer jeg ei irette;
Den gamle Sætning følger Du, thi dybt
Nu ligger Herrens Evangelium
Begravet under Præsternes Decreter.
Fra skumle Høies Top, hvorfra man Alt

Paa Jorden undertrykker, staae nu disse,
Og see hvorledes Menneskenes Hjord
I Dalen angst bevæger sig, og naar
Dens blinde Rædselsskrig forfærder dem,
Og naar det blodbestænkte Skind dem nægtes,
Da kaldes Alpens Ulvflok ind i Landet,
Hvor alt saa meget Blod er flydt, dog uden
At nære Markerne. — Hvi under Du
Ei Rom de gamle Rettigheder?

Hadrian.

Kaldte Welskland
Et Folk vel hid, som mere fjerned sig
Fra Romersindet, end Dit Folk?

Arnaldo.

Ha, Folket!
Det ligner Hunden, som blier vild i Lænker.
Du Frihedsaanden standse vil, dog da først
Du frygte Slaven, naar han sprænger Lænken!
Du skjælder paa ham for hans Synd, og
over
At sporge efter Dyd, hvor Ret ei findes?
Grusomme Præster, Eder huer det
At t a a l e Synderne, fordi de vække
Samvittighedens Qval, hvoraf I skabe
Jer verdslig Rigdom, der fremkalder J a m m e r
For vore Børn, for Eder N y d e l s e;
Thi stedse g a v I Lidet, r o v e d Meget.
Ved Frygt og Løgn I puge Penge sammen;
En blindet Slægt bespiser Eder, mens
I storme fra Forbrydelsen til Altret,
Fra Altret atter til Forbrydelsen.
Men naar den saa af Hungersnød betvungen
Forstyrrer Eders Ro, da harmes I.
Dog, ikke meer om Rom; er Du tilsinds
Din Magt at øve, nu velan saa tæm
Den præstelige Frækhed, og lad Kirken
Sig skamme ved at være Ravnemoder
For fattige Folkeslag.

I Lombardiet
Blier hver en Biskop til Tyran; bedragerisk
Taer han Parti for Keiser eller Kirke.
Hans Bord er yppigt, glimrende haus Dragt,
Forbrydelser hans Lyst, og Stov bedækker
Altarene, hvor glemt Infulen ligger,
Mens Hjelmen nu bedækker stolte Pande,
Der ikke meer i Templet boier sig
For Herrens Aasyn. Men paa blodig Val
Der svinger han imod den faldne Fjende
Det syndige Sværd, ja, ved den sidste Bøn
Han støder plumpe Skjeldsord ud imod ham,
Og gjennemborer saa den Tvungnes Bryst,
Og bader i hans Blod sin Gangers Hove.

Og naar i korte, falske Fred en Præst
Vil efter blodig Færd udhvile sig,
Da er Forbrydelser hans Tidsfordriv,
Da følger efter Plyndren Fraadseri,
Da lister han sig lumsk i Faaresti en,
Og hvad der har ved Dagen tændt hans
Brynde,
Det gjør han til sin Eiendom om Natten,
Og Hoer er lovlig Hymensfest for Præsten.
Ja, -sandelig, som Rom har haabet det,
Saa gjorde de sig frie for lave Tvang
Af menneskelige Tilboieligheder,
Thi deres Sandseraahed ligner Tyrets,
Der glemmer M o d r e n, kjender ei sin S ø n.

Ei Klokkeklang, men Larm af Jagthorn toner
I Skoven, hvor Lombardens Præst omstreifer
Som Herre, hvor han nægter syge Betler
Det Brød, han kaster hen for sine Hunde.
Til syndig Krig den Skjændige forøder
Den trykkende Tribut; fra Christi Altar,
— Tilgivelsens og Fredens hoie Sæde, —
Man hører Hævnens Eed, og hine Fakler,

Som grumt han kaster ind i Stæderne,
Antænder han ved Lampen for Guds Aasyn.

Men Du, bliv Templets Herre, opad stræb
Mod Herrens Bjerg, udslyng Dit Lyn imod
De Syndige, og større vil Du blive,
Og mere frygtet. — Siig mig, Hadrian,
Om ei Du bærer paa en Last, som selv
For Engle var for tung? Hvi vil Du Død
Med Liv forene, hvi fornægter Du
Guds Stemme, som har talt: mit Rige er ei
Af denne Verden!? Frelserens Exempel
Og Roms Du følge, begge lærte de
At bøie Hovmod, Ydmyghed at hæve.
— Din Fod jeg kysser, naar den træder
Konger!

Hadrian.

Arnaldo! jeg ta'er ei Parti, jeg hersker.
Da jeg paa Jorden er hvad Gud i Himlen,
Saa er jeg Alles Dommer, Ingen min.
Jeg vaager, og uddeler Haab og Frygt
Og Løn og Straf til Konger og til Folk.
Jeg er Begyndelsen og Kilden til
Det Liv, der giver Kirken Magt og Enhed,
Som Folk og Troner saae bevæge sig
I Tidens Bølgegang, der sønderbrødes
Mod Kirkens evigfaste Klippevæg;
Og da en Aand tilvisse skjærmer den,
Den vakler ei ved flygtig Lærdomstant,
Men evig den bevare vil sin Storhed
I Villien og i Maalet.

Arnaldo.

Bryder Kirken
Sin Troskab mod det evige Guddomsord,
Da vil den høre op at være til.
Mens i Vildfarelsernes gamle Nat
End Menneskene hvilede, da kunde
En hedensk Cæsar være Præst og Konge;

Men Natten klaredes af ham, som meer
End Solen fyldte hele Verdens Rum
Med Liv og Tanker. Ved sin evige Sandhed
Adskilte han hvad Du forene vil.
Du gjør den jødiske Bagvaskelse
Til Ret for Dig, men læse Biblen vi,
Da finder den Oprørere, som Magten
Tilriver sig — og da vil Blod udgydes;
Det flød ved Eder, I som ere Christo
Til evig Skjændsel! Krigens Tempeldør
Han vilde lukke, og I aabne den!

Hadrian.

Vi kæmpe mod det Onde for at værne
Om Zions Borg, og derfor Syndere
Og Daarer fører Krig mod os. Arnaldo,
Jeg maa beklage Dig; forgjæves varmer
Du Gruset med Dit Bryst og stirrer ned
I Romas Gravé; der ei Been Du finder,
Til hvilke Du kan sige: Stander op!
Der hviler ikke Støv af nogen Herre!
Og dog Du vil, at med de gamle Navne
Skal Fædres Dyder vende hid tilbage.
Tribuner og Senat og Ridderordner
Kan, Rom, Du ønske Dig! Langt større Hæder
Din Pave bringer Dig, som ei beskytter
Affindig Pøbels drømte Rettigheder;
Men — som Tribun for Verden troner han
I Rom, og tordner imod Folk og Konger
Sit: *Veto!*

Jeg maa sige Dig end mere,
At Juda's Fisker skabte ved sin Død
Langt større Ting, end denne syndige Magt,
Der nu forgjæves stræber at fornye sig.
Han skabte med sit Blod et Fædreland
For alle Folk; og her, hvor kun der var
En Stad, en Verden hæved sig. Ved
Christi Bud

Forsvandt hver Grændse mellem Folkene;
Det Rige, hvorom engang han i Bønnen
Anraabte Faderen, — see, det er h e r.
I hvert et Folk har Kirken sine Sønner,
Usynligt hersker jeg som Alles Konge,
Og Rom er overalt!

Arnaldo.

Du feiler, Pave!
Man skjælver ikke meer for Romas Vaan;
Fornuften griber alt i hine Lænker,
Som Du Dig ønsked evige, og den
V i l sprænge dem, — end er den ret ei vaagnet.
En slig Oprører er alt Tanken blevet,
At ei den laer sig tæmme meer, og Christus
Den byder, som han engang bød den Syge:
Stat op og gaae Din Gang! — Den knuser Dig,
Gaaer Du ei foran den. En anden Sandhed
Har Verden nu, som ikke staaer paa Altret,
Og den ei gjemmes vil i noget Tempel,
Der skjuler Himmellyset for den. Pave,
Du var en Hyrde, bliv en Fader nu;
Af Navnet Hjord er Christenslægten trøt;
For ofte ramt af Eders Hyrdestav
Den standsede med Rædsel paa sin Bane.
Hvi træder Du i Himlens Navn med Foden
Paa Menneskets, den elskeligste Søn
Af den guddommelige Tanke?

Hadrian.

Vaagnet
Er Abelard, og taler atter her
Igjennem Dig. Hvis pralende Fornuft
Du stille vil mod Troen, hvis til Dronning
Du hæve vil Guddommens ringe Terne,
Da griber Svælget Dig, der fører ned
Til dybest Afgrund, og med Lys og Sandhed
Og Fred er det forbi paa Dine Veie.

Arnaldo.

Du misforstaaer mig.

Hadrian,

Naar Du efterligner
Din Mester i hans Anger, naar Du troer
Og haaber, hvad Du ei begriber, hvorfor
Forstyrrer Du da Kirkens Rolighed
Med fremmede Vildfarelser? hvi vil Du
Forføre Folket til det syndigste
Blandt alle Rov, hvi vil Du Herrens Brud
Ved nogent Altar stille som Slavinde,
Som Betlerske? Og gives der da Frihed
Hvor ingen Ret der er? Og kunde jeg
I Landet, som Du herjed for min Fod,
Vel bære Christi tunge Byrde, spottet
For Fattigdom, og vaage over Verden,
Naar selv jeg maatte skjælve? — Frasiig Dig
Den syndefulde Lære, drag fra Rom;
Og da, naar det er Tid, formild Lombarden
Med Frihed, som ei krænker Geistligheden;
S a a l e d e s bliver Du min Tankes Arm.
Ved dette Forbund giver Sønnen jeg
Igjen til Moderen, og, — angrer Du —
Opfylder Du Sanct Bernhards fromme Haab.
Vend om til Petri Tjeneste! — Dog først
Maa jeg raadspørge Cardinalerne
Om denne Sag.

Arnaldo.

Hvad taler Du om dem?
En svag og livløs Gjenklang er de kun,
Som følger Dig. Jeg s e l v vil svare Dig:
Dit Haab bedrager Dig; jeg bliver tro
Mod Rom, mod Gud!

Hadrian.

Glem ei den Straf, Arnaldo,
Som venter Dig!

Arnaldo.

Mit Maal er høit og helligt. Forgjæves vil Du skrække mig med Piinsler. Du mindes vel, at engang var det Korset, Som Seiren vandt!

Carmen.

Novelle

af

Prosper Merimée.

(Fortsat.)

Folkene fra vore Bjerge lære hurtigt Militairtjenesten. Jeg blev snart Corporal og man lovede at forfremme mig til Foureer, da man til min Ulykke satte mig som Vagt ved Tobaksfabrikken i Sevilla. Dersom De har været i Sevilla, saa har De seet den store Bygning der, udenfor Voldene ved Floden. Jeg synes endnu at see dens Port og Vagten udenfor den. Naar Spanierne ere i Tjenesten, spille de Kort eller sove; jeg søgte, som en brav Navarreser, altid noget at beskjæftige mig med. Jeg gjorde mig en Kjæde af Messingtraad til at bære min Rømnaal i. Paa engang sige mine Kammerater: Klokken ringer, Pigerne skulle atter gaae til Arbeidet! De veed, Sennor, at fire til femhundrede Fruentimmer ere beskjæftigede i Fabrikken. Det er dem, som rulle Cigarerne i en stor Sal, der ikke maa betrædes af Mandfolkene, uden en Tilladelse fra Municipalpolitiet, fordi de gjøre sig det bequemt, især de Unge, naar det er varmt Veir. Paa den Tid, da Fruentimmerne komme tilbage efter deres Middagsmaaltid,

indfinde en Mængde unge Mænd sig for at see dem gaae forbi og sladdre med dem. Der er kun faa af disse Piger, der sige nei til en Taftes Mantilla ogYnderne af dette Fiskeri have kun at bukke sig ned for at fange Byttet. Medens de Andre saae til blev jeg siddende paa min Bænk ved Porten. Jeg var dengang ung; jeg tænkte bestandigt paa mit Hjem, og jeg troede ikke, at der kunde gives smukke Piger uden blaae Skjørter og Fletninger, der faldt ned over Skuldrene*). Jovrigt var jeg bange for Andaluserinderne, jeg var endnu ikke vant til deres Sæder. Altid Spøg og Spot, aldrig et alvorligt Ord! Jeg sad da der med Næsen mod min Kjæde, da jeg hørte Nogen sige: Der er Gitanillaen! Jeg slog Øinene op, og jeg saae hende. Det var en Fredag og jeg glemmer den aldrig. Jeg saae denne Carmen, som De kjender og hos hvem jeg traf Dem for nogen Tid siden.

Hun bar et meget kort rødt Skjørt, der lod hvide Silkestrømper med mere end eet Hul tilsyne, og smaa Sko af rødt Maroquin, bundne med ildfarvede Baand. Hun slog sin Mantilla ned for at man skulde see hendes Skuldre og en stor Bouquet af Acazier, hun bar paa Brystet. Hun havde endnu en Blomst af samme Slags mellem Læberne og hun skred frem, vaklende med Hofterne, som et Føl fra Cordovas Stutteri. I mit Land vilde en Qvinde i denne Dragt bragt Alle til at korse sig. I Sevilla gjorde Alle hende en lystig Compliment over hendes Udseende; hun svarede Alle med funklende Øine, med

---

*) Et almindeligt Costume for Bønderpiger i Navarra og de baskiske Provindser.

Haanden støttet mod Hoften, uforskammet som en sand Zigeunerinde, hvilket hun ogsaa var. I Begyndelsen behagede hun mig ikke, og jeg tog fat paa mit Arbeide igjeu; men hun fulgte Qvindernes og Kattenes Skik, der ikke komme naar man kalder paa dem, og komme naar man ikke kalder paa dem, og standsede foran mig, idet hun sagde paa andalusisk Maneer: Kammerat, vil Du give mig Din Kjæde til at bære mine Nøgler i?

— Den er til at hefte min Rømnaal med, svarede jeg.

— Din Rømnaal! raabte hun leende. Ah, Herren gjør Kniplinger, siden han trænger til Naale! Alle Mennesker gave sig til at lee, jeg mærkede, at jeg blev rød, og kunde ikke finde paa noget at svare hende. — Velan, min Kjære, vedblev hun, gjør mig syv Alen sorte Kniplinger til en Mantilla, Du min Sjæls Naalemager! Derpaa tog hun Blomsten, hun bar ved Munden, og kastede mig den ved et Knips med Tommelfingeren midt imellem begge Øinene. Sennor, det virkede paa mig som en Kugle, der ramte mig... Jeg vidste ikke hvor jeg skulde gjøre af mig, jeg stod ubevægelig som en Pæl. Da hun var gaaet ind i Fabrikken, saae jeg Acazieblomsten, som var faldet til Jorden for mine Fødder; jeg veed ikke hvad der stak mig, men jeg tog den op uden at mine Kammerater mærkede det, og stak den omhyggeligt fast i min Trøie. Det var min første Daarskab.

To eller tre Timer derefter, medens jeg endnu tænkte paa hende, kom der en Portner aandeløs og med forfærdet Ansigt ind i Vagtstuen. Han berettede os, at der i den store Sal var myrdet et Fruentimmer, og at der maatte sendes Vagt derop. Foureren befalede mig at tage to Mand og gaae op i Salen. Forestil Dem, Sennor, at jeg, idet jeg traadte ind i Salen, fandt næsten trehundrede Fruentimmer forsamlede i det bare Linned eller dog ikke langt derfra, og Alle skrigende, hylende og fægtende omkring sig med en Støi, saa man ikke kunde hørt den kjære Gud tordne. Ved den ene Side laa der En med Arme og Been iveiret, bedækket med Blod og mærket i Ansigtet med et **X**, som man havde bibragt hende med to Knivsnit. Ligeoverfor den Saarede, der blev understøttet af de Bedre i Banden, seer jeg Carmen, holdt af fem eller sex gamle Qvinder. Den Saarede raabte: Lad mig skrifte! lad mig skrifte! jeg er myrdet! Carmen taug, hun skar Tænder og rullede med Øinene som en Kamæleon. — Hvad er der paafærde? spurgte jeg. Jeg havde stor Møie med at faae at vide, hvad der var skeet, thi alle Fruentimmerne talede paa eengang. Jeg udfandt deraf, at den Saarede havde pralet af, at hun havde Penge nok i Lommen til at kjøbe sig et Æsel paa Markedet i Triana. — Saa! havde den raptungede Carmen sagt, Du har altsaa ikke nok af et Kosteskaft? — Den Anden, fornærmet over denne Skose, der maaskee var noget træffende, svarede hende, at hun ikke forstod at ride paa Kosteskafter, da hun ikke havde den Ære at være Zigeunerinde eller Sønnedatter af Satan, men at Sennora Carmencita snart skulde gjøre Bekjendtskab med hendes Æsel, naar Corregidoren fik hende ud paa en Ridetour med to Lakaier bagefter hende, der skulde vifte Fluerne fra hende. — Hvad! sagde Carmen, jeg skal sætte Dig et Flueplaster paa Kinden,

og jeg skal male Dig et Dambræt. — Og derpaa en, to, tre! begynder hun med sin Cigarkniv at tegne hende St. Andreaskorset i Ansigtet.

Jeg greb Carmen ved Armen og sagde høfligt: Min Søster, I maa følge med mig. Hun kastede et Blik paa mig, som om hun gjenkjendte mig, men sagde med Fatning: Ja, jeg følger! Hvor er min Mantilla? — Hun lagde den over Hovedet saaledes at man kun saae det ene af hendes store Øine, og fulgte mine to Mænd saa taalmodig som et Lam. Da vi kom ind i Vagtstuen, sagde Foureren, at Sagen fordrede alvorlig Behandling, og at hun maatte føres i Fængsel. Det var atter mig, som skulde føre hende. Jeg satte hende mellem to Dragoner og gik selv bagefter. Vi begave os paa Veien ind i Staden. I Begyndelsen havde Zigeunerinden været taus, men i Slangegaden, — De kjender den, den fortjener sit Navn ved de mange Krumninger, den gjør, — i Slangegaden begynder hun med at lade sin Mantilla falde ned paa Skuldrene, for at vise mig sin smukke Nakke, og siger, idet hun vender sig til mig saameget hun kan: Min Hr. Officier, hvor fører De mig hen? — Til Fængslet, mit stakkels Barn, svarer jeg saa mildt jeg kan, saaledes som en god Soldat bør tale til en Arrestant, især naar det er et Fruentimmer.

— Ak! hvad skal der blive af mig? Sennor Officeer, hav Medlidenhed med mig. De er saa ung, saa smuk.... Derpaa sagde hun sagtere: Lad mig slippe fri, saa skal jeg give Dem et Stykke **bar lachi**, som skal bringe alle Qvinder til at elske Dem. — **Bar lachi**, Sennor, er Elskovssstenen, hvormed Zigeunerne

paastaae at man kan gjøre tusinde Hexekunster naar man forstaaer at bruge den. Naar man lader et Fruentimmer drikke et Pulver af den i et Glas hvid Viin, kan hun ikke længer modstaae. — Jeg svarede hende saa alvorligt som det var mig muligt: Vi ere ikke her for at sige Dumheder; Du maa arresteres, det er min Ordre, og den kan ikke overtrædes.

Af mit Sprog var det Carmen let at gjætte, at jeg var fra de baskiske Provindser, og hun forstod og talede, som Zigeuner, alle mulige Dialecter og altsaa ogsaa den baskiske. **Laguna ene bihotsarena**, mit Hjertes Kammerat! sagde hun pludseligt, er De min Landsmand?

Vort Sprog er saa smukt, Sennor, at vi komme til at skjælve naar vi høre det i et fremmed Land.... „O, dersom jeg kunde faae en Skriftefader fra Hjemmet!“ lagde Banditten sagtere til, og vedblev efter en Pause: — Jeg er fra Elizonda, svarede jeg hende paa Baskisk, stærkt bevæget ved at høre mit Fædresprog.

— Og jeg er fra Etchalan, sagde hun. — Det er en Egn, fire Mile fra vor. — Jeg er bleven bortført af Zigeunere til Sevilla. Jeg arbeidede i Fabrikken for at fortjene mig Penge til at vende tilbage til Navarra, til min stakkels Moder, der ikke har nogen anden Støtte end mig. O at jeg var i mit Hjem, ved mine snedækkede Bjerge! Man har spottet mig, fordi jeg ikke var Landsmand med disse Nøve her, disse Krømmere, der falbyde raadne Appelsiner, og jeg har faaet dem Alle imod mig, fordi jeg paastod, at alle deres Pralere i Sevilla, med deres Knive, ikke kunde skræmme en Knøs

fra vort Land,, med hans blaa Hue og hans **Maquita**. Kammerat, min Ven, vil De ikke gjøre noget for en Landsmandinde?

Hun løi, Sennor, hun har altid løiet. Jeg veed ikke om denne Pige nogensinde i sit Liv har sagt et sandt Ord; men da jeg hørte hende, troede jeg hende, — jeg kunde ikke modstaae hende. Hun radbrækkede det Baskiske, og jeg antog hende for Navarreserinde; hendes Øine, hendes Mund og hendes Farve forraadede Zigeunerinden. Jeg var afsindig, jeg lagde ikke mere Mærke til noget. Jeg tænkte paa, at dersom Spanierne havde vovet at tale ilde om mit Hjem, saa vilde jeg mærket dem i Ansigtet, ligesom hun havde gjort ved sin Kammerat. Kort, jeg var som en Drukken, jeg begyndte at sige Dumheder, jeg var rede til at begaae Dumheder.

— Dersom jeg angreb Dem, og kastede Dem om, Landsmand, sagde hun nu paa Baskisk, saa skulde disse to Castillanske Nekrutter ikke holde mig tilbage....

Ja, Sennor, jeg glemte min Ordre og Alt, og sagde: Velan, Landsmandinde, forsøg det, og Madonna skjænke Dig sin Hjelp! — I dette Øieblik passerede vi forbi en af disse snevre Gyder, hvoraf der findes saa mange i Sevilla. Pludseligt vender Carmen sig og støder mig med knyttet Næve for Brystet. Jeg lader mig falde, i eet Spring flyver hun over mig, stikker i at løbe, og viser os et Par Been! — Man roser de baskiske Been; hendes overgik Alle i Skjønhed og Hurtighed. Jeg reiste mig strax, men jeg satte min Landse paatvers, som om jeg vilde spærre Gaden, og hindrede derved ogsaa mine Kammerater fra strax at forfølge hende. Derpaa gav jeg mig selv til at løbe

og de efter mig; men at vi, med vore Sporer, vore Sabler og Landser, skulde naae hende, derfor var der ingen Fare. I mindre Tid end jeg bruger til at fortælle det, var Fangen forsvundet. Desuden begunstigede alle Kjærlingerne i Qvarteret hendes Flugt og spottede os og viste os paa galt Spor. Efter lang Løben og Søgen maatte vi gaae tilbage til Vagten, uden noget Modtagelsesbeviis fra Fængselsgouverneuren.

Mine Soldater sagde, for at undgaae Straf, at Carmen havde talt Baskisk med mig, og sandt at sige syntes det ikke meget naturligt, at et Nævestød af en saa lille Pige saa let skulde have slaaet en Karl af min Styrke til Jorden. Alt dette syntes mistænkeligt, eller snarere altfor klart. Jeg blev ved Afløsningen degraderet og dømt i en Maaneds Fængsel. Det var min første Straf siden jeg kom i Tjenesten. Farvel, I Foureer-Galoner, som jeg allerede troede at see paa min Uniform!

Mine første Fængselsdage tilbragte jeg meget sørgeligt. Da jeg lod mig hverve til Soldat, forestillede jeg mig, at jeg idetmindste maatte blive Officeer; Longa, Mina, mine Landsmænd, vare Generaler; Chapelangarra, der er en Negro, som Mina, og som han er Flygtning i Deres Land, Chapelangarra var Oberst, og jeg har hundrede Gange spillet Bolt med ham, der var en fattig Djævel ligesom jeg. Nu tænkte jeg: al den Tid, Du har tjent uden Straf, den er spildt. Du er nu misrecommanderet; for at vinde Dig Dine Foresattes Agtelse igjen, maa Du arbeide ti Gange ivrigere, end da Du kom hertil som Recrut. Og for hvem har jeg ladet mig straffe? for et Udskud af en Zi-

geunerinde, som har gjort Nar af mig, og i dette Øieblik er ude paa Tyveri i en eller anden Krog af Byen. Og dog kunde jeg ikke lade være at tænke paa hende. Skulde De troe det, Sennor? hendes hullede Silkestrømper, som hun lod mig see, idet hun flygtede, dem havde jeg bestandigt for Øinene. Jeg tittede ud paa Gaden mellem Fængslets Jernstænger, og blandt alle de Fruentimmer, der gik forbi, saae jeg ikke et, der veiede op mod denne Djævel af en Pige. Og dertil lugtede jeg bestandigt den Acazieblomst, hun havde kastet til mig, og som selv fortørret vedligeholdt sin søde Duft.... Dersom der gives Troldqvinder, saa var denne Pige en af dem.

En Dag kommer Fangevogteren ind og rækker mig et af de ypperlige Brød fra Alcala. See her, siger han, hvad Eders Cousine sender Eder. Jeg tog Brødet, meget forundret, thi jeg havde ikke nogen Cousine i Sevilla. Det er maaskee en Feiltagelse, tænkte jeg, idet jeg betragtede Brødet; men det var saa appetitligt, det lugtede saa godt, at jeg uden at tænke mere derover, besluttede mig til at spise det. Idet jeg vilde skjære det itu, stødte min Kniv paa noget Haardt; jeg undersøgte det, og fandt en lille engelsk Fiil, som man havde puttet ind i Deigen, før Brødet blev bagt. Der var endnu et Guldstykke paa to Piastre indsluttet deri. Der var ingen Tvivl mere, det var en Gave fra Carmen. For Folk af hendes Race er Friheden Alt og de kunne sætte Ild paa en By, for at befrie sig fra en Dags Fængsel. Det var snildt udtænkt af hende. Efter en Times Forløb kunde den største Jernstang være filet over, og ved Hjelp af mit Guldstykke kunde jeg hos den første den bedste Skakkrer ombytte min Uniformsfrakke med en borgerlig Klædning. De begriber nok, at en Karl, der hundrede Gange har hentet Ornereder ned fra vore Klipper, ikke gjorde stort Væsen af at stige ned paa Gaden fra et Vindue, der idetmindste var tredive Fod fra Jorden; men jeg vilde ikke undflye. Jeg havde endnu min Soldaterære, og at desertere syntes mig en stor Forbrydelse. Imidlertid var jeg dog rørt over dette Tegn paa at hun mindedes mig. Naar man er i Fængsel holder man af at tænke paa, at man har en deeltagende Ven udenfor. Guldstykket foruroligede mig noget, jeg vilde saa gjerne give hende det tilbage; men hvor skulde jeg finde hende? Det syntes mig at ville blive vanskeligt.

Efter Ceremonien ved min Degradation, troede jeg ikke at have noget mere at lide; men der forestod mig endnu en stor Ydmygelse; det var ved Udgangen af min Arrest, da man commanderede mig til Tjenesten, og satte mig paa Post som simpel Soldat. De kan ikke forestille Dem, hvad en Karl med Ære i Livet føler ved en saadan Leilighed. Jeg troer at jeg hellere havde ladet mig skyde.

Jeg blev sat paa Post ved Oberstens Port. Det var en ung, rig, lystig Mand, som holdt af at more sig. Alle de unge Officerer vare hos ham, og der savnedes heller ikke Fruentimmer; det var Dandserinder, sagde man. Mig forekom det, som om hele Byen havde samlet sig udenfor hans Port, blot for at see paa mig. Nu kommer Oberstens Vogn med hans Kammertjener paa Bagsædet. Hvem seer jeg stige ud? Gita-

nillaen! Hun var pyntet dengang som en Dukke, udmaiet og broget, overalt besat med Guld og Baand. En Kjole med Pailletter, Et Par blaae Skoe, ogsaa med Pailletter, Blomster og Galoner fra øverst til nederst. Hun havde en baskisk Tambourin i Haanden. Med hende var der to andre Zigeunerinder, en gammel og en ung. Der er altid en Gammel med for at føre dem, og desuden en gammel Zigeuner med en Guitar for at spille til deres Dands. De veed at man ofte lader Zigeunerinder komme i Selskaberne, for at dandse deres **Romalis**, og ofte ogsaa for Andet.

Carmen gjenkjendte mig og vi verlede et Blik med hinanden. Jeg veed ikke, men i dette Øieblik ønskede jeg mig hundrede Fod under Jorden. **Agur Laguna**, Goddag, Kammerat, sagde hun. Min Hr. Officeer, Du staaer Skildvagt som en Recrut! — Og førend jeg kunde finde et Ord at svare, var hun inde i Huset.

Hele Selskabet var i Patioen, og jeg kunde gjennem Galleriet see det meste af hvad der foregik*). Jeg hørte Castagnetterne, Tambourinen, Latteren og Bravoraabene; undertiden saae jeg hendes Hoved, naar hun sprang med sin Tambourin. Senere hørte jeg Officererne sige hende mange Ting, som bragte Blodet til at stige mig til Hovedet. Hvad hun svarede derpaa, vidste jeg ikke.

*) De fleste Huse i Sevilla have en indre Gaard, Patio, der er omgiven med Buegange. Man opholder sig der om Sommeren. Denne Gaard er bedækket med et Seil, som man vander om Dagen og tager bort om Aftenen. Døren ud til Gaden er næsten altid aaben, og Gangen, der fører til Gaarden, Zaguan, er lukket med et meget smukt forarbeidet Gitter.

Det var, troer jeg, i dette Øieblik at jeg begyndte at elske hende, thi jeg fik flere Gange Lyst til at gaae ind i Patioen og bore min Sabel ind i Bugen paa alle disse Lapse, der sagde hende smukke Ting. Min Qval varede en god Time; derpaa forlod Zigeunerinderne Selskabet og Vognen førte dem hjem. Da Carmen gik forbi mig, betragtede hun mig endnu engang med de Øine, De veed nok, og sagde meget sagte: Landsmand, naar man holder af god Friteau, saa spiser man den i Triana, hos Lillas Pastia. Let som en Hind svingede hun sig ind i Vognen, Kudsken slog løs paa sine Muulæsler, og den hele lystige Bande var, jeg ved ikke hvor.

De gjætter let, at jeg efter min Afløsning gik til Triana; men først lod jeg mig barbere og pudsede mig som paa en Paradedag. Hun var hos Lillas Pastia, en gammel Friteausteger, en Zigeuner, sort som en Maurer, hos hvem mange Borgere kom for at spise indbagte Fisk, især vel siden Carmen havde opslaaet sit Qvarteer der. Lillas, sagde hun strax da hun saae mig, jeg bestiller ikke mere idag. Imorgen er der ogsaa en Dag! Kom, Landsmand, lad os spadsere! Hun tog sin Mantilla paa lige for hans Næse, og vi vare paa Gaden, uden at jeg vidste hvor vi gik hen. — Sennora, sagde jeg, jeg troer at jeg har Dem at takke for en Gave, De har sendt mig medens jeg var i Fængsel. Jeg har spiist Brødet; Filen skal tjene mig til at skjærpe min Landse med, og jeg beholder den som en Erindring om Dem. Men Pengene ere her.

— Nei, vil man see! han har gjemt Pengene! raabte hun leende. Forresten er det meget godt, thi min Pung er just ikke

meget feed; men hvad siger det? En Hund, der er om sig, dør ikke af Sult. Kom, lad os spise Pengene op; Du trakterer mig.

Vi havde taget Veien til Sevilla; ved Indgangen til Slangegaden kjøbte hun et Dusin Appelsiner og lod mig bære dem i mit Lommetørklæde. Noget derfra kjøbte hun ogsaa et Brød og en Flaske Viin, og endelig gik hun ind til en Conditor. Der kastede hun det Guldstykke, jeg havde givet hende tilbage, paa Disken, og dertil endnu et Andet, hun havde i sin Lomme, samt nogle Smaapenge; endelig bad hun mig om Alt, hvad jeg havde hos mig. Jeg havde kun meget faa Penge hos mig, hvilke jeg gav hende, yderst skamfuld over at jeg ikke havde mere. Jeg troede at hun vilde kjøbe hele Boutikken. Hun udsøgte sig Alt hvad der var af det Bedste og Dyreste, saalænge som Pengene sloge til. Alt dette maatte jeg bære i Papirsposer. De kjender maaskee Candilejogaden, hvor Hovedet af Kongen Don Pedro den Dommer staaer*). Det burde

*) Kong Pedro, der af os kaldes den Grusomme, og hvem Dronning Isabelle den Catholske aldrig kaldte andet end den Dommer, yndede at spadsere om Aftenen paa Sevillas Gader, og søge Eventyr, ligesom Kalifen Haroun-al-Raschid. En Nat kom han i en afsides Gade i Strid med en Mand, som bragte en Serenade. De sloges og Kongen dræbte den forelskede Kavaleer. Ved Larmen af Kaarderne stak en gammel Qvinde Hovedet ud af Vinduet, og oplyste Scenen med en lille Lampe, Candilejo, hun havde i Haanden. Man maa vide, at Kong Pedro, der forresten var smidig og kraftig, havde en sælsom Feil i sin Legemsbygning. Naar han gik knagede hans Knæskaller stærkt. Den Gamle havde paa denne Knagen ikke ondt ved at kjende ham. Den følgende Dag kom Politichefen for at gjøre sin Rapport til Kongen. Sire, man har duelleret i denne Nat i en af Gaderne; en af de Kæmpende er død. — Har De opdaget Morderen? — Ja, Sire. — Hvorfor er han ikke allerede straffet? — Sire, jeg venter Deres

have bragt mig til at gjøre Betænkninger! Vi standsede i denne Gade, udenfor et gammelt Huus. Hun gik ind i Gangen og bankede paa i Stueetagen. En Zigeunerinde, en ægte Datter af Satan, lukkede op for os. Carmen sagde hende nogle Ord i deres Sprog. Den Gamle brummede i Begyndelsen. For at formilde hende gav Carmen hende to Appelsiner og en Haandfuld Bonbons, og tillod hende at smage Vinen. Derpaa lagde hun hende sin Mantilla paa Ryggen og førte hende til Døren, som hun lukkede med en Træskaad. Saasnart vi vare ene, gav hun sig til at dandse og lee som en Vanvittig, og sang: Du er min **Rom**, jeg er Din **Romi***). Jeg stod midt i Værelset, belæsset med alt hendes Indkjøb, og vidste ikke hvor jeg skulde lægge det. Hun kastede det Hele paa Gulvet, sprang mig om Halsen og sagde: Jeg betaler min Gjæld! jeg betaler min Gjæld! Det er Caloens Lov!**). — O Sennor, denne Dag! denne Dag! naar jeg tænker paa den glemmer jeg den Dag imorgen.

(Fortsættes.)

Ordre. — Følg Lovens Bud! — Men nu havde Kongen nyligt udgivet et Decret, der bød, at hver Duellant skulde halshugges, og hans Hoved forblive udstillet paa det Sted, hvor Kampen var foregaaet. Politichefen traf sig snildt ud af Sagen Han lod Hovedet sauge af en Statue af Kongen og stillede det op i en Nische midt i Gaden. Kongen og alle Sevillanerne vare meget tilfredse dermed. Gaden fik sit Navn af den Gamles Lampe, der havde været eneste Vidne til Eventyret. Saaledes lyder Folketraditionen.

*) **Rom**, Mand. **Romi**, Kone.

**) Calo betyder egentlig den Sorte; et Navn, som Zigeunerne give sig i deres Sprog.

coration. Det er vel sandt, at denne kan fremdeles bruges i andre Stykker, men da Scenen eier flere Decorationer, der kunne forestille Værtshusstuer, og som ved ubetydelige Modificationer i Arrangementet kunde blevet meget brugbare for dette Stykke, saa synes denne Rundhaandethed noget forunderlig paa en Tid, da vore danske Forfattere ikke kunne opdrive en taalelig Udstyrelse af deres nye Arbeider, og da Skuespillet i det Hele er saa fattigt udstyret, at Scenen bl. A. ikke har en eneste anstændig Stue- eller Salsdecoration for det borgerlige Lystspil.

Den italienske Opera.

Corrado d'Altamura af Ricci hører blandt de ubetydeligere af de nyere italienske Operaer, der kun ved Virtuositet i Udførelsen af Hovedpartierne kunne tilvinde sig nogen Interesse. Som Virtuos viste nu rigtignok Bassisten Sign. Piberi sig i sin Fremstilling af Titelrollen, thi der hører virkelig Virtuositet i det Slette til at synge og spille saa slet og i det Hele til at vise en paa engang saa ynkelig og latterlig Figur frem paa Scenen, som denne primo basso assoluto gjorde det; men denne Virtuositet er af den Art, man kun for een Gang ønsker at beundre, og Publikum lagde Sign. Piberi temmelig forstaaeligt for Dagen, at det ikke ønskede sig flere Prøver paa hans Kunst. Det er ubegribeligt at Directeuren, som dog af Erfaring maa vide, at vort Publikum, saa noiagtigt det ogsaa er med Hensyn til den italienske Opera, ikke tager tiltakke med noget aldeles Slet, har kunnet engagere et saadant Subject og give ham dette Parti, der saa ganske egner sig til Udførelse af Directeuren selv eller af Vincenzo Torre. Tenoren Sign. Pagliani har en temmelig ubetydelig Stemme, og viste ikke nogen god Skole; hans Person har ikke noget Tiltrækkende og hans Manerer vare keitede og uskjønne. Sopranen Signora Favola har en ret smuk og frisk Stemme og et godt Foredrag; hendes Holdning og Spil var udtryksfuldt og temmelig frit for det hos underordnede italienske Primadonnaer sædvanlige Maniererede og Convulsiviske Den Fortrinligste i det nye Personale, der hidindtil er optraadt, er Alten Signora Bendini, der med en særdeles smuk Stemme og en god Skole forener et smagfuldt Foredrag og Spil og en særdeles vakker ydre Personlighed. Begge disse Damer ville sikkert i heldigere Partier for Fremtiden erhverve sig Publikums Interesse og bidrage betydeligt til at skaffe Operaen Besøg. — Totalindtrykket af Corrado d'Altamura var ikke gunstigt, og kunde saavel ved den tildeels forfeilede Udførelse som ved de mange Forandringer og Forkortninger, der vare foretagne med den i sig selv allerede fattige Musik, heller ikke være det.

Componisten Verdi.

I en overordentlig rosende Bedømmelse af Operaen Nabucodonosor i Revue des deux mondes, charakteriseres Verdi som Componist paa følgende Maade:

Efter de tre Partiturer at dømme, som ere os bekjendte, Nabucodonosor, Ernani og I due Foscari, sætter Verdi sig i den høieste Rang blandt den nye Periodes Componister, og de Motiver, hvorpaa hans i Italien saa store Renommée — et Renommée, der endnu er voxet ved den overordentlige Lykke, Nabucodonosor har gjort i Paris — er grundet, have intet at befrygte af en rolig og alvorlig Undersøgelse. Det er nok at høre tyve Tacter af denne Musik, for strax at vide hvem man har at gjøre med. Verdi er ikke en af disse underordnede Efterlignere, af disse routinerede Copister, som indskrænke sig til at variere for tredivte Gang en Formel, der er kommet i Mode, disse Græshopper, der som Egyptens syvende Plage overstrømme Italien og bortrane Geniets Høst; han er endnu mindre en af disse haardnakkede Secterere, hvis hele Klogskab og hvis hele Originalitet bestaaer i at gribe den mindre gode Side af en stor Mand, og f. Ex. efterligne Skyerne og Mørket i Beethovens Stiil, og at gjengive os deres uheldige Kunstlerier som sublime Opfindelser. Uden at indlade sig paa de Førstes Graadighed, eller paa de Sidstes uforskammede Charlatanisme, sammensætter Nabucodonosors Componist sit Værk af forskjellige Elementer, idet han snart sætter sine egne Kræfter i Bevægelse, snart benytter sig af fremmede Erobringer, hvilke han iøvrigt gjør til sin Eiendom med en Kunst, hvorpaa Italien før ham frembød faa Exempler. Hans Aand er dannet, hans Nyhedslyst maadeholden, hans Tanker aande meget ofte en høiere Begeistring, hans Stiil har Fasthed og Bestemthed, kort — Verdi er en Mester!

Repertoire.

Søndag: Diderich Menschenschreck. Et Eventyr i Rosenborghave. De Danske i China.
Mandag: Oscar. Et Eventyr i Rosenborghave.
Tirsdag: Lustucru. Faust.
Onsdag: Pak!.
Torsdag; Romeo og Julie.
Fredag: Joseph og hans Brødre.
Løverdag: Don Juan (Comedie). Romeo e Giulietta.
Søndag: Ude og hjemme. De Uadskillelige.

Indhold.

Scener af Niccolinis Tragoedie „Arnaldo af Brescia".
Carmen, Novelle af Prosper Merimée.

Det kongelige Theater. Den italienske Opera. Componisten Verdi.

Savoyardens Toilette.

Redacteurens Bopæl er i Hôtel du Nord Nr. 57, hvor han sikkrest træffes hver Formiddag indtil Kl. 11.

Af dette Ugeskrift udkommer hver Søndag Formiddag et Nummer, ledsaget af et artistisk Bilag. Abonnementsprisen er 13 ℔ qvartaliter eller 1 ℔ pr. Nummer. Subskriptionen er kun bindende for eet Qvartal. Enkelte Nummere eller Lithographier sælges ikke. Man tegner sig i alle Boglader i Danmark, Norge og Sverrig, samt hos medundertegnede Forlægger F. H. Eibe.

F. H. Eibe,
Boghandler, Løvstræde Nr. 122,
Stuen til Venstre.

Louis Klein,
Bogtrykker,
store Kjøbmagergade Nr. 65.

Trykt hos Louis Klein.

Freia.

Nordisk Album for Poesi og Kunst.

Redigeret

af

Carl Borgaard.

---

1. Bind. Nr. 11.

Søndagen den 14de Decbr. 1845.

Theater, Kunst og Literatur.

Det kongelige Theater. Det første Resultat, der har viist sig af den af Theaterbestyrelsen trufne Foranstaltning, at lade endeel ældre Operaer og Syngestykker indstudere under Hr. Concertmester Bredahl, var Gjenopførelsen af Heibergs og Weises altfor længe henlagte mesterlige Operette: Et Eventyr i Rosenborghave. Stykket gik over Scenen med et Liv, en Lethed, et Lune og en komisk Kraft fra næsten alle de Spillendes Side, der tryllede os tilbage til vort Theaters forsvundne glimrende Periode, og fremkaldte en overordentlig Enthusiasme hos Publikum.

En fransk Bedømmelse

af

Frederikke Bremers Romaner.

(Efter Revue des deux mondes.)

Frederikke Bremers Navn, der neppe er bekjendt i Frankrig, er allerede i lang Tid berømt i England og Tydskland. Ethvert nyt Værk af den svenske Forfatterinde finder i Berlin og London lige saa ivrige Læsere, som i Stockholm. Nabofamiliernes Forfatterinde har seet sin Berømmelse gaae over Havet, og der er for Øieblikket ingen mere yndet Romanskriver i de forenede Stater. Et saa almindeligt tilvundet Bifald kunde forundre os, hvis vi søgte at forklare os det ved blot literaire Grunde. Det er sandt, at man i Fr. Bremers Romaner bemærker en lidet almindelig Blanding af Fiinhed og Ynde, af Lystighed og Følelse; en øm og alvorlig Sjel har sat sit Stempel paa enhver af disse fredelige Fortællinger. Familielivet er sjeldent bleven beskrevet, om end ikke med mere Kraft og Dybsielse, saa dog med mere Reenhed og pikant Livlighed. Og dog er det ikke disse Egenskaber, som stedse vinde sig de populaire Sympathier. Hvad der overalt har forskaffet Fr. Bremer talrige Læsere, er mindre hendes Talent, end den Retning, hun har vidst at give det. I en Periode, hvis Særkjende er Ubestemthed, blind Famlen og mere eller mindre dristige Experimenter, maa man lykønske den Forfatter, der bliver tro imod Forfædrenes og Nationalaandens gamle Tendents. Der er skeet med Fr. Bremer, hvad der er skeet med mangt et naivt og fiint Talent, der har forvildet sig ind i de literaire Revolutioner; hun er ved Instinct kommet tilbage til de Veie, som de mere Forfængelige havde forladt, til de Ældre, som de havde troet ødelagte; hun har troet at vandre alene og Mængden har fulgt hende. I de nordiske Literaturer har Romanen til alle Tider været det huuslige Livs Epos. Man har ikke ustraffet turdet forandre denne Characteer, uden denne Ramme. Flere end een frugtesløs Bestræbelse har beviist dette hiinsides Rhinen. Fr. Bremers Fortjeneste har været, ved den første Fremtrædelse at finde den rette Aare, den uudtømmelige Kilde, som man havde foragtet, denne velgjørende Inspiration, som ene den fredelige Arne indgiver og som altid vil forblive kjær for Nordens Folk. Romanskriverinden var her i enig Stemning med det rolige og fromme Samfund, for hvilket hun skrev. Kan man da undre sig over at et eenstemmigt Bifald har hilset hendes Bestræbelser?

Der er i de nordiske Literaturer en heel Familie af udmærkede Forfattere; de ere Malere af det huuslige Liv, naive og yndefulde Rapsoder af Livet i Forpagtergaarden og Præsteboligen. Denne literaire Familie, som naaer sit allerhøieste Udtryk ved Crabbe i England og ved Voss i Tydskland, har til Repræsentanter af anden Rang talrige og meget roesværdige Romanskrivere, af hvilke den sidst fremtraadte og vistnok ikke mindst udmærkede er Frederikke Bremer. Forfatterinden af Nabofamilierne har gjenoptaget Traditionen, igjen behandlet et Thema, der var noget glemt, i det Øieblik, hvor den Genre, hun tilegner sig, forandrer sig og forsvinder under tusinde modsatte Indflydelser. I Tydskland især synes den huuslige Muse, uagtet nogle agtværdige Forsøg, i dette Øieblik fordømt til Taushed; Tidsaandens Feber er gaaet over i Samfundet selv, og den beskedne Busk, Hölty har plantet, taber hver Dag et af sine Blade. Det Bifald, der ledsager de fra Sverrig udgaaende rolige Fortællinger, har alt det Pikante af en Reaction. Det er den sidste Tilbagevenden til denne redelige og alvorlige Verden, hvis Physiognomi forsvinder, og hvis patriarkalske Sæder ikke mere gjenfindes, uden i nogle adspredte Oaser langs med Sverrigs Søer eller i Finlands Skove. Der er deri en Gjenerindringens Ynde, som man ikke vilde kunne begribe i Frankrig. Hvad der tvertimod kan henrive os i disse Romaner, det er Nyheden selv af de Billeder, der ere fremstillede af den elskværdige Forfatterinde, det er Contrasten mellem dette rolige Liv og vor Larm og vore Uroligheder. Derved maae de behage os, derved belære de os, og give os en heel Samling af yndefulde Tegninger af Familielivet i Norden.

Den i Nabofamilierne udviklede Handling er meget simpel; det er det gamle Sagn om den forlorne Søn, der er henlagt til Sverrig i det 19de Aarhundrede. Bruno Mansfelt er den brødefulde og arveløse Søn af en Qvinde, i hvem alle de gamle Skandinavers ophøiede Dyder ere gjenoplivede. Denne voldsomme og vilde Naturs Vildfarelser have fortjent en frygtelig Straf; Bruno er bleven forbandet af sin Moder. Han flyer sine Forfædres Bolig, og en stormfuld Løbebane, Corsar- og Svillerlivet, begynder for ham. Hvor mange ulykkelige Fruentimmer, han har forført,

BIBLIOTHECA REGIA · SISNEMENSIS · HAFNIENSIS

Em. Bæckstrøm lith. Kbhvn.

EN ROMERSK BONDE,

EFTER LEOPOLD ROBERT.

Freia 1845.

Ellepigen.

„Farvel nu, Anna — see Fuldmaanen hæver
Sig høit over Skoven paa Himmelens [illegible]
Hvor sindig den frem mellem Skyerne [illegible]
svæver,
Alvorlig som Honen blandt Kyllinger [illegible]
Men har den først [illegible] sin [illegible]
[illegible]
Og Solen seer ind ad [illegible]
Forkynde da skal vere [illegible]
At Harald vil hente [illegible]
[illegible]

„Saa ild da: men trolig mit Du skal lede
Henover den [illegible] Marker din Gang,
Og naar Du saa svinder bag Skoven dernede,
Saa lukker jeg Døren og [illegible] din Sang
Om Natten, der griber saa hæftigt i Strengen,
At Bølgen selv dandser i [illegible],
Om Ellepigen — dog vogt Dig nu selv:
I Maaneskin dandser hun nede i Engen".

Et Smiil ham spiller saa haanligt om Munden,
„Ja, var jeg ene; men vi er jo tre" —
Saa griber han Bøssen og fløiter ad Hunden —
„Hun leer os vel gaa i Fred, skal Du see".
Heel skjødesløs [illegible] paa [illegible] vipper,
Mens rolig han vandrer mod Skoven afsted;
Nu standser han hist ved det knagende Led,
Vinker saa trygt med Haanden og smiler.

Saa gaaer det rask over Grøfter og Furer,
Jægeren følger ei Vei eller Sti:
Chorderne altid er mindre end Buer.
Det har han lært af sin Geometri.

Var engang paa [illegible]
han følte
Langsmed en Grøft ved den [illegible] —
„Balder! Ahoi! Pas paa Mikkel, [illegible]"
Og bort farer Balder blandt Tjørne og Buske.

[illegible] Hele og [illegible]
[illegible] i den [illegible] dens klingrende [illegible]
[illegible] Harald nu jager,
[illegible] den tætteste Skov.
[illegible] med [illegible] høiet
[illegible] er tyst;
[illegible] Lyst,
[illegible]

[illegible]

[illegible] Skoven [illegible]
Kinden ham brænder [illegible]
Endnu han søger og kalder og [illegible]

„Balder, ici!" end klang det i Skoven;
Men Ræven er borte og Balder [illegible]
Harald sig beder [illegible]
Sætter sig [illegible]
Synker i [illegible], men Kræfterne vige,
[illegible] med Haander sin Kind,
Medens hans [illegible]
Ilet igjen til den elskede Pige.

„Af vilde Roser her vil jeg binde
For Anna saa yndig en Brudekrands;
Og om hendes Finding jeg selv vil den
vinde
Naar Solen gaaer frem i sin straalende Glands.

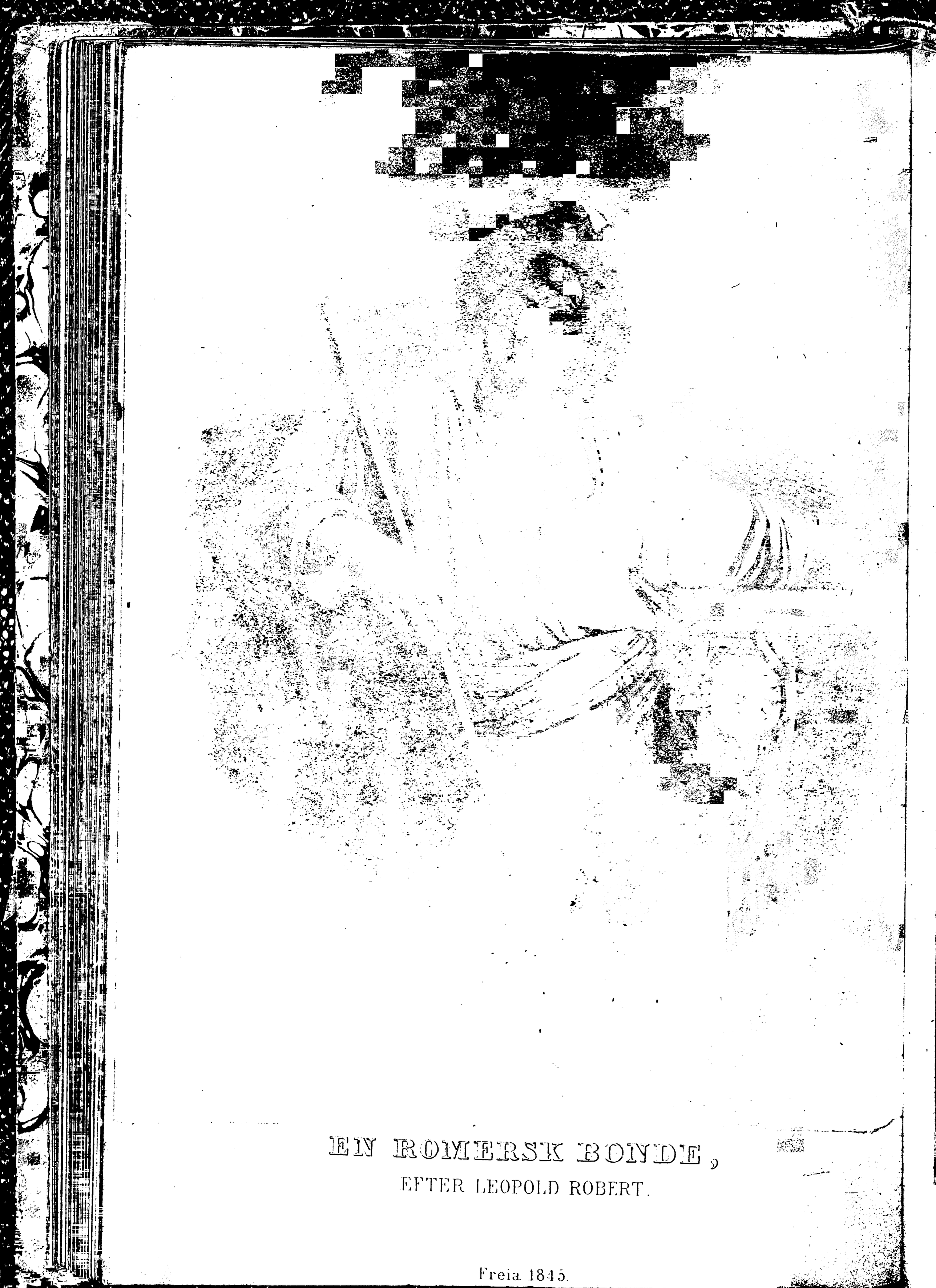

EN ROMERSK BONDE,

EFTER LEOPOLD ROBERT.

Freia 1845.

Ellepigen.

„Farvel nu, Anna — see Fuldmaanen hæver
Sig høit over Skoven paa Himmelens Blaa;
Hvor sindig den frem mellem Stjernerne
svæver,
Alvorlig som Hønen blandt Kyllinger smaa.
Men har den først slukket sin Glands under
Voven,
Og Solen seer ind ad dit Vindue hist,
Forkynde da skal vore Horn forvist,
At Harald vil hente sin Brud hjem til
Skoven." —

„Saa iil da; men trolig mit Øie skal lede
Henover den knudrede Markvei din Gang,
Og naar Du saa svinder bag Skoven dernede,
Saa lukker jeg Døren og nynner din Sang
Om Nøkken, der griber saa kjærligt i Strengen,
At Bølgen selv standser i skummende Elv,
Om Ellepigen — dog vogt Dig nu selv:
I Maaneskin danser hun nede i Engen".

Et Smiil ham spiller saa haanligt om Munden,
„Ja, var jeg ene; men vi er jo tre" —
Saa griber han Bossen og fløiter ad Hunden —
„Hun la'r os nok gaae i Fred, skal Du see".
Heel skjødesløst Armen paa Riffelen hviler,
Mens rolig han vandrer mod Skoven afsted;
Nu standser han hist ved det knagende Led,
Vinker saa trygt med Haanden og smiler.

Saa gaaer det rask over Grøfter og Tuer,
Jægeren følger ei Vei eller Sti:
Chorderne altid er mindre end Buer,
Det har han lært af sin Geometri.
Paa eengang han standser — en Ræv seer
han luske
Langsmed en Grøft ved den fugtige Eng —
„Balder! Ahoi! Pas paa Mikkel, min Dreng!"
Og bort farer Balder blandt Tjørne og Buske.

Hunden gi'er Hals, og Echo gjentager
Høit i det Fjerne dens skingrende: Vov!
Balder meer ivrigt end Harald nu jager,
Farer afsted i den tætteste Skov.
Ene staaer Jægren; med Hovedet bøiet
Lytter han skarpt; men Alting er tyst;
Nu til at staae har ei længer han Lyst,
Uroligt er Hjertet og harmfuldt Øiet. —

Midt gjennem Skoven der risler en Kilde,
Flyder saa let paa det krusede Sand;
Takkede Bregner og Roser vilde
Speile sig der i det sølvklare Vand.
Hen mod en Egestub Harald sig støtter,
Syeden ham ruller fra Panden ned,
Kinden ham brænder saa blussende hed:
Endnu han søger og kalder og lytter.

„Balder, ici!" end klang det i Skoven;
Men Ræven er borte og Balder med den;
Harald sig bøier saa mat over Voven,
Sætter saa Bøssen ved Træstubben hen,
Synker i Græsset; men Kræfterne vige,
Døsig han støtter mod Haanden sin Kind,
Medens hans Tanke som flygtende Hind
Iler igjen til den elskede Pige.

„Af vilde Roser her vil jeg binde
For Anna saa yndig en Brudekrands;
Og om hendes Tinding jeg selv vil den
vinde,
Naar Solen gaaer frem i sin straalende Glands.

Kun denne Rose jeg endnu plukker,
Og knytter den fast med en Vidie bled —
Selv fletter jeg Lænken for Liv og Død. —
Farvel da, min Fribed, nu Krandsen jeg lukker."

Saa griber han efter sin Bøsse ved Egen —
En Kvist saa skjør kun i Haanden han faaer;
Han studser, for streng ham bliver nu Legen,
Og Grenen harmfuld mod Jorden han slaaer.
Saa søger han rundt mellem Blade og Kviste —
„Er Bøssen nu væk? — Men hvordan er det fat?
Mon Nissen huserer i Skoven inat?
For pleied han kun om i Huset at liste.

Og Ellepigen — Hun dandser i Engen. —
Men see! — Hvad er dette! — Stille dog, Tys!
Mon det er Nøkken, som klimprer paa Strengen?
Ham nævned jo Anna ved Hækken nys.
Bøssen er borte — og Balder, han jager;
Jeg svimler jo fast — Men er jeg en Bolt
For et Gjøglespil da? — Kildevandet var koldt —
Bedst jeg nok Veien til Hjemmet nu tager."

Saa stræber han fremad; men Tankerne bæve
Saa vildt mellem Jorden og Stjernernes Hær;
Flygtige Taagebilleder svæve
Dunkelt imellem de mosgroede Træer.

Snart vakler han frem over rullende Stene,
Snart synker han dybt i det fugtige Siv;
Hver Plante har Stemme, hver Busk faaer Liv,
Og holder ham fast ved de udstrakte Grene.

Maanen hist mellem Bladene dunkle
Kaster sit Skær gjennem Træerne frem;
Klart Cassiopea seer han alt funkle
Høit over fjedrede Smaafugles Hjem.
Straalen sniger sig hen over Rosen,
Slynger sig rundt til en funklende Krands:
Mørket er veget — i Stjerners Glands
Staaer han alt midt i Ellemosen.

Hen over Grønsværet Taagerne vige,
For et Vindpust saa let over Engen de flye;
Skyggerne henimod Skoven sig snige,
Ile tilbage mod Granlundens Ly.
Men frem af hver Blomst en Skikkelse dukker,
Snoer sig i lette, i bølgende Sving —
Det er en magisk, en tryllende Ring,
Der som et Siv for Vinden sig vugger.

Midt i Kredsen en Mø sig hæver
Af en Vandlillie ved Haralds Fod;
Over Skulderen Sløret svæver
Ned imod Jorden, en bølgende Flod.
Som en Svane paa Dybet seiler,
Hæver hun sig, en Piil saa rank;
Men i Gevandtet om Midien slank
Underfuld klart hver Stjerne sig speiler.

Med Solverglands en Halvmaane vaier
Over Panden saa straalerig;
Og som et Ax for Vinden sig neier,
Let imod Harald hun boier sig,

Kjærligt henimod Lunden ham vinker,
Trykker sin Haand mod den halvdulgte Barm,
Strækker smilende mod ham sin Arm —
Men klart i Haanden et Guldbæger blinker.

Dunkelt i Øiet en Lue der brænder,
Tryller ham sødt med sin magiske Glands;
Bægret han griber med sittrende Hænder —
Da falder til Jorden den Elskedes Krands;
Nu Annas Billed staaer klart ham for Øiet
Og Barmen saa fyldig og Haaret saa blødt;
Men Ellepigen ham vinker saa sødt —
Han vakler; mod Jorden er Hovedet bøiet.

Da høit mod Stjernen han Bægeret slynger,
Let Draaberne flyve mod Himmelens Blaa,
Og langsomt mod Jorden i yndige Klynger
De falde som tusind Kjærminder smaa.
Men atter i Haanden Guldbægeret blinker;
Han vender sig bort; men hvor han seer hen,
Der Ellepigen staaer for ham igjen,
Og smilende henimod Lunden ham vinker.

Men kjærligt han kaster et Blik paa Krandsen,
Og Tankerne svæve mod Annas Hjem;
Saa styrter han midt gjennem Skyggedandsen
Henover den gyngende Mose frem.
Snelt som Stormen fra barske Norden
I Nattens Mulm han iler afsted;
Til Skoven han flygter paa vingede Fjed —
Der synker han afmægtig ned til Jorden.

Alt Solen mat sine Straaler kaster
Igjennem det dæmrende Morgengry;
Saa muntert en Skare af Jægere haster
Henunder Skovens bladdækte Ly.
Ved Haralds Hytte staaer Skaren stille —
Men Døren er stænget, og Hytten er tom.
„Harald! Harald! Saa kom dog, kom!
Alt Lærken slaaer jo i Engen sin Trille. —

— Hvordan! Vil Harald sin Brud ei hente
Hjem til vor Skov under Hornenes Klang?
Det har han jo lovet; men lad ham kun vente,
Han vistnok skal høre vor Jægersang."
Til Annas Hytte nu Skaren iler;
Der staaer hun alt ved det knagende Led.
Hvor fast hun stirrer mod Skoven ned,
Hvor blusser ei Kinden, og Øiet smiler.

Mens Morgenvinden i Lokkerne spøger,
Hun speider henad den knudrede Vei:
Blandt Jægernes Skare sin Harald hun søger;
Da sænker hun Øiet — han er der ei.
Forbauset om Anna sig Flokken samler —
Hvad er der vel hændet, hvad kan være skeet?
Det Vidunder har man jo aldrig seet,
At vildsomt Harald i Skoven famler.

Tilbage det gaaer mellem dunkle Bøge;
En iler mod Syd, en Anden mod Øst;
Rundtom i Skoven Jægerne søge —
Men Anna staaer ene med bankende Bryst.
Snart jager Angsten hende mod Skoven,
Mens rundtom toner Hornenes Klang —
Men Bækken nynner en kjærlig Sang,
Og langsomt hun følger med Kildevoven.

Ved en Egestub staaer hun, hvor Bølgerne trille;
Men Hjertet er tungt og Foden saa mat;
Takkede Bregner og Roser vilde
Slynge sig rundt i det dunkle Krat.
Tankefuld hun en Rose bryder,
Men hurtig hun slipper den tornede Green,
Springer saa let over mosgrønne Steen,
Og høit gjennem Skoven et Glædesskrig lyder.

Der Harald saa roligt i Græsset hviler,
Hovedet lænet mod Bøgens Rod;
Kjærligt i Drømme hans Læbe smiler;
Men død ligger Ræven tæt ved hans Fod.
Henover Balder han hviler Armen,
Midt i en Busk seer hun Bossen staae;
Men Rosenkrandsen med Dugdraaber paa
Trykker i Drømme han fast mod Barmen.

Der blev en Jubel i Jægerskaren,
Hurtig var samlet den lystige Flok;
Borte var Frygten, og glemt var Faren;
Men rundt om Annas bruuntglindsende Lok
Slynger Harald smilende Rosen,
Trykker hende mod Barmen saa øm —
„Elskede Anna! O var det en Drøm?
Ellepigen hun dandsed i Mosen."

A. V. Güntelberg.

Carmen.

Novelle

af

Prosper Merimée.

(Fortsat.)

Banditten taug et Øieblik, derpaa tændte han sin Cigar igjen og vedblev:

— Vi tilbragte hele Dagen sammen med at spise, drikke, og saa videre. Da hun havde proppet sig med Bonbons, som et Barn paa sex Aar, kastede hun hele Haandfulde i den Gamles Vandkumme. — Det er for at lave hende Sorbet, sagde hun. Hun hængte Kager op paa Væggene. — Det er for at Fluerne skulle lade os i Fred, sagde hun. Der er ikke nogen Dumhed eller Galskab, som hun ikke begik. Jeg sagde hende, at jeg havde Lyst til at see hende dandse; men hvor skulde man finde Castagnetter? Hun tager den Gamles eneste Tallerken, brækker den i Stykker, og dandser nu sin Romalis, idet hun lader Faiancestumperne klappre saa godt, som om hun havde Castagnetter af Ibenholt eller Elfenbeen. Jeg svarer Dem for at man ikke kedede sig hos denne Pige. Aftenen kom, og jeg hørte Trommerne, som sloge Tappenstreg. Jeg maa nu gaae hjem i mit Qvarteer, sagde jeg. — I Dit Qvarteer? sagde hun i en foragtelig Tone; er Du da en Neger, der lader sig føre ved Pidsken? Du er en sand Kanarifugl baade i Sind og i Skind! Gaa Din Vei, Du har et Kyllingehjerte! — Jeg blev! Den næste Morgen var det hende, der først talede om at skilles fra hinanden. Hør, Joseito, sagde hun, har jeg betalt Dig?

Efter vor Lov skyldte jeg Dig Intet, da Du er en Paullo; men Du er en smuk Knøs, og Du har behaget mig. Vi ere qvit. Farvel!

Jeg spurgte hende, naar vi skulde sees igjen.

— Naar Du er blevet mindre enfoldig, svarede hun leende. Derpaa sagde hun alvorligere: Veed Du, min Søn, at jeg troer at jeg elsker Dig lidt? Men det kan ikke vare ved, Hund og Ulv føre ikke længe god Huusholdning sammen. Maaskee vilde jeg være Din **Romi**, naar Du gik over til Egypternes Lov. Men det er Dumheder, det kan ikke skee. Bah! min Knøs, tro mig, Du er sluppet godt fra det. Du har mødt Djævelen, ja, Djævelen! han er ikke altid sort, og han har ikke dreiet Halsen om paa Dig. Jeg er klædt i Uld, men jeg er ikke nogen Geed. Gaa hen og tænd et Lys for Din Madonna; hun har vel fortjent det. Naa, endnu engang farvel! Tænk ikke mere paa Carmencita, eller hun bringer Dig til at gifte Dig med en Enke paa Træbeen*).

Under disse Ord aabnede hun Døren, indhyllede sig i sin Mantilla, sprang ud paa Gaden og forsvandt.

Hun sagde sandt. Det havde været klogt af mig, ikke at tænke mere paa hende; men, siden hiin Dag i Candilejogaden, kunde jeg ikke mere tænke paa noget Andet. Jeg drev omkring hele Dage, i det Haab at møde hende. Jeg spurgte efter hende hos den Gamle og hos Friteaustegeren. Begge svarede mig, at hun var reist til Laloró, saaledes kaldte de Portugal. Rimeligviis sagde

*) Galgen, den er den Sidsthængtes Enke.

de dette efter Carmens Tilskyndelse, men jeg fik snart at vide, at de løi. Nogle Uger derefter havde jeg Vagt ved en af Stadens Porte. Kort fra denne Port var der en Bresche, som var gjort i Volden; man arbeidede der hele Dagen, og om Natten satte man en Post ved den for at holde Smuglerne ude. Ved Dagen saae jeg Lillas Pastia gaae frem og tilbage udenfor Vagten og tale med nogle af mine Kammerater. Alle kjendte ham, og hans Fiske og Pandekager endnu bedre. Han nærmede sig til mig, og spurgte om jeg havde hørt noget fra Carmen. — Nei, sagde jeg. — Nuvel, Du skal snart høre noget, Kammerat! — Han tog ikke feil. Om Natten blev jeg sat paa Post ved Breschen. Saasnart Corporalen var borte, saae jeg et Fruentimmer komme imod mig. Mit Hjerte sagde mig, at det var Carmen. Men dog raabte jeg: Bort! her kommer Ingen igjennem! — Vær dog ikke saa streng, sagde hun og viste mig sit Ansigt. — Hvad, det er Dig, Carmen! — Ja, Landsmand. Kort og godt, vil Du fortjene en Duro? Her komme Folk med Pakker, lad dem slippe igjennem.

— Nei, svarede jeg. Jeg har Ordre til at forhindre al Passage.

— Ordre! Ordre! Derpaa tænkte Du ikke i Candilejogaden.

— Ja, svarede jeg, ganske forstyrret ved den blotte Tanke, det var ogsaa noget at glemme Ordren over, men jeg vil ikke have Smuglernes Penge.

— Velan, dersom Du ikke vil have Penge, vil Du da, at vi endnu engang skulle gaae hen og spise til Middag hos den gamle Dorothea?

— Nei, sagde jeg, halv qvalt af den Anstrængelse, det kostede mig. Jeg kan det ikke.

— Ja, ja da. Dersom Du er saa vanskelig, veed jeg, til hvem jeg kan henvende mig. Saa beder jeg Din Officeer at gaae med mig til Dorothea. Han seer ud til at være et godt Skind, og han vil sætte en Karl til Skildvagt, der ikke vil see Andet end det, han maa see. Farvel, Kanarifugl. Jeg skal lee dygtigt paa den Dag, da Ordren lyder at hænge Dig.

Jeg havde den Svaghed at kalde hende tilbage, og jeg lovede hende at lade Alverdens Zigeunere passere, naar jeg blot erholdt den eneste Belønning, jeg ønskede. Hun svoer mig strax at holde Ord den næste Dag, og løb for at give Underretning til sine Venner, der vare faa Skridt derfra. Der var fem Mand, og iblandt dem Pastia, Alle dygtigt belæssede med engelske Manufacturvare. Carmen var deres Forpost. Hun skulde med sine Castagnetter give dem Tegn, dersom hun saae en Ronde, men det behøvedes ikke; Smuglerne gjorde deres Gjennemgang i et Øieblik.

Den næste Dag mødte jeg i Candilejogaden. Carmen lod vente paa sig, og kom endelig i meget slet Lune. — Jeg holder ikke af Folk, der lade sig trygle, sagde hun; Du har gjort mig en langt større Tjeneste den første Gang, uden at vide om Du vandt noget derved. Igaar har Du pruttet med mig. Jeg veed ikke hvorfor jeg er kommet, thi jeg holder ikke mere af Dig. Altsaa, gaa Din Vei! her er en Duro for Din Ulejlighed. — Der manglede kun lidet i, at jeg havde kastet hende Pengene i Ansigtet, og jeg maatte gjøre Vold paa mig, for ikke at slaae hende.

Efterat vi havde skjendtes i en Time, gik jeg rasende bort. Jeg vankede længe om i Byen paa kryds og tvers som en Afsindig; endelig gik jeg ind i en Kirke, hvor jeg lagde mig i den mørkeste Krog og brast ud i hede Taarer. Pludseligt hører jeg en Stemme: — Dragontaarer! jeg vil lave en Elskovsdrik af dem! — Jeg slog Øinene op, Carmen stod for mig. — Naa, Landsmand, er Du endnu vred paa mig? sagde hun. Jeg er nødt til at holde af Dig, thi jeg veed ikke hvad der fattes mig, siden Du forlod mig. See, nu er det mig, der beder Dig at komme i Candilejogaden. — Vi sluttede da Fred, men Carmens Humeur var som Uveiret hos os. Aldrig er Stormen saa nær i vore Bjerge, som naar Solen skinner allersmukkest. Hun havde lovet at gjensee mig en anden Gang hos Dorothea, men hun kom ikke. Og Dorothea fortalte mig atter, at hun var gaaet til Laloró i Egypternes Anliggender.

Da jeg allerede af Erfaring vidste, hvad jeg havde at troe derom, søgte jeg Carmen overalt, hvor jeg troede at hun kunde være, og jeg gik tyve Gange om Dagen gjennem Candilejogaden. En Aften var jeg hos Dorothea, hvem jeg næsten havde gjort tam, ved ofte at betale et Glas Anisette for hende, da Carmen traadte ind, ledsaget af en ung Mand, Lieutnant i vort Regiment. — Gaa Din Vei hurtigt, sagde hun paa Baskisk. — Jeg stod ubevægelig med Raseri i Hjertet. — Hvad har Du her at gjøre? spurgte Lieutnanten mig. Afsted med Dig! — Jeg kunde ikke gjøre et Skridt; jeg var som naglet fast. Lieutnanten, opbragt over at jeg ikke gik og at jeg ikke engang havde taget min Felthue af, greb mig i Brystet og ruskede mig heftigt.

Jeg veed ikke hvad jeg sagde til ham. Han trak sin Sabel og slog mig med Fladen. Nu mistede jeg min Fatning og jeg trak Sablen. Den Gamle greb mig ved Armen og Lieutnanten gav mig et Hug i Panden, hvoraf jeg endnu bærer Mærke. Jeg foer tilbage og kastede Dorothea omkuld med et Albuestød, og da Lieutnanten vedblev at forfølge mig, satte jeg ham Spidsen for Brystet og den gjennemborede ham. Nu slukkede Carmen Lampen og bød i sit Sprog Dorothea at flye. Jeg selv ilede ud paa Gaden og gav mig til at løbe, uden at vide hvorhen. Det forekom mig at Nogen fulgte mig. Da jeg kom til mig selv, fandt jeg, at Carmen ikke havde forladt mig. — Du store Dosmer! sagde hun, Du kan da ikke gjøre Andet end Dumheder. Men lad gaae, jeg har jo sagt Dig, at jeg vilde bringe Dig Ulykke. Men der er Hjelp for Alt, naar man har en Gitana til Veninde. Bind først dette Tørklæde om Dit Hoved, og kast saa dette Gehæng fra Dig. Vent mig i denne Allee, jeg kommer strax tilbage. — Hun forsvandt og bragte mig snart en forreven Kofte; hun lod mig trække Uniformen af og hjalp mig Koften paa. Saaledes forklædt lignede jeg en valencianſk Bonde, saaledes som man ofte seer dem i Sevilla. Derpaa førte hun mig ind i et Huus, der meget lignede Dorotheas, langt inde i en snever Gyde. Hun og en anden Zigeunerinde forbandt mit Saar og gav mig noget at drikke, jeg veed ikke hvad det var; derpaa lagde de mig paa en Madras, og jeg sov ind.

Rimeligviis havde disse Qvinder blandet nogle af de sovndysende Safter, hvis Virkning var dem bekjendt, i min Drik, thi jeg

vaagnede først meget seent den næste Dag. Jeg havde stærk Hovedpine og nogen Feber. Det varede noget, inden jeg kunde besinde mig paa den frygtelige Scene, hvori jeg havde deeltaget den forrige Aften. Efterat have forbundet mig verlede Carmen og hendes Veninde, der begge sadde med korslagte Been ved min Madras, nogle Ord i Zigeunersproget, der syntes mig at være en medicinsk Consultation. Derpaa forsikkrede Begge mig, at jeg snart vilde være helbredet, men at jeg maatte forlade Sevilla snareſt muligt, thi dersom man fandt mig der vilde jeg uden Naade blive skudt. — Min Ven, sagde Carmen, Du maa tage Dig noget for; nu da Kongen hverken giver Dig Riis eller Stokfisk mere, maa Du tænke paa at fortjene Dig Dit Brød. Du er altfor dum til at stjæle a pastesas *), men Du er stærk og kraftig; dersom Du har Mod i Brystet, saa gaa hen til Kysten og bliv Smugler. Har jeg ikke lovet at skaffe Dig hængt? Det er dog bedre end at blive skudt. Forresten kan Du leve som en Prinds, naar Du passer Dit Snit, saalænge Fricorpsene og Kystvogterne ikke lægge Dig Haanden paa Brystet.

Det var paa denne indbydende Maade, at denne Djævel af en Pige viste mig den nye Haandtering, hun tiltænkte mig, vistnok den Eneste, der var mig tilbage, nu da jeg havde gjort mig fortjent til Dødsstraffen. Jeg behøver ikke at sige Dem, Sennor, at hun uden Møie fik mig til at bestemme mig dertil. Det forekom mig som om jeg ved dette dum-

*) Ustilar à pastesas, stjæle med Behændighed, uden Vold.

dristige og oprørske Liv forenede mig inderligere med hende. Jeg troede, for Fremtiden at have sikret mig hendes Kjærlighed. Jeg havde ofte hørt tale om nogle Contrebandister, der krydsede gjennem Andalusien, ridende paa gode Heste, med Bøssen i Haanden og deres Elskede bag sig paa Hesten. Jeg saae mig allerede trave over Bjerge og Dale med den smukke Zigeunerinde bag mig. Naar jeg talede til hende derom, lo hun, saa hun maatte holde sig i Siderne, og sagde, at der var Intet saa herligt, som en Nat, der tilbringes i Bivouaken, naar hver Rom trækker sig tilbage med sin Romi i det lille Telt, der dannes af tre Vægter, med et Seil over. Naar jeg først har Dig mellem Bjergene, sagde jeg, saa er jeg sikker paa Dig; der er ingen Lieutnant til at dele med mig. — Ah, Du er skinsyg, svarede hun. Saa meget værre for Dig. Hvor kan Du være saa dum? Seer Du ikke at jeg elsker Dig, da jeg aldrig har fordret Penge af Dig? Ved disse Ord kunde jeg havt Lyst at qvæle hende.

Carmen skaffede mig en borgerlig Dragt, i hvilken jeg forlod Sevilla. Jeg gik til Jerez med et Brev fra Pastia til en Anisettehandler, hos hvem Smuglerne forsamlede sig. Man forestillede mig for disse Folk, hvis Anfører Dancaïre optog mig i sin Bande. Vi reiste til Gaucin, hvor jeg gjentraf Carmen ifølge Aftale. I alle Expeditioner tjente hun som Spion for vore Folk, og de kunde aldrig have nogen bedre. Hun kom tilbage fra Gibraltar, hvor hun allerede havde underhandlet med en Skibsrheder om Indskibningen af engelske Vare, som vi skulde modtage ved Kysten. Vi gik for at oppebie dem i Nærheden af Estepona, derpaa skjulte vi en Deel

af dem i Bjergene og begave os med Resten til Ronda; Carmen var gaaet i Forveien. Det var atter hende, der angav os det Øieblik, da vi kunde gaae ind i Byen. Denne første Reise og nogle flere vare meget heldige. Smuglerlivet behagede mig mere end Soldaterlivet, og jeg gjorde Carmen Foræringer. Jeg havde Penge. Overalt bleve vi godt modtagne; mine Kammerater behandlede mig godt, og viste mig endog Udmærkelse. Grunden dertil var at jeg havde dræbt et Menneske, og iblandt dem var der Flere, der ikke havde en saadan Bedrift paa deres Samvittighed. Men det, der glædede mig meest i mit nye Liv, var at jeg ofte saae Carmen. Hun viste mig mere Venskab end fordum, men dog vedgik hun ikke for Kammeraterne, at hun var min Elskede; hun havde endog ladet mig sværge den høieste Ed paa, ikke at sige dem noget om mit Forhold til hende. Jeg var saa svag mod denne Skabning, at jeg adlød alle hendes Luner. Iøvrigt var dette den første Gang, at hun viste sig for mig med et honnet Fruentimmers Væsen, og jeg var enfoldig nok til at troe, at hun virkelig havde vænnet sig af med sine gamle Manerer.

Vor Bande, som bestod af otte til ti Mand, forenede sig kun i afgjørende Øieblikke, og sædvanligt vare vi adsplittede To og To eller Tre og Tre i Stæderne og Landsbyerne. Enhver af os gav sig ud for at have en Haandtering, En var Kjedelflikker, en Anden Hestepranger, jeg var Strømpehandler, men jeg viste mig ikke i de store Stæder paa Grund af min ulykkelige Historie i Sevilla. En Dag, eller rettere en Nat, mødte Dancaïre og jeg for de Andre paa vort Sam-

lingsted. Han syntes meget munter. Vi faae en ny Kammerat, sagde han. Carmen har fuldbragt en af sine bedste Streger. Hun har hjulpet sin Rom, som var fængslet i Tariffa, til at undslippe. — Jeg begyndte allerede at forstaae Zigeunersproget, der blev talt af næsten alle mine Kammerater, og det Ord Rom bragte mig til at skjælve. — Hvorledes! hendes Mand! hun er da gift? spurgte jeg Anføreren.

— Ja, svarede han, med Garcia den Ensiede, en ligesaa huul Zigeuner som hun. Den stakkels Fyr var paa Galeierne. Carmen har saa godt narret Chirurgen ved Præsidiet, at hun har faaet sin Rom fri. O denne Pige er sin Vægt i Guld værd. I to Aar har hun arbeidet paa at faae ham til at undløbe. Intet har villet lykkes, førend man fik isinde at indsætte en ny Maior; med ham lader det til at hun hurtigt har fundet Midler til at blive enig. — De kan forestille Dem, hvilken Glæde denne Nyhed foraarsagede mig. Jeg saae snart Garcia den Ensiede; det var vistnok det afskyligste Uhyre, Zigeunerslægten har opfostret; han var sort i Skind, men endnu sortere i Sind, han var den reneste Skurk, jeg i mit Liv har truffet paa. Carmen kom med ham og De skulde seet de Øine, hun gjorde til mig, naar hun benævnede ham sin Rom for mig, og hendes Grimacer, naar Garcia vendte sig bort. Jeg var opbragt og jeg talede ikke til hende den hele Nat. Om Morgenen havde vi ordnet vore Pakker, og vare allerede paa Veien, da vi mærkede, at et Dusin Hestfolk vare i Hælene paa os. De andalusiske Pralere, som ikke talede om Andet end at hugge Alting ned, gjorde strax en ynkelig

Mine. Der blev en almindelig Flugt. Dancaïre, Garcia, en smuk Knos fra Ecya, der kaldte sig Remendado, og Carmen, tabte ikke Fatningen. Resten havde forladt Muuldyrene og kastet sig ind i Klofter, hvor Hestene ikke kunde følge dem. Vi kunde ikke frelse vore Muler, og vi skyndte os at læsse det bedste af vor Fragt af dem og tage det paa vore Skuldre; derpaa forsøgte vi at flygte gjennem Klipperne paa de bratteste Stier. Vi kastede vore Pakker foran os og fulgte dem saa godt vi kunde, ved at glide paa Hælene. Imidlertid beskjød Fjenden os; det var den første Gang, jeg hørte Kuglerne pibe, og det gjorde mig ikke nogen stor Frygt. Naar man har en Qvinde for Øinene, er der ingen stor Fortjeneste i at spotte Døden. Vi undslap, undtagen den stakkels Remandado, der fik en Kugle i Livet. Jeg kastede min Pakke og forsøgte at slæbe ham med mig. — Klodrian! raabte Garcia, hvad have vi at gjøre med et Aadsel? Gjør Ende paa ham og frels vore Bomuldsstromper. — Slip ham! kast ham fra Dig! raabte Carmen. — Trætheden nødte mig til at lægge ham et Øieblik ved et Klippestykke. Garcia løb til og skjød ham med sin Espingol for Panden. — Den der nu skal kjende ham, maa kunne see godt, sagde han, idet han betragtede hans Ansigt, der var sønderrevet af tolv Kugler. — Ja, Sennor, det er det smukke Liv, jeg har ført. — Om Aftenen befandt vi os i et Krat, fortærede af Udmattelse, uden Fødemidler og ødelagde ved Tabet af vore Muulæsler. Hvad gjorde nu den djævelske Garcia? Han trak et Spil Kort op af Lommen og satte sig til at spille med Dancaïre ved Lyset af en Ild, de havde

antændt. Imidlertid havde jeg lagt mig; jeg saae op paa Stjernerne, tænkte paa Remendado og ønskede, at jeg var i hans Sted. Carmen havde sat sig hos mig, og fra Tid til anden slog hun med sine Castagnetter og nynnede. Derpaa kom hun nærmere, som for at hviske til mig, og kyssede mig mod min Villie to eller tre Gange. — Du er Djævelen, sagde jeg. — Ja, svarede hun.

Efter nogle Timers Hvile gik hun til Gaucin, og om Morgenen kom en lille Hyrdedreng og bragte os Brød. Vi bleve der hele Dagen og om Natten nærmede vi os til Gaucin. Vi ventede Efterretning fra Carmen. Der kom intet. Ved Dagen saae vi en Æseldriver, der førte en velklædt Dame med en Parasol, og en lille Pige, der syntes at være i hendes Tjeneste. Garcia sagde til os: See, her sender St. Nicolas os to Muulæsler og to Fruentimmer; jeg havde hellere seet fire Muulæsler; men lad gaae, jeg gjør min Fangst! — Han tog sin Espingol, steg ned imod Stien og skjulte sig i Buskene. Dancaïre og jeg fulgte ham i en liden Afstand. Da vi havde dem paa Skudvidde, viste vi os og raabte til Driveren, at han skulde standse. Da Damen saae os, slog hun, istedetfor at blive forfærdet, hvortil vort Udseende var tilstrækkeligt, en høi Latter op. — Ah! De Dosmere antage mig for en fornem Dame! — Det var Carmen, men saa godt forklædt, at jeg ikke havde kjendt hende, hvis hun havde talet et andet Sprog. Hun sprang ned af Muuldyret og talede nogen Tid sagte med Garcia og Dancaïre, derpaa sagde hun til mig: Canarifugl, vi sees igjen, inden Du bliver hængt. Jeg gaaer til Gibraltar i Egypternes Anliggender. Du skal snart høre tale om mig. — Vi adskiltes efterat hun havde angivet os et Sted, hvor vi kunde finde et Ly for nogle Dage. Denne Pige var vor Bandes Forsyn. Vi modtoge snart nogle Penge, hun sendte os, og en Beretning, der var endnu mere værd; det var at paa den og den Dag vilde to engelske Lorder reise fra Gibraltar til Granada ad den og den Vei. De vare forsynede med blanke Guineer. Garcia vilde dræbe dem, men Dancaïre og jeg satte os derimod. Vi toge kun deres Penge og deres Uhre foruden nogle Skjorter, hvortil vi havde stor Trang.

Sennor, man bliver en Skurk uden at tænke derpaa. En smuk Pige forvirrer os Hovedet, vi slaaes for hende, der hændes en Ulykke, man maa leve paa Bjergene, og fra Smugler bliver man Røver førend man veed det. Vi betænkte, at der ikke vilde være sikkert for os i Omegnen af Gibraltar efter Affairen med Lorderne, og vi trængte os ind i Sierra de Ronda. — De har talt til mig om Joseph Maria; der var det at jeg gjorde Bekjendtskab med ham. Han førte sin Elskede med paa sine Tog. Det var en smuk, beskeden og god Pige; aldrig talede hun et frækt Ord og hvor hengiven var hun ham! Han gjengjeldte hende med at gjøre hende meget ulykkelig. Han løb bestandigt efter alle Fruentimmer, han førte hende i Fristelser, og fandt dog undertiden paa at være skinsyg. Engang stak han hende med en Kniv. Og dog elskede hun ham derfor endnu høiere. Qvinderne ere engang saaledes skabte, især de andalusiske. Denne var stolt af det Ar, hun havde paa Armen og viste det frem som noget af det Smukkeste i Verden.

Og saa var Joseph Maria ovenikjøbet den sletteste Kammerat! — Paa et Tog, vi gjorde, indrettede han sig det saa godt, at han fik hele Gevinsten og vi Pryglene og Uleiligheden. — Men, tilbage til min Historie. Vi hørte ikke mere tale om Carmen. Dancaïre sagde: En af os maa gaae til Gibraltar for at høre til hende; hun maa have forberedet en eller anden Affaire. Jeg vilde gjerne gaae, men jeg er altfor bekjendt i Gibraltar. — Den Ensiede sagde: Jeg ogsaa; jeg har gjort saa mange Spilopper med Mylorderne, og da jeg kun har eet Øie, vil jeg være vanskelig at gjøre ukjendelig. — Altsaa maa jeg gaae, sagde jeg, glad ved den blotte Tanke om at gjensee Carmen; lad os høre, hvad er der at gjøre? — De Andre sagde: indskib Dig eller gaae over Sanct-Roc, som Du helst vil, og naar Du kommer til Gibraltar, saa spørg i Havnen hvor der boer en Chocoladehandlerske, der kalder sig Rollona; naar Du har fundet hende, vil hun sige Dig hvad der gaaer for sig derinde. — Vi bleve enige om, at vi alle Tre skulde reise til Bjergene ved Gaucin, at jeg der skulde forlade mine Kammerater og begive mig til Gibraltar som en Frugthandler. I Ronda havde en Mand, som stod i Forbindelse med os, forskaffet mig et Pas. I Gaucin gav man mig et Æsel; jeg belæssede det med Appelsiner og Meloner og begav mig paa Veien. Da jeg var kommet til Gibraltar erfarede jeg, at man der vel kjendte Rollona, men hun var død eller gaaet til Galeierne, eller til Helvede, og hendes Forsvinden syntes mig at forklare, hvorledes vi havde mistet vort Middel til Meddelelse mellem Carmen og os. Jeg satte mit Æsel i en Stald, tog mine Frugter og gik igjennem Byen som for at sælge dem, men især for at see om jeg ikke skulde støde paa noget bekjendt Ansigt. Her er en Masse af Pøbel fra hele Verden, og det er et Babels Taarn, thi man kan ikke gaae ti Skridt i en Gade uden at høre ligesaamange Sprog. Jeg saae mange af Egyptens Folk, men jeg vovede ikke at betroe mig til dem. Jeg frittede dem og de frittede mig. Vi gjættede nok at vi vare Skurke: det gjaldt kun at vide, om vi vare af den samme Bande. Efter to Dages unyttige Omflakken havde jeg endnu ikke erfaret noget angaaende Rollona eller Carmen, og jeg tænkte paa at vende tilbage til mine Kammerater efterat have gjort nogle Indkjøb, da jeg ved Solens Nedgang hører en qvindelig Stemme kalde paa mig fra et Vindue: — Frugtmand! raabte den. — Jeg seer op og opdager Carmen, staaende paa en Balcon, Arm i Arm med en Officeer i rød Uniform, med Guldepauletter og friseert Haar, ret en stormægtig Mylord. Hun selv var prægtigt klædt i Silke med et Shavl over Skuldrene, og det smukke Ansigt var som sædvanligt, det smilede af Glæde. Englænderen bød mig paa radbrækket Spansk at komme op, da Damen vilde kjøbe Frugt af mig, og Carmen sagde paa Baskisk: — Kom op og viis Dig ikke forundret over noget. — Fra hendes Side kunde heller ikke noget forundre mig. Jeg veed ikke om jeg følte mere Glæde end Ærgrelse ved at see hende. Der var ved Porten en stor engelsk Tjener med puddret Haar, og han førte mig ind i en pragtfuld Sal. Carmen sagde strax til mig: — Du forstaaer ikke et spansk Ord, Du kjender mig ikke! — Derpaa vendte hun sig til Englænderen

og sagde: — Jeg vidste det nok, jeg gjenkjendte ham strax som en Basker; nu skal De høre et underligt Sprog. Hvor han seer flau ud, ikke sandt! han ligner en Kat, der er greben i et Spisekammer. — Og Du, sagde jeg i mit Sprog, Du ligner en fræk Tøite, og jeg havde Lyst til at mærke Dig i Ansigtet for Din Elskers Øine. — Min Elsker! hvordan, har Du været ene om at gjætte det? Og Du er skinsyg paa denne Stakkel? Du er endnu dummere end før vore Aftener i Candilejogaden. Seer Du ikke, Du Nar, at jeg i dette Øieblik gjør Affairer for Egypterne, og det høist glimrende Affairer. Dette Huus er mit, Krebsens Guineer skulle blive mine, jeg fører ham om ved Næsen, og jeg skal føre ham et Sted hen, hvorfra han aldrig skal vende tilbage.

— Og jeg, sagde jeg, dersom Du endnu engang gjør Affairer for Egypterne paa denne Maneer, saa skal jeg sørge for, at Du aldrig mere skal begynde derpaa.

— Aa Snak! Er Du min Rom? har Du Ret til at befale mig? Den Eensiede er tilfreds dermed, hvad har Du da at sige? Maatte Du ikke være tilfreds med at være den Eneste, der kan kalde sig min **Minchorro**?*).

— Hvad er det han siger? spurgte Englænderen.

— Han siger, at han er tørstig og at han gjerne vilde drikke et Glas, svarede Carmen, idet hun kastede sig paa en Canapée og lo af fuld Hals.

— Sennor, naar denne Pige lo, var det ikke muligt at tale et fornuftigt Ord. Alle maatte le med hende. Den store Englænder gav sig ogsaa til at le, saa dum som han ogsaa var, og befalede at bringe Viin.

Medens jeg drak, sagde hun: — Seer Du den Ring, han har paa Fingeren? Vil Du have den, saa skal jeg give Dig den.

Jeg svarede: — Jeg vilde give en Finger for at være sammen med Din Mylord inde mellem Bjergene, hver med sin Maquila i Haanden.

Englænderen spurgte: Maquila, hvad vil det sige?

— Maquila, svarede Carmen stedse leende, det er en Appelsin. Er det ikke et naragtigt Navn paa en Appelsin? Han siger, at han gjerne vilde forsyne Dem med Appelsiner.

— Ja, sagde Englænderen, bring mig kun Maquila imorgen igjen. — Medens vi talede, kom Tjeneren ind og meldte at der var serveret. Mylorden reiste sig, gav mig en Piaster, og bød Carmen sin Arm, som om hun ikke kunde gaae ene. Carmen sagde leende: — Min Dreng, jeg kan ikke byde Dig til Middag, men imorgen, naar Du hører Vagtparaden trække op, kom saa igjen med Dine Appelsiner. Du skal finde et Værelse, der er bedre meubleret end det i Candilejogaden, og Du skal erfare, om jeg endnu er Din Carmencita. Og saa skulle vi ogsaa tale om Egypternes Affairer. — Jeg svarede ikke, og jeg var allerede ude paa Gaden, da Englænderen raabte til mig; — Bring mig saa Maquila imorgen! og jeg hørte Carmens Skoggerlatter.

(Sluttes.)

---

*) **Minchorro**, min Elsker, eller rettere, min Lune.

hver mange afskyelige Orgier, han har været Deeltager i, hvor mange Offre han har fældet ved sine Lidenskabers umættelige Raseri, — hvem kunde opregne det? Dog kommer der en Dag, hvor Afsmag følger paa denne sygelige Exaltation; en usigelig Melancholi bemægtiger sig Bruno. Han gjenkalder Sverrig i sin Erindring, og han græder. Den moderlige Forbandelse lyder endnu for hans Øre; Billedet af en ung Pige, Følelserne fra hans første Kjærlighed, sætte dette Hjerte, som Udsvævelserne ikke ganske have kunnet fordærve, i Bevægelse. Bruno bestemmer sig, han vender tilbage til Sverrig, han gjenseer sit Fædrenetag, og efter smertelige Kampe, efter tusinde Afvexlinger af Lykke og Fortvivlelse, af Ømhed og Vrede, tilveiebringes Forsoningen, Dramaet oplöser sig, og Bruno faaer sin Moders Tilgivelse, tilligemed den unge, af ham endnu stedse elskede, Piges Haand.

Saaledes er med faa Ord den dramatiske Deel af Romanen. Efter vor Mening er denne i høi Grad den mindst interessante, og det som vi foretrække er de Udviklinger og Detailler, der fremstille sig indenfor denne Hovedramme Brunos Charakteer synder mod Sandsynligheden, og derover maa man ikke undre sig. Idet Fr. Bremer har ladet Bruno gaae i de Byronske Heltes vilde Spor, har hun forvildet sig fra de Veie, der ere hendes Talent beslægtede. Phantasien kunde her ikke erstatte Erfaringen. Men, kan man sige til Forfatterinden af Nabofamilierne, Du gjør Bruno til en utæmmelig Broder til Corsaren og Giauren; Don Juans Hjerte slaaer i hans Barm, han gjennemløber den hele Verden, forjaget fra det ene Verdenshjørne til det andet ved sine Lidenskabers Storm; og hvad der derpaa behøves for at berolige denne vilde Sjel, for at omskabe den graadige Spiller, den raa Libertiner, til en ærefrygtsfuld og øm Søn, det er en Moders Tilgivelse, og endnu mindre, det usikkre Haab om denne Tilgivelse. Det er forresten en elskværdig Inconsequents, som man holder af at finde under en Qvindes Pen. Der er kun muligt for ophøiede Sjele at begaae saadanne Vildfarelser, og at give Lara samme Opløsning som Grandison.

Frederikke Bremer er beldigere, naar hun ikke finder sig i Berørelse med disse vilde Væsner, der bringe Uro og Uorden ind i hendes lille, saa rolige og friske Verden. Hendes Phantasi fremkalder, belyst af Erindringen, uden Møie tusinde naive og yndige Billeder. Fru Mansfelt, Francisca, Verner, Serena, Dahlerne, ere paa engang poetiske og sande Figurer, hvis Ynde og Natur fordre Undskyldning for nogle overdrevne Partier i Brunos Charakteer. Der er en heel Række af Følelser, som denne correcte Pen udmærker sig i at gjengive Den unge Piges urolige Kjærlighed, Konens og Moderens ophøiede Alvor, Bedstefaderens ærværdige Munterhed, finde i Fr. Bremer en fiin og tro Skildrer. Jagttagerinden er derved saa meget elskværdigere, at hun ikke selv kan modstaae Bevægelsen, og at hun ofte betragter sine Personer gjennem en Taare eller et Smiil. Det er en Svaghed, som har sin Ynde. Ved Siden af de smukke Blade, hvori de saa forskjellige Charakterer i Nabofamilierne tegne sig og udvikle sig i hjertelige Samtaler, træffer man paa beskrivende Partier, hvis maleriske Virkning gjør fremfor Alt Fordring paa Prisen. Blandt de bedste Capitler i Romanen ville vi anføre det, som fortæller Fru Mansfelts og Franciska Verners Reise til Staden paa en Markedsdag. Det er et lille Maleri af den flamske Skole, fuldt af de yndigste Motiver, som ordne sig uden Forvirring under et levende Lys og paa en Baggrund, der er en Mieris værdig. De svenske Sæder ere beskrevne, snart med en Munterhed, der har et let Anstrog af Ironi, snart med en rørende Melankoli Ofte finder Fr. Bremer Leilighed til mildt at kritisere sine Landsmænd. Medens hun ophøier det private Livs Glæder, fremstiller hun de Misbrug, som den udelukkende Dyrkelse af de huuslige Dyder medfører. Romanen hæver sig endogsaa til Satire i en gammel Piges Bekjendelser, hvis Ungdom er hensvundet mellem Arnen og Rokken, paa et ensomt Sted under en streng Families aarvaagne Opsyn. Men aldrig er Fr. Bremers Ironi blandet med Bitterhed, og den Tone, som herskер i de meest absolut satiriske Billeder, er kun skaansom Spøg.

Kort, Nabofamilierne er en af de mærkværdigste Romaner, Nordens Literaturer have seet fremkomme i de sidste Tider. Man anmelder Oversættelsen af et andet Værk af Frederikke Bremer, Hjemmet, eller Familie-Glæder og Sorger. Det var ønskeligt at disse gavnlige Arbeider maatte fortsættes. Studiet af de fremmede Literaturer har altid været frugtbærende for den franske Aand. Og nu i Særdeleshed, da Romanen hos os kæmper under saa mange slette Indflydelser, vilde man ikke kunne føre den tilbage til altfor rene Kilder, eller udsætte den for altfor friske Aandedrag. Om man end hos visse Romanskrivere i Norden fandt en Overdrivelse af de Egenskaber, man ønsker, om end deres Ynde var noget kjælen og deres Reenhed noget barnagtig, saa vare dog disse elskværdige Feil langt mere værd end vore kummerlige Prætensioner. De beskedne Fodstier, hvorpaa disse naive Fortællere dvæle, ere langt mere værd end den larmfulde og støvede Vei, hvorhen vore Romanskrivere forvilde sig som en Følge af Ydelsmagen.

Repertoire.

Søndag: Pak!.
Mandag: Joseph og hans Brødre.
Tirsdag: Møllen i Marly. Festen i Albano. Henrik og Pernille.
Onsdag: Romeo og Julie.
Torsdag: En Bryllupsdags Fataliteter. De Uadskillelige.
Fredag: Haakon Jarl.
Løverdag; Røverborgen.
Søndag: Jean de France. **La Lithuannienne.** Et Eventyr i Rosenborghave.

Indhold.

Ellepigen, af A. V. Güntelberg.
Carmen, Novelle af Prosper Merimée.

Det kongelige Theater. En fransk Bedømmelse af Frederikke Bremers Romaner.

En romersk Bonde. (Efter Leopold Robert.)

Redacteurens Bopæl er i Hôtel du Nord Nr. 57, hvor han sikkrest træffes hver Formiddag indtil Kl. 11.

Af dette Ugeskrift udkommer hver Søndag Formiddag et Nummer, ledsaget af et artistisk Bilag. Abonnementsprisen er 13 ß kvartaliter eller 1 ß pr. Nummer. Subskriptionen er kun bindende for eet Kvartal. Enkelte Nummere eller Lithographier sælges ikke. Man tegner sig i alle Boglader i Danmark, Norge og Sverrig, samt hos medundertegnede Forlægger F. H. Eibe.

F. H. Eibe,
Boghandler, Løvstræde Nr. 122,
Stuen til Venstre.

Louis Klein,
Bogtrykker,
store Kjøbmagergade Nr. 65.

☞ De ærede Abonnenter bedes at undskylde, at der ved en Feiltagelse med forrige Hefte af „Freia" medfulgte et andet artistisk Bilag end det paa Indholdslisten angivne. „Savoyardens Toilette" skal følge med næste Hefte.

Trykt hos Louis Klein.

Freia.

Nordisk Album for Poesi og Kunst.

Redigeret

af

Carl Borgaard.

---

1. Bind. Nr. 12.

Søndagen den 21de Decbr. 1845.

Theater, Kunst og Literatur.

Det kongelige Theater.

Romeo og Julie. At bringe et Shakesspearsk Drama paa Scenen, er forbundet med store Vanskeligheder, idet disse Stykker i deres oprindelige Skikkelse have en Brede i Dialogen, og en Forvikling og Uro i Scenegangen, der ved at bibeholdes ved Fremstillingen, meget vilde fordærve Totalvirkningen deraf. At forkorte uden at forsynde sig mod den Pietet, man skylder den store Mester, at bortskjære uden at røve Dialogen noget af det Skjønne og det Nødvendige, at lempe Scenegangen saaledes, at den faaer den nødvendige Ro og Holdning, er en Opgave, som kun en grundig og med sin Scene meget fortrolig Dramaturg forstaaer at løse. At ingen synderlig kyndig Haand har været paa Raad med ved Gjenoptagelsen af Romeo og Julie, derom vidnede den hele Form, under hvilken man har bragt Stykket paa Scenen. En heel Deel af de anbragte Forkortninger ere skeete ved ligefrem mekanisk Bortskjærelse, mange af Dialogens skjønneste Tanker og Blomster ere bortfaldne, medens man har bibeholdt mange Steder i deres hele Længde, der uden Skade for Poesien i Værket eller for Tydeligheden, kunde været meget afkortede. Den det sceniske Indtryk betydeligt skadende Sluttningsscene har man saaledes næsten ganske ladet blive staaende. Enkelte Scener, der uden Skade kunde været udeladte, og hvorved man havde undgaaet nogle af de forstyrrende Decorationsforandringer, ere blevne beholdte, medens man har bortskaaret det Smukkeste af dem, som f. Ex. 1ste Acts 4de Scene, hvor man har udeladt noget af det Skjønneste i hele Værket, Mercutios Fortælling om Mab. Ogsaa med Hensyn til Rollebesætningen er der ikke anvendt den Omhu man kunde fordre. Det er vistnok yderst vanskeligt med vort nuværende Personale at besætte alle Rollerne i et saa stort Stykke godt eller blot taaleligt, og det vil Dag for Dag blive endnu vanskeligere derved, at Skuespillerne mere og mere tabe Øvelsen i at spille det høiere Drama, men man kunde dog vist have undgaaet et saa stort Misgreb som det, at lade Mercutios Rolle udføre af en Kunstner, hvis hele Retning ligger aldeles udenfor dette Rollefag. Det er ikke blot Stykket, der skades ved en saa feilagtig Besætning, men ogsaa den talentfulde Kunstner udsættes let derved for ufordeelagtige Domme af den Deel af Publikum, der ikke kjender Theatrets indre Forhold. Hr. Holst er den eneste af vore Skuespillere, der kunde udføre Mercutios Rolle tilfredsstillende, og det er vanskeligt at indsee, hvorfor denne smukke Opgaves Løsning ikke er bleven ham anbetroet. I Besætningen af de mindre Roller vilde det være let at paavise flere lignende Misgreb, der havde kunnet være undgaaede.

Jfr. Meier, der i Julies Rolle aflagde sin første Prøve i den sceniske Kunst, kunde ikke andet end frapvere ved den Ro, Sikkerhed og Aplomb, hvormed hun optraadte. Et reent Sprog, en correct Declamation, en god Holdning og Frihed i Bevægelserne, kort, Alt hvad der kan læres af en god Skole, viste Debutantinden i en usædvanlig høi Grad Men hun viste sig derhos endnu temmelig slavisk bundet af denne Skole, og om det var af denne Grund, eller af Mangel paa virkelig høiere Begavelse, at man kun opdagede liden Inspiration, liden Sjelfuldhed og indre Varme i hendes Gjennemførelse af Julies Parti, derom tør man endnu ikke dømme. Visionsscenen i fjerde Act, i hvilken hun rev sig noget løs fra det Lærte og skabte noget Selvstændigere, syntes imidlertid at berettige til Forhaabninger om, at der slumrer et Talent hos den unge Begynderinde, som ved fortsat omhyggelig Pleie og Øvelse kan komme til at vaagne til fuld Bevidsthed og bringe gode Frugter. Hr. Wiehes Romeo er et med forbausende Correcthed, Sandhed, lyrisk Kraft og Tankedybde, indtil de fineste Nuancer gjennemført Kunstværk. Scenen med Munken, da han erfarer, at han er forviist, Scenen med Apothekeren, Romeos Replik til Paris ved Julies Liigkiste, og Dødsøieblikket, ere blandt alt det Skjønne, han i denne Rolle har skabt, Momenter, der ere den fuldendte Kunstner værdige. Jfr Rosenkilde gav Ammens vanskelige Rolle med en høist roesværdig Moderation I dens gemytlige Deel hævede hun sig flere Gange til poetisk Skjønhed; det Alvorlige laa mere udenfor hendes Kræfter. Hr. Nielsen udfoldede som Munken sin hele declamatoriske Kraft og Mad. Nielsen skabte i sin lille Rolle et charakteristisk Billede af en spidsborgerlig, men kjærlig Moder. Hvad Stykkets sceniske Udstyrelse angaaer, da kunde man vel ønske, at de gamle, forslidte og næsten farveløse Decorationer, der ere blevne fremdragne, vare blevne noget restaurerede, for dog at faae et nogenlunde anstændigt Udseende.

Joseph og hans Brødre. At to ældre klassiske Syngestykker i den korte Tid af een Uge atter ere blevne bragte paa Scenen, og det paa en værdig Maade, er en Begivenhed, for hvilken man vistnok bør være Theatrets Bestyrelse megen Tak skyldig, og som vækker Haab om, at vor forsømte Opera atter vil komme til at skjænke os hyppigere og mere afverlende Nydelser. Udførelsen af alle Hovedvar ierne og Ensemblenummerne i Joseph og hans Brødre, vidnede om en omhyggelig og flittig, af Kjærlighed til det geniale Musikværk opvarmet Indstudering, og samtlige Hovedpersoner gave deres Roller fra Spillets Side saa godt, som man af vort Operapersonale tør fordre det. Hr Sahlertz Foredrag af Romancen: „Min fjortende Vaar" var i et noget for langsomt Tempo, og

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Efter Edmond Dewrin.　　　　Em. Bærentzen & Co lith. Inst.

I GUDS NAVN,

Freia 1845.

Carmen.

Novelle

af

Prosper Mérimée.

(Sluttet.)

Jeg gik, uden at vide, hvad jeg skulde gjøre. Jeg sov ikke om Natten, og den næste Morgen fandt jeg mig saa opbragt paa denne Forræderske, at jeg besluttede at reise fra Gibraltar uden at see hende igjen; men ved den første Lyd af Trommerne forlod hele mit Mod mig, jeg tog min Appelsinkurv og ilede til Carmen. Hendes Vindue var aabent, og jeg saae hendes store sorte Øie, som stirrede ud efter mig. Den pudrede Tjener førte mig strax ind; Carmen gav ham et Ærinde, og saasnart vi vare ene, brød hun ud i sin Crocodillelatter og faldt mig om Halsen. Jeg havde aldrig seet hende saa smuk. Hun var smykket som en Madonna. — Salen var fyldt med Vellugt. Møblerne vare overtrukne med Silke — Gardinerne broderede med Guld .... og jeg, jeg stod der, pjaltet som en Røver. — Minchorro, sagde Carmen, jeg kunde have Lyst til at slaae Alting itu her, at sætte Ild paa Huset og flygte til Bjergene. — [illegible] hun mig Kjærtegn! — og saa lo hun! — og saa dandsede hun og sønderrev sine Garneringer; ingen Abekat kunde gjøre flere Krumspring, Grimacer og Djævlerier. Da hun var bleven alvorlig igjen, sagde hun: — Hør mig, nu taler vi om Forretninger. Jeg vil, at han skal føre mig til Ronda, hvor jeg har en Søster, der er Nonne... (Nyt Udbrud af Latter.) Vi reise forbi et Sted, som jeg vil angive Eder. I styrte over ham! hans Guld er vort! Det bedste var at gjøre Ende paa ham, men — sagde hun til med et djævelsk Smiil, som hun havde ved visse Leiligheder, et Smiil, som Ingen da havde Lyst til at efterligne, — veed Du hvad man skulde gjøre? Lad den Enøiede komme først frem. Holder Eder lidt tilbage. Engelænderen er modig og bevandret, han har gode Pistoler... Forstaaer Du? ... Hun afbrød med en ny Strøm af Latter, der bragte mig til at gyse.

— Nei, sagde jeg; jeg hader Garcia, men han er min Kammerat. Engang skal jeg maaskee skille Dig af med ham, men vi ville da gjøre det Regnskab op paa mit Fædrelands Maneer. [illegible] ved Tilfældet og [illegible] jeg vil altid [illegible]

Hun [illegible] en Nar, en sand Payllo [illegible], der troer sig [illegible] spytte langt. Du [illegible] Bort med Dig!

Da hun sagde: Bort med Dig! kunde jeg ikke forlade hende. Jeg lovede at reise, at vende tilbage til mine Kammerater og vente paa Engelænderen; hun lovede paa sin Side at være syg lige indtil han skulde drage til Ronda. Jeg blev endnu to Dage i Gibraltar. Hun havde den Dumdristighed at besøge mig forklædt i mit Logis. Jeg reiste; jeg havde ogsaa min Plan. Jeg vendte tilbage til vort Samlingssted efter at have faaet Tiden at vide, da Engelænderen og Carmen skulde komme. Jeg fandt Dancairo og Garcia, som ventede mig. Vi tilbragte Natten i en Skov ved en Ild af Grankogler, som blussede prægtigt. Jeg foreslog Garcia

I GUDSMAND,

Frem 1845.

Carmen.

Novelle

af

Prosper Merimée.

(Sluttet.)

Jeg gik, uden at vide, hvad jeg skulde gjøre. Jeg sov ikke om Natten, og den næste Morgen fandt jeg mig saa opbragt paa denne Forræderske, at jeg besluttede at reise fra Gibraltar uden at see hende igjen; men ved den første Lyd af Trommerne forlod hele mit Mod mig; jeg tog min Appelsinkurv og ilede til Carmen. Hendes Vindue var aabent, og jeg saae hendes store sorte Øie, som stirrede ud efter mig. Den puddrede Tjener førte mig strax ind; Carmen gav ham et Ærinde, og saasnart vi vare ene, brød hun ud i sin Crocodillelatter og faldt mig om Halsen. Jeg havde aldrig seet hende saa smuk. Hun var smykket som en Madonna, — Salen var fyldt med Vellugt, Meublerne vare beklædte med Silke — Gardinerne broderede med Guld .... og jeg, jeg stod der, pjaltet som en Røver. — Minchorro, sagde Carmen, jeg kunde have Lyst til at slaae Alting itu her, at sætte Ild paa Huset og flygte til Bjergene. — Og saa gav hun mig Kjærtegn! — og saa lo hun! — og saa dandsede hun og sønderrev sine Garneringer; ingen Advokat kunde gjøre værre Krumspring, Grimacer og Djævlerier. Da hun var blevet alvorlig igjen, sagde hun: — Hør mig, nu taler jeg om Egypten. Jeg vil at han skal føre mig til Ronda, hvor jeg har en Søster, der er Nonne... (Nyt Udbrud af Latter.) Vi reise forbi et Sted, som jeg vil angive

Eder. I styrte over ham! hans Guld er vort! Det bedste var at gjøre Ende paa ham, men — lagde hun til med et djævelsk Smiil, som hun havde ved visse Leiligheder, et Smiil, som Ingen da havde Lyst til at efterligne, — veed Du hvad man skulde gjøre? Lad den Eensiede komme først frem. Holder Eder lidt tilbage. Englænderen er modig og behændig, han har gode Pistoler... Forstaaer Du? — Hun afbrød med en ny Strøm af Latter, der bragte mig til at gyse.

— Nei, sagde jeg; jeg hader Garcia, men han er min Kammerat. Engang skal jeg maaskee skille Dig af med ham, men vi ville da gjøre vor Regning af paa mit Fædrelands Maneer. Jeg er kun Egypter ved Tilfældet og af visse Aarsager; jeg vil altid forblive en ærlig Navarreser.

Hun svarede: — Du er et Dyr, en Nar, en sand Payllo. Du er som Dværgen, der troer sig stor, naar han har kunnet spytte langt. Du elsker mig ikke mere. Bort med Dig!

Da hun sagde: Bort med Dig! kunde jeg ikke forlade hende. Jeg lovede at reise, at vende tilbage til mine Kammerater og vente paa Englænderen; hun lovede mig igjen at være syg lige indtil hun skulde drage til Ronda. Jeg blev endnu to Dage i Gibraltar. Hun havde den Dumdristighed at besøge mig forklædt i mit Logis. Jeg reiste; jeg havde ogsaa min Plan. Jeg vendte tilbage til vort Samlingssted efter at have faaet Tiden at vide, da Englænderen og Carmen vilde komme. Jeg fandt Dancaïre og Garcia, som ventede mig. Vi tilbragte Natten i en Skov ved en Ild af Grankogler, som blussede prægtigt. Jeg foreslog Garcia

at spille Kort. Han gik ind paa det. Ved det andet Parti sagde jeg, at han ispillede falskt; han gav sig til at lee. Jeg kastede ham Kortene i Ansigtet. Han vilde tage sit Gevær; jeg satte Foden paa det og sagde: — Man siger at Du forstaaer at bruge Kniven som den bedste Mallagensер; vil Du forsøge Dig med mig? Dancaïre vilde skille os fra hinanden. Jeg havde allerede givet Garcia to eller tre Nævestød. Vreden havde gjort ham modig; han trak sin Kniv og jeg trak min. Vi bøde Begge Dancaïre at give os Plads og frit Spil. Han saae, at det ikke var muligt at holde os tilbage og han fjernede sig fra os. Garcia havde allerede krympet sig ind som en Kat, der vil springe paa Musen. Han holdt sin Hat i den venstre Haand for at parere; Kniven holdt han ud for sig. Det er den andalusiske Engardestilling. Jeg derimod stillede mig paa Navarresisk ligeover for ham, med den venstre Arm hævet, det venstre Been foran, Kniven langs med det høire Laar. Jeg følte mig stærkere end en Kæmpe. Han kastede sig mod mig med eet Spring; jeg vendte mig paa den venstre Fod og han fandt ikke mere noget for sig; men jeg rammte ham paa Struben, og Kniven gik saa raskt ind, at min Haand var under hans Hage. Jeg vendte Klingen saa voldsomt, at den brækkedes. Det var ude med ham. Han faldt paa Bugen saa stiv som en Pæl. — Hvad har Du gjort? sagde Dancaïre. — Hør mig, sagde jeg, vi kunde ikke leve sammen. Jeg elsker Carmen og jeg vil være ene. Iøvrigt var Garcia en Skurk, og jeg erindrer mig hvad han har gjort mod den stakkels Remandado. Nu ere vi kun to, men vi ere brave Folk. Og nu, vil Du have mig til Ven i Liv og i Død? — Dancaïre rakte mig Haanden. Han var en Mand paa halvtredsindstyve Aar. — Fanden i Vold med alle Kjærlighedshistorier! sagde han. Dersom Du havde bedet ham om Carmen, havde han følgt Dig hende for en Piaster. Vi ere kun to; hvad skulle vi nu gjøre imorgen? — Lad mig afgjøre det ganske alene, svarede jeg. Nu byder jeg Trods mod hele Verden.

Vi begravede Garcia og flyttede vor Leir to hundrede Skridt længere bort. Den følgende Dag kom Carmen og hendes Englænder med to Muuldrivere og en Tjener. Jeg sagde til Dancaïre: — Jeg tager Englænderen paa mig. Gjør de Andre bange, de have ingen Vaaben. Englænderen havde Mod. Han havde dræbt mig, hvis Carmen ikke havde stødt til hans Arm. Kort, jeg gjenerobrede paa denne Dag Carmen, og mit første Ord var at fortælle hende at hun var Enke. Da hun havde hørt, hvorledes det var gaaet til, sagde hun: — Du er og bliver altid en Dosmer! Garcia kunde dræbt Dig; Din navarresiske Kampmaade duer ikke, og han har bragt behændigere Folk end Dig ud af Verden. Men hans Tid maa have været der. Din skal komme. — Og Din ogsaa, svarede jeg, dersom Du nu ikke er en ægte Romi for mig. Lad gaae, svarede hun, jeg har meer end engang læst i Kaffegrumset, at vi skulle ende sammen. Naa, lad det gaae som det vil! Hun slog med Castagnetterne, som altid, naar hun vilde forjage en ubeleilig Tanke.

Man glemmer sig, naar man taler om sig selv. Alle disse Vidtløftigheder kede Dem maaskee, men jeg er snart ved Enden. Det

Liv vi nu førte, varede temmelig længe. Dancaïre og jeg havde erhvervet os nogle Kammerater, der vare sikkrere end de forrige; vi beskjæftigede os med Smugleri, og jeg tilstaaer, at vi ogsaa undertiden, men kun i den yderste Nød, anholdt Folk paa Landeveien. Ivrigt mishandlede vi ikke de Reisende, men nøiedes med at tage deres Penge. I flere Maaneder var jeg tilfreds med Carmen; hun vedblev at være os nyttig ved vore Affairer; hun opholdt sig snart i Malaga, snart i Cordova, snart i Granada; men paa et Ord af mig forlod hun hvert Sted og kom tilbage til mig i et eensomt Værtshuus eller selv i en Bivouac. Kun engang gjorde hun mig noget urolig; det var i Malaga. Jeg vidste, at hun havde kastet sine Garn ud for en meget rig Kjøbmand, med hvem hun sandsynligviis havde isinde at fornye Comedien i Gibraltar. Uagtet Alt hvad Dancaïre sagde mig for at holde mig tilbage, reiste jeg, og kom ind i Malaga ved hvilys Dag. Jeg opsøgte Carmen og førte hende strax med mig. Der opstod en heftig Forklaring mellem os. — Veed Du vel, sagde hun, at siden Du har gjort Dig til min Rom holder jeg mindre af Dig, end da Du var min Minchorro. Jeg vil ikke være generet, og fremfor Alt ikke commanderet. Jeg gjør Fordring paa at være fri og gjøre hvad der behager mig. Vogt Dig for at drive det for vidt med mig. Dersom Du keder mig, vil jeg let finde en god Knøs, der vil gjøre med Dig, hvad Du har gjort med den Eenviede. — Dancaïre forsonede os; men vi havde sagt hinanden Ting, der vedbleve at tynge os paa Hjertet, og vi vare ikke mod hinanden som før. Kort derpaa hændtes der

os en Ulykke. Soldaterne overfaldt os. Dancaïre og to af mine Kammerater bleve dræbte, to Andre fangne. Jeg blev haardt saaret, og dersom jeg ikke havde havt min gode Hest, var jeg blevet i Soldaternes Klør. Hentæret af Udmattelse og med en Kugle i Kroppen, skjulte jeg mig i en Skov med den eneste Kammerat, jeg havde tilbage. Jeg besvimede da jeg steg af Hesten, og jeg troede at jeg skulde døe i Buskene som en Hare, der er bleven anskudt. Min Kammerat bar mig ind i en Hule, der var os bekjendt, og gik derpaa at opsøge Carmen. Hun var i Granada og ilede strax til mig. I fjorten Dage forlod hun mig ikke et Øieblik. Hun lukkede ikke et Øie, hun pleiede mig med en Behændighed og en Opmærksomhed, som aldrig nogen Qvinde har viist sin Elskede. Saasnart jeg kunde holde mig paa Benene førte hun mig i den største Hemmelighed til Granada. Zigeunerinderne finde overalt sikkre Tilflugtssteder, og jeg tilbragte mere end sex Uger i et Huus, ganske tæt ved Corregidoren, der søgte efter mig. Ofte saae jeg ham gaae forbi mit Vindue. Endelig kom jeg til Kræfter igjen; men jeg havde tænkt meget under mit Sygeleie, og jeg havde isinde at forandre Levemaade. Jeg talte til Carmen om at forlade Spanien og søge at leve redeligt i den nye Verden. Hun spottede mig: — Vi ere ikke skabte til at plante Kaal, sagde hun; vor Bestemmelse er at leve paa Paylloernes Bekostning. Hør mig, jeg har aftalt en Affaire med Nathan-ben-Joseph i Gibraltar. Han har Bomuldsvarer, som kun vente paa Dig for at komme igjennem. Han veed at Du lever, og han gjør Regning paa Dig. Hvad ville vore Correspondenter i

Gibraltar sige, hvis Du bryder dem Dit Ord? — Jeg lod mig forlede og gav mig atter ind i min skjendige Haandtering.

Medens jeg var skjult i Granada var der Tyrefægtninger, der bleve besøgte af Carmen. Naar hun kom hjem derfra talede hun meget om en Picador, der hed Lucas. Hun vidste Navnet paa hans Hest og hvormeget hans broderede Trøie havde kostet ham. Jeg lagde ikke Mærke dertil. Juanito, den Kammerat, jeg havde tilovers, sagde mig nogle Dage derefter, at han havde seet Carmen med Lucas hos en Limonadehandler. Dette begyndte at forurolige mig. Jeg spurgte Carmen, hvorledes og hvorfor hun havde gjort Bekjendtskab med Picadoren. — Det er en Knøs, sagde hun, med hvem man kan gjøre en Affaire. Han har fortjent tolvhundrede Realer ved sine Kampe. Eet af To, enten maae vi have disse Penge, eller, da han er en god Rytter og en Bovehals, hverve ham til vor Bande. Flere af vore Kammerater ere døde og Du trænger til at erstatte dem. Tag ham med Dig.

— Jeg vil hverken vide af hans Penge eller hans Person, sagde jeg, og jeg forbyder Dig at tale om ham: — Vogt Dig! svarede hun, naar man forbyder mig at gjøre en Ting, er den snart gjort! — Lykkeligviis reiste Picadoren til Malaga, og jeg paatog mig at indføre Jødens Bomuldsvarer. Jeg havde fuldt op at gjøre med denne Expedition, og Carmen ogsaa; jeg glemte Lucas og maaskee glemte hun ham ogsaa, idetmindste for Øieblikket. Det var mod denne Tid, Sennor, at jeg traf Dem, først ved Montilla og derpaa i Cordova. Jeg vil ikke tale om vort sidste Møde. De veed maaskee mere derom end

jeg. Carmen berøvede Dem Deres Uhr; hun vilde ogsaa have Deres Penge, og især den Ring, jeg seer paa Deres Finger, og som efter hendes Sigende skulde være en magisk Ring, hvis Besiddelse var hende meget vigtig. Vi havde en voldsom Trætte og jeg slog hende. Hun blegnede og græd. Det var den første Gang, jeg saae hende græde, og det gjorde en frygtelig Virkning paa mig. Jeg bad hende om Forladelse, men hun var vred paa mig en heel Dag, og da jeg gik tilbage til Montilla, vilde hun ikke kysse mig. — Jeg blev meget glad da hun tre Dage derpaa kom til mig vever og munter som en Bogfinke. Alt var glemt og vi levede kjærligt sammen i to Dage. Da vi skiltes ad, sagde hun: — Der er et Bryllup i Cordova, jeg vil see det; og desuden vil jeg faae at vide, hvem der gaaer derfra med Penge, og sige Dig det. Jeg lod hende reise. Da jeg var blevet ene. tænkte jeg paa dette Bryllup, og paa Carmens forandrede Stemning. Hun maa allerede have hævnet sig paa mig, tænkte jeg, eftersom hun er kommet først til mig. En Bonde sagde mig, at der var Tyrefægtning i Cordova. Nu kogte mit Blod, og som en Vanvittig ilede jeg derhen og ind paa Kamppladsen. Man viste mig Lucas, og paa Bænken ved Barrieren opdagede jeg Carmen. Det var mig nok at see hende et Minut for at faae Overbeviisning. Lucas viste, i Kampen med den første Tyr, sit Galanteri mod hende. Han rev Baandsløifen, hvormed den var prydet, af den, og bragte den til Carmen, som strax stak den paa sit Haar. Tyren paatog sig at hævne mig. Lucas blev styrtet til Jorden med sin Hest og Tyren styrtede oven paa dem begge. Jeg saae efter Carmen;

hun var allerede ikke mere paa sin Plads. Det var mig ikke muligt at komme bort fra den, hvorpaa jeg befandt mig, og jeg blev nødt til at oppebi Enden paa Fægtningen. Derpaa gik jeg til det Huus, De kjender, og holdt mig der rolig hele Dagen og en Deel af Natten. Henimod Klokken to kom Carmen, og blev noget overrasket ved at see mig.

— Kom med mig! sagde jeg. — Velan! jeg følger Dig! — Jeg sadlede min Hest, jeg satte hende op bag ved mig, og vi rede hele Resten af Natten uden at tale et Ord. Om Morgenen gjorde vi Holdt ved et eensomt Værtshuus, ikke langt fra en lille Eremitbolig. Der sagde jeg til Carmen:

— Hør mig! jeg vil glemme Alt, jeg vil ingen Bebreidelser gjøre Dig; men sværg mig en Ting, og det er, at Du vil følge mig til Amerika, og at Du der vil holde Dig rolig.

— Nei, sagde hun i en vred Tone; jeg vil ikke gaae til Amerika; jeg befinder mig vel her.

— Det er fordi Du er i Nærheden af Lucas; men, betænk det vel, dersom han kommer sig efter sit Fald, skal det ikke være for at leve længe. Og dog, hvorfor skulde jeg hævne mig paa ham? Jeg er træt af at myrde alle Dine Elskere; det er Dig, jeg vil myrde.

Hun betragtede mig stivt med et vildt Blik, og sagde:

— Jeg har altid troet at Du vilde myrde mig. Den første Gang, jeg saae Dig, havde jeg mødt en Præst i Huusdøren. Og har Du intet seet i denne Nat, da vi droge fra Cordova? Der løb en Hare over Veien mellem Hestens Been. Det er skrevet, at Du skal myrde mig.

— Carmencita, spurgte jeg hende, er det sandt, at Du elsker mig ikke meer?

Hun svarede mig ikke. Hun havde sat sig med korslagte Been paa en Maatte og ridsede Bogstaver i Jorden med sin Finger.

— Lader os forandre Levnet, Carmen, sagde jeg i en bønlig Tone. Lader os drage hen at leve paa et Sted, hvor vi aldrig skilles fra hinanden. Du veed, at vi ikke langt herfra, under en Eeg, have nedgravet hundrede og tyve Unzer. Desuden have vi endnu Penge tilgode hos Jøden Ben-Joseph.

Hun gav sig til at smile, og sagde: Jeg først, og saa Du. Jeg veed vel at det maa skee saaledes.

— Betænk Dig! vedblev jeg. Det er ved Enden med min Taalmodighed og mit Mod; tag Din Beslutning eller jeg tager min. Jeg forlod hende og vankede hen til Eremitboligen. Jeg fandt Eremiten bedende. Jeg ventede indtil hans Bøn var forbi; jeg vilde ogsaa bede, men jeg kunde ikke. Da han reiste sig, gik jeg til ham. — Ærværdige Fader, sagde jeg, vil I bede for En, der er i stor Fare?

— Jeg beder for alle Betrængte, svarede han.

— Kan I læse en Messe for en Sjel, som maaskee vil gaae over til sin Skaber?

— Ja svarede han, idet han saae stivt paa mig. Og da der var noget Sælsomt i mit Væsen, vilde han bringe mig til at forklare mig, og sagde: — Det forekommer mig, at jeg har seet Dig før.

Jeg lagde en Piaster paa hans Bænk. — Naar vil I læse Messen? spurgte jeg.

— Om en halv Time. Værtens Søn vil komme og være Sacristan for mig. Siig

mig, unge Mand, har Du ikke noget paa Samvittigheden, som piner Dig? Vil Du høre en gammel Christens Raad?

Jeg følte mig nær ved at græde. Jeg sagde ham, at jeg vilde komme igjen, og jeg forlod ham. Jeg gik hen og lagde mig i Græsset indtil jeg hørte Klokken. Da nærmede jeg mig, men holdt mig udenfor Capellet. Da Messen var læst vendte jeg tilbage til Værtshuset. Jeg haabede næsten at Carmen skulde være flygtet; hun kunde have taget min Hest og undflyet, — men jeg gjenfandt hende. Hun vilde ikke at der skulde kunne siges, at jeg havde indjaget hende Frygt. Hun stod ved et Bord og stirrede ned i et Fad med Vand paa noget Bly, som hun havde smeltet og kastet deri. Hun var saa beskjæftiget med sin Magi, at hun ikke strax lagde Mærke til min Tilbagekomst. Snart tog hun et Stykke Bly og vendte det paa alle Kanter med en bedrøvet Mine, snart sang hun en af hine magiske Sange, hvori de paakalde Maria Padilla, Don Pedros Elskede, der, som de sige, var **Bari Crallisa**, eller Zigeunernes store Dronning *).

— Carmen, sagde jeg, vil Du følge med mig?

Hun reiste sig, kastede sine magiske Redskaber og lagde sin Mantilla over Hovedet, som reisefærdig. Man bragte mig min Hest, hun steg op bag ved mig, og vi bortfjernede os.

— Altsaa, min Carmen, sagde jeg efter nogen Taushed, Du vil følge mig?

*) Man har beskyldt Maria Padilla for at have forhexet Kong Don Pedro. Et Folkesagn fortæller, at hun havde foræret Dronning Blanca af Bourbon et gyldent Belte, der for Kongens forblændede Øine viste sig som en levende Slange. Derfra den Modbydelighed, han altid viste mod den ulykkelige Dronning.

— Ja, jeg følger Dig til Døden, men jeg vil ikke leve mere med Dig.

Vi befandt os i en eensom Kløft; jeg standsede min Hest. — Er det her? sagde hun, og med et Spring var hun paa Jorden. Hun tog sin Mantilla af, kastede den for sine Fødder og holdt sig ubevægeligt med den ene Haand paa Hoften, idet hun stirrede stivt paa mig.

— Du vil dræbe mig, jeg seer det vel, sagde hun; det er skrevet, men Du skal ikke bringe mig til at give efter.

Jeg bønfalder Dig! vær fornuftig! Hør mig! Alt det Forbigangne er glemt. Og dog, Du veed det, dog er det Dig, der har bragt mig i Undergang; det er for Din Skyld at jeg er blevet en Røver og en Morder. Carmen! min Carmen! Lad mig frelse Dig! lad mig frelse mig med Dig!

— Joseph, svarede hun, Du fordrer Umuligheder. Jeg elsker Dig ikke mere; Du elsker mig endnu, og det er derfor at Du vil dræbe mig. Jeg kunde endnu opdigte en Løgn for Dig, men jeg vil ikke gjøre mig den Uleilighed. Alt er ude mellem os. Som min Rom har Du Ret til at dræbe Din Romi, men Carmen vil stedse være fri. Som Calli er hun født, som Calli vil hun døe.

— Du elsker da Lucas, spurgte jeg.

— Ja, jeg har elsket ham, som Dig, et Øieblik, mindre end Dig maaskee. Nu elsker jeg Ingen mere, og jeg hader mig selv, fordi jeg har elsket Dig.

Jeg kastede mig for hendes Fødder, jeg greb hendes Hænder, jeg vædede dem med mine Taarer. Jeg gjenkaldte hende alle de lykkelige Øieblikke, vi havde tilbragt sammen. Jeg lovede hende at vedblive at være Røver,

for at behage hende, Alt, Sennor, Alt lovede jeg hende, naar hun vilde give mig sin Kjærlighed igjen.

Hun sagde: Elske Dig igjen, det er umuligt, leve med Dig, det vil jeg ikke. — Et frygteligt Raseri greb mig. Jeg traf min Kniv. Jeg troede at hun skulde føle Frygt og bede mig om Naade; men denne Qvinde var en Djævel.

— For sidste Gang, raabte jeg, vil Du leve med mig?

— Nei! nei! nei! raabte hun og stampede med Foden, og hun tog en Ring, jeg havde skjænket hende, af Fingeren, og kastede den ind i Buskene.

Jeg saarede hende to Gange. Det var med den Enøiedes Kniv. Hun faldt ved det andet Stød uden at skrige. Jeg troer endnu at see hendes store Øie stirre stivt paa mig; derpaa blev det mat og lukkede sig. Jeg stod en heel Time som tilintetgjort foran Liget. Derpaa erindrede jeg mig, at Carmen ofte havde sagt mig, at hun ønskede at blive begravet i en Skov. Jeg gravede hende en Grav med min Kniv, og jeg lagde hende derned. Jeg søgte længe efter hendes Ring, og fandt den endelig. Jeg lagde den i Graven hos hende tilligemed et lille Kors. Endelig steg jeg paa min Hest; jeg galoperede til Cordova og angav mig selv ved den første Vagt. Jeg har bekjendt at jeg har dræbt Carmen, men jeg har ikke villet sige, hvor hendes Liig var. Eremiten var en hellig Mand. Han har bedet for hende! han har læst en Messe for hendes Sjel! Det stakkels Barn! — Calleerne bære Skylden, ved den Opdragelse, de have givet hende.

Den stjaalne Lammelever.

Et croatisk Eventyr.

Da Vorherre endnu vandrede paa Jorden, besøgte han flere Lande, for at see, hvilken Fremgang hans Lære fik blandt Folkene. Paa en af disse Vandringer kom han ogsaa i det Land, som Croaterne beboe, og som har sit Navn af deres Folkestamme.

I Croatien var der dengang, ligesom tildeels endnu, øde Landstrækninger og udyrkede Skove, i hvilke man kun sjeldent seer et slet Værtshuus, og derfor er tvungen til, selv at føre Levnetsmidlerne for Reisen med sig.

En saadan Skov havde nu Vorherre at gjennemvandre med sin Discipel og Ledsager, den tro Petrus. De toge sig derfor i den sidste Landsby en Bonde, ved Navn Dane (Daniel), til Forer, kjøbte sig et Lam og begave sig saa paa Vandringen.

De kunde omtrent have tilbagelagt en halv Dagsreise, da Udmattelse og Hede tvang dem til at udhvile sig under en skyggefuld Eg. Baade Vorherre og Petrus strakte sig ned i det duftende Græs for at sove lidt, medens Dane skulde stege Lammet og, efter croatisk Skik, stege det heelt.

Dane gav sig ifærd med sit Arbeide og stegte Lammet, men dets Lever fristede ham saa uimodstaaeligt, at han ikke kunde afholde sig fra, i al Hast at fortære den.

Da nu Vorherre og Petrus vaagnede og vilde til at fortære en Deel af Stegen, savnede den Første Leveren og spurgte derfor Føreren: „Dane, hvor er Lammets Lever?“

„Herre, jeg har ikke seet noget til Leveren?“ sagde denne med den ligegyldigste Mine af Verden.

„Lyv ikke," sagde Vorherre og saae ham skarpt ind i Ansigtet. „Du har spiist Leveren."

Men Dane svoer og forsikkrede, at han ikke havde gjort det, ja at Lammet slet ikke havde havt nogen Lever.

„Velan da", sagde Herren, „Fremtiden vil vise os, om Du har løiet eller ikke."

Derpaa kom de til Floden Kupa, der var opsvulmet af Regnskyl og spærrede deres Vei, thi de skulde over til den modsatte Kyst. Men Herren vinkede, da deelte Bølgerne sig og han og Petrus skrede gjennem dem; frygtsom og nølende fulgte Dane efter.

Men da den Sidste var kommet midt ud paa Floden, hævede Vandet sig paa engang omkring ham, og voxede og voxede, indtil det naaede ham til Struben, og Dane hævede, i sin Frygt for at drukne, et frygteligt Jammerskrig.

Da vendte Vorherre sig til ham og raabte: „Dane, bekjend, at Du har spiist Leveren!"

„Herre", stønnede Dane, om jeg ogsaa i dette Øieblik skal drukne, saa er jeg uskyldig og har ikke spiist den."

Da vinkede Herren atter, Bølgerne sank og Dane fulgte de To.

Saaledes vandrede de nu atter en Tidlang; Natten begyndte allerede stærkt at falde paa, da de fik Øie paa en ussel Jordhytte, og skrede hen mod den; snart havde de naaet det eensomt liggende Værtshuus, og besluttede at tilbringe Natten i det.

Efterat de havde spiist deres Aftensmad, begave de sig til Hvile, og da der ikke var Plads nok for dem alle Tre i den underste Stue, maatte Dane opslaae sit Natteleie paa Høloftet.

Søvnen havde kun meget kort Tid sænket sig ned paa deres Øienlaage, da en heftig Larm vaagnede dem. Det hele Huus stod i Flammer.

Vorherre vinkede, og see, Flammerne deelte sig, og saavel han som Petrus og Værtshuusfolkene gik ubeskadigede igjennem dem. Men meget slemmere gik det Dane, under hvis Fødder allerede Gulvet brændte, og som, for ikke at brænde sine Fødder, hoppede og sprang om paa Kullene med de frygteligste Grimacer, søgte forgjæves efter en Udvei fra Luerne og skreg om Hjelp.

Da raabte Vorherre atter til ham: „Dane, bekjend, at Du har spiist Leveren!"

„Herre", jamrede Dane, „om jeg ogsaa strax skal brændes op, saa har jeg ikke spiist den".

Da vinkede Herren atter, Ilden stukkedes og Dane haltede med halvbrændte Fødsaaler efter de to Vandrere.

Den næste Dag kom Vorherre med Petrus og Dane til en lille By, hvor der just blev holdt Kirkevielsesfest. Croatiske Bønder og Piger dreve i broget Vrimmel om mellem Kramboderne for at kjøbe sig Et eller Andet. Fra Værtshuset og Dandsestuen tonede Musik, og der frydede Ungdommen sig ved Dands og Viin.

Pludseligt raabte en Kræmmer: „Hold paa Tyven! hold paa Tyven!"

Alle strømmede i Forvirring sammen for at fange den Flygtende; han havde stjaalet et Livbelte i en af Boderne.

Han var sluppet bort, man vidste ikke hvorhen. Da fik Folkene Mistanke om, at en af de tre Fremmede var Gjerningsmanden, og Dommeren forføiede sig til dem og fordrede, at de skulde aabne deres Reisebylte.

Vorherre og Petrus efterkom hans Begjering, uden at det Stjaalne blev fundet.

Men da Dane aabnede sin Torba, da vinkede Herren, og til Danes store Bestyrtelse befandtes det stjaalne Belte blandt hans Tøi.

„Afsted! til Galgen med Tyven!“ raabte Mængden rasende, og Dommeren lod strax Dane gribe af sine Svende og føre til Galgen, der stod tæt ved Byen, for ufortøvet at fuldbyrde Dommen paa ham.

Allerede klattrede Bødlen op ad Galgen, befæstede Strikken ved Tværbjælken, og lod sig den arme Dane række op ved de Andre, for at klynge ham op.

Forgjæves søgte Dane at bevise sin Uskyldighed, forgjæves raabte han paa det skrækkeligste om Hjelp; allerede kildrede den haarde Slynge hans Hals — et Secund endnu og han er væk!

Da vendte Vorherre sig endnu engang til Dane, og raabte: „Dane, jeg vil frelse Dig, men bekjend at Du har spiist Lammeleveren.“

„Herre“, klynkede Dane, „og om jeg ogsaa strax skal blive qvalt, saa har jeg ikke spiist den“.

Da vinkede Herren atter, og forsvunden var Galge, Bøddel, Dommer og Folkestimmel.

Dane troede at han havde drømt, thi han befandt sig med Torbaen paa Ryggen, som forhen i Selskab med de to Reisende, dog vare de en halv Miil borte fra Byen.

Vorherre var siensynligt vred over Danes Udholdenhed i at lyve, og sagde sagte til Petrus: „I Sandhed, Petrus, det ærgrer mig, at jeg, trods alle de Mirakler jeg har anvendt, ikke formaaer at bringe denne halsstarrige Knegt til at tilstaae sin Brøde.“

„Ak, Herre!“ svarede Petrus, „Du kjender

ikke det Folk, som beboer dette Land. Giver Du mig Tilladelse til at handle i Dit Sted, saa vil jeg uden stor Møie lokke Bekjendelsen ud af ham.

„Lad gaae!“ sagde Vorherre.

„Naa, saa lad os udhvile os her, og stil Dig an, som om Du sov haardt“, sagde Petrus.

„Jeg er træt“, sagde derpaa Herren høit til Petrus; „lad os blive her lidt og udhvile os.“

Derpaa strakte de sig alle Tre i Græsset, og Vorherre lod som om han sov. Da tog Petrus en lille Pung op af sin Lomme, af hvilken han udtog flere Guldstykker.

Dane skottede lysten til de blinkende Mønter.

Petrus talte og deelte Guldmønterne i fire Dele. Forundret saae Dane paa ham, men da Petrus slet ikke syntes at agte paa ham, formaaede han ikke længer at styre sin Nysgjerrighed, og spurgte Petrus paa det venligste: „Ei, ei! hvad gjør I der med de mange smukke Guldstykker?“

„Jeg deler dem i fire lige Dele“, svarede Petrus, „da vi nu ere ved Maalet for vor Vandring, og skilles fra hverandre ved Milepælen der.“

„Saa!“ sagde Dane; „og hvem tilhører den første Bunke?“ spurgte han atter.

„Den tilhører Herren“.

„Og den Anden?“

„Den tilhører mig“, sagde Petrus.

„Og den Tredie?“

„Den tredie er Din Eiendom.“

„Ja, men saa bliver der endnu en fjerde Bunke tilovers, hvem skal have den?“

„Den tilhører den, som har spiist Lammeleveren“, svarede Petrus.

Da sprang Dane pludseligt op og skreg af alle Kræfter: „Herre, den Bunke tilhører mig, thi jeg har spiist Lammeleveren! jeg sværger ved min Salighed, ved Alt, hvad der er mig kjært, at jeg har spiist den. Intet andet Menneske fik en Bid af den, jeg har fortæret den hele Lammelever medens I sov!

Penningen.

Et ungarsk Eventyr.

Marzi havde i flere Aar været Soldat; men da han ikke kunde bringe det videre, end at alle hans Kammerater roste ham som en vakker, lystig Knøs, thi han var saa rundhaandet, at han deelte sin sidste Hvid med dem, saa tog han endelig sin Afsked og drog hjem til sin Slægt.

Her ankom han just, da denne deelte Arven efter hans Fader, der først var død for faa Dage siden. Omendskjøndt Soldaten aldrig havde ventet nogen riig Arv, var det ham dog underligt nok, at han ikke fik meer eller mindre end en eneste blank Penning. Imidlertid tog han ogsaa denne uden at knurre, vendte sit Fædrenehuus atter Ryggen, og drog bort, ikke synderlig vægtigere end han var kommet.

Han tog sin Vei over Eng og Ager, og gik utrættelig fremad, indtil han naaede en Skov. Der traadte pludseligt en iisgraa gammel Tigger ham imøde, og bad ham om en Gave. Marzi greb strax, uden at betænke sig, efter sin hele Arvelod og gav den til Oldingen.

Denne takkede ham meget venligt og sagde: „Din Gave skal blive Dig rigeligt gjengjældt. Held og Velsignelse skulle ledsage Dig paa enhver af Dine Veie. Siig, hvad ønsker Du herneden?“

Marzi var meget forundret over at høre saadanne Ord af en Tigger; dog svarede han raskt: „Min gode Gamle, noget ret Stort, eller slet Intet! Det kjæreste var mig, naar jeg besad Evnen til, efter Behag at kunne forvandle mig til en Due, en Hare og en Fisk.“

„Denne Evne skal blive Dig tilstaaet“, sagde Gubben, „drag hen i mit Navn, og tænk paa mig“. Og neppe havde han sagt disse Ord før han var forsvundet.

Dette Møde og Oldingens Ord beskjæftigede Soldaten saa meget, at han, uden at mærke det, kom ud over sit Fædrelands Grændse. Endnu før Solen gik ned var Marzi naaet til en fremmed Kongestad. Paa dens Hovedplads saae han Unge og Gamle forsamlede, og høit tonede Jubel og lystig Sang ham imøde, thi der havde just indfundet sig en Skare Hververe, for ved Dands og Bægerklang at vinde Rekrutter for Kongen, der nyligt var bleven indviklet i en Krig.

Hververnes lystige Udseende, den smukke Klædning, den blinkende Dalerbunke paa Bordet, omkring hvilket de dandsede, og hvoraf Enhver, der lod sig hverve, modtog en Haandpenge, og dertil Violinernes Klang og de fyldte Bægere, Alt dette behagede Soldaten saa vel, at han, trods sin Træthed, svingede sig med i den muntre Runddands, og drak et Glas efter det andet paa Kongens Sundhed. Før han vidste af det havde han en Tschako med vaiende Fjerbusk paa Hovedet og i hans Lomme klirrede et Dusin blanke Dalere.

Allerede Dagen derpaa befandt han sig atter, som for faa Uger siden, i Geledderne, og snart efter gik det i den gamle Takt ud imod Fjenden.

Da han ikke var nogen Lærling i Krigstjenesten, og var af smuk og kraftig Bygning, saa optog man ham snart i Livvagten, som omgav Kongens Person. Men denne Udmærkelse skaffede ham mange Misundere og Fjender, fordi han var en Fremmed og endnu ikke kunde rose sig af store Fortjenester hos denne Herre.

Nu havde Kongen efter en gammel Troldmand arvet en Ring, der havde den Egenskab, at gjøre sin Besidder uovervindelig. Men ulykkeligviis skeete det, at Kongen just dennegang, hvor han havde med en meget mægtig Fjende at gjøre, glemte sin Ring hjemme og først savnede den kort før et Angreb, der forestod ham. Den fjendtlige Hær anfaldt ham saa heftigt, at han maatte trække sig tilbage for at samle nye Kræfter. Og endskjøndt han snart igjen ordnede sine Rækker og førte dem imod Fjenden, blev dog enhver Anstrængelse frugteslos. Den ham ellers saa trofaste Lykke syntes ganske at have forladt ham, og Hæren saae sig pludselig i en saa farefuld Stilling, at den maatte befrygte

at blive omringet og fangen tilligemed Kongen.

Da raabte denne i sin høieste Nød: „Hvo der skaffer mig Ringen, endnu inden Fjenden ganske har overvundet os, han skal have min eneste Datters Haand til Løn!“

Men Faren, der truede ham, var saa nær, og Veien tilbage til Hovedstaden saa lang, at ikke selv den hurtigste Rytter turde tiltroe sig at kunne være tilbage igjen til rette Tid, thi ogsaa en saadan vilde have kunnet behøve syv Dage for at komme over alle de Vande og Bjerge, der skilte Kongestaden fra Leiren. Derfor vovede ikke en Eneste at paatage sig Erindet og man trak eftertænksom paa Skuldrene.

Men da traadte Marzi, der mindedes de tre Undergaver, den graahærdede Tigger havde skjænket ham, hen for Kongen og sagde: „Din Ring, o Konge, skal snart være hos Dig; husk da Dit Løfte“. Og strax rystede han sig og foer i en Hares Skikkelse over Stok og Steen', ja han løb saa hurtigt, at Støvet steg op i store Skyer bag ham, hvorover Alle ikke forundrede sig lidet.

Da han kom til Theißfloden rystede han sig atter, og svømmede som sølvskjællet Gjedde over den; og da han havde naaet den modsatte Kyst rystede han sig for tredie Gang, svang sig som Due op i Luften og steg hurtigere end Vinden over Bjerg og Dal. Forend Kongen kunde drømme om det i sin Leir, havde Marzi naaet Borgen, svævede gjennem Vinduet ind i den skjønne Prindsesses Gemak og satte sig paa hendes Skjød.

Kongedatteren kjelede for den tamme Due og rakte den Melk og Sukkerbrød; men Duen rystede sig pludseligt og Marzi stod i sin naturlige Skikkelse for den forbausede Prindsesses Øine. Han opdagede hende strax, i hvilken Hensigt han var kommet, og Prindsessen glædede sig ved at faae en saa smuk og rask Soldat til Brudgom. Hun gav ham den kostbare Talisman og formanede ham til, paa Hjemveien at tage sig iagt for misundelige Kammeraters Efterstræbelser.

Men for at nu Marzi, ifald han skulde blive berøvet Ringen, eller ellers ramt af en Ulykke, kunde have et Vidnesbyrd for Kongen, bad han Prindsessen at tage tre Panter af ham. Han rystede sig, sad atter som Due paa Prindsessens Skjød og sagde:

„Træk nu to Fjedre smaa
Af mine Vinger blaa.“

Dette gjorde Prindsessen og trak to smukke Fjer ud af Duevingerne. Da rystede Duen sig og en smuk sølverskjællet Gjedde laa for hende og sagde:

„Nu med de Fingre smaa
Syv Skjæl Du tage maa.“

Da tog Prindsessen syv smukke Sølverskjæl. Men nu rystede ogsaa Gjedden sig, blev øieblikkeligt forvandlet til en Hare, og sagde:

„Min lille Hale graa
Du nu afklippe maa.“

Prindsessen tog Saxen og skar Halen af ham. Alle tre Panter lagde hun i et Skriin og forvarede det under Laas og Lukke blandt hendes Kostbarheder. Haren havde imidlertid ogsaa rystet sig, og stod atter for hende som Marzi for at tage Afsked med hende.

Han forvandlede sig derpaa til en Due, tog Trylleringen i Næbet og fløi hurtigt ud af Vinduet. Den lange Vei, han i rask Flugt tilbagelagde og den uvante Byrde af Ringen trættede ham efterhaanden; dog samlede han alle sine Kræfter og styrede modigt mod den Kant af Leiren, hvor Kongen allerede ventede ham med den største Længsel. Men da han endnu var nogle hundrede Skridt fjernet derfra, hævede der sig en Vind, der blæste saa heftigt imod ham, at han var nødt til at opgive sin Flugt og forvandle sig til Hare. Han rystede sig, tog Ringen mellem Tænderne og løb over Stok og Steen saa hurtigt han kunde.

Men snart maatte han erfare, hvor grundet Prindsessens Frygt var. En af hans Krigskammerater, der havde seet ham løbe bort som Hare, brændte saaledes af Misundelse, at han besluttede at oplure ham ved hans Tilbagekomst og fraribe ham den Lykke, Kongen havde lovet ham. Han skjulte sig bag et Telt, og da Haren kom løbende skjød han den ned paa Stedet, tog Ringen og gik til Kongen med den. Denne blev yderst glad ved at have sin Talisman igjen; han stak den paa Fingeren og gjentog sit Løfte for Overbringeren.

Ikke en Time var forgaaet før Krigslykken igjen vendte sig til Kongens Side, saa at den hele Fjendehær blev slagen, dens Fyrste dræbt, mange Skatte og Kostbarheder erobrede, og Landet uden stor Møie undertvunget. Da nu Krigen var forbi vendte Kongen hjem med sin seirrige Armee og drog under Jubel

ind paa sin Borg. Prindsessen glædede sig hjerteligt over hans Ankomst. Men forgjæves søgte hendes Blik blandt de tappre Skarer efter hendes Brudgom.

Men nu traadte Kongen hende imøde og førte den falske Brudgom, Marzis Morder, frem for hende, idet han sagde: „Her er den, jeg har lovet Din Haand, den tappre Soldat, der har bragt mig Ringen og reddet os Alle. Imorgen skal Eders Bryllup holdes.

Da Prindsessen hørte dette, forfærdedes hun og brød ud i hede Taarer og græd Dag og Nat. Hun blev syg af Sorg, men tilstod ikke Grunden; hun vilde ingen Næring tage til sig og græd uophørligt, hvorfor ogsaa Bryllupsfesten maatte udsættes. Da blev ogsaa Kongen fra Dag til Dag alvorligere, fordi hans Datters Lidelser gik ham til Hjertet; men hverken han eller hans Læger kunde angive Grunden dertil.

Imidlertid var Marzi, den stakkels Hare, blevet liggende paa Marken og var nærved at tjene Ravnene til Føde. Men da skeete det, at den graahærdede Tigger, der engang havde skjænket ham de tre Undergaver for hans Penning, atter kom over Marken og fandt ham liggende stivnet paa Jorden. Han kjendte ham strax og sagde: „Hare! staa op og lev! ryst Dig og iil til Kongeborgen, thi en Anden staaer paa Din Plads".

Da sprang Haren igjen munter og levende op og ilede over Mark og Hede, og da han kom til Bredden af Theiß, dukkede han ned i Floden og svømmede over som sølvfarvet Gjedde. Men derpaa blev han atter til Due og fløi rask over Dal og Bjerge, indtil han naaede Kongens Borg. Da rystede han sig, antog sin naturlige Skikkelse og viste sig for Herskerens Aasyn. Men Kongen vilde ikke kjendes ved ham og kaldte ham en uforskammet Løgner, idet han stillede den Mand ligeoverfor ham, der havde bragt Ringen.

Denne Adfærd krænkede den arme Marzi saameget, at han neppe kunde holde sine Taarer tilbage. Dog fattede han nyt Mod og sagde til Kongen: „Vil Du tillade at jeg retfærdiggjør mig, saa lad mig mig staae frem for Prindsessen; af hendes Mund vil Du høre, hvem af os To der har bragt Dig Ringen".

Kongen betragtede ham noiere og nu erindrede han sig vel at det havde været Marzi og ingen Anden, der tilbød sig til at hente Ringen; men han sagde intet og førte ham uden videre selv til sin Datter. De fandt Prindsessen endnu i dyb Kummer, men neppe saae hun Marzi, før hun sprang glad op, ilede imod ham og raabte: „Dette er min rette Brudgom, ham har jeg givet Ringen".

Denne Erklæring satte Alle i stor Forundring, men Kongen var meget tvivlraadig om, hvem han skulde tildømme Prindsessen. Da hentede hun Skrinet, hvori hun havde gjemt Marzis Panter, og sagde til sin Fader: „Befal dog hiin Brudgom, at han skal forvandle sig til en Due, en Gjedde og en Hare!"

Kongen befalede det, men den falske Brudgom stod ubevægelig, som lammet af Angst.

Men paa engang rystede Marzi sig og sad som Due paa Prindsessens Skjød, og Duen sagde:

„Put nu de Fjedre smaa
Ind i min Vinge blaa."

Prindsessen tog nu begge Fjerene, holdt dem til Duens Vinge, og Enhver maatte tilstaae, at de tilhørte Duen. Nu rystede Duen sig, en sølvskjællet Gjedde laa i dens Sted og sagde:

„Sæt nu med Fingre smaa
Skjællene atter paa."

Da tog Prindsessen de syv Sølverskjæl, og Alle kunde see at de havde manglet paa Fisken. Endelig rystede ogsaa Gjedden sig, sprang som Hare for Kongedatterens Fødder og sagde:

„Halen den lille graa
Sæt mig nu atter paa."

Da overbeviste Alle sig om at Haren fattedes sin Hale, og at den passede fortræffeligt. Men endelig rystede ogsaa Haren sig og Marzi stod i sin sande Skikkelse.

Da han havde fortalt Kongen sin Skjæbne, lod denne strax Bedrageren gribe og hænge i Galgen. Men allerede den næste Dag blev Kongedatteren formælet med den brave Soldat. Det var et Bryllup! Alle vare fornøiede, men Kongen skjænkede sin Svigerson det erobrede Rige som Medgivt. Der blev Marzi kronet til Konge, og nu levede de Alle lykkelige og glade indtil deres Ende.

Jacobs Parti ligger noget for høit til at Hr. Schram med fuldkommen Frihed kan foredrage det. — Blandt de ældre Operaer og Syngestykker, der under Hr. Concertmester Bredahls Veiledning forberedes, ville Den nye Jordegodseier og Røverborgen blive de første, der bringes til Opførelse. Der skal fremdeles ogsaa være paatænkt, atter at føre Isoards smukke Syngestykke Joconde frem paa Scenen.

En sjelden Kapelmusikus.

Pariserblade fortælle følgende Factum, der har saameget Besynderligt ved sig, at man vel har Grund til at drage dets Nøiagtighed i Tvivl:

I forrige Uge døde Christian Urban, første Violinist ved den store Opera. Han var en fuldendt Musiker og nød høi Agtelse i den musikalske Verden, men var ikke mindre bekjendt for sin Originalitet. Han var lille, fletbygget, bar stadigt en lysblaa Kjole, og spiste dagligt ved samme Bord i Café Anglais. Hvad der fremfor Alt udmærkede ham var hans Gudsfrygt og den Samvittighedsfuldhed, hvormed han bivaanede næsten enhver mulig Gudstjeneste. Om Aftenen tog han sine gudelige Bøger med sig i Orchestret, og anvendte ethvert Øieblik, hvori han kunde lægge Buen, til at læse andægtigt i dem. Man vil spørge, hvorfor en saa gudfrygtig Kunstner havde taget Ansættelse ved Operaen: det var ogsaa Noget, han beklagede; men han havde gjort det af Nødvendighed. Først havde han helliget sig Kirkemusiken, men da denne ikke indbragte ham det Nødvendige til Livets Ophold, havde Omstændighederne ført ham ind i den dramatiske Verden som Orchestermusiker. Hele hans Aands Opgave var at fuldestgjøre samtidigt hans egne Følelser og hans Kalds Fordringer. Medens han med sin Violin accompagnerede Sangen og Dandsen, var han forbleven fuldkommen fremmed for Scenen med dens Pragt og lokkende Fortryllelser; thi han havde gjort sig det til Regel, bestandigt at holde Hovedet nedadbøiet og Øinene fæstede enten paa Noderne eller Bønnebogen. Under ingen Omstændigheder lod han sig forlede til at overtræde denne Regel: enhver Overtrædelse vilde have forekommet ham som en blodig Synd. Aldrig havde saaledes hans Blik vovet sig over Lampeværken, aldrig havde han skuet Taaspidsen af en Dandserinde, selv ikke i hendes meest fortryllende Pirouetter eller meest himmelske Entrechats. Han havde en hellig Afsky for slige Vederstyggeligheder. Vi overdrive ikke, men det er bogstaveligt vist, at Christian Urban var mange Aar ansat i Operaens Orchester, uden nogensinde at have seet Scenen. Han var i lige høi Grad ubekjendt med Sangerinderne og Dandserinderne. En Dag traf han i en privat Kreds en ung Dame, der tiltalte ham, som man tiltaler En, man ofte seer, og sagde ham nogle smigrende Ord i Anledning af hans Talent. "Hvem er den Dame?" spurgte Urban. "Hvad, kjender De ikke hende?" svarede Verten. — "Jeg har aldrig seet hende før." — "Det er umuligt; see nøie paa hende." — "Det gjør jeg ogsaa, men jeg forsikrer Dem for, at jeg aldrig har sert hende før." Han sagde den rene Sandhed, og man maatte nævne for ham Mad. Dorus Gras, hvem han i dette Øieblik saae for første Gang, uagtet han uafbrudt i de sidste ti Aar havde hørt hende synge. Urban kjendte ingen Ansigter fra Skuepladsen, og var ligesaa ubekjendt med Stykkernes Indhold, som med de Spillende. Han undgik omhyggeligt at skjænke disse Djævelens Værker den mindste Opmærksomhed, og de fromme Betragtninger, hvori han fordybede sig, forhindrede ham fra at høre Ordene i det lyriske Drama. I flere nyere dramatiske Arbeider findes Kirkens Ceremonier og Pragt fremstillet paa Scenen: dette betragtede Urban som Vanhelligelse, og han gyste, naar han hørte Choret falde ind med geistlig Musik. En Aften, medens en Procession bevægede sig hen over Scenen, saae man ham knæle i Orchestret, korse sig og bede med foldede Hænder, som om han havde været i Notre-Dame. I det Øieblik Døden rammede ham, stod han paa Punktet til at trække sig tilbage med en Pension, for at hellige sig Eneboerlivet, hvilket lovede ham ublandet Lykke. Man kunde give ham det Vidnesbyrd med i Graven, at han var en meget forstandig Mand, en dygtig Musiker, der under 25 Aars Tjeneste ved Operaen, aldrig havde manglet ved en eneste Forestilling, og dog aldrig havde seet "Vilhelm Tell", "Robert af Normandiet", "Hugenotterne", "Jødinden", "Sylphiden" eller "Giselle", ligesaalidt som han, uagtet sit skarpe Syn, nogensinde havde seet Mmsl. Falcon, Taglioni, Grahn, Charlotte Grisi, Mad. Stoltz, Nourrit, Duprez, eller hvad de øvrige Sangens og Dandsens Guder og Gudinder hedde.

Repertoire.

Søndag: Joseph og hans Brødre. Sylphiden (50de Gang.)
Mandag: Den nye Barselstue. En Bryllupsdags Fataliteter
Tirsdag: Svend Dyrings Huus.
Fredag: Preciosa. Julestuen.
Løverdag: Joseph og hans Brødre. Formynder og Myndling.
Søndag: Ude og hjemme. Dands. Den nye Jordegodseier.

Indhold.

Carmen, Novelle af Prosper Merimée.
Den stjaalne Lammelever. Et croatisk Eventyr.
Penningen. Et ungarsk Eventyr.

Det kongelige Theater. En sjelden Kapelmusicus.

I Guds Navn!

Redacteurens Bopæl er i Hôtel du Nord Nr. 57, hvor han sikkrest træffes hver Formiddag indtil Kl. 11.

Af dette Ugeskrift udkommer hver Søndag Formiddag et Nummer, ledsaget af et artistisk Bilag. Abonnementsprisen er 13 ß kvartaliter eller 1 ß pr. Nummer. Subskriptionen er kun bindende for eet Qvartal. Enkelte Nummere eller Lithographier sælges ikke. Man tegner sig i alle Boglader i Danmark, Norge og Sverrig, samt hos medundertegnede Forlægger F. H. Eibe.

F. H. Eibe,
Boghandler, Løvstræde Nr. 122,
Stuen til Venstre.

Louis Klein,
Bogtrykker,
store Kjøbmagergade Nr. 65.

Trykt hos Louis Klein.

Freia.

Nordisk Album for Poesi og Kunst.

Redigeret

af

Carl Borgaard.

---

1. Bind. Nr. 13.

Søndagen den 28de Decbr. 1845.

Theater, Kunst og Literatur.

Det kongelige Theater. Den første Nyhed, der vil blive opført, er: William og Emma, original Vaudeville i een Act af en Anonym.

Hr. Gynthers musikalske Soirée i Hotel d'Angleterre. Det just ikke talrige Publikum, der havde indfundet sig ved denne særdeles heldigt arrangerede Aftenunderholdning, gjorde i Hr. Gynther Bekjendtskab med en i høi Grad dannet, smagfuld og elegant Sanger, der fortrinligt veed at benytte sine Midler og at fængsle sig sine Tilhørere ved et varmt og ædelt Foredrag. — Hans Udførelse af Ottavios Aria i Don Juan, af Romancen af Hugenotterne og af de smaa Sange, var henrivende smukt og erhvervede ham et enthusiastisk Bifald. I Duetten af Armida og Qvartetten af Rossinis Stabat mater assisteredes han fortræffeligt af Md. Simonsen, Sgra. Bendini og Hr. Schram. Md. Simonsen og Hr. Hansen udførte meget smukt den bekjendte Duet af Belisario. Hr. Liebe optraadte for første Gang offentligt og udførte med Held to Romancer. Ifr. Clotilde Liebenberg og Hr. Sahlgreen udførte særdeles smukt deres Instrumentalnummere. — Den hele Soirée efterlod et meget behageligt Indtryk, og fremkaldte især almindeligt det Ønske, at man snart maatte faae Leilighed til at høre Hr. Gynther udføre hele Operapartier i vort Theater.

Kunst og Literatur.

Hos C. A. Reitzel er udkommet:

Urania, Aarbog for 1846, udgiven af J. L. Heiberg, med en Titelvignette og 14 Lithographier, indeholdende en Stjernekalender og tre Artikler af Udgiveren selv: Hveen, Sophia Brahe, og Om Tiden. Priis 3 Rbd.; i Lærredsbind med Guldsnit 21 Mk.

Fem og tyve Billeder for smaa Børn, af M. Rørby, med Text af Chr. Winther, Priis 9 Mk.

Eventyr, fortalte for Børn, af H. C. Andersen. Anden Udg. 2 Dele. 9 Mk.

Hos G. P. Philipsen:

Haandtegninger, gamle og nye, Digte af Chr. Winther. 64 Sk.

Hos A. F. Høst:

Landet fundet og forsvundet. Et nordisk Heltespil af A. Oehlenschläger. 40 Sk.

Den Rige og den Fattige. Lystspil af A. Oehlenschläger. 36 Sk.

Hos samme Forlægger ere endvidere følgende ældre dramatiske Arbeider af Oehlenschläger udkomne:

Freias Alter, Syngespil.

Sovedrikken, Syngespil.

Trillingbrødrene fra Damask, Lystspil.

Aladdin, dramatisk Eventyr; smukt indbunden.

Paa Udgiverens eget Forlag er udkommet:

Gæa, æsthetisk Aarbog for 1846, udgivet af P. L. Møller, med 25 Illustrationer.

Hos Milo i Odense:

Kjød og Aand, eller de to Veie, en Sjelehistorie af Jean Pierre. To Dele.

Den af D'Hrr. Frølund og Flinck udgivne: **Dansk Folkekalender for 1846,** er af interessant Indhold og smukt udstyret med Træsnit. Priis 72 Sk.

Ny Construction af Guitarren.

Heptaccord-Guitar, construeret af Guitarist Soffren Degen, forfærdiget i Kjøbenhavn.

Denne Guitar udmærker sig ved en stærk, klangfuld og blød Tone, samt en længe vedvarende Vibration, hvorved Letheden i Spillemaaden befordres. Forbedringerne bestaae i: Formens Eiendommelighed, der sætter Ressonants-Dækket i nye Forholde; Stolens Plads, hvilken meddeler Ressonauts-Dækket en større Vibrationskraft; det forlængede Gribebræt, der giver Guitarren et Omfang af fire Octaver; den brede og flade Hals, der ikke ubetydeligt bidrager til at Spilleren med større Sikkerhed og Lethed kan gribe endogsaa de vanskeligste Accorder. Den syvende Streng, der ligger udenfor Gribebrættet, nøder ikke til nogen Forandring i den almindelige Fingersætning og Spillemaade; det er en Basstreng, som sædvanlig stemmes i D og afhjelper den Mangel, andre Guitarrer have, nemlig ikke at besidde nogen tilfredsstillende Grundtone eller Dominant i flere af de letteste og smukkeste Tonarter, saasom D-dur, D-mol, G-dur og Andre; den kan ogsaa stemmes i andre Toner og bør da rette sig efter Tonarten, hvori der spilles; selv uden at anslaaes, meddeler den da Tonartens herskende Toner større Klang; den kan med god Virkning anvendes i alle Guitarcompositioner. Den ved Fleertallet af Guitarer saa almindelige Mislyd og Skurren ved Anslaget af Tonerne er ved denne aldeles hævet, hver Tone er klar og tydelig.

Exemplarer forevises og sælges hos d'Hrr. Musikhandlere Horneman & de Mieza, gl. Amagertorv Nr. 3.

Fjeldpigen.

Hvor Elvene bruse
Om Klippernes Krop,
Og Stormene suse
I Granernes Top,
Hvor Fjeldvæggen hæver sin vældige Muur,
Og Brystet er stolt som den vilde Natur:

En Pige der vanker
Ad Fjeldryggens Sti,
Med Uskyld i Tanker
Saa freidig og fri;
Høit Panden sig hvælver som kneisende Fjeld
Om et Øie saa blaat som Dalelvens Væld.

Og Barmen sig hæver
Saa fyldig og varm,
Som Bølgen, der bæver
I Vindenes Harm;
End voxed en Gran ei saa rank som hendes Liv,
Saa mangen Yngling ønskte sig hende til Viv.

Men frit er hendes Hjerte
Som Lokkernes Flod,
Og Elskovs søde Smerte
Hun end ei forstod.
Paa Skrænten hun vandred saa munter og fri,
Og uynnede dertil en deilig Melodi.

Og medens høit oppe
Hun lystelig sang,
Fra svimlende Toppe
Saa dristig hun sprang,
Og Linet det lefled med skjemtsomme Vind,
Og Echo det rulled bag Fjeldenes Tind.

Og naar hun saa skued
En blomstrende Vaand,
Til Krands hun den bued
Saa barnlig i Aand,
Og tæt om sin Isse hun monne den snoe,
Mens stedse hun søgte og stedse hun lo.

En Yngling der vanker
Ad selvsamme Kyst,
Hans Hjerte høit banker
I Ungdommens Lyst,
Han flyver heel dristig paa hurtige Ski —
Da standser medeet han paa snedækte Sti.

„Hvad monne vel drage
„Dig, fagreste Mø!
„Hid hvor Stormene klage
„Fra fnysende Sø,
„Hvor Klippen blotter sin Kæmpebarm
„For Ægirs Heste og rullende Karm?“

„Vel Lilier sig gynge
„Paa Vovernes Bryst,
„Og Havguder synge
Om Kjærligheds Lyst,
„Men bittert er Fjeldets og Skovenes Savn,
„Og kold er de blaanende Bølgers Favn!“ —

— „Ei ængstes af Søen
„Med klagende Røst
„Jeg mere end Møen
„Ved Elskerens Bryst?
„Jeg vandrer saa tryg i den susende Vind,
„Som Blomsten, der smiler bag skyggende Lind.“

„Bag muldnede Vægge
„Min Barm bliver trang,
„Som rislende Bække
„Jeg kjender ei Tvang;
„Jeg hviler saa trygt i den vilde Natur
„Som kongelig Mø i sit Jomfrubuur.“

— Det sagde hun saa herligt,
Saa barnlig i Sind,
Og klappede kjærligt
Den Yngling paa Kind —
Da følte han i Barmen saa sælsom en Ild,
At neppe han voved at see hendes Smiil.

Men hvergang naar Solen
I Purpur stod op,
Og slyngede Straalen
Om Fjeldenes Top,
Han vandrede did, hvor Fjeldpigens Sang
Saa lisligt i høie Hvælvinger klang.

Saa gik de tilsammen
Nu Arm i Arm,
Men større blev Flammen
I Ynglingens Barm;
Hun saae ham i Øiet saa barnlig og fro,
Mens stedse hun spøgte og stedse hun lo.

— Engang som de hvilte
Bag Granernes Lund,
Og Aftenen smilte
Med rødmende Mund,
Da beiled han ydmygt til Fjeldenes Mø,
Mens sagtelig rulled den dunkelblaa Sø.

Men Pigen kun tænker
Paa Frihedens Lyst,
Ei Kjærligheds Lænker
Kan fængsle et Bryst,
Der bølger saa frit under dølgende Liin,
Som Bøven, der kruses af vaarlige Vind.

„Mod Elskovens Lue
„Mit Hjerte er koldt,
„Til Lænker at hue
„Mit Bryst er for stolt;
„Jeg elsker kun Fjeldet med buskede Bryn,
„Og Himlen, der flammer i knittrende Lyn."

„Men Kjærligheds Flammen
„I Barmens Læ
„Hentørrer kun Stammen
„Paa Hjertets Træ,
„Som Blomsten, der voxede høit i Nord,
„Henvisner i Sydens brændende Jord."

— Da blegnede Kinden
Paa Ynglingen brat,
Han stormer som Vinden
I begsorte Nat.
Langtborte der høres et dæmpet Skrig —
Den næste Morgen der fandt hun hans Lig.

„O, Qval uden Lige!"
— Saa bryder hun ud —
„O, vaagn for Din Pige,
„Din elskede Brud!
„Opluk blot Din Læbe, o nævn blot mit Navn!
„Dig slipper ret aldrig min brændende Favn!"

— Saa styrter den Arme
I brusende Flod,
Den kjøler det varme,
Det livsfriske Blod.
Men Bølgen gaaer end sin ustandsede Gang,
Og Stormene tude hvor Fjeldpigen sang.

Caralis.

Tretten.

Et flamsk Eventyr.

Der var engang en Smed, og han havde en Svend, og den Svend hed Tretten, og hans Arm var saa stærk, at Ambolten maatte briste under hans Hammerslag. Han var ubetalelig formedelst sine Kræfter, thi han kunde arbeide saa meget som tretten sædvanlige Mennesker; men han kunde ogsaa æde saa meget, og derfor blev han kaldt Tretten.

Engang kaldte Smeden ham tilside og sagde: Min Dreng Tretten, jeg har altid været tilfreds med Dig, Du har tjent mig som en brav og flittig Knøs; men jeg har ikke mere Arbeide nok for Dig, og Du maa staae Halvdelen af Tiden ‚med Hænderne i Skjødet. Du kan smede for tretten Mand, og jeg har kun Arbeide for fem; det kunde endnu gaae, men Du koster mig altformeget at føde. Der, Tretten, der er Din Løn, og endnu en god Drikkeskilling dertil, for at Du i Mag kan søge Dig en anden Tjeneste.

Tretten tog Pengene og sagde intet, men han viskede med Bagen af sin Haand en Taare bort af Øinene, og gik. Just som han kom ud, gik en Reisende forbi, der søgte efter en stærk Karl, der kunde tjene ham. Han saae Tretten og hans Ansigt behagede ham.

„Hvad hedder Du?“ spurgte den Reisende.

„Man kalder mig Tretten, Herre, fordi jeg spiser saa meget; men kan jeg spise meget, saa har jeg ogsaa Kræfter for det.“

„Det er just det, jeg behøver“, sagde den Reisende; „vil Du gaae i min Tjeneste, saa vil jeg give Dig at spise og drikke, men jeg maa reise gjennem store og sorte Skove, og jeg regner paa Din Kraft til Beskyttelse mod de vilde Dyr“.

„Naar det ikke er Andet“, sagde Tretten, „saa troer jeg, at I ikke skal have at klage over mig, thi jeg slaaer en Bjørn ihjel med min Næve som en Flue.“

Og Tretten traadte i Tjeneste hos den Reisende. Efter en lang Reise, paa hvilken Tretten havde beviist saavel sin Appetit som sin Styrke, vare de komne gjennem Skoven, og den Reisende, der nu var fri for alle Farer, søgte at blive af med sin Karl, der allerede havde stærkt angrebet hans Pung. Han aftakkede ham derfor, og Tretten befandt sig paany uden Tjeneste.

Efterat han længe havde søgt, kom han endelig til en Bonde, der fæstede ham. Den første Aften, da han sad tilbords med Bondens andre Karle, aad han saa meget, at der kun blev lidet tilovers for hans nye Kammerater. De bare dette med Taalmod og tænkte at det var den lange Gang, der havde givet ham saa stor Madlyst; men da de saae, at det hver Dag var det samme, saa stak de Hovederne sammen mod ham og søgte et Middel til at skaffe ham levende eller død ud af Gaarden. Bonden var derimod meget tilfreds med ham, fordi han kunde arbeide overordentligt.

Da sagde engang Karlene til ham: „Tretten, Du maa rense Brønden, medens vi gaae i Marken.“

Tretten steg ned i Brønden og medens han var ivrigt beskjæftiget med at tømme Mudderet ud af den, havde Karlene sagte nærmet sig, og lode paa engang en stor Møllesteen plumpe ned i Brønden. De tænkte ikke andet end at Tretten var død; men det var han slet ikke! Møllestenen var

faldet ham med Hullet over Hovedet, og laa paa hans Skuldre, og Tretten lod som om han ikke havde følt det. Han arbeidede bestandigt væk, uden engang at see op, hvorfra Byrden vel kunde være kommet, og da han var færdig, kom han krybende ud af Brønden og raabte til Karlene, der ikke kunde komme sig af deres Forundring: „Seer engang, Kammerater, hvilken smuk Krave jeg har faaet paa.“

Da Karlene nu saae, at de paa denne Maade ikke kunde blive af med ham, søgte de et bedre Middel. Ikke langt fra Gaarden stod en Mølle, hvorhen allerede længe Ingen vovede at gaae, fordi der boede Djævle paa den. „Bi kun“, sagde de til hverandre, „vi ville sende Tretten med en Sæk Korn til Møllen, derfra kommer han sikkert ikke tilbage; thi Alle, der ere gaaede derhen, ere blevne dræbte.

Som sagt, saa gjort. De kaldte paa Tretten og sagde: „Du maa bære denne Sæk Korn paa Møllen og faae den malet, thi vi have intet Meel mere.“

„Godt!“ svarede Tretten, tog Sækken under sin Arm og gik til Møllen. Men da han kom derhen, saae han vel hundrede sorte Hoveder med Horn stikke ud af Lugerne; de loe da de saae ham komme. Han var meget forundret over at see saa mange Folk paa Møllen og tænkte: det er godt; de skulle hjelpe mig min Sæk op. Og da han kom nærmere, raabte han: „Svende, henter mig min Sæk op!“

Men Djævlene svarede ikke og rørte sig ikke. „Kommer strax og hjelper mig, I Dogenigter!“ raabte han, „eller jeg kaster den Ene efter den Anden ned fra Møllen.“

Men Djævlene gloede paa ham uden at røre sig. Da Tretten saae, at man ikke vilde hjelpe ham, blev han vred, satte sin Sæk paa Jorden og klattrede op i Møllen. Der stode alle Djævlene færdige til at angribe ham og stirrede paa ham med Øine som gloende Kul, og dertil sloge de en haanende Latter op, thi de troede, at de allerede vare i Besiddelse af deres Bytte; men Tretten, som ikke vidste hvad Angst var, var ikke doven, og greb en af Djævlene ved Halen. Først slog han ham med Hovedet mod en Bjelke, og derpaa kastede han ham med en saadan Kraft ned af Mølletrappen, at Djævelen brak Benet og hinkede bort med lydelig Hylen.

Nu vendte Bladet sig, og alle de andre Djævle, der først havde haanet ham, vare krøbne bag Hjul og Sække, og tilsidst var der ikke Een mere at see. Men Tretten halede dem frem igjen for at male hans Korn. Der maatte nogle Djævle heise hans Sæk op, Andre sætte Mollen i Bevægelse, Andre male Kornet, og, en, to, tre! havde Tretten sit Meel og gik hjem.

Karlene stode ganske stumme, da de saae ham staae foran Hækken med sit Meel under Armen. Nu vidste de ikke mere, hvorledes de skulde blive af med ham; men de anstrængede nu alle deres Kræfter for at overtræffe ham i Iver, og fortrænge ham fra deres Herres Gunst.

Engang skulde nogle Træer, der vare fældede i Skoven, bringes til Gaarden. Alle Karlene vare tidligt om Morgenen stille kjørte bort med Vognen og lode Tretten sove; de vare allerede længe borte, da han først vaagnede. Da han nu endelig lukkede Øinene op og saae, at hans Kammerater vare dragne bort uden at kalde paa ham, sagde han til sig selv: „Ah, de misundelige Knegte mene at spille mig et Puds, og vilde vel gjerne være hjemme med deres Træer førend jeg; men jeg skal lære dem at være falske!" og han stod op, tog Heste og Vogn og foer afsted.

Paa Halvveien seer han alt Karlene vende tilbage med deres Fragt; han holder stille, rykker et Egetræ op og lægger det tvers over Veien. „Lad dem nu komme", siger han, og kjører roligt videre.

Da Karlene med deres belæssede Vogne kom Tretten imøde og allerede udregnede, hvor længe det endnu vilde vare inden han kom hjem, gnede de Hænderne og loe. Men Tretten sagde ikke et Ord og kjørte stille sin Vei. Da han nu havde læsset sit Træ op og kom tilbage til det Sted, hvor han havde lagt Egen over Veien, saae han alle de andre Karle, der arbeidede, saa Sveden dryppede ned af dem, for at rydde Egetræet afveien. Nu kom Touren til at lee til ham, og han havde riig Erstatning for den Spot, de havde drevet med ham. Karlene tænkte: nu kunne vi dog være før hjemme end Tretten, thi han maa hjelpe os at skaffe Træet bort, og saa vil det beroe paa vore Hestes Kraft, hvem der kommer hurtigst frem. Men Tretten bemærkede det og vilde ikke gjøre dem denne Glæde, men løftede Heste og Vogn og Træ

op, og satte Alt paa den anden Side af Egen, hvilken han lod ligge urørt og kjørte hjem.

Nu var Bonden overbeviist om, at Trettens Arbeide alene var tilstrækkeligt til at holde Gaarden istand, og han afskedigede alle sine øvrige Karle. Tretten pløiede paa en Dag saameget som tretten Karle i en heel Uge kunde faae færdigt; han høstede saa meget som tretten og tærskede saameget som tretten, men hans Underhold kostede ogsaa Bonden saameget som om tretten Munde skulde have Mad, og hans Mave blev dertil med hver Dag umætteligere.

Engang sagde Bonden: „Hør Tretten, Du maa gaae ud og vogte Grisene."

„Ja, Herre", svarede Tretten, og drog ud paa Engen med Griseflokken, der bestod af hele tredive. Der blev han den hele Dag og blev meget sulten, thi Bonden havde ingen Mad givet ham med, og glemte ogsaa at sende ham noget. Tretten kunde ikke længer bringe sin Mave til at tie og aad alle Grisene op. Da hans Appetit var stillet, begyndte Samvittigheden at vaagne, og han vidste ikke, hvorledes han skulde undskylde sig i sin Herres Øine. Endelig fandt han paa Raad, plantede alle Grisenes Haler i Jorden og gik hjem. „Herre", sagde han med bedrøvet Ansigt", der er skeet en Ulykke; alle Grisene ere sunkne, og der stikker ikke andet end Halerne af dem op af Jorden."

Herren løb hurtigt ud paa Engen og saae alle Grisehalerne, der vare plantede i Jorden. Han gik derpaa til den første og trak i den af al Magt, som om han vilde drage Grisen op af Jorden, men Halen alene blev i hans Haand og han plumpede baglænds omkuld. „Herre, I har revet Halen af Grisen", sagde Tretten, og Bonden gik til en anden, og det samme skeete med den, og saa fremdeles.

„Tretten, vi ere ødelagte", sagde Bonden, „og naar Du ikke kan faae Penge i Helvede, kan jeg ikke mere holde Dig med Kost."

Tretten spændte Hestene for Vognen og foer til Helvede. Underveis saae han en gammel Kone, der var ifærd med at opsamle Agern. „Hvorfor gjør I det?" spurgte han.

„Ak, det er til mit Æsel; jeg har intet andet Foder at give det, og det arme Dyr er mit Livsunderhold."

„Bi lidt, jeg skal hjelpe Dig," sagde Tretten, sprang fra sin Vogn, tog Æselet ved Halen og kastede det op i Træets Top, hvorfra det

faldt ned med en heel Regn af Agern, men brak Benet ved Faldet. Konen tog paa at sukke og græde, thi nu kunde hun ikke mere bruge sit Æsel.

„Græd ikke Mutter", sagde Tretten, „jeg skal hjelpe Dig ud af Nøden; vent kun paa mig, jeg kjører til Helvede, og naar jeg kommer igjen skal Du faae Penge."

Konen satte sig ved Kanten af Veien for at vente, og Tretten kjørte videre. Da han kom til Helvedes Port holdt han stille og ringede paa. Det var just den Djævel, hvis Been han havde brukket, der kom og lukkede ham op.

„Ak! Børn! Børn! Tretten er der!" raabte han og løb sin Vei.

„Luk mig strax Porten op, eller jeg slaaer den ind!" raabte Tretten.

„Ja, ja, vi ville lukke op, naar Du ikke gjør os Fortred."

„Jeg vil ingen Fortred gjøre Jer, men I maa give mig min Vogn fuld af Penge."

„Aa, er det ikke Andet! det skal Du strax faae." Og Helvedes Port blev aabnet paa viid Væg. Alle Djævlene kom strax løbende hver med en Sæk fuld af Penge, og lagde den paa hans Vogn. Tretten var tilfreds, og kjørte hjem. Da han kom til Konen, som sad og ventede paa ham, fyldte han hendes Forklæde med Penge. „Der", sagde han, „kjøb Dig nu et andet Æsel".

Bonden og Tretten levede nu i nogen Tid af de Penge, de havde faaet i Huset; men Trettens Mave blev efterhaanden saa slugen, at der tilsidst opstod Hungersnød i Landet. Bonden blev fattig, men vovede ikke at skille sig ved Tretten, og vidste ikke, hvorledes han skulde blive ham qvit.

„Gjør mig engang en Kjedel", sagde han, „der er saa stor, at hundrede Mand kunne arbeide i den, uden at høre hverandre."

„Godt", svarede Tretten, og snart var Kjedlen færdig.

„Sæt nu en Stad i den", sagde Bonden, og bær den op paa hiint høie Bjerg."

„Godt", svarede Tretten, og han satte Staden i den og gav sig paa Veien. Men da han kom til Foden af Bjerget, stødte han mod et Muldvarpeskud og faldt. Staden faldt ovenpaa ham og Tretten var død.

Den tappre Georg og Ulven.

Et kosakkisk Eventyr.

Vort Eventyr taler om hiin gamle underfulde Tid i Skabelsens første Dage, om Det, der skete og tildrog sig, medens Dyrene, baade de Fiirfoddede og Fuglene og Fiskene, som Colonister, Nyskabte, Fremmede i Verden, endnu ikke vidste, hvorledes de skulde tee sig, eller hvad de skulde tage sig for, eiheller havde levet sig rigtigt sammen med Folk, eller følte sig hjemme i deres Opholdssteder, og ikke engang kjendte til Orden og Øvrighed mellem sig selv indbyrdes. Nogle talte Tartarisk, Andre Kalmukkisk, og Ingen vidste endnu et Ord om, hvem man kunde blive slugt af, og hvem man kunde leve i Fred for, hvem man kunde leve i god Forstaaelse med, og hvem ikke, hvem man kunde faa Bugt med og hvem man maatte være bange for.

En graa Ulv, der var udmattet af tre Dages Hungren, kunde ikke oppebie den længselsfuldt forventede Fetwa, der skulde udfrie ham af hans Faste, og besluttede sig til at gjøre en lille Afstikker ud i den vide Verden, hvor den tappre Georg skulde holde Lov og Dom over Store og Smaa, efter hvad der i al Fortrolighed var bleven ham tilhvidsket af en Ræv, der listede sig forbi hans Hule med en Høne imellem Tænderne.

Ulven naaede lykkeligt sit Maal; han standsede, snusede omkring, saae sig om, satte sig efter Hundemaneer paa Bagbenene, saae sig endnu engang om og spidsede Ørene; derpaa sukkede han dybt, rystede paa Hovedet, slikkede sig, og strakte Benene bag ud. „Der bliver nok ikke Noget for Dig at gjøre", tænkte han ved sig selv; „Støi og Spektakkel er her nok af; men hvad Andet — det veed jeg ikke. Hvordan skal jeg trænge mig frem her ved høi lys Dag imellem disse Flokke, Skarer, Selskaber, Tabuner *) og Hjorder af alle mulige Slags, mellem disse larmende, hundredstemmige Masser, hvor man sluddrer og sladdrer saadan, at der gaaer hele Dampskyer tilveirs, og skriger saa høit, at Støvet ryger En om Ørene; hvad skal jeg der ved høi lys Dag? Det er bedre, jeg lever paa min egen Maneer. Jeg er ingen Nar; jeg veed meget godt, at der er bleven sagt til mig og alle

*) Hesteflokke.

andre Folk: Du kan leve til evig Tid og lære til evig Tid, saa døer Du dog som en Nar; — men saa længe jeg har Tiden for mig, saa længe Døden ikke staaer for Døren, vil jeg ikke være en Nar."

Det synes, at Hr. Isegrim allerede dengang ikke har havt en saa ganske reen Samvittighed; og dermed gav han sig da igjen paa Veien hjemad, krøb ind paa sit Leie, kastede sig paa Siden, og begyndte til Tidsfordriv at knase med Tænderne og pynte paa sin Pelts. Natten brød frem og Ulven overlagde med sig selv, at paa den Maade blev han ikke mæt. „Hvilken Jammer!" brummede han hen for sig. Han krøb ud af sin Hule, og fik en Smule Liv igjen, da en kold Nattevind foer ham igjennem Skindet og reiste de stive Børster paa ham; hans Øine skinnede gjennem Nattens Mørke, og i det velbekjendte Ulvetrav, med Snuden lige imod Vinden, gjennemstrøifede han en bred Dal, og fik endelig Snuus paa noget Levende. Men da det sandsynligviis var første Gang, Ulven stod i Begreb med at opsøge sig et Maaltid efter sin egen Smag, saa forstod han endnu ikke at slutte, at lugte sig til, hvilket Slags levende Væsen det var, Satan havde ført ham til; men da han imidlertid havde sneget sig nærmere, spilet Øinene høit op og spidset Ørene, hvidskede han ganske sagte: „Det lugter ganske deiligt!"

Det var en Hjord af Saigaks (Kameelgeder), han havde truffet paa; da disse gode Dyr dengang vare meget dumme og fromme i en Grad, som man nutildags kun finder hos Faarene, saa kunde vor Ulv i største Mageligbed udsøge sig to Par og gjøre det af med dem. Nogle ulykkelige Stakler, der vilde løbe deres Vei, standsede han i Farten og brak Benet paa en, Hoften paa en anden, og vel endog Halsen paa en tredie. Gederne bleve urolige, skrabede med Fødderne, styrtede til Jorden og brægede af Angest; Alt, hvad der havde Liv og kunde staae paa Benene, Alt ilede nu til, — vilde Dyr og Fugle i egen Person; men Fiskene, der bleve standsede af uformodede Hindringer ved Passagen tillands, havde sendt Gesandter, nemlig de i Statsraadet tjenende Skildpadder, tilligemed adskillige Krebs og Frøer, der imidlertid, svage og smaa og udmattede til Døden, som de vare, ikke kunde komme til rette Tid, hvorfor Sagen ogsaa blev afgjort uden deres Hjelp;

men fra den Tid af have Fiskene for bestandigt tabt deres Stemme.

Saaledes forsamlede Dyrene sig da; Dagen skuede ind i Verden, og man overraskede Ulven, da han netop var ifærd med den sidste Fjerdedeel af den tredie Saigak. Som man seer, holdt Ulven allerede dengang ikke af at narres med det kjære Qvæg. Imidlertid bekom denne første Prøve ham ikke ret vel. Ved en ny og usædvanlig Sag, som Ordsproget siger, vækker den lidte Krænkelse ingen Anger. Men den første Gang en Misgjerning bliver begaaet, reiser Haaret sig paa En som Børster; det er skrækkeligt at tænke derpaa! Og de fiirfødede Dyr og Fuglene, Alle forsede sig, som om det var en uhørt Brøde, de saae for deres Øine; kun et ungt Muuldyr, der først Dagen iforveien var kommet til Verden, stod og stirrede paa de ilde medhandlede Saigaks, som en Gaas paa en Lygtemand. Men det gjorde de Andre ikke. Knokkelvrideren, Mester Bruun, besaae Skaden, satte de forvredne Lemmer igjen i Led, rystede paa Hovedet, slikkede sig paa Poterne og brummede: „Nei, saadant Noget maa man ikke gjøre; hvad skal det føre til? Slaa Arme og Been istykker paa Folk, og ovenikjøbet reent gjøre Kaal paa et Par Stykker; det passer sig slet ikke."

Imidlertid vare Ægtemagerne stimlede til fra alle Sider, og begyndte at istemme Klagesange over de Myrdede. „Ak, Du min hjertenselskede Mand! Du min duefarvede Ørn, Du min skinnende Falk! Hvad skulle vi arme Stakler nu gribe til, hvor skulle vi vende os hen? Hvem skal nu hente Vand og hugge Brænde til os ulykkelige Enker og vore stakkels Børn? Hvem vil nu elske os og føle Medlidenhed med os; hvem vil kysse og klappe os, hvem vil give os noget at spise og drikke? — Og saa videre.

Endelig tog man fat paa Ulven. „Hvem er han, den Kjeltring? Lad ham komme frem!" Da det var første Gang, vilde han just ikke have taget sig det saa synderligt nær, at man domte ham til Stokkeprygl. Mester Bruun fungerede her som Profos; han satte sig paa Hug, trak Handsker paa, strøg Haarene tilbage paa Forpoterne, og tiltalte Ulven ærligt og samvittighedsfuldt de ham tildømte 101 Stokkeslag, og det saa alvorligt, at Haarene af hans graa Pelts fløi ham om Ørene — han vilde, som vi have sagt, just ikke have

taget sig det saa synderlig nær, naar det ikke var gaaet ham til Hjerte, at han for Fremtiden ingen Saigaks mere turde tage sig. Paa hans Spørgsmaal om, hvad han for Fremtiden skulde leve af, om man da ikke idetmindste vilde overlade ham Kiddene, fik han slet ikke noget fornuftigt Svar; man raabte kun eenstemmigt til ham: han skulde ikke vove tiere paa egen Haand at drive Partere- og Slagterhaandværket, ikke udgyde en eneste Draabe Blod, ikke spille Røver, hverken paa aaben Landevei eller paa affides Steder, men leve skikkeligt, ærligt og redeligt, og opføre sig beskedent og anstændigt.

Ulven brød ud i en Strøm af Taarer, trak paa Skuldrene og sagde: „Men mine Herrer Colleger, hvad vil De da, jeg skal leve af? Hvad skal jeg mætte mig med? Skal jeg da slet ikke have Lov til at tage Noget? Saa maa I hellere rive Tænderne ud paa mig, og give mig Drekjød".

„Djævlen er Din Collega, og ikke vi!" fik han til Svar, og Verdenscongressen, den larmende Forsamling, var nu efter fældet Dom tilende, og Enhver gik hjem under fortrolig Passiar, idet man deels drev Spot med vor graa Ven, deels skjeldte Staklen ud, der sad der saa nedslaaet som Helten Nedotik, med ludende Hoved og Halen mellem Benene, og stirrede saa tankefuld paa de ikke fortærede Horn, Hove og Knokler.

Man vil heraf kunne indsee, at paa den Tid dette skeete, havde den tappre Georg netop bragt Tingene lidt til Orden og Lydighed.

„Nei, det er ikke ret!" sagde Ulven paa tartarisk ved sig selv; „det kan der ikke komme noget Godt ud af! hvorfor satte man mig arme Synder ind i Verden med saadanne Tænder? Han reiste sig op, rystede sig, og besluttede at begive sig til den tappre Georg, for at blive paa Ærens Vei, og søge Ret og Retfærdighed; Planen blev strax udført.

„Georg!" sagde han, efter at have sat sig foran Helten og boiet sin stive Nakke saa dybt som muligt: „jeg kommer med en Bøn til Dig. Mit Andragende er følgende: jeg vil have Noget at æde, min Mave er ganske sammenskrumpet, og der er Ingen, som giver mig Noget, jeg kan blive mæt af. Du gav mig Tænder og Kloer og en Mund til at suge med; hvorfor gav Du mig det og dertil en Mave, der ikke vil finde sig i at være tom, og som jeg ikke har Noget at byde? Befal da, o Georg, at man giver mig Spise og Drikke. — Vand, det tilstaaer jeg, har jeg alt taget til mig i Overflødighed. — Byd, at man giver mig Noget, jeg kan mætte mig paa, eller jeg tager hvad der falder for, Geder, Faar, hvad det saa er. Igaar har jeg spiist mig mæt, Georg, og nu kan jeg holde ud til paa Torsdag, men saa — gjør hvad Du vil; men Du maa sørge for at jeg kan blive mættet, om det saa kun er to Gange om Ugen.

Den tappre Georg havde netop meget travlt med Bestyrelsen af en Provinds, der var befolket med nyskabte Mennesker og Soldater, og som Zar Scalitan havde betroet ham; Ulven var ham derfor en ubetydelig Person, og han affærdigede ham med de Ord: „Gaa, min Ven, paa min Ordre til min Woiwod, den brune Ore; han skal mætte Dig."

„Naa, det kunde jo have været gjort for længe siden," sagde Ulven, og skyndte sig i lystige Spring henimod den Side, hvor en stor Hjord af Hornkvæg græssede. „Jeg skulde ikke igaar have givet mig af med, paa egen Haand at tage Saigaks til mig, naar En havde lovet mig Drekjød. Mig er det iøvrigt ligemeget, om det er Lammekjød eller Drekjød."

Han naaede da Oren, og bad ham, at han vilde opfylde Georgs mundtlige Befaling, og stille hans lovlige Hunger. — „Stil Dig engang derhen, og vend Siden til" — Ulven gjorde det. Oren løftede nu Halen iveiret, spilede Øinene op, sprang til, greb Ulven med Hornene, og kastede ham over Hovedet paa sig op i Veiret. „Er Du nu mæt, hvad?" spurgte han, da Ulven væltede sig paa Jorden, efter at have snurret tre Gange rundt i Luften. Den stakkels Ulv kunde neppe reise sig; han slæbte sig afsted som en gammel Kjerling ved Krykker. Oren havde beholdt hele Totter Haar paa Hornene.

Ulven naaede endeligt sit Leie, saa godt det efter Omstændighederne lod sig gjøre, strakte sig ud, slikkede sig i hele tre Dage, og kunde ikke rigtig komme sig. Han skjældte paa Tyren og alle Georgs Wojwoder — naturligviis ikke høit — og gav sig da igjen paa Veien, for at søge Ret og Retfærdighed,

„Naa, Fader Georg," sagde han, da han atter fandt den Tappre beskjeftiget: „Du skal ret have mange Tak! Det er knap nok, jeg er kommet mig igjen efter den Frokost, jeg fik sidst."

„Hvordan det?" spurgte den tappre Georg; „gav Oxen Dig intet Brød?"

„Hvad Brød, Fader Georg? Nei, Gud bevare mig! Da Du gav mig disse Kloer og disse Tænder, da var der ikke Tale om Brød, men om Kjød!"

„Naa, gav Oxen Dig da ikke Kjød?"

„Nei, han gav mig ikke Noget."

„Rimeligviis var der lovlige Hindringer iveien," vedblev den tappre Georg. „Gaa til min Okolnitsch*), Tarpanen**), og lad ham give Dig Noget.

Ulven saae sig om; en Flok Tarpaner græssede i Nærheden. Han gik hen til dem. En Hingst sprang med spidsede Øren og opspilede Næsebor løs paa den Graa, og slog saaledes til ham med Bagbenene, uden engang at lade ham komme tilorde, at havde Ulven ikke faaet Tid til at bukke sig og undvige, og havde Tarpanen ikke lykkeligviis ingen Øine havt i Nakken, saa var han maaskee aldrig mere kommet i den Casus, at maatte besvære den tappre Georg med sine Tænder. Han gav et Skrig fra sig, ilede til Georg, og bad ham paa det Indstændigste, at han selv vilde give Tarpanen Befaling til at skaffe ham Noget at æde. „Du seer selv," tilføiede han," hvad din Okolnitsch tillader sig at gjøre lige for dine Øine; godt, at Du selv seer det, ellers havde Du ikke troet mig.

Georg blev ærgerlig over, at Ulven ikke vilde lade ham være i Fred. „Alle de Andre opføre sig som skikkelige Folk," sagde han; „men Du er en reen Satan; altid kommer Du med dine Anfægninger, og forlanger lovlig Afgjørelse; med Kniven paa Struben skraaler Du: giv, giv! Saa see dog paa Lammet og paa Spurven og Svalen og Haren! roligt samle de sig deres Brødkrummer og Halmstraae, og blive mætte og falde ikke Øvrigheden siden til Besvær; men Du, Slughals, Du aad gjerne Alting reent op. Marsch, siger jeg, og vær beskeden og anstændig, og bjef ikke som en Hund; See blot ned af Dig selv, hvor Du seer ud!... Nu kan Du gaae til Faarenes Ældste, og bede høflig, at man vil være saa god at give Dig Noget at bide paa; men mig lader Du være i Fred, eller jeg erklærer Dig for en Rolighedsforstyrrer, og tager det skriftlig af Dig, at Du for Fremtiden

*) En høi Embedsmand ved de gamle Zarers Hof.
**) Vild' Hest.

ikke vil komme og forlange Erstatning for Noget.

Ulven gik bort, badede sig, vadskede sig, pillede det tørre Snavs af sin Pelts med Tænderne, rystede sig, lavede sig til, bragte Haarene i Orden, og begav sig til Faarenes Ældste, behørig afslikket og afpudset. Da denne havde seet paa Synderen og hørt paa hans ziirlige Tale, bød han ham at stille sig hen paa Randen af en steil Klippe og vende Ryggen til. Ulven gjorde det, løftede Halen og Hovedet ziirligt iveiret, spidsede Ørene, og allerede løb Tænderne i Vand paa ham, da Faarenes Ældste gjorde et Sæt bag ved ham, gav ham et Puf i Ryggen med Hornene, og vor sultne Stakkel styrtede paa Hovedet ned i Afgrunden, hvor han blev liggende som død. Det blev ham fort for Øinene, det susede ham for Ørene, Hovedet løb rundt, og ligesom en Mollesteen laa ham paa Brystet. Saaledes laa han indtil Natten; endelig slog han Øinene op, stønnede og høstede til den lyse Morgen, og endnu hele Dagen slæbte han sig omkring i Afgrunden, som han var rørt af Slag. Hvorledes han græmmede sig, sukkede, skjældte, græd, forbandede den hele Verden, hvorledes han endelig kom sig, og gav sig igjen paa Veien til den landsfaderlige Magtherre, den tappre Georg, for at søge Retfærdighed, det er overflødigt at fortælle; nok at den tappre Georg sendte ham til en Flok vilde Sviin, hvor han imidlertid ikke hentede sig noget Godt, idet man kun ødelagde hans graa Pelts, og bibragte ham et Saar i Siden. Den Graa slikkede igjen sine Saar, saa godt han kunde, med den de Tider egne Taalmodighed og Resignation, og gik atter til Georg, skjøndt med det faste Forsæt, at æde ham selv, naar han ogsaa denne Gang vilde negte ham hans Ret, og undslaae sig for at give ham et beskedent Maaltid.

Han kom just i en god Stund. Den tappre Georg var i godt Humeur, og havde ikke Noget at bestille; han lo, spøgede, klappede hans Skind, og bød ham, at bede Mennesket om Understøttelse. „Gaa", sagde han, „til nærmeste Landsby, og bed der skikkelige Folk om dit daglige Brød; men Du skal være høflig og bukke pent, og ikke skjære Tænder, og ikke reise Børster, eller tee Dig som et vildt Dyr."

„Ak, Fader Georg", svarede Ulven; „Du

kjender min Ulykke; hvor gjerne vilde jeg ikke bukke; men min fordomte Nakke er saa stiv. Og hvorledes skal jeg lade være med at reise Børster? Naar jeg damper af Sult, saa reiser Haaret sig paa min Ryg. Gud være min Dommer, om jeg taler Usandhed."

„Naa, gaa kun, gaa kun", sagde Georg. Menneskene er et skikkeligt og medlidende Slags Folk; de ville ikke blot give Dig Nok at æde og drikke, men ogsaa bedre end jeg kunne sige Dig, hvorledes Du for Fremtiden skal ernære Dig."

Det Sidste var Noget, Ulven gjerne vilde høre; men han var dog ikke ret vel tilmode. Han troede ikke længere Fader Georg rigtig; han var bange for, igjen at komme i Klemme; men der var ikke Noget at gjøre ved; Hungeren piner og jager En gjennem Verden; Den, der ikke seer sig for, maa sulte ihjel.

Da Ulven havde naaet Landsbyen, saae han store, smukke Huse. Vor sultne Stakkel sprang over et Gjerde, uden rigtig at vide selv hvorledes, og løb ind ad den første den bedste Dør; der fandt han en heel Mængde Arbeidsfolk i et stort Værelse, for hvem han nu ligesaa høflig som modig forebragte sit Ærinde; han fortalte, hvorfor han var kommet, hvorledes han uforskyldt maatte vandre den hele Verden igjennem som en Forbryder; hvor gjerne han vilde lade være at synde, naar Maven ikke knurrede; at den tappre Georg tidligere havde holdt ham for Nar, men nu endelig havde forbarmet sig over ham, og befalet ham, at henvende sig til Mennesket, denne medlidende og vel underviste Race, og bede den om Hjælp og Understøttelse. Alt det foredrog han paa Tartarisk, som en tilstedeværende Soldat, en kasansk Tartar, udlagde for de Andre. Vor Ulv var ikke kommet ind i en Kostald eller en Faaresti, men i en Kaserne, til arbeidsvante, kunstfærdige Folk, midt i et Værksted. Haandværkersoldaterne omringede ham; Latter, Haan, Larm og Skrig bedøvede den arme Stakkel saaledes, at han skjælvende stak Halen imellem Benene, og satte sig ærbødig paa Bagpoterne midt i den ham omringede Skare. Tilskjæreren selv kastede sit Arbeide bort, og kom frem, for at høre paa den nymodens Taler, og var nær ved at lee sig ihjel ved Synet af ham. Endelig kom Alle overeens om at forære ham den skjæve Tarasz, der var ansat i Værkstedet, blev holdt til Bedste af Enhver, og forresten varmede. Pressejernet for Skrædderne og hentede Vand til Kjøkkenet; og nu begyndte man under lydelig Latter at hidse ham paa Tarasz: „Pus ham! Pus ham! Du skal ikke være bange; det er en god Steg for Dig!" Men vor Graa holdt ikke af at gjøre Complimenter: som et vildt Dyr foer han los paa Tarasz og tog ham i Nakken. Forfærdet sprang Alle nu op paa Borde og Bænke, og Tilskæreren, som den Yngste, op paa Kakkelovnen; — den stakkels Tarasz havde nær mistet Livet ved sine Kammeraters utidige Spog.

Han anraabte Ulven om Skaansel — „Hvad Gavn vil Du have af at fluge mig?" sagde han, „ikke blot, at Du ikke finder Andet end Skind og Been paa mig; men Du vil heller ikke faae din Hunger stillet for lang Tid; maaskee for een eller høist to Dage; og naar Du saa æder mig med Regimentsmunderingen, saa kunde man ovenikjøbet faae ifinde at fordre den dobbelte Værdi af Dig i Erstatning; og saa? Hvad vil Du saa leve af? Lad mig heller slippe, saa skal jeg vise Dig, hvorledes Du paa bedste Maade kan leve godt den ene Dag som den anden; jeg skal gjøre en saadan Karl af dig, at Alt, hvad der lever, af sig selv skal flyve Dig lige i Gabet, at Du ikke skal have Andet at gjøre, end at slaae dem paa bedste Maade."

Ulven grundede lidt, og gav endelig efter. „Det er jo netop derfor, jeg er kommet", sagde han, „for at bede Dem, mine Herrer, at give mig Underretning om, hvorledes jeg skal blive klog, og hvorledes jeg skal blive mæt. Jeg veed, at I selv altid blive mætte, paa Grund af Eders Forstand og Eders Lovkyndighed; at komme Nogen for nær, er jo heller ikke min Villie. Det var kun den yderste Nød, der bragte mig til at tage Dig, Naadigste, i Nakken. Du kan gjøre med mig, hvad Du vil, lær mig blot, hvorledes jeg skal faae Noget at æde".

Den skjæve Tarasz hentede nu et Hundeskind, tørrede Naalen af paa sit Kjoleskjød, og syede den arme Ulv ind i Hundeskindet, saa at han for Fremtiden maatte blive deri. Hvorledes hans egentlige Charakteer for den Tid havde været beskaffen, det veed man ikke; der siges kun, at han tidligere var en redelig, from og skikkelig Sjel, vel seet af Unge og Gamle, hyppig buden til Gjest, ja

at han endog har været Medlem af flere velgjørende Foreninger.

„Seer Du, det varede ikke ret længe", sagde Tarasz, idet han heftede Enden og beed Traaden af; „nu seer Du ud som en ganske ordentlig Hund; Ingen vil mere blive bange for Dig, og Du kan vise Dig overalt med Anstand. Enhver vil leve broderlig med Dig; og gaa Du blot ud i Skoven, saa skal Du see, hvor Snepper og Agerhøns ville gjøre sig en Ære af at flyve Dig lige ind i Munden."

„Men hør engang, skulde den Tingest ikke være for snever?" spurgte Ulven, idet han dreiede sig i sin Kjole. — „Statstjenernes Kjole have nu en saadan Façon", svarede den skjæve Tarasz; „man gjør egentlig dobbelte Stikninger, og sætter Hægter og Øskener i; men paa Dig har jeg gjort det ganske udmærket. See kun selv, fuldkommen som det skal være; det vil Enhver kunne sige Dig."

Ulven vilde allerede til at takke sin Skrædder, da alle Krigsheltene sprang ned fra Borde, Bænke og Kakkelovnen, og loe, skreg og larmede; Enhver greb, hvad der faldt ham i Haanden, og slog løs paa den Graaes nye Statskjole, som han hverken kunde vende eller dreie sig i, indtil det endelig lykkedes ham at rive sig løs, og i fulde Fiirspring naae ud paa aaben Mark med sin nye Pelts. Han indsaae jo rigtignok snart, at han var kommet fra Regnen i Tagdryppet, men det var desværre forsilde. Nu var han hverken et vildt Dyr

eller en Hund; Hundene vilde ikke kjendes ved ham, fordi han var dem altfor tapper, og vilde ikke optage ham i deres Lag; hvo der var stærkere end han, slog løs paa ham, og vilde gjerne reent ødelægge ham; hvo der var svagere, søgte rum Sø, og han selv kunde i fremmede Støvler — der som bekjendt er en ubehagelig Casus — ikke engang indhente et Faar, og Saigaks og andre saadanne Dyr viste sig slet ikke mere for ham. Med eet Ord, Enhver gik løs paa ham! som Ulv blev han ikke mere respecteret, Ret og Retfærdighed blev ham negtet, og det Værste var, at han intetsteds kunde være i Fred for Hundene, saa at den stakkels Ulv hverken havde Huus eller Næringsvei, og fra den Tid af ikkun kunde friste et elendigt Liv ved Rov og Tyveri, indtil Skindet engang blev ham trukket ud over Ørene.

Siden denne mindeværdige Epoke sætter Ulven ikke mere sin Fod hos den tappre Georg, vil ikke mere kjendes ved Nogen, og har tabt al Moralitet og Religion. Hans Liv er siden et reent Rover- og Kjeltringeliv, og hans Grundsætning er: „Jeg har forbandet Eder; nu kunne I forbande mig; aldrig bringe I mig mere til, at søge min Ret ad lovlig Vei; for min Skyld kunne I fange mig levende, stege mig, slaae mig, gjøre ved mig, hvad I have Lyst til; men trække mig rundt ved Næsen skulle I ikke!"

Tryk: hos Louis Klein.

Indhold.

To Romancer af Christian Winther ..... 1.
Ønsterne, af Henrik Hertz ..... 2.
To Sange af Svend Dyrings Huus og Svanehammen, gjengivne paa Tydsk af Henrik Hertz 25.
Rosenknoppen, af Caralis ..... 26.
Aftenskizze, af Samme ..... 27.
Solvbryllupsvers af Balthazar Puck ..... 28.
Prolog, af J. L. Heiberg ..... 49.
Huggeblokken, af Ludv. Bödtcher ..... 73.
Forvalter Grumstrups Fataliteter, af Balthazar Puck ..... 74.
Svenske Romancer af A. S—m. ..... 97.
Anden Nat paa Hospitalet, af H. Wergeland ..... 98.
Landlig Skizze ..... 99.
Köpenhamn, af *Orvar Odd* ..... 121.
Zephyr og Rosenknoppen, af Caralis ..... 145.
Ellepigen, af A. V. Güntelberg ..... 241.
Fjeldpigen, af Caralis ..... 289.
Nagerkarl og Sanger, Carnevalsskizze ..... 169.
Scener af „Arnaldo af Brescia", efter Niccolini ..... 193. 214.
En Historie, af H. C. Andersen ..... 4.
Forbrydere, en Landsbyhistorie efter B. Auerbach ..... 30. 50. 85. 101. 122. 146.
Carmen. Novelle efter Merimé ..... 163. 186. 203. 227. 248. 265.
Den skjaalne Lammelever, croatisk Eventyr ..... 278.
Penningen, ungarsk Eventyr ..... 283.
Tretten, flamsk Eventyr ..... 292.
Den tappre Georg og Ulven, kosakkisk Eventyr ..... 298.
Seydelmann som Kunstner, af H. T. Rötscher ..... 16. 40. 67. 114. 138.
Biographi af Maleren Simonsen ..... 7.

Theater, Kunst og Literatur. Blandinger.

Artistiske Bilag.

Portrait af Maleren Simonsen, af Holm.

En Kjældermand, efter Marstrand.

En uheldig Frier, efter Marstrand.

Bedstemoder, efter Schleisner.

Landlig Skizze; efter Sonne.

Bondens Feiltagelse.

En Tenore assoluto.

Djærvhed og Uforskammethed.

En herlig Priis!.

Savoyardens Toilette.

En romersk Bonde.

I Guds Navn!.

Det syge Barn.

Oprindelsen til Ordet Pasquil.

Efter Sagnet levede der i Rom en lystig Skrædder ved Navn Pasquino, hvis Vittigheder lokkede mange Folk ind i hans Bod. Ligeoverfor denne stod der paa Gadehjørnet en gammel lemlæstet Statue, paa hvilken man ofte fandt Satirer klinede, hvis Forfatterskab man tilskrev Skrædderen. Derfra stammer Ordet Pasquil. Snart derpaa blev nu en anden Statue ved Capitoliet udseet til at optage Svarene, og saaledes opstod et Spil med Spørgsmaal og Svar, der ikke alene var meget morsomt, men ogsaa særdeles nyttigt. Denne Pasquinoleeg blev fortsat i næsten to Aarhundreder, og alle Vittighederne vedbleve at gaae under Pasquinos Navn.

Da Paul IV var død i 1559, foreslog Pasquino følgende Gravskrivt: Her ligger Caraffa (fra denne Familie stammede Paven) forbandet i Himmelen og paa Jorden; hans Sjel er i Helvede, hans Aadsel i Jorden. Jorden misundte han Freden, Himlen Bøn og Løvter; ryggesløs ødelagde han Clerus og Folk; for Fjenderne krøb han, mod Venner var han troløs; ville I vide Alt paa engang? — han var Pave!

Navnet Pave var dengang i Rom sunket ned til et Skjeldsord. Pasquino svarede En, der spurgte ham: "Hvorfor jamrer Du Dig?" — "Ak! mit Hjerte brister af Skam og Ærgrelse". — "Naa, hvad er det?" — "Du gjætter det ikke! — De har", raabte han hulkende, "de har kaldt mig — en Pave!"

Sixtus V. gik i sin grusomme Retfærdighedsiver saa vidt, at han, for at opdage Forbrydere, lod de gamle Criminalacter gjennemsøge. En vis Blaschi, der allerede for 36 Aar siden var flygtet til Florentz formedelst et Mord, lod han tilbagefordre og halshugge. Denne Strenghed gav Pasquino meget Stof til Lystighed. Engang saae man paa Billedstøtten Engelsbroen afbildet med de to ligeoverfor hinanden staaende Statuer af Apostlene Petrus og Paulus. Petrus var i Støvler og Reisekappe. Paulus yttrer sin Forundring og Petrus svarer: Jeg vil see at undslye herfra, thi jeg har for femten hundrede Aar siden hugget Øret af Malchus.

Sixtus besad Forstand og Vittighed, men taalte det ikke af nogen Anden. Pasquino tørrede engang sin Skjorte om Søndagen. "Hvorfor venter Du ikke til Mandag?" — "Jeg maa tørre mig førend Paven sælger Solen." — Og sin uvaskede Skjorte undskyldte han med: "Paven har gjort min Vaskerkone (hans Søster Camilla) til Prindsesse." Denne Spot krænkede Sixtus, som i sin Barndom havde været Svinehyrde, meget. Han lovede 1000 Dukater til Opdageren af Forfatteren, idet han tilsikkrede denne Livet. Spotteren fik Lyst til, selv at fortjene Belønningen, og var dum nok til at melde sig. Sixtus lod ham leve, men han lod hans Tunge afskjære og hans Hænder afhugge, og udbetalte ham derpaa de 1000 Dukater.

Da Pave Pius VII salvede Napoleon, kunde Pasquino ikke holde sin Mund; han svarede paa det Spørgsmaal: "Hvorfor er Olien saa dyr?" — "Fordi saa mange Konger ere blevne salvede og saa mange Republikker bagte."

Repertoire.

Søndag: Ilde og hjemme. La Lithuanienne. Den nye Jordegodseier.
Mandag: Svend Dyrings Huns.
Tirsdag. Formynder og Myndling. Joseph og hans Brødre.
Onsdag: Gioachino.
Torsdag: Romeo og Julie.
Fredag: Den nye Jordegodseier. Toreadoren.
Løverdag: Erik og Abel.
Søndag: Jean de France. Pas de deux. Et Eventyr i Rosenborghave.

Til Freias Læsere!

Da jeg overtog Redactionen af "Freia", var det D'Hrr. Udgiveres og min Hensigt, at Ugeskriftets Indhold væsentligt skulde bestaae af originale æsthetiske Arbeider af nordiske Forfattere, og vi havde al Grund til at haabe, at denne Hensigt skulde opnaaes, deels, idet der tilbødes et anstændigt Honorar for de Artikler, der maatte blive leverede dertil, og deels ifølge Løfter om literair Understøttelse fra endeel ældre og yngre nordiske Forfattere. Men disse Forhaabninger have i saa høi Grad svigtet, at jeg, med Undtagelse af nogle faa originale Digte, har ene maattet søge Stof for "Freias" Spalter i Oversættelser af fremmede Literaturer. Om endog den kyndige Læser, — hvad jeg smigrer mig med at haabe, — vil tilstaae, at Valget af de oversatte Artikler ikke har været uheldigt, saa indsee dog saavel "Freias" Udgivere, som jeg, at et Blad, der næsten ene skal bestaae ved fra det Fremmede laante Hjelpemidler, ikke kan blive af vedvarende Interesse for det mere dannede Publikum, og det er derfor, at "Freia" med dette Nummer vil ophøre at udgaae.

C. Borgaard.

Indhold.

Fieldpigen, af Caralis.
Tretten. Et flamsk Eventyr.
Den tappre Georg og Ulven. Et kosakkisk Eventyr.

Theater, Kunst og Literatur.

Det syge Barn.

Redacteurens Bopæl er i Hôtel du Nord Nr. 57, hvor han sikkrest træffes hver Formiddag indtil Kl. 11.

Af dette Ugeskrift udkommer hver Søndag Formiddag et Nummer, ledsaget af et artistisk Bilag. Abonnementsprisen er 13 ß qvartaliter eller 1 ß pr. Nummer. Subskriptionen er kun bindende for eet Qvartal. Enkelte Nummere eller Lithographier sælges ikke. Man tegner sig i alle Boglader i Danmark, Norge og Sverrig, samt hos medundertegnede Forlægger F. H. Eibe.

F. H. Eibe,
Boghandler, Løvstræde Nr. 122,
Stuen til Venstre.

Louis Klein,
Bogtrykker,
store Kjøbmagergade Nr. 65.

Trykt hos Louis Klein.